

Jaarstukken 2024

Gemeente
Westerkwartier

Inhoudsopgave

1	Jaarverslag	3
1.1	Inleiding	3
1.2	Jaarverslag - programmaverantwoording	9
1.3	Jaarverslag - algemene dekkingsmiddelen	54
1.4	Jaarverslag - Paragrafen	59
2	Jaarrekening	116
2.1	Balans	116
2.2	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	119
2.3	Toelichting op de balans	123
2.4	Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	137
2.5	Toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening	138
2.6	Rechtmatigheidsverantwoording	162
2.7	Analyse begrotingscriterium	75
2.8	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)	164
2.9	Incidentele baten en lasten	165
2.10	Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	169
3	Bijlagen	170
3.1	Single Information Single Audit (SiSa)	171
3.2	Overzicht taakvelden	187
3.3	Beleidsindicatoren	191
3.4	Mutaties in de reserves en voorzieningen	193
3.5	Gehanteerde afschrijvingstermijnen	196
3.6	Investeringsoverzicht	197

1. Jaarverslag

1.1 Inleiding

Met de jaarstukken legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad over de uitvoering van het beleid en het gevoerde financiële beheer. We volgen daarbij de indeling van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Onze jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Artikel 24 BBV stelt daar nadere eisen aan:

Het jaarverslag bestaat ten minste uit:

- ▶ De programmaverantwoording
- ▶ De paragrafen

De jaarrekening bestaat uit:

- ▶ Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de toelichting
- ▶ De balans en de toelichting
- ▶ De bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke regelingen (SiSa)
- ▶ Een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld

In het *jaarverslag* vergelijken we de voornemens uit de begroting 2024 met de realisatie, zowel qua inhoud als op financiële hoofdlijnen. Dat doen we per programma en via de paragrafen die dwarsdoorsneden op aspecten van de programma's tonen.

In de *jaarrekening* gaan we dieper in op de realisatie van baten en lasten in 2024 en de effecten daarvan op onze balans. We geven daarin onder meer een verschillenanalyse tussen begroting en rekening. De inzichten die we daaruit opdoen gebruiken we om waar nodig veranderingen voor te stellen in het begrotingsjaar 2026 en eventueel ook voor de jaren daarna.

Als inleiding op het jaarverslag en de jaarrekening lichten we er hieronder een aantal aspecten uit:

- A. Hoogtepunten uit de programmaverantwoording
- B. Financieel resultaat en de belangrijkste afwijkingen
- C. Algemene reserve, solvabiliteit en weerstandsvermogen
- D. Rechtmatigheid
- E. Tot slot: gebeurtenissen na balansdatum

A. Hoogtepunten uit de programmaverantwoording

In 2024 is er hard gewerkt aan de ambities uit het coalitieakkoord. Er is veel werk verzet en we hebben resultaten behaald die bijdragen aan de doelen die we onszelf gesteld hebben. In deze jaarstukken geven wij een uitgebreide toelichting op de stappen die tot nu toe gezet zijn en welke resultaten er inmiddels behaald zijn. Graag lichten we enkele hoogtepunten hieronder toe.

► **Mooie stappen voor woningbouw**

Op basis van het 'plan van aanpak woonplan per dorp' zijn in samenspraak met inwoners voor een aantal dorpen woonplannen ontwikkeld of vastgesteld. In de woonplannen staat op welke locaties in een dorp mogelijk woningen kunnen komen. In de Oostergast in Zuidhorn zijn we gestart met de volgende fase voor woningbouw. Hier komen zo'n 240 nieuwe woningen.

► **Gezond leven: samen aan de slag**

Op alle vijf middelbare scholen doen we mee aan 'Helder op School', om middelengebruik onder jongeren tegen te gaan. Ook gingen we in verschillende plaatsen in de gemeente gingen we met inwoners in gesprek over hun gezondheid. Dit doen we op basis van het uitvoeringsplan Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

► **Sport voor iedereen**

We ondersteunden meer dan 30 sportactiviteiten en -initiatieven in onze gemeente. Dit doen we op basis van het Lokaal Sportakkoord. Ook organiseerden we avonden voor bestuurders van sportverenigingen. Zo dragen we bij aan een gezonde en sportieve toekomst.

► **Opvang voor Oekraïense ontheemden**

Afgelopen jaar boden wij 410 opvangplaatsen aan voor Oekraïense ontheemden. Dit deden wij op basis van een set landelijke afspraken tussen regio en het Rijk, vastgelegd in een bestuursovereenkomst.

► **Sneller hulp door Aanpak Voorkoming Escalatie**

We ondersteunen sneller en gericht bij gezinnen en huishoudens met oplopende problematiek. Betere samenwerking, duidelijke afspraken en goede coördinatie bij hulpverlening staat hierbij centraal. Een grote groep medewerkers is getraind om nog beter hulp te bieden aan huishoudens met oplopende problematiek. Dit doen we volgens het AVE-model (Aanpak Voorkoming Escalatie).

► **Toekomst voor bedrijventerreinen**

We geven onze ondernemers de ruimte om te groeien en vernieuwen. Zo zorgen we voor een sterke lokale economie. Hiervoor stelden wij in 2024 de bedrijventerreinenvisie 'Ruimte voor ondernemen' vast. Met deze visie leggen we de basis voor het doorontwikkelen van de bedrijventerreinen voor de komende jaren.

► **Samen werken aan een sociaal Westerkwartier**

Samen met onze inwoners en samenwerkingspartijen stelden we een nieuw beleidsplan op voor het sociaal domein. Met het nieuwe beleidsplan willen we komen tot een betere samenwerking met onze partners, een betere toegang én passende ondersteuning voor onze inwoners.

► **Mooie nationale scores**

Westerkwartier scoort goed in nationale verkiezingen. We zijn in de top 3 beland bij de verkiezing voor 'Diervriendelijke Gemeente'. Bij de verkiezing 'Meest Toegankelijke Gemeente' eindigden we in de top 10. Resultaten waar we trots op zijn!

B. Financieel resultaat en de belangrijkste afwijkingen

Het verschil tussen inkomsten en uitgaven in 2024 is € 9,5 miljoen. Op basis van de bestuursrapportages is de begroting in de loop van 2024 bijgesteld tot een saldo van € 4,5 miljoen positief. Het verschil ten opzichte van de bijgestelde begroting komt daarmee op € 5,0 miljoen positief. Bij de besluitvorming rondom de jaarrekening doen we een voorstel voor resultaatbestemmingen, onder meer als correctie op de in december vastgestelde budgetoverhevelingen en aanvullende mutaties voor een aantal specifieke reserves.

De grootste afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting doen zich voor binnen programma 6 Sociaal Domein, programma 7 Volksgezondheid en Milieu, programma 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing en in de algemene dekkingsmiddelen en overhead.

De over- en onderschrijdingen hebben in belangrijke mate een incidenteel karakter. Daar waar ze hun doorwerking hebben in 2025 en verder komen ze terug in de eerste bestuursrapportage (voor 2025) en de perspectiefnota (voor 2026 en verder) ook in relatie tot een onderzoek naar scherper begroten dat in het voorjaar van 2025 is uitgevoerd. De grootste afwijkingen zijn:

- ▶ Een nadeel van € 2,6 miljoen op het Sociaal Domein. Dit wordt met name veroorzaakt door een overschrijding van € 1,7 miljoen op Jeugdhulp als gevolg van een aantal maatwerktrajecten met duurdere indicaties. Daarnaast maakt een dotatie van in totaal € 1 miljoen aan voorzieningen spaarverlof en RVU deel uit van dit nadeel.
- ▶ Een voordeel van € 1 miljoen op Volksgezondheid en Milieu. Dit wordt met name veroorzaakt door:
 - Een voordeel van € 0,3 miljoen op afval en de milieustraat, dat bestaat uit een voordeel op de liquidatie van ARCG van € 0,9 miljoen en een overschrijding van de lasten op afval en milieu met € 0,6 miljoen.
 - Een voordeel van € 0,4 miljoen op meerdere onderdelen van het duurzaamheidsbudget. Het gaat om onderdelen uit een gedeelte van het Collegeuitvoeringsprogramma, Duurzaamheidsbeleid 2020-2025 en Ondersteuning energietransitie.
- ▶ Een voordeel van € 2,7 miljoen op Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing. Dit wordt met name veroorzaakt door:
 - Een voordeel van € 1,3 miljoen op grondexploitaties.
 - Een voordeel van € 1 miljoen op bouw- en woningtoezicht door extra opbrengsten. Het aantal aangevraagde en verleende omgevingsvergunningen bouw ligt in 2024 hoger dan begroot en er is mede daardoor meer personele inzet gepleegd die we hebben kunnen dekken uit extra opbrengsten.
 - Een voordeel van € 0,3 miljoen op het versnellen van de woningbouwopgave door het (nog) niet volledig inzetten van capaciteit.
- ▶ Een voordeel van € 1,8 miljoen op algemene dekkingsmiddelen. Dit wordt met name veroorzaakt door:
 - Een voordeel van € 1,0 miljoen op treasury (€ 0,5 miljoen voor minder rentelast op langlopende leningen dan begroot en € 0,5 miljoen rentevoordeel op rentebaten).
 - Een voordeel van € 0,4 miljoen op de algemene uitkering.
 - Een voordeel van € 0,2 miljoen op beheer overige gebouwen en gronden door wisselende incidentele baten en lasten.
- ▶ Een voordeel van € 2,3 miljoen op overhead, met name veroorzaakt door:
 - Een voordeel van € 1,2 miljoen op salarissen en inhuur.

- Een ontvangst van € 1,1 miljoen in het kader van Nij Begun voor gemaakte kosten, op basis van financieringsafspraken tussen Rijk en regio.
- Een voordeel van € 0,2 miljoen op verlofsparen, doordat de storting in de voorziening lager was dan begroot.

C. Algemene reserve, solvabiliteit en weerstandsvermogen

De stand van de algemene reserve is ultimo 2024 € 32,2 miljoen. Dit is een verhoging met € 6,8 miljoen ten opzichte van de balanscijfers per ultimo 2023.

De solvabiliteitsratio is bij het opmaken van de stukken 27,2% en gestegen ten opzichte van vorig jaar (jaarstukken 2023 24,6%). Volgens de normen van de VNG is dit matig (20%-50%).

De toevoeging van het resultaat 2024 aan onze algemene reserve heeft geen effect op de solvabiliteit per 31-12-2024, maar zorgt voor verbetering in 2025.

Het weerstandsvermogen (risico's versus de weerstandscapaciteit) van de gemeente Westerkwartier komt uit op een ratio van 2,6 (jaarstukken 2023 2,3). Dit is te kwalificeren als uitstekend (bandbreedte boven de 2,0), vorig jaar was dit ook uitstekend. Het verwerken van het resultaat conform het voorstel tot resultaatbestemming zorgt voor een stijging van het weerstandsvermogen in 2025.

D. Rechtmatigheid

Met ingang van 2023 verantwoordt het college middels de rechtmatigheidsverantwoording over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties van de jaarrekening. Dit betekent dat via een verbijzonderde interne controle is vastgesteld of de drie rechtmatigheidscriteria zijn nageleefd:

- ▶ Voorwaardencriterium: de naleving van wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader dat door de gemeenteraad is vastgesteld;
- ▶ Begrotingscriterium: het handelen binnen de budgettaire kaders die de gemeenteraad stelt in de begroting en begrotingswijzigingen;
- ▶ Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium: het in voldoende mate voeren van een beleid om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen te voorkomen.

Als norm voor het rechtmatig handelen is in de Financiële verordening gemeente Westerkwartier 2023 een verantwoordingsgrens van 3% van de totale lasten opgenomen (inclusief toevoegingen aan reserves). Op basis van de jaarrekening 2024 betekent dit een verantwoordingsgrens van € 7,4 miljoen. Het college heeft de conclusie getrokken dat de verantwoorde baten, lasten en balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Het totaal aan geconstateerde onrechtmatigheden bedraagt € 15,3 miljoen en is nader toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording.

Er is sprake van twee bijzonderheden met betrekking tot de onrechtmatigheden:

- ▶ De verantwoording van € 6,2 miljoen op meerjarige overeenkomsten voor de volgende jaren (voor inzameling en verwerking van de brongescheiden afvalstromen en voor een exploitatiebijdrage aan een zwembad en sporthal). Door deze onrechtmatigheden mee te nemen in de verantwoording van 2024 tellen ze in de volgende jaren niet meer mee en wordt de onrechtmatigheid in die jaren verlaagd.
- ▶ Er is sprake van een bedrag van € 2,9 miljoen aan acceptabele onrechtmatigheden op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Wanneer de bovenstaande bijzonderheden niet hadden meegeteld voor het oordeel was de afgesproken verantwoordingsgrens van 3% niet overschreden en waren de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

E. Gebeurtenissen na balansdatum

Na balansdatum zijn er geen nieuwe gebeurtenissen te melden die effect hebben op deze jaarstukken.

Vanaf de volgende pagina's leest u een integraal jaarverslag waarin wij ingaan op alle speerpunten uit de begroting 2024. Aspecten die in meerdere programma's aan bod komen vindt u daarna in de paragrafen. Het tweede deel van de jaarstukken betreft de financiële jaarrekening die wij toelichten.

In de voorbereiding op de raadsbehandeling is er een bijeenkomst gepland om u nog een nadere toelichting te geven op deze jaarstukken, opdat u uw controlerende taak zo goed mogelijk kunt invullen.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier,

A. van der Tuuk, burgemeester

R. Kleijnen, gemeentesecretaris

1.2 Jaarverslag - programmaverantwoording

Het afgelopen jaar hebben we aanzienlijke vooruitgang geboekt in de uitvoering van onze programma's, gericht op het realiseren van onze strategische doelstellingen en de ambities uit het coalitieakkoord. Deze paragraaf biedt een overzicht van de belangrijkste activiteiten, behaalde resultaten en de impact die onze inspanningen hebben gehad op de gemeenschap en onze belanghebbenden.

Programma o – Bestuur en ondersteuning

Het bestuur van de gemeente bestaat uit de gemeenteraad, de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders. In dit programma staat hoe zij worden ondersteund. Zo wordt de gemeenteraad ondersteund door de griffie. Het college van burgemeester en wethouders wordt ondersteund door de gemeentesecretaris. Ook verkiezingen en burgerzaken vallen onder dit programma.

Taakvelden		Portefeuillehouder(s)
o.1	Bestuur	Ard van der Tuuk
o.2	Burgerzaken	Bert Nederveen

Wat is onze beleidscontext

Voor dit programma zijn de volgende beleidskaders van toepassing:

- Dienstverlenings- en werkconcept Dichtbij en Duurzaam (2021)

Wat hebben we gedaan

Doel: Optimale dienstverlening aan de hand van het dienstverlenings- en werkconcept Dichtbij en Duurzaam

We optimaliseren de kwaliteit van onze dienstverlening, zodat we zichtbaar en dicht bij onze inwoners zijn. Digitaal waar kan, fysiek waar nodig.

Onze (fysieke) dienstverlening wordt vanaf voorjaar 2024 centraal georganiseerd vanuit het gemeentehuis in Zuidhorn. We bieden maatwerk voor inwoners die niet fysiek op locatie kunnen komen. We maken een afspraak op een voor de inwoner gewenste locatie, bijvoorbeeld via een digitale ontmoeting, thuis of in een dorps huis.

Vanaf 30 september 2024 is onze standaard dienstverlening centraal georganiseerd vanuit het gemeentehuis in Zuidhorn. Voor maatwerk dienstverlening kan de inwoner een afspraak maken en komt de medewerker op een locatie waar de inwoner dat wenst. Voor inwoners die niet digitaal vaardig zijn wordt extra aandacht gegeven in het project digitaal meedoen en bij de informatiepunten digitale overheid in de bibliotheken van Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn.

We optimaliseren onze online dienstverlening. Het doel hierbij is om onze standaardproducten en diensten maximaal digitaal aan te bieden waarbij we inspelen op de behoeften van inwoners. In etappes tot 1 januari 2025 gaan we uitvoering geven aan ons plan van aanpak voor de online dienstverlening. Digitaal- en procesgericht werken is het uitgangspunt voor het werken in onze organisatie en helpt ons om een optimale dienstverlening te bieden aan onze inwoners.

Het plan van aanpak online dienstverlening is gedeeld met en toegelicht aan leden van de raad. We werken continu aan het uitvoeren van de verschillende onderdelen van het plan.

De digitale transitie raakt inwoners en medewerkers.

De aanbesteding digitale post is afgerond.

We onderzoeken een track-and-trace systeem. We werken aan een Persoonlijke Informatie Pagina (PIP) waarmee inwoners makkelijker online hun gegevens van bijvoorbeeld belastingen, lopende zaken of meldingen kunnen zien en volgen. Inwoners die minder digitaal vaardig zijn krijgen ondersteuning bij het aanvragen van een product of dienst.

Op 20 maart 2024 heeft de adviesgroep online dienstverlening bij een raadsactiviteit een presentatie gehouden over de stand van zaken Track & trace. De voortgang, technische ontwikkelingen en resultaten van het inrichten van MijnWesterkwartier en digitale klantportalen grotendeels afhankelijk zijn van de capaciteit en doorlooptijden van de betrokken leveranciers.

In oktober 2024 is de aanbesteding van de nieuwe applicatie voor de meldingen openbare ruimte afgerond. In januari 2025 is de implementatie gestart en livegang is gepland op 1 mei 2025. Voor inwoners is het dan mogelijk om hun melding te volgen via de Buiten Beter app.

Vanuit onze visie DWDD gaan we onze standaard dienstverlening zoveel mogelijk digitaal inrichten waarbij we een balans zoeken tussen digitaal en 'live' contact. Hierbij blijft maatwerk mogelijk. We monitoren en analyseren onze servicenormen met behulp van data uit de verschillende dashboards per product of dienst. Op basis daarvan voeren we continu verbeteringen door.

We monitoren de kwaliteit van onze dienstverlening en rapporteren de resultaten aan de directie.

Speerpunt is het aantal terugbelnotities terug te dringen en de bereikbaarheid en reactietijd van medewerkers op telefoontjes en mail onder de aandacht te brengen.

Heldere communicatie met onze inwoners

We geven een vervolg aan inzet op bestaande communicatie instrumenten. Dat willen we nog gericht en effectiever doen door een betere kanaalsturing. Daar doen we in 2024 onderzoek naar.

We borgen de uitkomsten van het project Direct Duidelijk na 2023 in de lijn. Ook in 2024 trainen we medewerkers in het simpel en begrijpelijk communiceren. Hierbij hebben we ook aandacht voor de toegankelijkheid van onze online communicatie.

In 2024 zijn we gestart met onderzoek naar onze kanalenstrategie. Hiermee willen we onze content beter aan laten sluiten bij de verschillende doelgroepen (inwoners, ondernemers, toeristen). In 2024 is een eerste basis gelegd met vooronderzoek.

In 2024 hebben we ook weer schrijftrainingen georganiseerd. Hieraan hebben 23 medewerkers deelgenomen. Daarnaast hebben we eind 2024 het lezerspanel opnieuw opgestart. Om het project te borgen ligt de focus nu op trainingen, controle en randvoorwaarden.

Duurzaam en toekomstbestendig gemeentehuis

De locatie gemeentehuis Leek/ Oude Ulo/ gemeentewerf is in 2023 verkocht voor herontwikkeling tot een woonwijk. De overdracht vindt gefaseerd plaats. Medio 2024 verlaten wij het gemeentehuis in Leek en medio 2025 de werflocatie Leek. Na verlaten van het gemeentehuis Leek, wordt het gemeentehuis Grootegast weer ingezet voor tijdelijke huisvesting totdat centrale huisvesting in Zuidhorn voltooid is. Ook wordt het kantoorgebouw in Midwolde klaargemaakt als back-up en als alternatieve locatie voor tijdens de verbouwing in Zuidhorn.

Het gemeentehuis in Leek is in oktober 2024 definitief verlaten om plaats te maken voor herontwikkeling van een woonwijk en Grootegast is weer in gebruik genomen totdat de nieuwe centrale huisvesting voltooid is. Gemeentelijke dienstverlening aan inwoners vindt sinds het verlaten van Leek centraal in Zuidhorn plaats. Op 12 maart 2024 heeft de raad besloten tot hernieuwd onderzoek naar centrale huisvesting. Op 3 dec 2024 heeft de raad de dependancevariant vastgesteld als voorkeursvariant voor centrale huisvesting, nog nader uit te werken. Het politiebureau in Zuidhorn is eind 2024 aangekocht en maakt onderdeel uit van de dependancevariant. Het kantoorgebouw in Midwolde is in 2024 omgebouwd tot opvanglocatie en niet meer in beeld als gemeentelijke kantoorhuisvesting.

We stellen een plan op voor de verkoop en duurzame herbestemming van de locaties gemeentehuis Grootegast en gemeentehuis Marum passend bij de dorpskernen. Tot voltooiing van de centrale huisvesting doen deze locaties dienst als tijdelijke huisvesting.

Na het hernieuwd onderzoek naar centrale huisvesting, waartoe de raad op 12 maart 2024 heeft besloten, is op 3 december 2024 de dependancevariant als voorkeursvariant vastgesteld. Hierbij is verzocht om een plan van aanpak hoe dit zo goed en efficiënt mogelijk te realiseren is. Dit behoeft nog nadere uitwerking in een plan van aanpak hoe de eindsituatie te realiseren is en een aantal jaren in tijdelijke huisvesting zijn te overbruggen. Hierna kunnen we het plan maken voor de verkoop van de af te stoten gemeentehuizen.

Duurzame en toekomstbestendige locaties buitendienst en Novatec

De buitendienst locaties Noordhorn en Grootegast worden verduurzaamd en verbeterd in 2024 en 2025.

De verbouw en verduurzaming van beide panden is in 2024 nagenoeg afgerond.

We doen onderzoek naar de toekomst van de kwekerij en kringloopwinkel Novatec en komen na visieontwikkeling in 2024 met een voorstel.

Voor de kringloopwinkel loopt nog een onderzoek naar inpassing in de nog te realiseren gemeentelijke milieustraat. Voor de kwekerij is het onderzoek nog niet afgerond

We verkopen gefaseerd de buitendienstlocaties maailoods Noordhorn (met tankstation), Oldehove, Aduard en het achter terrein van Grijpskerk vanwege de koppeling aan de werflocaties Grootegast en Noordhorn. Deel locatie Marum en het hoofdgebouw Novatec volgen later in 2025 vanwege de koppeling met voltooiing Leeksterveld.

De voorbereidingen voor het verkopen van de werflocaties en hoofdgebouw Novatec zijn in 2024 opgestart en lopen nog door in 2025 om ze later in 2025 (deels) te kunnen verkopen.

Meer overheidsparticipatie
Actieve samenwerking met inwoners

We stellen een visie en beleid op participatie op.

Het participatiebeleid is in Q4 2024 vastgesteld vanuit de visie dat participatie bijdraagt aan de kwaliteit van ons beleid en doordachte besluitvorming.

We gaan door met uitvoering van de dorpenschouw en dorpenrondes en nemen de opgehaalde informatie op in de uitvoering van ons reguliere beleid.

De dorpenschouw vindt structureel plaats en is opgenomen in de reguliere werkwijze. De follow up van actiepunten wordt door team welkom & ontmoeting (leefbaarheid) besproken met betreffende collega's. Daarnaast vindt structureel overleg plaats met de beheerders groen en het cluster Recreatie en Toerisme.

Ook in 2024 wordt het beleid van dorpenschouw voortgezet onder regie van Team Welkom & Ontmoeting (leefbaarheid) in samenwerking met overige teams binnen de organisatie en ook externe partners zoals Wold & Waard en Sociaal werk De Schans.

Dit is in 2024 voortgezet waarbij er structureel overleg is met genoemde partners.

De dorpenrondes zijn in samenspraak met het college vervangen voor periodieke bezoeken van de dorpswethouders en leefbaarheidsadviseurs. Die vinden minstens één keer per jaar plaats.

De periodieke bezoeken met de dorpswethouders zijn in 2024 uitgevoerd. Daarnaast is medio 2024, op verzoek van het college, een start gemaakt met een dorpsbezoek van het college aan 1 van de 41 dorpen. 1 keer per maand bezoekt het college een dorp waarbij ze een hele dag aanwezig zijn in het dorp. In de ochtend vindt hier de collegevergadering plaats en 's middags is er een werkbezoek aan een bedrijf of initiatief en is er overleg met plaatselijk belang en bestuur dorpshuis. De dorpsbezoeken bieden de mogelijkheid om in verbinding te blijven met de dorpen en op te halen wat er speelt.

Overige voornemens uit begroting 2024

Dit wilden we bereiken	Dit hebben we gerealiseerd
Organiseren van de verkiezingen op 6 juni 2024 voor het Europees Parlement.	De organisatie van de verkiezingen is gebeurd en de verkiezingen zijn goed verlopen.
Verstreking van reisdocumenten: In 2014 is de geldigheid van een reisdocument voor volwassenen van 5 naar 10 jaar gegaan. Binnen burgerzaken zal vanaf maart 2024 voor een periode van 5 jaar een reisdocumentenpiek ontstaan. Het aantal aanvragen zal naar verwachting in deze periode verviervoudigen.	In 2024 zijn 11.613 reisdocumenten verstrekt, dit was iets meer dan een verdubbeling ten opzichte van 2023. De verwachte verviervoudiging is (nog) niet gehaald. De verwachting was gebaseerd op het aantal reisdocumenten waarvan de geldigheid in 2024 verliep. Een reden is dat niet iedereen het reisdocument vernieuwt als men nog een ander geldig reisdocument in het bezit heeft (zowel paspoort als identiteitskaart). De reisdocumentenpiek loopt tot 2029.
Rechtsbescherming en klachtenbehandeling door de commissie bezwaarschriften en de klachtenfunctionaris.	Ingediende bezwaarschriften worden voor advies voorgelegd aan de onafhankelijke commissie bezwaarschriften. Deze commissie stelt jaarlijks een jaarverslag op. Ingediende klachten worden afgehandeld door (of door tussenkomst van) de klachtenfunctionaris. Ook van de ingediende klachten wordt elk jaar een jaarverslag opgesteld. De jaarverslagen van de commissie bezwaarschriften en de klachtenfunctionaris over 2024 worden naar verwachting in mei 2025 aan het raadsoverleg voorgelegd.

Wat heeft het gekost

Van programma o worden taakvelden o.1 en o.2 toegelicht bij dit programma en de overige taakvelden bij Algemene dekkingsmiddelen.

o. Bestuur en ondersteuning (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Vershil 2024	V/N
Baten programma o	1.131	972	1.372	1.334	-37	N
Lasten programma o	5.734	5.832	6.373	7.053	-680	N
Saldo van baten en lasten	4.603	4.860	5.002	5.719	-718	N
Onttrekkingen reserves	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	4.603	4.860	5.002	5.719	-718	N

Programma 1 – Veiligheid

De gemeente heeft een belangrijke rol als regisseur op het thema veiligheid. Iedereen moet zich veilig voelen in de eigen leefomgeving. Op het thema veiligheid wordt samengewerkt met een breed netwerk binnen onze eigen organisatie en met (overheids)organisaties. Onze eigen buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en de politie vervullen hierin een belangrijke rol. De integrale advisering en uitvoering van hulpverlening bij branden, rampen en crisisbeheersing is ondergebracht bij de Veiligheidsregio Groningen.

Taakvelden	Portefeuillehouder
1.1 Brandweer	Ard van der Tuuk
1.2 Openbare orde en veiligheid	Harry Stomphorst

Wat is onze beleidscontext

Voor dit programma zijn de volgende beleidskaders van toepassing:

- ▶ Integraal veiligheidsbeleid 2024-2027
- ▶ Regionaal beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland 2024-2027
- ▶ Veiligheidsplan 2020 – 2024 Veiligheidsregio Groningen

Wat hebben we gedaan

Een veilig Westerkwartier	
We geven uitvoering aan de doelstellingen en ambities uit het door de raad vastgestelde veiligheidsbeleid 2024-2027. Hiervoor stelt het college een uitvoeringsplan 2024 vast, waarin gerichte activiteiten en projecten staan.	Voor 2024 is een Uitvoeringsplan integraal veiligheidsbeleid door de burgemeester vastgesteld. De lokale prioriteiten zijn: 1. Ondernijning 2. Zorg en Veiligheid 3. Jeugd en Veiligheid 4. Digitale veiligheid 5. Verbinding met de samenleving
We bestrijden ondermijnende criminaliteit, onder andere door het: ▶ (Door)ontwikkelen van de lokale casustafel ondernijning.	De Ondernijningstafel is in mei 2024 gestart en deze is in 2024 zes keer bij elkaar geweest om ondernijningssignalen die vanuit de gemeentelijke organisatie worden aangeleverd te bespreken en zo nodig actie op te ondernemen.
▶ (Door)ontwikkelen van het Westerkwartier Interventie Team, van waaruit integrale controles georganiseerd worden.	Op 3 oktober 2024 heeft er een integrale controle van garageboxen/bedrijfsunits plaatsgevonden in Marum. Uit deze controle is geen ondernijningscasuïstiek naar voren

gekomen. Deze controle is ook geëvalueerd en de verbeterpunten worden meegenomen naar een volgende keer.

- ▶ Inzetten langs de vier sporen van de Groningse samenwerking: vergroten bewustwording en weerbaarheid, ontwikkeling van regionaal interventieteam, intensivering toepassing wet Bibob en het vastleggen van basisafspraken in de zgn. 'Groningse norm'.
- ▶ Vanuit team Openbare Orde en Veiligheid wordt deelgenomen aan de regionale samenwerking ondermijning. Vanuit deze samenwerking worden 'producten' opgeleverd die lokaal geïmplementeerd kunnen worden. Zo start in het eerste kwartaal van 2025 het Regionaal Interventieteam, die integrale controles gaat uitvoeren. De Groningse norm is in concept gereed en besluitvorming staat voor 2025 gepland.
- ▶ In de Groningse norm staan de ambities van de tien Groninger gemeenten voor de aanpak van ondermijnende criminaliteit en het basisniveau en de basisafspraken die hiervoor nodig zijn. Basisafspraken die niet vrijblijvend zijn, maar die de overheden in Groningen met elkaar maken om een dam op te werpen tegen de mogelijke invloed van de georganiseerde criminaliteit op het openbaar bestuur.
- ▶ Tenslotte is gewerkt aan het ondermijningsproof maken van de APV's van de Groninger gemeenten.
- ▶ Zo is er een tweetal artikelen aan de APV Westerkwartier 2021 toegevoegd, te weten de artikelen 2:80 (Sluiting voor publiek openstaand gebouw of bijbehorend erf) en 2:81 (Tegengaan onveilig, niet leefbaar en malafide ondernemersklimaat)

Cybercrime neemt toe, zowel in omvang als in verschijningsvormen. We vergroten de bewustwording van én weerbaarheid tegen cybercriminaliteit bij onze inwoners, ondernemers en instellingen:

- ▶ We zetten in op een project zoals Hackshield, waarbij jeugd -en via hen de ouders- spelenderwijs (meer) bewust van en weerbaar worden gemaakt tegen de gevaren van de digitale wereld.
- ▶ Met onze (publiek-private) partners zetten we actief in op andere vormen van

In 2024 is er een preventie-actie gericht op ouderen georganiseerd. Hierbij hebben we aanpassingen gedaan op de website van Westerkwartier, een artikel geplaatst in De Streekkrant en de burgemeester een videoboodschap laten inspreken. Bij signalen van misdrijven en ook bij inzet van nepagenten hebben we meteen via de Streekkrant een oproep tot alertheid aan de burger gedaan.

Er is een lange termijnplanning uitgestippeld voor digitale veiligheid. Dit is beschreven in het borgingsplan en biedt een gedetailleerde

doelgroepgerichte preventie en voorlichting rondom cybercriminaliteit.

aanpak voor de implementatie van digitale veiligheid binnen verschillende doelgroepen: het midden- en kleinbedrijf (MKB), jongeren en ouderen. Elke doelgroep heeft specifieke behoeften en uitdagingen, waarvoor per half jaar staat beschreven welke stappen genomen kunnen worden om aan de doelen zoals deze gesteld zijn in het IVP te werken.

Sinds 2024 hebben we een halfjaarlijks overleg gepland met OOV, de CISO en de digitale wijkagent om de trends en ontwikkelingen rond digitale veiligheid goed te kunnen monitoren. Daarnaast zijn we sinds 2024 aangehaakt bij de regionale werkgroep cyberveiligheid van het RIEC.

We bestendigen en versterken de samenwerking tussen de domeinen zorg en veiligheid o.a. rond het Toekomstscenario Jeugd- en gezinsbescherming. We hanteren de methode Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE) voor duidelijkheid over regie en verantwoordelijkheden bij inwoners met complexe en meervoudige problematiek. Met deze aanpak willen we problemen voorkomen of zo snel mogelijk beheersbaar maken.

Vanuit team OOV wordt intensief samen samengewerkt met de collega's van de OGGZ als het gaat om de implementatie van het AVE-model en het toepassen van dit model in de praktijk. In dit kader wordt er ook in regionaal verband samengewerkt met andere gemeenten en ketenpartners. De gemeente Westerkwartier loopt voorop als het gaat om werken op basis van het AVE model.

Er zijn intern goede afspraken met de bestuurders gemaakt, zij worden tijdig geïnformeerd door OOV en/of OGGZ wanneer er sprake is van opschaling in een specifieke casus.

Sinds kort is OOV ook aangehaakt bij de beleidsadviseurs van het sociaal domein op het gebied van veiligheid.

Een weerbare en veilige gemeentelijke organisatie

We intensiveren de inzet op informatie- en systeemveiligheid:

- ▶ We zetten in 2024 extra in op bewustwording van medewerkers op de onderdelen fysieke toegang tot gebouwen en toegang tot digitale systemen van de gemeente.
- ▶ We zetten in op het door ontwikkelen van de netwerkmonitoring die in 2023 is aangeschaft.
- ▶ Het geven prioriteit aan bedrijfscontinuïteitsprocessen en het testen c.q. oefenen van deze processen.

In 2024 hebben wij de nodige stappen gezet en acties uitgevoerd om meer bewustwording te creëren op het gebied van fysieke toegang tot gebouwen en toegang tot digitale systemen van de gemeente. Zo zijn onder andere de gouden regels informatieveiligheid herzien en is hiervoor een communicatieplan opgesteld. Alle medewerkers zijn verplicht om jaarlijks een training te volgen op het gebied van informatiebeveiliging en privacy.

De netwerkmonitoring verloopt goed en wordt verder doorontwikkeld. Team Automatisering heeft concrete stappen gezet als het gaat om optimaliseren en professionaliseren van onze systemen. Hierdoor zijn we in staat om bedreigingen proactief te detecteren en indien nodig sneller de nodige maatregelen te treffen.

In Q4 2024 zijn we begonnen met de herijking van het bedrijfscontinuïteitsplan.

We blijven inzetten op interne bewustwording, alertheid en weerbaarheid t.a.v. ondermijning door middel van gerichte communicatieactiviteiten. Hiermee trainen we gemeentelijk personeel – met in het bijzonder ambtenaren met een signaalfunctie, zoals toezichthouders, boa's en KCC-medewerkers, in het herkennen van signalen.

In het Uitvoeringsplan ondermijning 2024 – 2027 wordt uitgebreid stilgestaan bij bewustwording ondermijning. In 2024 hebben de Boa's deelgenomen aan een driedaags opleidingsprogramma ondermijning. Tijdens deze cursus is ingegaan op ondermijning in het Westerkwartier, ondermijning en bijzondere wetten, het bestuurlijk instrumentarium, bestuurlijke controles en de bevoegdheden op basis van het strafrecht en het bestuursrecht. In november 2024 hebben de medewerkers van de buitendienst deelgenomen aan een bewustwordingssessie ondermijning.

Overige voornemens uit begroting 2024

Dit wilden we bereiken	Dit hebben we gerealiseerd
Wij geven uitvoering aan het Programma Uitvoering- en Handhaving Fysieke Leefomgeving 2023-2024. Wij zetten ons hierbij in voor een veilige leefomgeving voor inwoners en bedrijven. Boa's richten zich hierbij op de aanpak van ergernissen en kleine overtredingen, zoals foutparkeren, jeugdoverlast en zwerfval. Door gerichte controles gaan wij na of het verbod op alcoholverstrekking aan en gebruik door minderjarigen correct wordt nageleefd.	In 2024 hebben wij ons ingezet voor een veilig en prettig Westerkwartier voor zowel inwoners als bedrijven. Onze buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) hebben circa 1200 meldingen opgepakt over ergernissen en kleine overtredingen, zoals foutparkeren, jeugdoverlast, hondenpoep en zwerfafval. Een belangrijk speerpunt was het controleren op de naleving van het verbod op alcoholverstrekking aan en alcoholgebruik door minderjarigen. Dankzij gerichte controles bij evenementen zijn verschillende jongeren doorverwezen naar Halt. Dit draagt bij aan een veilige en gezonde leefomgeving, maar ook aan bewustwording onder jongeren.
We werken nauw samen met de Veiligheidsregio Groningen (VRG). De VRG levert op zowel repressief als preventief gebied brandweerbijstand, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en (regionale) bevolkingszorg zoals crisiscommunicatie. We leveren een financiële, bestuurlijke en operationele (personele) bijdrage aan de veiligheidsregio. We besteden hierbij ook nadrukkelijk en structureel onze aandacht aan de paraatheid van onze lokale crisisorganisatie op het gebied van bevolkingszorg.	Op 21 november 2024 heeft er in samenwerking met Veiligheidsregio Groningen een crisisoefening plaatsgevonden waarbij de burgemeester en de collegeleden zijn geoefend in hun rol als voorzitter in het gemeentelijk beleidsteam. Daarnaast heeft er een o-meting crisisbeheersing plaatsgevonden waarbij naar voren is gekomen dat er meer aandacht binnen de organisatie voor dit onderwerp moet komen. Het gaat er dan bijvoorbeeld om dat er binnen de organisatie voldoende medewerkers zijn aangewezen voor de lokale en regionale rollen, er voldoende bewustwording is, de medewerkers voldoende opgeleid, getraind en geoefend zijn en de lokale planvorming op het gebied van crisisbeheersing op orde is.
We zetten in op het borgen van de openbare orde en veiligheid bij de tal van grotere en kleinere evenementen die de gemeente rijk is. Het zorgvuldig doorlopen van het evenementenproces, waarin een adviserende rol voor de hulpverleningsdiensten is weggelegd, is hierbij cruciaal. We zetten in 2024 specifiek in op het organiseren van bijeenkomsten voor organisatoren en het	In 2024 is er geïnvesteerd in meer vooroverleggen en evaluaties om risico's te beheersen. Een bijkomend effect van vaker om tafel zitten met de organisatoren en hulpverleningsdiensten is dat de lijnen tussen partijen korter worden. Hiermee zetten we stappen op het gebied van risicobeheersing. Daarnaast is voor het eerst in 2024 gewerkt met een Veiligheidsteam welke meerdere

vroegtijdig kenbaar (laten) maken van evenementen.

malen bij elkaar is gekomen tijdens het Pinksterweekend. Hierdoor kunnen de verschillende betrokken partijen sneller schakelen omdat tijdig informatie kan worden gedeeld.

Tenslotte is er eind 2024 gewerkt aan een planning met het oog op vooroverleggen voor 2025 zodat betrokken partijen in 2025 tijdig weten wat er te verwachten valt en of er capaciteit voor is.

We blijven onze inzet op het belangrijke veiligheidsthema van verkeersveiligheid continueren. We zetten in 2024 in op het borgen van het project Klacht en Knel, waarbij een integrale inzet op verkeersknelpunten wordt nagestreefd, als structurele werkwijze van de gemeente en betrokken partners.

Er is een werkgroep Knelpunt en participatie die in 2024 periodiek bijeen is gekomen om meldingen van inwoners op het gebied van verkeersveiligheid te bespreken en eventuele acties in gang te zetten om de verkeerssituatie te verbeteren. In de werkgroep participeren de gemeente, de politie en Veilig Verkeer Nederland (VVN). Er zijn door inwoners verschillende stickeracties (30 km-zone) gevoerd, buurtenquêtes gehouden, acties gehouden in het kader van een veilige schoolomgeving. Tenslotte is er ook vanuit de gemeente/Veilig Verkeer Nederland (VVN) advies aan de inwoners gegeven over de achtergrond van de weginrichting in relatie tot gedrag.

Wat heeft het gekost

1. Veiligheid (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten programma 1	59	38	51	57	7	V
Lasten programma 1	6.669	6.601	6.622	6.576	46	V
Saldo van baten en lasten	6.610	6.563	6.571	6.518	53	V
Onttrekkingen reserves	238	238	238	238	-	-
Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	6.371	6.325	6.333	6.280	53	V

Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat

Dit programma omvat het onderhoud en verbetering van de openbare ruimte. Het gaat verder over het uitvoeren van maatregelen voor een betere bereikbaarheid en verkeersmobiliteit, parkeren en de realisatie van nieuwe fysieke infrastructuur. De belangrijkste taken die vallen onder dit programma zijn het uitvoeren van beheertaken, het veiligheidsonderhoud, het dagelijks en regulier onderhoud, het groot onderhoud en de (her-) inrichtingen in de openbare ruimte. De gladheidsbestrijding in de wintermaanden hoort hier ook bij.

Taakvelden		Portefeuillehouder(s)
2.1	Onderhoud wegen, Gladheidsbestrijding, Openbare verlichting	Harry Stomphorst
2.2	Parkeren	
2.3	Havens	
2.4	Waterwegen	
2.5	Openbaar vervoer	

Wat is onze beleidscontext

Voor dit programma zijn de volgende beleidskaders van toepassing:

- ▶ Kwaliteitsvisie openbare ruimte 2021-2025
- ▶ Parkeernormen gemeente Westerkwartier (2023)
- ▶ Verkeersvisie Westerkwartier (2021)
- ▶ Paraplu bestemmingsplan parkeren (2023)

Wat hebben we gedaan

Goede bereikbaarheid en een infrastructuur passend bij onze visies op het gebied van wonen, werken en duurzaamheid

We prioriteren de opgaven uit de verkeersvisie in aansluiting op het programma 'Versnellen woningbouwopgave' en op landelijke en provinciale ontwikkelingen.

Dit is een continu proces.

Daarnaast gaan we in 2024 aan de slag met:

- ▶ Het verbeteren van het fietsnetwerk, verdere uitrol van fietspad Leek – Groningen en de afronding van de verkenning fietsverbinding Leek-Zuidhorn.

In 2024 is gestart met de uitvoering van het eerste deel van de fietsroute Leek-Groningen. Het tweede en derde deel gaan in 2025 van start. In 2024 is de variantenstudie voor de fietsroute Leek-Zuidhorn afgerond. Op verzoek van de gemeente is nog nader onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om een fietspad aan te leggen door Natuurnetwerk Nederland (NNN) gebied. In 2025 is de besluitvorming voorzien.

- ▶ De uitvoering van het maatregelenpakket inrichting veilige schoolomgevingen.
- ▶ Het verder uitwerken van de aanpak risicolocaties verkeersveiligheid afhankelijk van ontvangen subsidies.
- ▶ Het opstellen van het uitvoeringsprogramma fiets.
- ▶ Uitwerking planvorming aansluiting N372-A7 op basis van bestuurlijke afspraken met de provincie.

We hebben in 2024 de maatregelen waarvoor subsidie is ontvangen nader uitgewerkt en afgestemd met beheer- en onderhoudswerkzaamheden.

Het uitvoeringsprogramma hebben we in november 2024 vastgesteld.

In 2024 is gestart met het opstellen van een maatregelenpakket.

Overige voornemens uit begroting 2024

Dit wilden we bereiken	Dit hebben we gerealiseerd
Het onderhouden van wegen, fietspaden, straatmeubilair en civieltechnische kunstwerken op het niveau zoals vastgelegd is in de kwaliteitsvisie openbare ruimte.	Het onderhoud van de genoemde onderdelen is in 2024 bepaald volgens het door de raad gekozen kwaliteitsniveau (scenario 3). Voor het onderhoud van de wegen zijn de gegevens uit de weginspectie 2022 gebruikt. <i>Wegen</i> In 2024 is het groot onderhoud aan de belijning, wat in 2023 was gestart, afgerond. Een aantal noemenswaardige projecten waarbij groot asfaltonderhoud is uitgevoerd zijn: Reconstructie Jonkersvaart (afronding in 2025), Hoendiep Westzijde, fietspad Leidijk, Hoofdstraat Niezijl, Ds Koppiusweg Den Ham en Oudeweg Lucaswolde. <i>Kunstwerken</i> In 2024 zijn we begonnen met het vervangen van 13 kunstwerken. We hebben 7 bruggen geschilderd. Er zijn 380 bruggen, steigers en kademuren geïnspecteerd. De inspecties zijn verwerkt in een meerjarenonderhoudsprogramma (MJOP) We hebben 12 betonnen objecten geïnspecteerd en hiervoor een vervangingsplan en onderhoudsplan gemaakt.

Het uitvoeren van de technische wegininspectie (tweejaarlijks).	In het voorjaar 2024 is de wegininspectie uitgevoerd. De gegevens zijn gebruikt voor de schouwrapportage die aan het college en de raad wordt aangeboden.
Het opstellen van een kwaliteitsrapportage van de wegen.	Er is een kwaliteitsrapportage gemaakt die opgenomen is in de schouwrapportage.
Het inspecteren van kunstwerken en bijwerken onderhoudsplanning.	In 2023/24 zijn alle inspecties uitgevoerd, we hebben de werkzaamheden ontstaan uit de inspectie verwerkt in een meerjarenonderhoudsprogramma van 3 jaar.
Straatvegen en bestrijding van onkruid op verhardingen. In 2024 wordt dit weer opnieuw (Europees) aanbesteed voor een periode van 4 jaar.	Het straatvegen en bestrijding onkruid op verharding is in 2024 opnieuw aanbesteed en in uitvoering gebracht. Mede door de continu goede groeiomstandigheden is het gewenste beeld t.a.v. de onkruidbestrijding op verharding nog niet gehaald. Ten opzichte van het vorige contract is wel een duidelijke verbetering zichtbaar. Het onderhoud op de verhardingen van de begraafplaatsen is ook verbeterd.
In 2024 wordt de laatste fase van het vervangingsplan openbare verlichting uitgevoerd welke eind 2023 is aanbesteed.	De aanbesteedde vervangingen van lichtmasten en armaturen (minicompetities 3 en 4) zijn nagenoeg geheel uitgevoerd in 2024.
Afwaarderen van het snelheidsregime in Ezinge, afhankelijk van binnengehaalde subsidies.	De voorbereidingen zijn in gang gezet.
Aanleggen van een parkeerplaats bij de begraafplaats te Niehove, afhankelijk van binnengehaalde subsidies.	We moeten we op zoek naar een andere locatie dan dat wij hadden beoogd. Hierover zijn we met dorpsbelangen in gesprek.

Wat heeft het gekost

2. Verkeer, vervoer en waterstaat (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten programma 2	628	106	193	367	174	V
Lasten programma 2	11.335	11.368	11.916	12.163	-248	N
Saldo van baten en lasten	10.707	11.262	11.723	11.797	-74	N
Onttrekkingen reserves	211	51	732	732	-	-
Toevoegingen reserves	350	-	423	423	-	-
Resultaat na mutatie reserves	10.846	11.212	11.414	11.488	-74	N

Programma 3 – Economie

Wij zetten ons binnen het programma Economie samen met bedrijfsleven, (beroeps-)onderwijs en andere partners in voor een economisch vitale samenleving. De focus is erop gericht om het economisch klimaat in brede zin te versterken. Recreatie en toerisme, cultuur en evenementen zijn hiermee nauw verbonden. Deze onderwerpen komen in programma 5 aan de orde.

Taakvelden	Portefeuillehouder
3.1 Economische ontwikkeling	Richard Lamberst
3.2 Fysieke structuur	
3.3 Bedrijvenloket Markten	
3.4 Promotie	

Wat is onze beleidscontext

Voor dit programma zijn de volgende beleidskaders van toepassing:

- Detailhandelsvisie gemeente Westerkwartier (2020)

Wat hebben we gedaan

Voldoende vestigingsmogelijkheden voor bedrijven	
Opstellen van een bedrijventerreinvisie. Hierbij stemmen we af met het Masterplan Leek-Tolbert voor wat betreft mogelijke transformatieplannen van bedrijventerreinen.	De bedrijventerreinvisie Ruimte voor ondernemen is door de Raad vastgesteld in oktober 2024.
Vervolg geven aan het onderzoek naar de mogelijkheden van een circulair bedrijventerrein.	Er is besloten een nieuw grondstoffencentrum met een cluster van circulaire bedrijven te ontwikkelen. Het is nog niet gelukt hiervoor een projectleider te werven.
Ontwikkelen van Leeksterveld fase 2: Bouwrijp maken en op de markt brengen van fase 2a en 2b.	Het bouwrijp maken heeft vertraging opgelopen i.v.m. archeologisch en flora en fauna onderzoek. Fase 2b is al wel op de markt gebracht.
Uitbreiden van De Poort Marum: De werkzaamheden lopen door in 2024. Eind 2023/begin 2024 wordt er een verkeersonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek maakt deel uit van een op te stellen omgevingsplan waarvoor de procedure wordt opgestart zodra het verkeersonderzoek is afgerond.	Er is een verkeersonderzoek uitgevoerd en het voorontwerp omgevingsplan is ter inzage gelegd. Naar aanleiding van de reacties wordt het plan aangepast.

Ondernemersvriendelijke gemeente

We versterken de dienstverlening aan en communicatie met ondernemers, onder meer door het verbeteren van het accountmanagement en het uitgeven van digitale ondernemersnieuwsbrieven. Het verbeteren van de dienstverlening aan ondernemers zal zich moeten vertalen in een hogere score in het onderzoek MKB vriendelijkste gemeente.

Het verbeteren van de dienstverlening is een continu proces. Het uitgeven van digitale nieuwsbrieven maakt daar deel van uit. We zien het bereik van deze nieuwsbrieven jaarlijks toenemen.

Het landelijke onderzoek MKB vriendelijkste gemeente is de laatste jaren niet uitgevoerd door MKB Nederland.

We stellen een visie economie Westerkwartier en een daarbij behorend ontwikkelplan op.

Met de visie en het daarbij behorend ontwikkelplan zijn we in de 2^e helft van 2024 gestart.

Overige voornemens uit begroting 2024

Dit wilden we bereiken	Dit hebben we gerealiseerd
Samenwerking met ondernemers en vastgoedeigenaren, gericht op behoud van aantrekkelijke winkelcentra.	We hebben structureel overleg met verschillende winkeliersverenigingen en belangrijke vastgoedeigenaren over diverse initiatieven.
Faciliteren van projecten die bijdragen aan een goede digitale infrastructuur voor bedrijven en inwoners, met als doel dat alle inwoners en bedrijven toegang kunnen krijgen tot snel internet per eind 2024.	Er zijn convenanten afgesloten met Glasdraad voor Westerkwartier Zuid en met Glaspoot voor de dorpen Grootegast, Grijskerk, Niekerk, Oldekerk en Aduard. Het doel voor het buitengebied wordt in 2024 niet gehaald. Wij zijn hierbij afhankelijk van marktpartijen en de Provincie Groningen. Een en ander is vertraagd door het faillissement van Rodin.
Faciliteren van ondernemersfondsen in gebieden waar daar draagvlak voor is.	In 2024 zijn ondernemersfondsen gefaciliteerd voor de centra van Leek en Zuidhorn.

Wat heeft het gekost

3. Economie (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten programma 3	46	43	43	46	3	V
Lasten programma 3	633	948	974	756	218	V
Saldo van baten en lasten	587	905	931	710	222	V
Onttrekkingen reserves	-	-	25	25	-	-
Toevoegingen reserves	25	-	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	612	905	906	685	222	V

Programma 4 – Onderwijs

Dit programma omvat het beleid en de maatregelen gericht op gelijke kansen voor jeugdigen en jongeren om middels het volgen van onderwijs en voorschoolse voorzieningen een passende plek in de samenleving te krijgen. Onderdeel van dit beleid is het organiseren van voldoende openbaar primair onderwijs, adequate huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs en bekostiging van het noodzakelijke leerlingenvervoer. Vanuit dit beleid worden ook aan andere gemeentelijke doelen gewerkt, zoals duurzaamheid, meer bewegen, openbare speelplekken en een verkeersveilige schoolomgeving.

Taakvelden		Portefeuillehouder(s)
4.1	Openbaar basisonderwijs	Bé Schollema
4.2	Onderwijshuisvesting	
4.3	Onderwijsbeleid, leerlingzaken	

Wat is onze beleidscontext

Voor dit programma zijn de volgende beleidskaders van toepassing:

- ▶ Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2024-2027
- ▶ Programma voorzieningen huisvesting onderwijs 2024 (2023)

Wat hebben we gedaan

Gezonde en duurzame schoolgebouwen	
We stellen in 2024 een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP) op. De uitkomsten van onderzoeken voor verduurzaming van de schoolgebouwen worden hierin meegenomen.	Het IHP 2024-2027 is door de raad vastgesteld. De duurzaamheid van de schoolgebouwen is onderzocht, en de energielabels zijn bekend. De rapporten worden gebruikt bij het beleid.
Besluitvorming over een campus met rsg de Borgen. Op basis van een masterplan Leek/Tolbert in 2023, worden in 2024 vervolgstappen gezet in nieuwbouwplannen voor rsg de Borgen.	Het haalbaarheidsonderzoek naar een campus met rsg de Borgen en sport, op sportpark Rodenburg, is afgerond. De organisaties, de raad en de omwonenden zijn geïnformeerd.

Overige voornemens uit begroting 2024

Dit wilden we bereiken	Dit hebben we gerealiseerd
Nieuwbouw Lauwers College Grijskerk: op basis van besluitvorming eind 2023 wordt in 2024 gestart met de nieuwbouw van deze school.	De raad heeft het krediet voor nieuwbouw begin 2024 beschikbaar gesteld. De verdere voorbereidingen voor de nieuwbouw zijn in 2024 gedaan. Eind 2024 is de aanbesteding gedaan.
Op basis van het door de raad vastgestelde Programma voorzieningen huisvesting onderwijs 2024 (eind 2023), worden in 2024 vraagstukken op het gebied van onderwijshuisvesting aangepakt. Mogelijke vraagstukken betreffen Noordster in Zuidhorn (capaciteitsprobleem), Windroos in Zuidhorn (capaciteitsprobleem) en Christal in Grootegast (renovatie/nieuwbouw), bekostiging eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair voor de achtste groep van OBS de Hasselbraam (vanwege uitbreiding schoolgebouw).	Het capaciteitsprobleem in de Noordster is vanaf schooljaar 2024-2025 tijdelijk opgelost door een vrijgevallen ruimte in verband met beëindiging van huur door Stichting de Zijlen. De Windroos heeft nu geen capaciteitsprobleem, want zij laten een maximumaantal leerlingen toe. Het voorbereidingskrediet voor (ver)nieuwbouw van Christal is opgenomen in het OHP 2025. De Hasselbraam heeft bekostiging gekregen voor twee onderwijsleerpakketten en meubilair.
Leerlingenvervoer: in het leerlingenvervoer draait tot en met schooljaar 2023-2024 de pilot zelfstandig leren reizen met het openbaar vervoer om leerlingen zelfstandig te laten reizen indien mogelijk en uitgaven hiervoor te beperken.	Op grond van de evaluatie van de pilot is besloten om de Voor Elkaar Pas op te nemen in het reguliere beleid voor zelfstandig leren reizen in het leerlingenvervoer. In juni 2024 hebben wij hierover een raadsbrief gestuurd.
Subsidiëring peuteropvang en voorschoolse educatie om kinderen met een ontwikkelingsachterstand een goede start op de basisschool te geven.	Kinderopvang organisaties met peuteropvang en Voorschools Educatief aanbod zijn gesubsidieerd voor de bezette kindplaatsen van reguliere en doelgroepkinderen.
Uitvoering geven aan de Ommelander Werkagenda (onderwijs en zorg) in samenwerking met diverse betrokken partijen met als speerpunten: inclusiever onderwijs, aanpak thuiszitters door overbruggingshulp, aanpak ongeoorloofd verzuim, aansluiting onderwijs arbeidsmarkt, positieve gezondheid, depressie en suïcidepreventie (VO), aanpak armoede bij leerlingen, implementatie privacy convenant, proces en resultaatafspraken Voor- en Vroegschoolse Educatie.	Dit is gebeurd. De Ommelander Werkagenda maakt onderdeel uit van de (wettelijke verplichte) samenwerking met het onderwijs. We bespreken de voortgang op deze thema's en wat we daarin gezamenlijk te doen hebben. Dit doen we zowel ambtelijk als bestuurlijk een aantal keer per jaar.

Uitvoering taken in het kader van leerplicht en Regionale Meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC), gericht op het voorkomen van schooluitval en het behalen van een startkwalificatie en een goede startpositie op de arbeidsmarkt.

Deze taken zijn uitgevoerd door onze doorstroomcoaches/leerplichtambtenaren. De hele doelgroep voortijdig schoolverlaters is in beeld. De jongeren die hiervoor geschikt zijn, zijn ingestroomd in Route Rubicon, een 2-jarig mbo-traject voor jongeren van 18-23 jaar die nog geen startkwalificatie hebben.

Wat heeft het gekost

4. Onderwijs (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten programma 4	1.419	866	1.102	1.069	-33	N
Lasten programma 4	8.228	7.411	7.997	7.715	282	V
Saldo van baten en lasten	6.810	6.545	6.895	6.646	249	V
Onttrekkingen reserves	32	69	69	52	-17	N
Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	6.777	6.476	6.826	6.594	232	V

Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie

Dit programma omvat beleid en maatregelen gericht op de leefgebieden/thema's Gezond en Meedoen in het sociaal domein: sport, cultuur, recreatie en bibliotheekwerk. Onder het programma vallen ook het eigendom, exploitatie en beheer van sportaccommodaties en het openbaar groen. Tot slot vallen ook beleid en maatregelen ten aanzien van monumenten, musea en cultureel erfgoed onder dit programma.

Taakvelden	Portefeuillehouder(s)
5.1 Sportbeleid	Harry Stomphorst
5.2 Sportaccommodaties	Bé Schollema
5.3 Cultuur	Richard Lamberst
5.4 Musea	Bert Nederveen
5.5 Cultureel erfgoed	Hans Haze
5.6 Bibliotheken en omroep	
5.7 Openbaar groen en recreatie	

Wat is onze beleidscontext

Voor dit programma zijn de volgende beleidskaders van toepassing:

- ▶ Lokaal Sportakkoord II (2023)
- ▶ Cultuurvisie 2021-2028 'Investeren in geluk' (2021)
- ▶ Visie recreatie en toerisme (2021)
- ▶ Kwaliteitsvisie openbare ruimte (2021)
- ▶ Nota dierenwelzijn (2023)
- ▶ Duisternis beschermen, lichthinder aanpakken (2023)

Wat hebben we gedaan

Meer sportdeelname	
De inzet op bestaande projecten en programma's wordt gecontinueerd. Hierbij gaat het over de projecten en programma's De School in Beweging, Lokaal Sportakkoord, Provinciaal Beweegakkoord, JOGG (Gezonde Jeugd en Gezonde Toekomst) en de inzet van Buurtsportcoaches (BCR-regeling).	Op alle bestaande projecten is de inzet gecontinueerd. Bij het programma de School in Beweging zijn in 2024 nieuwe scholen aangesloten. In 2024 is verder uitvoering gegeven aan het Lokaal Sportakkoord en zijn ruim 30 activiteiten en nieuwe initiatieven in het Westerkwartier ondersteund. Verder zijn avonden georganiseerd voor verenigingsbestuurders.
We verduurzamen 8 sportaccommodaties.	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed tranche 1 is nagenoeg afgerond (incl. De binnensportaccommodaties). De verduurzaming gemeentelijk vastgoed tranche 2 is in voorbereiding. Er lopen diverse onderzoeken naar de verduurzamingsmogelijkheden.

Kunst en cultuur is toegankelijk

Uitvoering van het uitvoeringsplan 2023-2024.

Het Uitvoeringsplan 2023-2024, onderdeel van de Cultuurvisie 2021-2028, is uitgevoerd en geëvalueerd.

Met de in 2023 vastgestelde regeling subsidiëren we incidentele grote producties die hiervoor in aanmerking komen.

In 2024 zijn twee grote theaterproducties gesubsidieerd op grond van de regeling.

In gesprek met het dorp komen we tot een pilotplan voor de bibliotheek in Oldehove. In 2024 gaan we, naar verwachting, nog geen wijzigingen doorvoeren in de bibliotheek in Oldehove. Dit heeft te maken met andere ontwikkelingen in het dorp, waaronder de plannen rondom het MFC. Het heeft meer tijd nodig om tot een gezamenlijke pilot te komen.

In 2024 is afgesproken dat in Oldehove en Aduard op 1 januari 2025 de nieuwe werkwijze van start gaat. In deze nieuwe werkwijze wordt de bibliotheek veranderd naar een plek waar activiteiten georganiseerd worden voor en door inwoners, waar boeken van het dorp te lenen zijn en waar de Bibliopunt Plus staat. Dit wordt een plek voor ontmoeten en leren.

Een Westerkwartier waarin het goed recreëren is voor zowel inwoners als toeristen

In 2024 wordt verder uitvoering gegeven aan het uitvoeringsplan Recreatie en Toerisme.

In 2024 is verder gewerkt aan de uitvoering van het uitvoeringsplan. Zo zijn er thematische kaarten ontwikkeld, is er gewerkt aan een digitale plattegrond en is er een foldermarkt gehouden. Om meer richting te geven aan marketing is een traject gestart om te komen tot een nieuw marketingplan waarvoor diverse bijeenkomsten met het werkveld zijn georganiseerd. Voor musea is een nieuw beleidskader ontwikkeld. Om data te verzamelen zijn er stappen gezet om in provinciaal verband een monitoring op te zetten. Daarnaast is geparticipeerd in projecten als Baanbreker, Groeningen en Landschapswerkplaats.

We geven uitvoering aan de opgave Versterken gebruik en beleving van water zoals is aangegeven in het uitvoeringsplan Recreatie en Toerisme.

Het afgelopen jaar is veel tijd en aandacht besteed om de wederzijdse belangen (gemeente, waterschappen en provincie) op de gezamenlijke agenda te krijgen. Dit is een doorlopend en zich verder ontwikkelend proces.

Er is een verkenning gedaan om bestaande vaarroutes op te waarderen en kansrijke routes zijn in beeld gebracht.
Er zijn voorbereidingen getroffen om de voorzieningen in de haven van Leek te verbeteren.

De transitie van het landelijk gebied

We stellen samen met behulp van een extern bureau een landschapsbibliografie op. In die landschapsbiografie vormt het landschap en haar biodiversiteit het uitgangspunt. Het wordt de plek waarin alle bestaande onderzoeken, beleidsstukken, visies, inventarisaties, biografieën etc. worden gebundeld en waarin de ontstaans-geschiedenis van de landschapstypen en de toekomstmogelijkheden worden beschreven.

In 2024 is de opdracht voor de landschapsbiografie gegund aan Landschapsbeheer Groningen.

We geven een impuls aan de transitie landelijk gebied door deelname aan projecten hieromtrent. In 2024 gaan we onder andere aan de slag met het Herstel van De Lindt, en het gebiedsplan Aduarderdiep, gezamenlijk met het waterschap en in regioverband werken we samen aan de ontwikkeling van Groeningen. We werken met de Provincie Groningen en partners in het gebied aan gebiedsplannen vanuit de Rijksopgaven (natuur, stikstof, water en klimaat) van het NPLG.

In 2024 is gestart met het haalbaarheidsonderzoek "Herstel De Lindt".

Het gebiedsplan Aduarderdiep zit in de afrondende fase. De uitvoering ligt bij het waterschap Noorderzijlvest. Vanuit het NPG hebben wij € 300.000,- aangevraagd en overgemaakt aan Noorderzijlvest.

Het Gebiedsplan Toekomst Landelijk Gebied is eind 2024 jaar met de gebiedspartners afgerond en ter kennisname aan de raad gezonden.

Een groen en vitaal Westerkwartier

We planten deze bestuursperiode gezamenlijk met onze inwoners een boom voor iedere inwoner van Westerkwartier. In 2024 stellen we daartoe een concreet plan van aanpak vast en zetten we de eerste stappen in een haalbare uitvoering.

Er is een plan van aanpak opgesteld in 2024. Hierin is beschreven dat we invulling geven aan meerdere deelprojecten en hierbij de samenwerking aan zijn gegaan met o.a. Landschapsbeheer, Boer en Natuur Groningen West en Meer Bomen Nu. De tussenstand van 2023/2024 is in juli 2024 gedeeld met uw raad en de boommeter staat op ruim 23.000 bomen.

Het licht en donkerte beleid bestaat uit twee delen. Het beleidsstuk genaamd 'Duisternis beschermen, lichthinder aanpakken' is op 19 april 2023 vastgesteld door de raad. Nu zijn we samen met adviesbureau Licht en donkeradvies en de provincie Groningen bezig met het ontwikkelen van een donkertezoneringskaart met beleidsnotitie. Deze wordt in 2024 ter vaststelling aan de Raad aangeboden.

In 2024 is de donkertezoneringskaart met bijbehorende notitie opgesteld en wordt in 2025 aan de raad ter vaststelling aangeboden.

We geven uitvoering aan het roekenbeheerplan en evalueren dit.

Het Roekenbeheerplan 2022-2026 is in uitvoering. In Leek/Tolbert en Grijskerk zijn roekennesten voor het derde beheerjaar verwijderd en met inwoners roeken verjaagd. Alle bij de gemeente gemelde overlast is gemonitord. Inwoners krijgen terugkoppeling van meldingen.

Meer perspectief voor de agrarische sector

We stellen de Voedselvisie Westerkwartier vast en voeren deze uit.

Na overleg met de raad is in 2024 besloten om te komen tot een voedselvisie en een uitvoeringsagenda.

Vanuit de Rijksopgaven NPLG en de Erfgoeddeal werken we aan de transitie naar multifunctionele Landbouw als nieuw agrarisch perspectief.

De Erfgoed Deal Middag-Humsterland is grotendeels afgerond. De pilots voor toekomstbestendige landbouw hebben bruikbare resultaten opgeleverd voor de toekomst. Met de provincie en partijen als BoerenNatuur Groningen West wordt gewerkt aan interpretatie in beleid en uitvoering.

Overige voornemens uit begroting 2024

Dit wilden we bereiken	Dit hebben we gerealiseerd
We voeren de Brede Regeling Combinatiefuncties uit. Hiermee worden Buurtsportcoaches ingezet om inwoners te stimuleren in het sporten en bewegen en zijn zij ondersteunend aan sport- en beweegaanbieders. Daarnaast wordt de cultuurcoach ingezet voor het verbinden van culturele partijen en het ondersteunen bij het ontwikkelen van nieuwe culturele initiatieven.	Binnen deze programma's en projecten is samengewerkt met buurtsportcoaches die vanuit een coördinerende, initiërende en verbindende rol sport stimuleren onder verschillende doelgroepen en aanbieders ondersteunen. Zo hebben zij dit jaar voor de tweede maal 'Coppa Westerkwartier', een zaalvoetbaltoernooi voor jeugd georganiseerd. Ook is er samengewerkt met de cultuurcoach die vanuit een verbindende rol cultuurdeelname stimuleert voor inwoners. Te denken valt hierbij aan het project Kunstimpuls. Dit is een project om kinderen van 2-12 jaar structureel kennis te laten maken met alle basisvormen van cultuur. De cultuurcoach is hierin de verbindende factor met alle samenwerkende partijen.
We voeren subsidieregelingen uit, onder andere op gebied van sport en cultuur. Hiermee ondersteunen we partijen bij het organiseren van activiteiten en evenementen.	Deze regeling is uitgevoerd. Er zijn structurele subsidies verleend aan bijvoorbeeld hardloopevenementen, concerten en verenigingen die voldoen aan de voorwaarden die in de regeling beschreven staan. Daarnaast zijn er incidentele subsidies verleend aan activiteiten, zoals bijvoorbeeld een jeugdvoetbaltoernooi en toneelvoorstellingen.
We onderzoeken de mogelijkheid om vanaf 2024 in samenwerking met het Volwassenenfonds Sport en Cultuur de deelname aan sport en cultuur door volwassenen met een minimuminkomen te bevorderen. Ouders met een minimuminkomen worden zo in staat gesteld een voorbeeld te zijn voor hun kinderen, waarvoor via St. Leergeld al wel een beroep kan worden gedaan op ondersteuning door het Jeugdfonds Sport en Cultuur.	Dit wordt meegenomen in een plan van aanpak Armoede.
Sportaccommodaties: Aan de hand van een opgesteld plan van aanpak en een verrichte voorverkenning worden in 2024 de eerste stappen gezet in harmonisatie van het beleid en de tarieven van alle binnen- en buitensportaccommodaties.	We hebben het proces afgerond. Het wachten is op de eindrapportage.

Ook in 2024 doen we het onderhoud van specifiek gebruiksgroen zoals parken, dorpsbossen, landgoederen, sportvelden, begraafplaatsen en speelplaatsen.

Het onderhoud is nagenoeg op het gewenste kwaliteitsniveau uitgevoerd. Door mens en middelen effectief in te zetten hebben we de beoogde criteria grotendeels gehaald. Voor specifieke resultaten verwijzen wij u naar de uitkomsten van de 3 gehouden 'groenschouwen' zoals die u aangeboden zijn in 1 rapportage.

We zetten ons ervoor in dat de bescherming van het slotencasco Middag Humsterland wordt geborgd in verschillende regelingen.

Het slotencasco Middag-Humsterland is geborgd in het ontwerpplan Herziening Bestemmingsplan Buitengebied.

We werken mee aan diverse landschaps(herstel)projecten.

We werkten (mee) aan diverse landschaps (herstel)projecten. Concreet werkten we aan het herstel van houtsingels binnen het Project een boom voor elke inwoner.

Ook werken we aan initiatieven vanuit inwoners op het gebied van TenneT Landschapscompensatie.

We borgen de uitkomsten van het programma Westerkwartier Natuurinclusief in ons beleid en in de gebiedsprocessen van de Transitie Landelijk Gebied (NPLG).

Uitkomsten zoals benodigde landbouwverdienmodellen zijn en worden opgenomen in beleidsplannen en uitvoering. Zoals in het gebiedsplan TLG en de gebiedsofferte die begin dit jaar aan het rijk zijn aangeboden.

Wat heeft het gekost

5. Sport, cultuur en recreatie (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten programma 5	3.380	2.196	2.992	3.425	433	V
Lasten programma 5	18.098	18.505	19.246	19.219	27	V
Saldo van baten en lasten	14.718	16.308	16.254	15.794	460	V
Onttrekkingen reserves	756	115	1.866	1.771	-95	N
Toevoegingen reserves	1.718	-	1.693	1.693	-	-
Resultaat na mutatie reserves	15.681	16.193	16.081	15.717	365	V

Programma 6 – Sociaal domein

Dit programma omvat het beleid en de maatregelen gericht op versterking van de samenlevingskracht, zodat inwoners zoveel mogelijk op eigen kracht, en met ondersteuning van het sociaal netwerk kunnen participeren. Onder dit programma valt ook preventief beleid en de maatregelen die gericht zijn op het versterken van de brede welvaart van inwoners en een gezonde, kansrijke ontwikkeling van jeugdigen. Onder dit programma vallen ook beleid en maatregelen die bijdragen aan die nodig zijn om inwoners ondersteuning en zorg te bieden als het niet op eigen kracht lukt.

Taakvelden		Portefeuillehouder(s)
6.1	Samenkracht (maatschappelijk werk, jeugd- en jongerenwerk, kinderopvang, ouderenwerk, leefbaarheid)	Bert Nederveen Bé Schollemma Richard Lamberst
6.2	Wijkteams	Harry Stomphorst
6.3	Inkomensregelingen	
6.4	Begeleide participatie	
6.5	Arbeidsparticipatie	
6.6	Maatwerk (Wmo)	
6.7	Maatwerk	
6.8	Geëscaleerde zorg	

Wat is onze beleidscontext

Voor dit programma zijn de volgende beleidskaders van toepassing:

- ▶ Dorpshuizenbeleid (2023)
- ▶ Beleidsplan sociaal domein 'Samen werken aan een sociaal Westerkwartier (2024)
- ▶ Beleidsplan Integrale schuldhulpverlening 2022-2025 (2021)
- ▶ Visie armoedebeleid (2024)
- ▶ Beleidskader nieuwe wet inburgering 2022-2025 (2021)

Wat hebben we gedaan

Uitvoering van het dorpshuizenbeleid

In 2024 geven we uitvoering aan het in 2023 vastgestelde dorpshuizenbeleid. We zetten in op deelname aan de nieuwe subsidieregelingen en ondersteuning van dorpshuizen die dat het meeste nodig hebben.

Een ronde met alle dorpshuizen is in 2024 afgerond. Dorpshuizen hebben gebruik gemaakt van de vijf subsidieregelingen. Diverse dorpshuizen hebben ondersteuning en advies gekregen voor uiteenlopende zaken. Verder zijn met enkele dorpshuizen harmonisatie-afspraken gemaakt. Ook zijn drie bijeenkomsten georganiseerd in samenwerking met Groninger Dorpen.

We onderzoeken de mogelijkheden voor implementatie van de brede welvaartsmonitor.

In 2024 zijn hier de eerste stappen in gezet.

We gaan in gesprek met inwoners die zich melden met initiatieven en waar mogelijk en passend ondersteunen we de initiatieven.

Dit is een doorlopend proces in het contact met de dorpen vanuit het team leefbaarheid en dorpencontact. De ondersteuning kan bestaan uit advisering, begeleiding, regievoering en het aandragen van financieringsmogelijkheden.

Verbeterde sturing in het sociaal domein

In 2024 stellen we het nieuwe beleidsplan sociaal domein vast. We bepalen daarmee de koers voor de komende jaren en brengen samenhang aan in wat we doen in het sociaal domein. Het beleidsplan is zodanig geformuleerd dat we kunnen sturen op resultaten.

Het beleidsplan sociaal domein 2024 'Samen werken aan een sociaal Westerkwartier' is in juni 2024 vastgesteld door de raad.

Hierin hebben we onze visie, missie, ambities en effectdoelen voor de komende jaren voor het brede sociaal domein verwoord.

Vertaling landelijke Hervormingsagenda en Toekomstscenario jeugd en gezinsbescherming naar passende werkwijze in onze gemeente. Regionaal en lokaal verkennen we wat we moeten doen en hoe dit goed inpasbaar is in onze gemeente. Mede vanuit landelijk implementatieplan dat in oktober 2023 verschijnt.

In juni is gestart met een proeftuin Toekomstscenario om te experimenteren met een nieuwe, passende werkwijze.

Een regionale toets en lokale zelfscan hebben een goed beeld opgeleverd van hoe we ervoor staan ten opzichte van de maatregelen uit het implementatieplan Hervormingsagenda en waar aanpassingen nodig zijn in onze gemeente.

Een gezonde toekomst voor kinderen en volwassenen

We voeren het Programma Kickstart uit om de kanselijkheid van kinderen en jeugd (0-23 jaar) in het Westerkwartier te vergroten. Dit doen we via 3 themalijnen:

- Themalijn Kickstart in jouw buurt (JOGG, 0-23 jaar): we zetten in op normaliseren van een gezonde leefstijl bij jongeren, door activiteiten in te zetten met name via scholen (primair en voortgezet onderwijs) en sportverenigingen.
- Themalijn Kickstart op School (Tijd voor Toekomst 4-12 jaar): op 16 scholen zetten we in op het verrijken van de schooldag, in nauwe samenwerking met de scholen zelf. Scholen hebben een eigen programma verrijkte schooldag op hun school ontwikkeld en voeren dit uit.

Kickstart is in 2024 uitgevoerd. Het programma loopt door tot en met 2026.

Jaarlijks leveren we een Voortgangsrapportage Kickstart op aan de provincie, ter verantwoording van de subsidie. Onderdeel is de Monitoringsrapportage Kickstart (CMO Stamm) om de effecten van het programma in beeld te brengen. De voortgangsrapportage geeft jaarlijks een uitgebreid inzicht in de activiteiten per programmaliijn, voortgang, financiën.

- Themalijn Kickstart voor de Kleintjes (-10 maanden tot 4 jaar). In nauwe samenwerking met onze lokale coalitie Kansrijke Start zetten we in op projecten/activiteiten die gezondheid van (aanstaande)ouders en kind voor, tijdens en na de zwangerschap bevorderen, en kwetsbaarheid reduceren, om zo jonge kinderen een goede, kansrijke, gezonde start te geven.

Na vaststelling van een Lokaal Plan in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) in 2023, voeren we dit vanaf 2024 uit.

Dit is gebeurd. Voor de verschillende onderdelen zijn uitvoeringsplannen geschreven, waarin staat welke resultaten we willen behalen en op welke wijze we de middelen uit het SPUK GALA gaan inzetten om deze resultaten te behalen. In 2024 zijn activiteiten gecontinueerd of opgezet met samenwerkingspartners en initiatieven ondersteund Denk hierbij aan het vergroenen van schoolpleinen voor een gezonde leefomgeving, het uitvoeren van een leefstijlprogramma voor een kwetsbare doelgroep en het project Leefsamen.

Integrale aanpak armoede

In 2023 is de visie op Armoede vastgesteld en een aanpak bepaald. In 2024 gaan we hier uitvoering aan geven.

De visie met betrekking tot de integrale aanpak van armoede is begin 2024 vastgesteld. In de visie staat beschreven hoe de gemeente Westerkwartier haar verantwoordelijkheid in de opgave van armoede ziet en neemt.

In de tweede helft van 2024 is gewerkt aan een plan van aanpak dat in Q1 2025 aan de raad is aangeboden.

Verbetering van de taalvaardigheid van onze inwoners

We voeren het plan van aanpak Laaggeletterdheid arbeidsmarktregio Groningen 2020-2024 uit, financieren taalcoördinatoren en Taalhuizen in onze gemeente en doen mee aan de nationale week van Lezen & Schrijven. Ook subsidiëren we Biblionet om in de gemeente Informatiepunten Digitale Overheid aan te bieden.

Dit is gebeurd. De activiteiten om de zichtbaarheid van de aanpak van laaggeletterdheid te vergroten, hebben plaatsgevonden tijdens de week van de ontmoeting en tijdens Startfest.

Voorzien in de opgave voor opvang van vluchtelingen

We voldoen aan onze opgaven voor opvang van vluchtelingen. Dat betekent dat we ons inzetten voor het behalen van onze taakstelling van te huisvesten statushouders (zie ook programma 8) en opvang blijven bieden aan Oekraïense vluchtelingen. Op basis van een bestuursovereenkomst met het Rijk (Regiodeal Groningen) is asielopvang of crisishulpopvang niet aan de orde.

We hebben ons het afgelopen jaar ingezet om zowel de taakstelling 2024 als de achterstand 2023 te realiseren. Hiervoor hebben we in afstemming met Wold en Waard en de provincie een plan van aanpak opgesteld dat we hebben uitgevoerd. Het eerste (taakstelling 2024) is gelukt, de achterstand 2023 is maar beperkt ingelopen en ultimo 2024 resteren nog 80 personen uit de taakstelling 2023 te plaatsen.

We organiseren de tijdelijke opvang van ontheemde Oekraïners.

We hebben het afgelopen jaar 410 opvangplaatsen voor Oekraïense ontheemden geboden. Dit maakt onderdeel uit van een set van afspraken tussen regio en Rijk die zijn vastgelegd in een bestuursovereenkomst.

Overige voornemens uit begroting 2024

Dit wilden we bereiken

We geven uitvoering aan de wettelijke taken binnen het sociaal domein, zoals de Jeugdwet, Wmo, Participatiewet, Wet Schuldhulpverlening, Wet inburgering en Wet kinderopvang. De uitvoering doen wij op een integrale wijze waarbij de inwoner centraal staat.

Dit hebben we gerealiseerd

We geven op integrale wijze uitvoering aan onze wettelijke taken.

Inwoners die een beroep doen op voorzieningen vanuit de Jeugdwet, WMO, Participatiewet, Schuldhulpverlening, Wet Inburgering of Wet Kinderopvang worden adequaat geholpen. De behandelend ambtenaar kijkt bij de beoordeling van het recht ook naar mogelijke behoefte aan ondersteuning vanuit andere wetten, op basis van het principe van positieve gezondheid.

We hebben een contract voor basisondersteuning met De Schans die daarmee een belangrijke samenwerkingspartner in het sociaal domein is. De Schans geeft op getransformeerde, eenduidige en integrale wijze uitvoering aan het welzijnswerk in de brede zin. Dit in nauwe samenwerking met inwoners, vrijwilligers(organisaties) en andere betrokken professionals. Het werk van de Schans bestaat onder meer uit buurtwerk en individuele preventieve ondersteuning. Hieronder vallen ook het maatschappelijk werk, ouderenwerk, jeugd- en jongerenwerk en mantelzorg.

Eind 2024 is besloten om het contract met De Schans te verlengen tot 1 januari 2028.

Binnen het Armoedepact werken we samen met onze partners om armoedeproblematiek te bestrijden. Partijen die betrokken zijn binnen het armoedepact weten elkaar te vinden en in te zetten.	Dit is gebeurd, een aantal keren per jaar is er overleg van gemeente en kernpartners van het Armoedepact.
We voeren de Proeftuin Digitale Inclusie uit. Hierin ontwikkelen we samen met partners in de keten van digitale inclusie een integrale aanpak om mensen die niet of onvoldoende mee kunnen komen in de digitale wereld te helpen. Deze proeftuin is één van de drie landelijke proeftuinen georganiseerd door de Alliantie Digitaal Samenleven. Het project wordt mede gefinancierd door de provincie Groningen, het Ministerie van Binnenlandse Zaken en de Alliantie Digitaal Samenleven.	In 2024 hebben we de Proeftuin Digitale Inclusie uitgevoerd, met als doel om te onderzoeken hoe we mensen kunnen helpen om digitaal mee te doen. De proeftuin in Westerkwartier was één van de drie landelijke proeftuinen georganiseerd door de Alliantie Digitaal Samenleven. Er zijn in de proeftuin 35 hulpvragen op diverse manieren ondersteund. We verwachten nog de onderzoeksresultaten van Universiteit Twente die alle drie de landelijke proeftuinen heeft gemonitord.
We hebben de Potjeswijzer voor financiële ondersteuning van onze inwoners. De voorzieningencheck/wijzer wordt hierin verwerkt.	We hebben de voorzieningencheck gerealiseerd.
We subsidiëren passende laagdrempelige, lichte en algemene voorzieningen op het gebied van zorg, ondersteuning en preventie. Daarbij gaan we onderzoeken of met Humanitas een lumpsumafpraak kan worden gemaakt.	Dit is gedaan. In afstemming en op verzoek van Humanitas zijn de subsidies voor Thuisadministratie, Get a Grip en de algemene coördinatie samengevoegd. Hiermee kan Humanitas beter inspelen op de vraag van inwoners en schuiven met de inzet als dit nodig is.
We werken in diverse Gemeenschappelijke Regelingen en andere samenwerkingsverbanden andere partijen zoals Centrumregeling beschermd wonen en opvang, Centrumregeling Veilig thuis Groningen, Publiek vervoer Groningen-Drenthe, Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten.	In het kader van alle gemeenschappelijke regelingen is er in 2024 ambtelijk en bestuurlijk overleg gevoerd over uitgevoerde en uit te voeren taken en de bekostiging daarvan. Volgens afspraak zijn de betreffende begrotingen en jaarrekeningen aan de raad aangeboden.
Binnen de Wmo gelden een aantal ontwikkelopgaven: Domein Overstijgend Samenwerken (DOS), algemene voorzieningen en 'zorgen voor elkaar (inwoners)initiatieven'. Voor beschermd wonen geldt een ontwikkelopgave voor een transformatie van beschermd wonen naar beschermd thuis.	Voor Domein Overstijgend Samenwerken (DOS) zijn kerngroepen opgericht in verschillende dorpen, met dorpsloketten voor hulpvragen. Inwoners reageren enthousiast. In Opende en Grootegast is nog geen dorpsloket met vrijwilligers. De eerste stappen hierin worden gezet.

	In 2024 hebben aanbieders Beschermd Wonen ambulante begeleiding geboden aan inwoners in plaats van intramurale ondersteuning. Woningtekort remt echter de transformatie. Daarom heeft het college in Q4 ingestemd met een project "Versnelling Transformatie van Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang."
We moeten, binnen de GR Publiek Vervoer Groningen Drenthe, het contract voor de uitvoering van Wmo en leerlingenvervoer opnieuw aanbesteden en kijken of jeugdwetvervoer ook hieronder kan vallen. Binnen de GR Publiek Vervoer Groningen Drenthe wordt ook gekeken of en hoe vervoersstromen geïntegreerd kunnen worden: openbaar vervoer, doelgroepenvervoer en voorliggend veld.	De voorbereidingen voor de aanbesteding in 2025 zijn in 2024 gestart, onder meer door het uitvoeren van marktconsultatie en start van inventarisatie eisen en wensen van de gemeenten.
We onderzoeken de mogelijkheden om in te zetten op preventie/ educatie rond discriminatie vanuit de middelen uit de SPUK Versterken ADV (anti-discriminatie voorzieningen) die we ontvangen vanaf 2024.	Gebleken is dat gemeenten hiervoor geen specifieke uitkering ontvangen.
We voeren de wet kinderopvang uit om de kwaliteit van kinderopvang te waarborgen.	Op grond van door de GGD uitgevoerde inspecties heeft de gemeente handhaving ingezet om de kwaliteit van kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang, gastouders en gastouderbureaus in 2024 te waarborgen.
We betrekken de Adviesraad Sociaal Domein Westerkwartier actief bij ons beleid.	Per 1 januari 2024 zijn de ASDW en het Platform Cliëntparticipatie (PC) samengevoegd. Het beleid in het sociaal domein wordt voorbereid in de themagroepen, per onderwerp samen met beleidsambtenaren van de gemeente. Vooraf vindt zo inbreng vanuit de ASDW plaats in het beleid in het sociaal domein. Daarnaast is de adviesraad gevraagd om advies uit te brengen op een aantal onderwerpen richting besluitvorming door het college.

Voor Novatec gelden als doelen: (verdere) doorontwikkeling als integraal onderdeel van de gemeentelijke organisatie en het verder vormgeven van een leer-werkomgeving. Om het bedrijfsmatige karakter van Novatec en het daarbij behorende kosten- en opbrengstenpatroon te borgen is besloten om de financiën van Novatec in een aparte paragraaf op te nemen in de programmabegroting van de gemeente.

Deze doelen zijn nog steeds van toepassing en lopen de komende jaren door. Met de start van onze techniek afdeling kunnen we nog meer vormgeven aan de leer-werkomgeving.

Wat heeft het gekost

6. Sociaal Domein (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten programma 6	43.506	25.626	42.823	43.638	815	V
Lasten programma 6	106.671	92.959	110.233	113.625	-3.392	N
Saldo van baten en lasten	63.165	67.334	67.410	69.987	-2.576	N
Onttrekkingen reserves	2.253	-	1.779	1.745	-34	N
Toevoegingen reserves	2.492	-	3.808	3.808	-	-
Resultaat na mutatie reserves	63.404	67.334	69.440	72.050	-2.610	N

Programma 7 – Volksgezondheid en milieu

Dit programma omvat het beleid en maatregelen gericht op de gezondheid van de bevolking als geheel. Hieronder vallen onder andere jeugd- en publieke gezondheidszorg, OGGz-taken, en verslavingspreventie. Het programma omvat tevens de zorg van de gemeente voor het milieu, de afvalinzameling, rioleringszorg, de bodemdaling, schade als gevolg van aardgaswinning en duurzaamheid. Enerzijds betreft het milieugevolgen, zoals geluidhinder, slechte luchtkwaliteit, geuroverlast, schade aan de natuur en bodemverontreiniging. Anderzijds gaat het over de rol van de gemeente in de regionale en lokale klimaatproblematiek. Ook de begraafplaatsen zijn onderdeel van dit programma.

Taakvelden		Portefeuillehouder(s)
7.1	Volksgezondheid	Bert Nederveen
7.2	Riolering	Bé Schollemma
7.3	Afvalinzameling	Harry Stomphorst
7.4	Milieu en klimaat	
7.5	Begraafplaatsen	

Wat is onze beleidscontext

Voor dit programma zijn de volgende beleidskaders van toepassing:

- ▶ Lokaal plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)(2024)
- ▶ Regioplan Gezond Groningen (Spuk IZA)
- ▶ Watertakenplan (2020)
- ▶ Duurzaamheidsbeleid 2020-2025
- ▶ Visie hernieuwbare elektriciteit (2020)
- ▶ Transitievisie Warmte (2021)
- ▶ Klimaatadaptatieplan (2021)
- ▶ Nota begraafplaatsenbeleid 2022 t/m 2026

Wat hebben we gedaan

Een gezonde toekomst voor kinderen en volwassenen

We voeren het Lokaal Preventieakkoord uit. Doel van het Preventieakkoord is om de gezondheid van alle inwoners van het Westerkwartier te verbeteren. Met dit akkoord zetten we in op het terugdringen van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. Daarnaast staan we ook stil bij achterliggende problematiek zoals armoede, schulden, mentale gezondheid, problemen rondom huisvesting, eenzaamheid, werkloosheid, een lage opleiding of de kwaliteit en de inrichting van de leefomgeving.

Het preventieakkoord is onderdeel geworden van het uitvoeringsplan Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Binnen het preventieakkoord zijn in 2024 diverse initiatieven gecontinueerd of opgezet. Zo zijn in 2024 alle vijf middelbare scholen in het WK aangesloten bij het project Helder op School, om middelengebruik onder jongeren tegen te gaan. Een ander voorbeeld is de Gezonde Huiskamer, die in 2024 op verschillende plaatsen in de gemeente ingezet om het gesprek aan te gaan met inwoners over hun gezondheid.

We implementeren het Lokaal Plan SPUK/GALA. In 2023 heeft het Rijk op basis van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) 15 specifieke uitkeringen op het gebied van gezondheid en welbevinden samengebracht in één brede uitkering. Onze gemeente heeft de beschikking gekregen en moet in 2024, 2025 en 2026 uitvoering geven aan de lokale en regionale aanpak van preventie, gezondheid en sociale basis. De verschillende onderdelen moeten gezamenlijk leiden tot integraal preventief beleid op het gebied van gezondheid en welbevinden.

Zie vorige onderwerp. Deze onderwerpen zijn samengevoegd.

Behalen doelstellingen RES

In 2024 zetten we de volgende stap om van 0,12 TWh naar 0,35 TWh opgewekte hernieuwbare elektriciteit te gaan. We werken verder aan de uitvoering van projecten in Noordhorn, NiekerkOldekerkFaan, Grootegast, Lutjegastermolenpolder en Oostwold.

Projecten Oostwold zijn in 2024 in de uitvoeringsfase gebracht. Noordhorn bevindt zich in de vergunningenfase. NiekerkOldekerkFaan is niet uitvoerbaar gebleken. De projecten Grootegast en Lutjegastermolenpolder zijn verder verkend.

We zetten expertise in voor begeleiding van RO-trajecten gericht op duurzame energieopwekking. Het gaat om bovengenoemde projecten.

Daar waar voor de bovengenoemde projecten RO-expertise nodig was, is deze ingezet. Ook voor de versterking van het elektriciteitsnet is RO-expertise ingezet.

We voorzien 20-30 grote daken van zonne-energie.

Het volleggen van de 20-30 grote daken (meer dan 250 panelen) lijkt – net als afgelopen jaar – niet haalbaar vanwege de huidige transportschaarste op het elektriciteitsnet. Daarom zetten we (o.a. met onze energiecoöperaties) in op projecten met een kleinere omvang die wel aangesloten kunnen worden.

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Conform de plannen in het Programma Huisvesting reduceren we onze eigen huisvesting (van 15 naar 8 gebouwen) en maken deze duurzaam en gasloos. In 2024 focussen we ons hierbij eerst op de locaties Noordhorn en Grootegast (verduurzamen en vernieuwen buitendienst-locaties, doorlopend in 2025), Leeksterveld (duurzame nieuwbouw Novatec/ Buitendienst, oplevering 2025) en op het duurzaam centraal gemeentehuis in Zuidhorn.

De werven Noordhorn en Grootegast zijn grotendeels gereed in 2024; aanpak van terreinafwerking loopt door tot in 2025. De nieuwbouw van de locatie Leeksterveld is september 2024 gestart. Na afronding van de drie locaties worden de overige werven verkocht of getransformeerd tot stallingslocaties. Het verduurzamen van het gemeentehuis in Zuidhorn staat on hold in afwachting van hernieuwd onderzoek naar de beste variant voor centrale huisvesting.

Besluitvorming heeft inmiddels plaatsgevonden; de dependance variant wordt nader uitgewerkt. In de planvorming daarvan worden verduurzamings-maatregelen meegenomen.

De uitvoering van de 1e tranche van verduurzamen van de vastgoedportefeuille is gestart waarbij het streven is deze tranche voor het tweede kwartaal van 2024 grotendeels af te ronden.

De uitvoering 1e Tranche verduurzamen vastgoedportefeuille is in 2024 nagenoeg afgerond. In de 1e Tranche zijn de maatregelen uitgevoerd met een lage investering en een korte terugverdientijd, ook wel het laaghangend fruit genoemd met terugverdientijden van maximaal 7 jaar.

We bereiden nieuwe verduurzamingsplannen voor een 2e tranche eigen gebouwen voor, deze leggen we voor besluitvorming voor in 2025.

Er lopen op dit moment diverse onderzoeken die moeten leiden tot een routekaart verduurzamen vastgoed tranche 2. Tranche 2 heeft betrekking op maatregelen die een grotere investering vragen en waarbij de terugverdientijden liggen tussen de 5 en de 15 jaar.

Een circulair en duurzaam afvalbeleid

Voor het behalen van de landelijke VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstoffen) en om een impuls te geven aan de circulaire economie betreffende het onderdeel afval wordt een afvalbeleidsplan en een uitvoeringsprogramma vastgesteld. Met het afvalbeleidsplan 2024- 2028 dragen we bij aan een circulair Nederland.

Het afvalbeleidsplan en uitvoeringsplan zijn in 2024 voor 80% klaar. De Raadsfracties zijn begin januari tijdens een raadsactiviteit geïnformeerd over de inhoud.

We implementeren het nieuwe afval uitvoeringsprogramma. In 2024 zal de blauwdruk opgesteld worden voor de toekomstige inzameling.

De blauwdruk voor de toekomstige inzameling is eind 2024 opgesteld.

In 2024 wordt vervolg gegeven aan de uitkomsten van het onderzoek nieuw grondstoffencentrum.

Om vervolg te geven aan dit project moet eerst een projectleider worden aangesteld. Dat is in 2024 niet gelukt. Deze projectleider moet als eerste een plan van aanpak opstellen.

Voor de oude locatie milieustraat wordt een saneringsplan opgesteld.

In 2024 niet uitgevoerd. Is afhankelijk van de inwerking treden van het nieuwe grondstoffencentrum. Tot die tijd is de oude locatie milieustraat in werking. Afhankelijk van beschikbare grond en het snel kunnen beschikken over een projectleider is de verwachting dat het nieuwe grondstoffencentrum op zijn vroegst in 2028 kan worden geopend.

We nemen stappen om de afvalinzameling accuraat te laten verlopen en de inwoners bewuster te maken. Hiertoe communiceren we actief naar onze inwoners middels onze gebruikelijke communicatiekanalen en zetten we de afvalcoaches in.

In 2024 is gebleken dat het inzetten van communicatie en afvalcoaches werkt. Er is geen afkeur meer bij het inzamelen van de PMD-fracties. Effect blijkt dat inwoners bewuster zijn hoe afval moet worden ingezameld/aangeleverd.

Goede afhandeling van schade en goede vertegenwoordiging van onze inwoners t.a.v. gaswinning en aardbevingen

We participeren in het omgevingstraject rondom de gasopslag in Grijpskerk/ Norg en zetten in op een monitoringsnetwerk, een simpele en goed toegankelijke schadeafhandeling en een investeringsagenda.

Afgelopen jaar is het omgevingstraject Grijpskerk/Norg voortgezet met de verschillende partijen. Tevens zijn de plannen verder uitgewerkt welk systeem en aan welke voorwaarden het monitoringssysteem moet voldoen. De schadeafhandeling loopt via IMG, dit blijft gelijk. Er is voor Grijpskerk nog geen verzoek ingediend voor het winnen van het kussengas en daardoor ook niet gesproken over een investeringsagenda.

We dragen actief bij aan de uitwerking van de maatregelen die genoemd staan in Nij Begun, de kabinetsreactie op de parlementaire enquête.

We zijn in 2024 intensief betrokken geweest bij de vormgeving van de Isolatieagenda Nij Begun (Maatregel 29). De gemeenten hebben hierin een centrale rol. De agenda komt vanaf 2025 in uitvoering. De plannen zijn nog niet geheel duidelijk die voortvloeien uit Nij Begun en wat dit kan gaan betekenen voor Gemeente Westerkwartier.

Overige voornemens uit begroting 2024

Dit wilden we bereiken	Dit hebben we gerealiseerd
We voeren onze wettelijke taken ten aanzien van Volksgezondheid uit en zetten daarnaast via Preventieakkoord, Sportakkoord (zie programma 5), Voedselakkoord (zie programma 5), Kickstart Westerkwartier (zie programma 6) en Gezondheidsoverleg Groningen in op preventie en gezondheid.	Dit hebben we gedaan. GGD Groningen voert een deel van wettelijke taken uit in opdracht van de GR PG&Z. Vanuit de verschillende akkoorden wordt invulling gegeven aan preventieve activiteiten in samenwerking met partners als Sociaal Werk de Schans, VNN, GGD en andere lokale initiatieven. Waar mogelijk worden koppelingen gelegd in de uitvoering van de verschillende akkoorden. Voorbeelden van gerealiseerde activiteiten zijn terug te vinden in de diverse programma's.
We hebben ons in de Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid en Zorg verbonden aan samenwerking met de andere Groninger gemeenten op het vlak van publieke gezondheidszorg.	De GR PG&Z is eind 2024 gesplitst in twee regelingen: de GR GGD en de GR Centrumregeling jeugdregio Groningen. Aan beide regelingen en samenwerking hebben we ons als gemeente verbonden.
De GGD voert de dienst uit zoals we die met hen in een DVA (dienstverleningsafspraken) hebben afgesproken. Gemeenten hebben de	Er vindt maandelijks afstemming en evaluatie plaats over de lopende werkzaamheden binnen de afgesproken taken.

mogelijkheid om taken bij GGD Groningen te beleggen waar gemeenten zelf een beleidskeuze in hebben. Dit zijn facultatieve taken, waarin een opdracht verstrekt wordt. Voor gemeente Westerkwartier voert GGD Groningen de volgende facultatieve taken uit: Nu Niet Zwanger (NNZ), Logopedie Specifiek (Preventieve Logopedie), Woordschat testen, Pilot Gezonde eetomgeving, Stevig Ouderschap, Ondersteuningsroute Primair Onderwijs, Voortgezet onderwijs Verzuim, Voor- en vroegschoolse educatie (VVE), GGD-er in de buurt, Wvggz (wet verplichte geestelijke gezondheid) Verkennend onderzoek.	De uitvoering van facultatieve taken zijn verantwoord in een monitor. In het najaar is gestart met het maken van nieuwe samenwerkingsafspraken, die zijn vastgelegd in een nieuw DVO. In 2024 is naar aanleiding van resultaten in de monitor besloten om per 2026 inzet op Wvggz (wet verplichte geestelijke gezondheid) Verkennend onderzoek te verminderen.
Uitvoering geven aan besluitvorming die eind 2023/ begin 2024 plaatsvindt over uitbreiding -van begraafplaatsen.	De besluitvorming over uitbreiding van begraafplaatsen was in oktober 2024, dit heeft geleid tot een vervolgopdracht in 2025 naar gefaseerde uitbreiding van de begraafplaatsen Zuidhorn, Feerwerd en Noordhorn. En een opdracht voor een alternatief voor de begraafplaats Midwolde waar geen uitbreiding mogelijk is.
Beoordeling van initiatieven voor natuurbegraafplaatsen. Indien een plan ruimtelijk en inhoudelijk positief wordt beoordeeld, wordt dit ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.	Er was in 2024 nog geen initiatief voor een natuurbegraafplaats dat al rijp was voor besluitvorming door college en raad.
Inzameling en verwerking van afval. Voor de verwerking werken we samen met verbonden partijen Afvalbeheer Regio Centraal Groningen (ARCG) en Afvalsturing Friesland NV (Omrin).	Vanwege de toetreding tot Omrin is de gemeenschappelijke regeling ARCG eind 2024 beëindigd. Op basis van de liquidatiebalans is een bedrag van € 953.000,- ontvangen. Omrin verwerkt het restafval en gft. In 2024 is een extra vergister bijgeplaatst voor het vergisten van de organische natte fractie en hier wordt extra groen gas mee opgewekt. Voor het overige wordt er gewerkt aan de plannen om een eigen groencompostering te bouwen om ervoor te zorgen dat de gemeentelijke aandeelhouders lagere tarieven betalen voor de verwerking van gft.
Voor de uitvoering van vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavingstaken op het gebied van het omgevingsdomein (milieu) werken we samen met verbonden partij Omgevingsdienst Groningen.	Activiteiten behorende tot het Basistakenpakket met betrekking tot vergunningverlening, toezicht en controles zijn door de Omgevingsdienst Groningen in behandeling genomen/ uitgevoerd. Tevens zijn er op gemeentelijk verzoek separate adviezen

uitgebracht ten aanzien van planologische ontwikkelingen.

We actualiseren de Transitievisie Warmte in 2024.	In 2024 is het wettelijk kader voor de warmtetransitie vastgelegd in de Wet Gemeentelijke Instrumenten Warmtetransitie (WGIW). De actualisatie van de Transitievisie Warmte volgt in 2025 (Warmteprogramma)
We geven uitvoering aan het watertakenplan, de klimaatadaptatiestrategie en aan diverse subsidieregelingen (groene daken subsidie, regentonsubsidie en afkoppelsubsidie).	In 2024 hebben we uitvoering gegeven aan het investeringsprogramma. We hebben diverse riolen vervangen en ook gescheiden rioolstelsels aangelegd om het regenwater en afvalwater van elkaar te scheiden. Dit draagt bij aan verminderen van overstorten en weerbaar maken van onze openbare ruimte tegen wateroverlast. Eind 2024 is het college akkoord gegaan met de verlenging van het watertakenplan met 2 jaar t/m 2028, besluitvorming door de raad in februari 2025.
We hebben ons eigen beleid (watertakenplan en klimaatadaptatiestrategie), daarnaast werken we in de regio samen met waterschap Noorderzijlvest, wetterskip Fryslan en de waterketensamenwerking	Het college is akkoord gegaan met de verlenging van de samenwerkingsovereenkomst Ons Water tot 1-1-2026.
We geven uitvoering aan het Nationaal Isolatieprogramma en bestemmen de SPUK gelden voor energiearmoede en voeren de die op projectmatige basis uit.	In 2023 is aan het college een plan voorgelegd met daarin 4 sporen. Ingehaald door de tijd, onder andere het programma Nij Begun, is aan deze sporen nog geen volledige uitwerking/uitvoering gegeven. In afwachting van de regeling van maatregel 29 uit Nij Begun willen we de SPUK gelden van het Nationaal Isolatieprogramma gekoppeld aan maatregel 29 gaan inzetten.

Wat heeft het gekost

7. Volksgezondheid en milieu (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten programma 7	19.760	20.064	21.754	22.415	661	V
Lasten programma 7	23.521	23.467	25.720	25.419	301	V
Saldo van baten en lasten	3.762	3.403	3.966	3.004	962	V
Onttrekkingen reserves	5.282	7	800	800	-	-
Toevoegingen reserves	5.255	-	1.413	1.413	-	-
Resultaat na mutatie reserves	3.735	3.396	4.579	3.617	962	V

Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Het programma omvat de zorg en verantwoordelijkheid voor een goede ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van de gemeente, zowel van de kernen als van het platteland. We zetten in op verdere ontwikkeling van onze ontwikkellocaties in de kernen. Dit gebeurt onder andere door voorbereiding en -uitvoering. Daartoe behoren het opstellen van planologische kaders (nu nog een bestemmingsplan of een omgevingsvergunning, en onder de Omgevingswet een omgevingsplan of een omgevingsvergunning). Met een goede ruimtelijke onderbouwing voor initiatieven uit de samenleving.

Taakvelden		Portefeuillehouder(s)
8.1	Ruimtelijke ordening	Hans Haze
8.2	Grondexploitatie	Bert Nederveen
8.3	Wonen en bouwen	

Wat is onze beleidscontext

Voor dit programma zijn de volgende beleidskaders van toepassing:

- ▶ Omgevingsvisie (2022)
- ▶ Omgevingsplan (tijdelijk) (2024)
- ▶ Woonvisie 2020 – 2025 (2020)
- ▶ Nota Grondbeleid 2024 – 2028 (2024)
- ▶ Woonzorgvisie 2019-2025 (2019)
- ▶ Centrumvisie Zuidhorn (2023)
- ▶ Klimaatadaptatieplan (2021)
- ▶ Interprovinciale woondeal regio Groningen – Assen (2023)

Wat hebben we gedaan

De realisatie van 1.600 woningen in de periode 2023-2026

We zetten een programma 'Versnellen woningbouwopgave' op:

- ▶ We werken de diverse woonplannen uit in concrete ontwikkellocaties;
- ▶ We maken een prioritering en planning van de diverse ontwikkellocaties voor de komende jaren;
- ▶ We geven uitvoering aan het Masterplan Leek /Tolbert, waarbinnen de ontwikkeling van diverse woningbouwlocaties in samenhang met een schoolcampus wordt onderzocht- de (verdere) realisatie van woningbouwprojecten.

In 2024 hebben we het programmaplan voor het Programma Woningbouw vastgesteld en zijn we gestart met de activiteiten die daarin zijn opgenomen. De uitvoering van het plan ligt op schema.

De besluitvorming over het Masterplan Leek-Tolbert is afgestemd op de haalbaarheidsstudie naar de campus op sportcomplex Rodenburg en de afspraken met de Regio Groningen- Assen. De voorbereiding is in 2024 opgepakt, de besluitvorming zal in het eerste kwartaal van 2025 plaatsvinden.

	De haalbaarheidsstudie naar de campus op Rodenburg wordt gefaseerd uitgevoerd. Over de eerste fase is voor de zomer van 2024 besloten. Over de uitkomsten van de verdiepende haalbaarheidsstudie wordt in de eerste helft van 2025 besloten.
We stellen een herstructureringsplan voor bedrijventerreinen op en geven daar uitvoering aan.	Eerst stellen we het Masterplan Leek-Tolbert op en bieden deze vervolgens aan ter vaststelling in 2025. Daarin wordt ook ingegaan op de haalbaarheid en vervolgstappen om eventueel tot transformatie van bedrijventerreinen in dit gebied te kunnen overgaan. Dit zal worden uitgewerkt in lijn met de visie Ruimte voor ondernemen die in oktober 2024 is vastgesteld door de Raad. Deze visie geeft aan dat er kansen zijn voor transformatie op industriepark Leek. In het op te stellen en nog vast te stellen Masterplan-Leek Tolbert wordt hier verder op ingegaan.
We faciliteren de realisatie van woningbouwplannen in het centrum van Zuidhorn op basis van de vastgestelde Centrumvisie. Daarnaast starten we de realisatie van klimaatadaptatie zoals benoemd in de Centrumvisie Zuidhorn.	In 2024 heeft het college de ruimtelijke uitwerking van de Centrumvisie vastgesteld. De raad heeft in de Perspectiefnota het benodigde budget voor de uitvoering beschikbaar gesteld. Vervolgens is gewerkt aan het gedetailleerde ontwerp gericht op uitvoering. Wold & Waard werkt aan een plan voor nieuwbouw aan de Burg. Kruisingalaan, een locatie die al was opgenomen in de Centrumvisie.

Een passend woningaanbod voor alle doelgroepen

We prioriteren de woonplannen voor alle dorpen, en leggen de focus vooral op de knelpunten per dorp. In 2024 worden woonplannen voor de dorpen Marum, Grootegast, Oldekerk/Niekerk, Ezinge, Zevenhuizen, Noordhorn, Kornhorn en Boerakker opgesteld.	In 2024 zijn (concept)woonplannen opgesteld voor de dorpen Marum, Grootegast, Oldekerk/Niekerk/Faan, Noordhorn, Ezinge en Zevenhuizen.
De uitvoering van het programma 'Een thuis voor iedereen' loopt gedeeltelijk via de koplopersregio Groningen. In 2024 is de regionale data-analyse van de woon-, zorg-, en ondersteuningsbehoefte van de aandachtsgroepen gereed en wordt gestart met een vertaling van de uitkomsten naar	Het provinciale woonzorgonderzoek is in 2024 opgeleverd. Er is nog geen start gemaakt met de actualisatie van de woonzorgvisie. In provinciaal verband wordt gewerkt aan een kader voor de gemeentelijke urgentieregeling.

een regionaal afgestemde woonzorgvisie. In 2024 wordt ook gestart met een gemeentelijke huisvestingsverordening. Het verloop van dit proces is sterk afhankelijk van de vaststelling van het wetsvoorstel versterking regie op de volkshuisvesting.

We voldoen aan de jaarlijkse verhoogde taakstelling t.a.v. de huisvesting van statushouders. We stellen een plan van aanpak op om de achterstand in de taakstelling zo veel mogelijk in te halen en voeren deze uit.

We hebben ons het afgelopen jaar ingezet om zowel de taakstelling 2024 als de achterstand 2023 te realiseren. Hiervoor hebben we in afstemming met Wold en Waard en de provincie een plan van aanpak opgesteld dat we hebben uitgevoerd. Het eerste (taakstelling 2024) is gelukt, de achterstand 2023 is maar beperkt ingelopen en ultimo 2024 resteren nog 80 personen uit de taakstelling 2023 te plaatsen.

Overige voornemens uit begroting 2024

Dit wilden we bereiken	Dit hebben we gerealiseerd
Ontwikkelingen ten behoeve van een optimaal woon-, werk- en leefklimaat worden verwerkt in ruimtelijke plannen. Deze ontwikkelingen worden op eigen initiatief of op initiatief van derden opgestart. De voorbereiding, vaststelling en uitvoering van deze plannen wordt veelal projectmatig vorm gegeven.	Dit is een doorlopend proces. Zie ook de toelichting bij het onderstaande punt.
We geven uitvoering aan diverse woningbouwprojecten zoals Grijskerk Groningerstraatweg en Nijmeindersma, Marum Synwood (particuliere ontwikkeling), Marum Alberdaheerd II en Knarrenhof, Leek Van Panhuyslaan, Grootegast Roblespark fase 2 noord en Roblespark fase 2 zuid, Opende Centrumweg, en diverse kleine projecten.	Op dit moment hebben we circa 140 woningbouwprojecten in voorbereiding met een potentie van ongeveer 1.400 woningen. De verscheidenheid daarbinnen is groot. We hebben veel kleine projecten van één tot 10 woningen, maar ook enkele grotere projecten oplopende tot enkele honderden woningen zoals in Oostergast (Zuidhorn) en Oostindie (Leek). Bovendien variëren de projecten in fasering. Sommige zijn nog slechts een pril idee, terwijl in andere projecten de woningen bijna worden opgeleverd. Al deze projecten hebben onze aandacht. We hebben in 2024 veel aandacht besteed aan de prioritering en het verbeteren van onze werkmethoden.
We werken aan de totstandkoming van een gebiedsdekkend Omgevingsplan als bedoeld in de Omgevingswet. We starten met de uitvoering van een pilot om uiteindelijk te komen tot een gebiedsdekkend Omgevingsplan in 2032.	We zijn in 2024 gestart met een pilot voor de woonwijk Oostindie onder begeleiding van een extern bureau. Onlangs is een projectleider aangenomen, die het project Omgevingsplan aanstuurt in een projectgroep. Eén van de acties op korte termijn is

	de digitalisering en vastlegging hiervan in een nieuw systeem. Daarnaast hebben we een keuze gemaakt op welke wijze we het Omgevingsplan willen vormgeven.
We geven uitvoering aan de prestatieafspraken 2024 met de woningcorporaties.	Dit is gedaan. Niet afgeronde afspraken en bepaalde procesafspraken uit 2024 schuiven door en zijn opnieuw geformuleerd in de prestatieafspraken voor 2025.
We realiseren 50 flexwoningen verspreid over diverse locaties voor onder andere statushouders en andere dringend woningzoekenden.	We hebben verschillende locaties verkend voor de realisatie van flexwoningen. Een aantal hiervan is afgefallen, voor de overige vindt nu planvoorbereiding plaats. Ook hebben we duidelijkheid gevraagd en gekregen over de financiering daarvan.
We nemen deel aan de diverse overleggen op het gebied van 380kV en Lelylijn (infrastructuur). In 2024 wil het ministerie een besluit nemen aangaande het tracé van 380kV. Vervolgens zullen we planologische medewerking moeten verlenen.	In 2024 hebben we deelgenomen aan diverse overleggen. Deze overleggen vormen de basis voor de input van de integrale effect analyse en het nog op te stellen regio-advies.
We participeren in de regiodeal tussen Provincie en Rijk met betrekking tot regiocentra.	In 2024 is tussen de deelnemende gemeenten (11 regiokernen) en het Rijk en de Provincie een convenant getekend ter uitvoering van de Regiodeal. Onderdeel van de afspraken is dat alle 11 kernen een Masterplan maken. In 2024 is gestart met het maken van het Masterplan voor de kern Leek-Tolbert, welke in juni 2025 ter vaststelling aan de raad wordt aangeboden.
Wij bieden mogelijkheden om bouwplannen te realiseren binnen de wettelijke kaders en leggen dit juridisch vast. Dit doen we door het verlenen van vergunningen op basis van de Omgevingswet.	We hebben ons in 2024 maximaal ingezet om onze inwoners, ondernemers en andere initiatiefnemers te helpen binnen de nieuwe omgevingswet en om de juiste weg te vinden in het digitaal stelsel omgevingswet. Het aantal aangevraagde en verleende omgevingsvergunningen bouw ligt in 2024 hoger dan begroot en er is mede daardoor meer personeel inzet gepleegd. Er is ook een hogere legesopbrengst gerealiseerd. Per saldo is er sprake van een incidenteel voordeel.

Wat heeft het gekost

8. Volkshuisvest., ruimtelijke ord. en sted. vern. (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten programma 8	4.241	1.485	3.251	4.909	1.658	V
Lasten programma 8	7.482	6.966	7.165	6.064	1.101	V
Saldo van baten en lasten	3.241	5.481	3.914	1.155	2.759	V
Onttrekkingen reserves	1.180	-	2.117	2.077	-40	N
Toevoegingen reserves	1.772	-	2.361	2.361	-	-
Resultaat na mutatie reserves	3.833	5.481	4.159	1.439	2.719	V

1.3 Jaarverslag - algemene dekkingsmiddelen

In dit onderdeel wordt een toelichting gegeven op lasten en baten die niet rechtstreeks aan een programma zijn toe te rekenen. Dit betreft de algemene dekkingsmiddelen en de overhead.

Taakvelden		Portefeuillehouder(s)
0.3	Beheer gebouwen/ gronden	Ard van der Tuuk
0.4	Overhead	Bert Nederveen
0.5	Treasury	
0.6	Belastingen (OZB)	
0.7	Algemene uitkering	
0.8	Overige baten en lasten	
0.9	VPB	

Algemene dekkingsmiddelen

Onderstaande tabel toont de begrote en gerealiseerde bedragen voor de verschillende onderdelen die onder algemene dekkingsmiddelen vallen. Onder de tabel volgt per onderdeel een toelichting.

A. Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Dit overzicht omvat de volgende onderdelen:

- ▶ Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- ▶ Gemeentefonds uitkering;
- ▶ Dividend;
- ▶ Saldo van de financieringsfunctie;
- ▶ Overige algemene dekkingsmiddelen.

Onderstaande tabel toont de begrote en gerealiseerde bedragen. Onder de tabel volgt per onderdeel een toelichting.

Algemene dekkingsmiddelen	Begroting 2024	Begr. 2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>				
Lokale heffingen (OZB)	16.136	16.136	16.141	5
Gemeentefonds uitkering	134.517	139.488	139.892	405
Dividend	191	150	205	55
Saldo van de financieringsfunctie	-72	-698	-52	645
Overige algemene dekkingsmiddelen				

Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Onder de lokale heffingen in het kader van de algemene dekkingsmiddelen worden alleen die heffingen verstaan waarvan de besteding niet gebonden is. Het gaat hierbij uitsluitend om de onroerendzaakbelastingen. Deze worden verwerkt op taakveld 0.6. De heffingen zoals afvalstoffenheffing en rioolheffing vallen hier niet onder, aangezien deze maximaal kostendekkend mogen worden doorbelast. Meer informatie daarover is te vinden in paragraaf G, lokale heffingen.

OZB	Begroting 2024	Begr. 2024 na wijz.	Rekening 2024	Vershil 2024
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>				
OZB eigenaren woningen	10.062	10.062	10.085	23
OZB gebruikers niet-woningen	2.458	2.458	2.466	8
OZB eigenaren niet-woningen	3.616	3.616	3.590	-26
Totaal	16.136	16.136	16.141	5

De opbrengsten OZB zijn in 2024 € 5.000 hoger dan begroot.

Gemeentefonds uitkering

De gemeente ontvangt uit het gemeentefonds een uitkering van het Rijk. Het gemeentefonds bestaat uit drie onderdelen: de algemene uitkering (het deel waar de uitkeringsfactor invloed op heeft), de decentralisatie- en integratie-uitkeringen en de integratie-uitkering Sociaal domein. De verdeling is niet statisch, onderdelen van de integratie-uitkering Sociaal domein zijn overgeheveld naar de algemene uitkering.

De algemene uitkeringen worden verwerkt op taakveld 0.7.

Gemeentefonds uitkering	Begroting 2024	Begr. 2024 na wijz.	Rekening 2024	Vershil 2024
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>				
Algemene uitkering 2024	125.651	128.957	129.099	142
Algemene uitkering voorgaande jaren	0	49	37	-12
Decentralisatie uitkeringen 2024	650	1.177	1.453	276
Uitkering sociaal domein 2024	8.216	9.305	9.304	-1
Totaal	134.517	139.488	139.892	405

- ▶ Aan gemeentefonds uitkering hebben we € 405.000 meer ontvangen dan begroot. Dit komt doordat het Rijk in de decembercirculaire op de valreep extra middelen heeft verstrekt die we niet hadden begroot. Het betreft € 140.000 actualisatie taakmutaties en € 276.000 aan extra middelen voor integratie- en decentralisatie-uitkeringen, met name voor Oekraïne sociaal domein.
- ▶ We ontvingen € 12.000 minder aan nabetalingen over 2022 en 2023 dan begroot.

Dividend

Jaarlijks ontvangt de gemeente dividend uit hoofde van het bezit van aandelen. Deze bate wordt verwerkt op taakveld 0.5. Dit kan als volgt worden gespecificeerd:

Dividend <i>(Bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2024	Begr. 2024 na wijz.	Rekening 2024	Vershil 2024
BNG	101	101	119	18
Enexis	65	24	57	33
Omrin	25	25	29	4
Totaal	191	150	205	55

We ontvingen € 55.000 meer aan dividend dan begroot.

Saldo van de financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie is het saldo op treasury en wordt als volgt berekend: Doorberekende kapitaallasten naar de producten minus de rente van de lang- en kortlopende geldleningen, minus de rente op de bouwgrondexploitatie minus de afschrijvingen op de investeringen. Dit saldo wordt verwerkt op taakveld 0.5.

Financieringsfunctie <i>(Bedragen x € 1.000)</i>	Begroting 2024	Begr. 2024 na wijz.	Rekening 2024	Vershil 2024
Totaal	-72	-698	-52	645

Het saldo is € 645.000 lager dan de begroting na wijziging.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Er zijn geen overige dekkingsmiddelen.

B. Overzicht overhead

Gemeenten moeten hun overhead apart zichtbaar maken. Dit gebeurt op taakveld 0.4. De definitie van overhead is: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De overhead is als gevolg hiervan geen onderdeel van de programmalasten.

In een aantal gevallen is het nodig overhead extracomptabel toe te rekenen, bijvoorbeeld bij de tarieven voor leges en heffingen. Gemeenten zijn vrij in de toe te passen systematiek. Westerkwartier berekent de opslag overhead als het percentage van de personeelslasten en inhuur dat op overhead betrekking heeft.

Overhead (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten overhead	1.325	444	916	2.262	1.346	V
Lasten overhead	23.869	24.969	30.157	29.196	961	V
Saldo van baten en lasten	22.544	24.525	29.241	26.934	2.307	V
Onttrekkingen reserves	798	261	802	802	-	-
Toevoegingen reserves	562	102	292	292	-	-
Resultaat na mutatie reserves	22.308	24.366	28.731	26.425	2.307	V

Per saldo is sprake van een voordeel van € 2,3 miljoen; hiervan wordt € 1,0 miljoen veroorzaakt door lagere lasten en € 1,3 miljoen door hogere baten. Het voordeel in de lasten zit in de personele lasten; we hebben minder besteed aan salarissen en inhuur voor formatie dan begroot. Het voordeel bij baten hangt grotendeels af van een niet begrote bate voor Nij Begun van € 1,1 miljoen. Zie paragraaf 2.5 voor een verdere analyse.

C. Heffing VPB

Jaarlijks begroten we € 50.000 voor te betalen vennootschapsbelasting (VPB)

Vennootschapsbelasting (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
Lasten vennootschapsbelasting	27	50	50	292	-242	N
Saldo van baten en lasten	27	50	50	292	-242	N

De afgelopen jaren zijn drie activiteiten aangemerkt als belaste ondernemingsactiviteiten voor de vennootschapsbelasting (Vpb). Dit betreffen de activiteiten 'verkoop huishoudelijke reststoffen', 'reclame' en 'grondexploitaties'. Ten aanzien van de reststoffen en reclame worden geringe resultaten behaald. In 2022 betrof dit resultaten van respectievelijk € 1.575 en € 5.040. Ten aanzien van de grondexploitaties geldt dat er discussie is geweest met de Belastingdienst over het bepalen van de openingsbalans en de bepaling van de jaarwinst. De discussie betrof voornamelijk de rentetoerekening en de disconteringsvoet voor de openingsbalanswaarde. Met name de fusie maakte de situatie complex. Voor deze problematiek laat de gemeente Westerkwartier zich al jaren ondersteunen door een fiscaal adviesbureau. Zekerheidshalve is door de adviseur in overleg met de gemeente ook afstemming gezocht met de Belastingdienst. Voor de jaren 2019 tot en met 2021 is deze afstemming in de afgelopen zomer afgerond. Conclusie is dat in de jaren 2019 en 2020 door verliesverrekening uiteindelijk per saldo geen Vpb verschuldigd is. Voor 2021 is na verliesverrekening sprake van een belastbaar bedrag van € 822.149. Voor deze jaren is nu ook een definitieve aanslag opgelegd. Voor 2022 is het belastbare bedrag berekend op € -268.123. Dit verlies kan worden verrekend met de winst van 2021 (1 jaar carry back). Voor 2022 is nog geen definitieve aanslag opgelegd.

De aangifte 2023 is nu ontvangen en verwerkt in deze jaarrekening. De voorlopige aanslag bedraagt € 209.000.

In 2025 wordt een doorrekening gemaakt van 2024 om te beoordelen laatstgenoemd jaar positief of negatief uitkomt.

D. Onvoorzien

Voor onvoorziene uitgaven hebben we in 2024 een bedrag van € 2 per inwoner begroot. Dat was € 125.000.

Onvoorzien (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Lasten onvoorzien	-	125	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten	-	125	-	-	-	-
Onttrekkingen reserves	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen reserves	-	-	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	-	125	-	-	-	-

In 2024 hebben we het begrote bedrag bij de tweede bestuursrapportage ingezet waarmee er geen bedrag voor onvoorzien meer resteerde.

Wat heeft het gekost

Algemene dekkingsmiddelen (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten algemene dekkingsmiddelen	149.707	150.584	156.658	157.806	1.148	V
Lasten algemene dekkingsmiddelen	3.098	4.860	3.063	2.412	651	V
Saldo van baten en lasten	-146.609	-145.724	-153.595	-155.394	1.799	V
Onttrekkingen reserves	16.751	1.000	11.974	11.974	-	-
Toevoegingen reserves	14.020	-	7.522	7.522	-	-
Resultaat na mutatie reserves	-149.340	-146.724	-158.047	-159.846	1.799	V

*) Dit betreft het totaalbedrag van de Algemene dekkingsmiddelen; het is dus geen optelling van A tot en met D. A tot en met D zijn onderdelen van de Algemene dekkingsmiddelen, zie verder paragraaf 2.5.

Bij Algemene dekkingsmiddelen is een voordeel bij de baten, die zijn € 1.148.000 hoger dan begroot. Bij de lasten is een voordeel, die zijn € 651.000 lager dan begroot. Per saldo is er een voordeel van € 1.799.000. Zie paragraaf 2.5 voor nadere toelichting op verschillen van baten en lasten per programma.

1.4 Jaarverslag - Paragrafen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Financiële verordening Gemeente Westerkwartier geven aan welke paragrafen ten minste moeten worden opgenomen in de programmabegroting en jaarstukken.

In de paragraaf wordt uw gemeenteraad integraal over een bepaald thema dat dwars door de programmabegroting en jaarrekening loopt geïnformeerd. In de paragrafen staat belangrijke informatie om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's. De gemeenteraad of het college kan ervoor kiezen extra paragrafen toe te voegen wanneer een onderwerp om extra aandacht vraagt.

In de begroting en de jaarstukken treft u de volgende verplichte paragrafen aan:

- ▶ Onderhoud kapitaalgoederen
- ▶ Financiering en uitzetting
- ▶ Bedrijfsvoering
- ▶ Verbonden partijen
- ▶ Grondbeleid
- ▶ Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- ▶ Lokale heffingen

Op grond van de financiële verordening is ook onderstaande paragraaf toegevoegd:

- ▶ Novatec

Paragraaf A – Onderhoud kapitaalgoederen

In artikel 12 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is over het onderhoud van kapitaalgoederen het volgende bepaald:

De paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen bevat ten minste de volgende kapitaalgoederen:

- ▶ wegen;
- ▶ riolering;
- ▶ water;
- ▶ groen;
- ▶ gebouwen.

Van de kapitaalgoederen, bedoeld in het eerste lid, wordt aangegeven:

- ▶ het beleidskader;
- ▶ de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- ▶ de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Deze paragraaf geeft de gemeenteraad inzicht in bovenstaande. Daarvoor beschrijven we de omvang van onze kapitaalgoederen, de kaders en de doelen die we voor het onderhoud daarvan hanteren, welke relevante beleids- en beheerplannen hierop van toepassing zijn, welke onderhoudskwaliteit we nastreven en hoe de kosten voor regulier onderhoud en investeringen worden gedekt. Ook gaan we in op de prestaties over het verslagjaar 2024. De gemeente Westerkwartier heeft de onderhoudstoestand van de kapitaalgoederen in beeld gebracht. Het watertakenplan is vastgesteld. De kwaliteitsvisie openbare ruimte is in 2021 vastgesteld door de gemeenteraad. Voor de meeste gemeentelijke vastgoedobjecten zijn onderhouds- en verduurzamingsplannen aanwezig.

Enkele kerncijfers per taakveld	Aantallen
Wegen	
Lengte wegen in km.	1.614
Oppervlakte verhardingen in ha's	532
Kunstwerken	8
Bruggen & tunnels	308
Specifieke objecten zoals kano- en vissteigers	70
Kademuren en sluizen	20
Walbeschoeiing	100
Riolering	
Lengte vrijverval riool in km	630
Lengte persleiding in km	336
Aantal inspectieputten	20.000
Aantal rioolgemalen	123
Aantal drukrioolgemalen	1.164
Aantal IBA's	596

Enkele kerncijfers per taakveld	Aantallen
Water	520
Sloten in km	
Groen	
Aantal begraafplaatsen:	27
Aantal sportvelden:	87
Aantal speeltoestellen:	1.257
Aantal speelplaatsen:	221
Aantal bomen:	78.731
Gazon in ha:	200
Haag/ heg in km:	66
Heesters, rozen, vaste planten in ha:	32
Wegbermen binnen en buiten kom in ha:	443
Bos/ bosplantsoen in ha:	160
Ruigte/ hooiland/ bloemenweide in ha:	128
Gebouwen	
Gebouwen in eigendom gemeenten	160

Kaders en doelen

De kaders en doelen die van toepassing zijn op het onderhoud van de verschillende kapitaalgoederen zijn vastgelegd in de relevante beleidsnota's van de gemeente. Hieronder lichten we dit per onderdeel toe.

A. Wegen

Beleidskader

De wegen worden onderhouden volgens de kwaliteitsniveaus (scenario 3) uit de kwaliteitsvisie openbare ruimte welke door de gemeenteraad is vastgesteld op 30 juni 2021.

Begin 2022 zijn alle wegen geïnspecteerd conform de CROW-beheersystematiek.

Met gebruikmaking van het beheersprogramma GBI is dit de basis geweest voor het beheersplan Wegen welke 1 op 1 is verwerkt in de kwaliteitsvisie openbare ruimte. In het beheersplan staat aangegeven welke investeringen in een periode van 5 jaar gedaan moeten worden om de achterstanden weg te werken naast het reguliere onderhoud.

Onderbouwing financiën

De ramingen uit scenario 3 van de kwaliteitsvisie zijn gebruikt voor het opstellen van de begroting 2024.

Activiteiten 2024

In het voorjaar van 2024 is de tweejaarlijkse weginspectie uitgevoerd. Het onderhoud van de wegen is in 2024 uitgevoerd op basis van de gegevens uit deze weginspectie en de vastgestelde onderhoudsniveaus uit de kwaliteitsvisie openbare ruimte (scenario 3). Er is vooral ingezet op het onderhoud van de fietspaden en de asfaltwegen in het buitengebied.

De volgende grote onderhoudswerken zijn in 2024 uitgevoerd:

- ▶ Reconstructie Jonkersvaart (start 2024, afronding 2025)
- ▶ Gedeelte Hoendiep Westzijde
- ▶ Hoofdstraat Niezijl
- ▶ Oudeweg Lucaswolde beton aangebracht
- ▶ Ronde Euroweg Leek
- ▶ Het Anker / Het Bakken Leek
- ▶ Pieterzijlsterweg asfaltonderhoud
- ▶ Aduarderdiep
- ▶ Fietspad Auwemalaan Leek
- ▶ De Holm Tolbert
- ▶ Dorpsstraat Den Horn
- ▶ DS Koppiusweg Den Ham
- ▶ Kruisweg / ronde Marum
- ▶ Gedeelte Oostindie
- ▶ Kruising Oudewijk Zevenhuizen
- ▶ Stationsweg Lutjegast
- ▶ Parkeerplaats v. Starkenborghkanaal ZZ
- ▶ Kruising Veldstreek Zevenhuizen
- ▶ Trottoir Doezum langs provinciale weg
- ▶ Drempels Evertswijk Zevenhuizen
- ▶ Kleiweg Aduard

B. Kunstwerken (bruggen en oeverconstructies)

Beleidskader

De kunstwerken worden onderhouden volgens het principe technisch (heel en veilig) en verzorging (schoon en netjes) zoals dit is verwoord in de kwaliteitsvisie openbare ruimte welke door de gemeenteraad is vastgesteld op 30 juni 2021. De kunstwerken worden beheerd in het programma Afkas met een koppeling naar het beheersysteem GBI 6.

Onderbouwing financiën

De ramingen uit de kwaliteitsvisie zijn gebruikt voor het opstellen van de begroting 2024.

Activiteiten 2024

In 2024 zijn we begonnen met het vervangen van 13 kunstwerken. We hebben 7 bruggen geschilderd. Er zijn 380 bruggen, steigers en kademuren geïnspecteerd. De inspecties zijn verwerkt in een MJOP onderhoudsplan. We hebben 12 betonnen objecten geïnspecteerd en hiervoor een vervangingsplan en onderhoudsplan gemaakt.

C. Riolering en water

Beleidskader

In het Watertakenplan 2020 (hierna: watertakenplan) staat hoe wij invulling gaan geven aan de drie zorgplichten: hemelwater, grondwater, afvalwater. Dit watertakenplan heeft een looptijd van 2020 t/m 2025. In 2021 hebben we het klimaatadaptatiebeleidsplan geschreven en op 1 december 2021 heeft de gemeenteraad deze vastgesteld. In 2022 zijn we vanuit dit vastgestelde klimaatadaptatiebeleid bezig gegaan met het weerbaar maken van onze openbare ruimte als gevolg van klimaatveranderingen als droogte, wateroverlast en hitte.

Onderbouwing financiën

Via de rioolheffing brengt de gemeente kosten in rekening voor het beheer en onderhoud van het rioleringsstelsel bij diegenen die zijn aangesloten op de riolering. De kosten die in de rioolheffing zijn ondergebracht betreffen onder andere investeringskosten en exploitatiekosten. Er wordt gestreefd naar een kostendekkingspercentage van de rioolheffing van 100%.

Activiteiten 2024

We hebben uitvoering gegeven aan het maatregelplan uit het watertakenplan. De rioleringszorg is nodig voor het duurzaam beschermen van volksgezondheid en milieu en het voorkomen van wateroverlast. Het algemene doel is vertaald naar het inzamelen en transporteren van afvalwater, hemelwater en grondwater. De werkzaamheden zijn gericht op het beheer en onderhoud van alle openbare rioleringen, bergbezinkbassins, putten en kolken en het bedienen en onderhouden van rioolgemalen en het drukrioolstelsel. Ook het baggeren van bij de gemeente in bezit zijnde watergangen en vijvers behoort bij dit taakveld. Het areaal is vastgelegd in het beheersysteem GBI6.

In 2024 zijn de volgende grote projecten uitgevoerd:

- ▶ Aanleg regenwaterriool en afkoppelen verharding en woningen:
- ▶ Bomenbuurt in Grootegast ad. € 1.010.000
- ▶ Admiraal Helfrichstraat in Zuidhorn ad. € 395.000
- ▶ Esdoornstraat/ Kastanjestraat in Noordhorn ad. € 150.000
- ▶ Hulstlaan te Leek ad. € 250.000
- ▶ Waterman in Tolbert ad. € 560.000
- ▶ Nijlandsingel e.o. in Aduard ad. € 300.000
- ▶ Afronding waterberging De Olmen te Marum, totale kosten € 845.000
- ▶ Renovatie gemalen ad. € 180.000
- ▶ Relining 285 m riolering ad € 280.000
- ▶ Baggeren diverse vijvers en sloten ad. € 440.000

D. Groen

Beleidskader

De wettelijke taken binnen het groenonderhoud spitsen zich toe op veiligheid van bomen en speeltoestellen. Voor beiden geldt een wettelijke zorgplicht. Een andere wettelijke taak is verankerd in de Omgevingswet en houdt o.a. in dat we ons beheer en onderhoud zorgvuldig uitvoeren in relatie tot voorkomende flora en fauna. Voorts is in dezelfde wetgeving vastgelegd dat uitbreiding/ verspreiding van invasieve exotische landplanten aantoonbaar wordt voorkomen.

De gemeente Westerkwartier beschikt over een digitaal beheersysteem, waarin de groenarealen administratief en grafisch zijn vastgelegd.

Onderbouwing financiën

Het algemene doel is vertaald naar het in stand houden en beheren van alle openbaar groen, sportvelden en speelvoorzieningen.

Activiteiten 2024

Vanuit de kwaliteitsvisie hebben we in 2024 ingestoken op een aantal speerpunten. De veiligheidszones langs voet- en fietspaden zijn gemaaid maar helaas niet conform de gemaakte beheerafspraken (overal 4 x). Er is conform de Omgevingswet gewerkt aan het beheersbaar houden van invasieve exotische landplanten. De forse extra inhuur van plantsoenmedewerkers bleek van groot belang om voldoende invulling te kunnen geven aan het zomeronderhoud van de plantsoenen langs hoofdwegen, in centra en in

woongebieden. In 2024 zijn 3 schouwen gehouden. Deze schouwen hebben uitgewezen dat wij met het groenonderhoud in 2024 in de pas lopen met de kwaliteitsvisie. De technische staat van het groen werd in 2024 geschouwd op een basiskwaliteitsniveau. Dat is overeenkomstig de gemaakte afspraken in de kwaliteitsvisie. De strategische doelen (i.c. niveau hoog qua verzorging van het groen, langs hoofdwegen, in centra en woongebieden), die pas in 2025 behaald zouden moeten worden, werden in 2024 nog niet gerealiseerd. Er dient opgemerkt te worden dat 2024 een zeer groeizaam jaar was door gunstige weersinvloeden. Voor het beheer van onkruid in plantsoenen was dit nadelig.

E. Gebouwen

Beleidskader

De gemeente Westerkwartier is op dit moment eigenaar van ruim 160 vastgoedobjecten met een totale WOZ-waarde van ongeveer € 60 miljoen. Het gaat om een gevarieerd palet van objecten als multifunctionele accommodaties, zwembaden, sportgebouwen en -velden, ruimten voor kinderopvang, musea, cultureel erfgoed, bedrijfspanden, woningen, etc. De financiële omvang van de vastgoedportefeuille vereist sturing op dit kostbare bezit en het maken van keuzes, waarbij fundamentele vragen moeten worden beantwoord zoals: waarom zijn wij eigenaar van het vastgoed, wat willen we ermee, wat is het gewenste onderhouds- en instandhoudingsniveau, op welk niveau willen en kunnen we het verduurzamen en hoe gaan we om met eventuele huur- en verhuur? Daarnaast moet er worden geanticipeerd op wettelijke vraagstukken zoals de Wet markt en overheid en regelgeving rondom verduurzaming, aangescherpt met het Klimaatakkoord. Dit vraagt om weloverwogen en transparante besluiten. Daarbij wordt er aangesloten op het coalitieakkoord en werken we volgens het DNA van het Westerkwartier: Dichtbij, nuchter, maar ook ambitieus.

Onderbouwing financiën

Het doel is het realiseren van een vastgoedportefeuille met een goed onderhouden, en een verduurzaam slank vastgoedbestand. Om dit doel te kunnen realiseren is de afgelopen periode onder andere uitvoering gegeven aan de volgende zaken:

1. Het actualiseren van de meerjarenonderhoudsplannen (MJOP).
2. Het in kaart brengen en eventueel herstellen van achterstallig onderhoud op basis van de geactualiseerde MJOP's.
3. Het uitvoering geven aan het verduurzamingsbeleid tranche 1.
4. Het onderzoeken van de verduurzamingsmogelijkheden van de vastgoedportefeuille tranche 2.
5. Het opstellen van een uitvoeringsplan verduurzamen tranche 2.

Activiteiten 2024

Het uitvoeren van het uitvoeringsplan verduurzamen vastgoedportefeuille tranche 1 is in uitvoering en grotendeels afgerond. Daarnaast is gestart met het opstellen van het eerste deel van het uitvoeringsplan verduurzamen vastgoedportefeuille tranche 2.

Meerjarenonderhoudsplannen – Uitvoeringsplannen duurzaamheid

De huidige meerjarenonderhoudsplannen (MJOP) zijn in 2021 opgesteld en worden in 2025 geactualiseerd. In de geactualiseerde MJOP worden verduurzamingsmaatregelen op natuurlijke vervangingsmomenten meegenomen waardoor het een duurzame meerjarenonderhoudsplanung wordt, een DMJOP. Overeenkomstig de (D)MJOP worden jaarlijks diverse onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd om het onderhoudsniveau van de gebouwen op het gewenste niveau te krijgen en te houden Vóór uitvoering van de geplande

onderhoudswerkzaamheden wordt altijd gekeken naar de noodzaak van deze werkzaamheden.

Voor het verduurzamen van de vastgoedportefeuille worden, in overleg met Team Duurzaamheid, uitvoeringsplannen opgesteld. De wettelijk vastgestelde en dus verplichte verduurzamingsmaatregelen zijn reeds in (financieel) inzichtelijk gemaakt en verwerkt in de begroting. De uitvoering hiervan is in 2023 en 2024 gerealiseerd.

Het afgelopen jaar hebben we op diverse locaties uit onze vastgoedportefeuille de oude verlichting vervangen door LED, het enkel glas vervangen door HR++ glas en hebben wij de isolatie van de gebouwschil verbeterd. Daarnaast lopen diverse onderzoeken voor het plaatsen van zonnepanelen en het na-isoleren van de gevels. Het onderzoeken van de geschiktheid van de constructies, de onderzoeken naar de aanwezigheid van beschermde diersoorten, het nemen van aanvullende maatregelen en het aanvragen van de benodigde ontheffingen kost veel tijd en vertraagd onze verduurzamingsplannen. Voordat wij de geplande maatregelen kunnen en mogen uitvoeren zijn dit wel zaken die goed geregeld moeten worden.

Eigen huisvesting

Binnen het Programma Huisvesting zijn besluiten genomen voor nieuwe huisvesting. We houden tot de realisatie de huidige huisvesting in stand op een basisoniveau en reserveren het niet uitgegeven onderhoudsbudget in de Reserve Programma Huisvesting voor tegenvallers binnen het programma.

Paragraaf B – Financiering

Volgens artikel 13 van het 'Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten' is het opstellen van een paragraaf betreffende de financiering verplicht. De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

In de financieringsparagraaf wordt aangegeven op welke wijze in het verslagjaar uitvoering is gegeven aan de treasuryfunctie.

De Wet Financiering Decentrale Overheden en de verordening artikel 212 geven kaders voor de uitoefening van de treasuryfunctie. In het treasurystatuut van de gemeente Westerkwartier wordt de landelijke regelgeving nader uitgewerkt en zijn bevoegdheden gemandateerd.

Hieronder gaan we achtereenvolgens in op:

- A. Gemeentefinanciering;
- B. Risicobeheer;
- C. EMU saldo.

A. Gemeentefinanciering

Het onderdeel gemeentefinanciering geeft inzicht in de gemeentelijke financieringspositie en de daarbij horende financieringsbehoefte. Om de treasuryfunctie naar behoren uit te kunnen voeren, is het tijdig, juist en volledig beschikbaar hebben van financiële informatie van wezenlijk belang.

Renteontwikkeling

De rente op de geld- en kapitaalmarkt wordt voornamelijk bepaald door het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). Aan het begin van 2024 hadden we nog te maken met een rentepercentage van 4%, omdat de rente door de ECB in stappen verhoogd was vanwege de aanhoudende hoge inflatie. In juni van 2024 heeft de ECB voor het eerste sinds 2019 de rente weer verlaagd en is dat in stappen blijven doen tot een percentage van 3% in december.

Rentetoerekening

Hieronder staat het schema rentetoerekening voor de jaarrekening 2024 om inzicht te geven in het renteresultaat en de toerekening aan de taakvelden.

Renteschema jaarstukken 2024			Rekening
(Bedragen x € 1.000)			2024
a.	De externe rentelasten voor de korte en lange financiering	+	3.764
b.	De externe rentebaten voor de korte en lange financiering	-/-	239
Saldo rentelasten en rentebaten			3.525
c1.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	200
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	-
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend.	+	-
Aan de taakvelden toe te rekenen externe rente			3.325
d1.	Rente over eigen vermogen	+	-
d2.	Rente over voorzieningen	+	-
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			3.325
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-	-200
Renteresultaat op het taakveld treasury			3.525
Afwijking rentelasten vs. voorgerekenelde rentelasten			-25%

Renteomslagpercentage

Het renteomslagpercentage wordt gebruikt om de externe rentelasten evenwichtig over de diverse taakvelden te verdelen. Bij de begroting 2024 zijn we uitgegaan van een renteomslag van 1,5%. Uit de nacalculatie blijkt dat het werkelijke percentage uitkomt op 1,7532% voor de taakvelden exclusief de grondexploitaties. De afwijking ten opzichte van de voorgerekenelde rentelasten bedraagt daarmee 25% en valt net buiten de bandbreedte van de toegestane afwijking van 25%. Daarmee wordt in de jaarrekening 2024 de bij de tweede bestuursrapportage 2024 berekende omslagrente van 1,75% gehandhaafd.

De rentetoerekening aan de grondexploitaties dient nacalculatorisch plaats te vinden conform een voorgeschreven berekening. Op basis van de nieuwe notitie rente (BBV) mag de rente voor de grex met ingang van 2024 gelijk getrokken worden met de overige activa. De werkelijk rente voor de grondexploitaties is berekend op 1,75%. De rentelasten toegerekend aan de grondexploitaties bedragen daarmee € 171.431.

Kredietbehoefte en leningenportefeuille

Hieronder staat het verloopoverzicht van de onderhandse leningen met een looptijd van langer dan één jaar. In 2024 is € 13,6 miljoen afgelost. Er zijn geen nieuwe leningen aangetrokken. De omvang van de onderhandse leningen bedraagt eind 2024 nog € 125,3 miljoen. De ontwikkeling van de leningenportefeuille is in onderstaande tabel weergegeven.

Ontwikkeling leningenportefeuille	Rekening	
(Bedragen x € 1.000)	2024	
Stand per 1 januari 2024		138.811
Nieuwe afgesloten geldleningen	+	-
Reguliere aflossingen	-/-	13.607
Vervroegde aflossingen	-/-	-
Stand per 31 december 2024		125.227

Voor het aantrekken van nieuwe leningen geldt dat dit gebeurt conform de door de gemeenteraad vastgestelde financiële verordening en de bepalingen in het treasurystatuut.

Kasbeheer

De liquiditeitspositie moet zodanig zijn dat verplichtingen tijdig kunnen worden nagekomen. Het betalingsverkeer wordt uitgevoerd door de NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

B. Risicobeheer

Kasgeldlimiet

Een belangrijk uitgangspunt van de Wet Fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten van openbare lichamen. Om een grens te stellen aan kortlopende financiering is in de Wet Fido de kasgeldlimiet opgenomen (welke nader is uitgewerkt in de uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden). De kasgeldlimiet wordt bepaald door het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar te vermenigvuldigen met een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van 8,5%. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet moet een vaste geldlening worden aangetrokken.

Berekening kasgeldlimiet	Rekening 2024			
(Bedragen x € 1.000)	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Vlottende schulden	3.501	3.179	3.046	2.299
Vlottende middelen	2.606	9.286	4.351	2.882
Per saldo	895	-6.107	-1.305	-583
Kasgeldlimiet	17.571	17.571	17.571	17.571
Ruimte (+), overschrijding (-)	16.676	23.679	18.876	18.154

Uit bovenstaande staat blijkt dat de gemeente Westerkwartier in het verantwoordingsjaar in geen van de kwartalen de kasgeldlimiet heeft overschreden. Dit is met name het gevolg van het aantrekken van een nieuwe langlopende geldlening in 2023.

Schatkistbankieren

Op basis van de Wet financiering decentrale overheden is de gemeente Westerkwartier verplicht te schatkistbankieren. Gemeenten zijn verplicht om hun overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist bij het Rijk. Voor 2024 bedraagt het drempelbedrag voor de gemeente Westerkwartier € 4,134 miljoen. Dagelijks moet worden beoordeeld of dit drempelbedrag overschreden wordt en is het de verantwoordelijkheid van de gemeente om ervoor te zorgen dat er gemiddeld over het hele kwartaal niet meer middelen buiten de schatkist worden gehouden dan dit drempelbedrag.

Uit de berekening in de onderstaande tabel blijkt dat de gemeente Westerkwartier het tweede kwartaal van 2024 het drempelbedrag heeft overschreden. Er zijn geen sancties geformuleerd voor decentrale overheden bij overschrijding van het drempelbedrag. De

overschrijding in 2024 heeft derhalve geen financiële gevolgen. Om de geconstateerde overschrijding in de toekomst uit te kunnen sluiten, en daarmee te voldoen aan de wet- en regelgeving, wordt vanaf juni 2024 gebruik gemaakt van de mogelijkheid bij de BNG om de liquide middelen automatisch af te romen en aan te vullen bij 's Rijks schatkist.

Benutting drempelbedrag schatkistbankieren (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2024			
	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen (1)	1.665	5.533	1.285	1.283
Drempelbedrag (2)	4.134	4.134	4.134	4.134
Benutting van het drempelbedrag (2 -/- 1)	2.470	-1.398	2.849	2.851
Overschrijding van het drempelbedrag?	Nee	Ja	Nee	Nee

Renterisiconorm:

Ter beheersing van het renterisico op langlopende schulden is in de wet Fido de renterisiconorm opgenomen. De renterisiconorm houdt in dat maximaal 20% van het begrotingstotaal in enig jaar voor herfinanciering in aanmerking komt. Voor de gemeente Westerkwartier is dit een bedrag van € 41,3 miljoen in 2024. Dit bedrag mag niet overschreden worden en dat betekent dat slechts een geringe omvang aan langlopende leningen mag worden aangetrokken of een goede spreiding van leningen in omvang, looptijden en renteaanpassingen. De berekening van de renterisiconorm is hieronder opgenomen. Hieruit blijkt dat de norm in 2024 niet is overschreden.

Renterisiconorm jaarstukken 2023 (Bedragen x € 1.000)		Rekening 2024
a.	Renteherzieningen	-
b.	Aflossingen	13.607
c.	Renterisico (a + b)	13.607
d.	Begrotingstotaal	206.725
e.	Percentage regeling	20%
f.	Renterisiconorm (c * d)	41.345
g.	Ruimte onder risiconorm (f > c)	27.738
h.	Overschrijding risiconorm (c > f)	-
Overschrijding renterisiconorm?		Nee

C. EMU-saldo

Met de invoering van de Wet houdbare overheidsfinanciën (wet HOF) op 11 december 2013 is een wettelijke regeling getroffen voor het doelgericht streven naar houdbare financiën van de collectieve sector in nationaal en Europees verband. Met de opgave van het EMU-saldo worden de gegevens van de collectieve sector verzameld binnen de Economische en Monetaire Unie (EMU). Het EMU-saldo en de EMU-schuld zijn afgeleid van de cijfers over de sector overheid uit de nationale rekeningen. De norm voor het tekort is op macronorm voor gemeenten bedraagt voor 2024 0,34% van het bruto binnenlands product (BBP). De individuele referentiewaarde EMU-saldo van 2024 voor de gemeente Westerkwartier bedraagt € 10,718 miljoen². Dit is geen norm maar een indicatie van het aandeel van de gemeente Westerkwartier.

Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. Inkomsten en uitgaven worden daarbij geboekt in het jaar dat economische waarde gecreëerd wordt of wanneer een recht dan wel verplichting ontstaat. Het is gelijk aan het vorderingensaldo van

de sector overheid in de nationale rekeningen plus het rentevoordeel of -nadeel als gevolg van financiële derivaten (renteswaps).

De EMU-schuld is gedefinieerd als de geconsolideerde overheidsschuld, gewaardeerd tegen nominale waarde, exclusief de transitorische schuld en de schuld op de titel financiële derivaten. Door het verschil in waarderingsgrondslag is de som van de schuldtitels van de EMU-schuld (nominaal) niet gelijk aan de som van de schuldtitels in de nationale rekeningen (marktwaarde). De schuld bestaat uit de titels: chartaal geld, kortlopende waardepapieren, obligaties, kortlopende leningen en langlopende leningen. Hieronder is de berekening van het EMU-saldo opgenomen met de jaarcijfers van het verslagjaar en de twee voorgaande jaarstukken³.

Berekening EMU-saldo (Bedragen x € 1.000)		Rekening 2022	Rekening 2023	Rekening 2024	
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	+	12.596	11.143	9.541
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	- /-	7.814	413	-66
3.	Mutatie voorzieningen	+	703	-183	1.747
4.	Mutaties voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	- /-	-1.030	-9.463	-914
5.	Boekwinst van verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	- /-	-	50	-
Berekend EMU-saldo (1-2+3-4-5)			6.515	19.960	12.268
6.	Referentiewaarde EMU-saldo	- /-	-7.126	-9.715	-10.718
Verschil EMU-saldo t.o.v. referentiewaarde			13.641	29.675	22.986

Net als in de voorgaande twee jaren is er geen sprake van een tekort, maar een voordeel en blijft de gemeente Westerkwartier daarmee ruimschoots binnen de referentiewaarde van € 10,718 miljoen. Een toelichting op onder meer exploitatiesaldo, voorraden en voorzieningen is te vinden in de financiële jaarrekening.

Paragraaf C – Bedrijfsvoering

Inleiding

We gaan in deze paragraaf verder in op de volgende onderdelen:

I Bedrijfsvoering:

- A. Organisatie
- B. Dienstverlening aan onze inwoners
- C. Hoe wij communiceren
- D. Huisvesting en faciliteiten
- E. Plannen en in control zijn
- F. Open overheid
- G. Digitaal beheer op orde: automatisering en informatievoorziening, informatiebeveiliging en bescherming persoonsgegevens

II Rechtmatigheid

Met ingang van het verslagjaar 2023 verantwoordt het college van burgemeester en wethouders over de rechtmatigheid.

A. Organisatie

Organisatieontwikkeling

In 2024 hebben we het proces om te komen tot een herijking van onze teamstructuur gestart. Een andere structuur draagt bij aan het zo goed mogelijk bedienen van de samenleving door onder meer betere sturing, resultaatgerichter werken en nog meer integraal samenwerken. Bij het opnieuw inrichten van de teams is gekeken naar een viertal inrichtingsprincipes: procesgericht, beleid en uitvoering nauw met elkaar verbonden, een span of attention van circa 25 medewerkers én een beperkte stafeenheid (taken zoveel mogelijk bij lijnteams). Daarnaast is gekeken naar de maatschappelijke opgaven en de bestuurlijke ambities.

Het inrichtingsprincipe span of attention heeft geleid tot een uitbreiding van het aantal leidinggevenden. Van 16 naar 23 teammanagers. Daarnaast is de directie uitgebreid met 1 directeur. De werving & selectie van deze managementfuncties is grotendeels in 2024 afgerond.

Om te groeien naar een meer professionele organisatie hebben we naast een investering in het management geïnvesteerd in functies als bestuursadviseur, concernstrateeg, controller, functioneel beheerder, programmamanager en projectleider.

Arbeidsmarktstrategie en -communicatie

Om in een krappe arbeidsmarkt meer zichtbaar te worden en voor het behouden van medewerkers, hebben we gewerkt aan ons werkgeversmerk en het profileren van ons als een aantrekkelijke werkgever. We hebben voorbereidend werk gedaan om te komen tot een eigen website www.werkenvoor.westerkwartier.nl en de arbeidsmarktcampagne 'Jij maakt wij'.

Cao gemeenten

Op 7 november 2024 zijn door de Vereniging Nederlandse Gemeenten, de Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties en de vakbonden inzetbrieven voor een nieuwe Cao uitgewisseld. Daarin is vanuit werkgeverskant onder andere

voorgesteld de arbeidsvoorwaarden te moderniseren, onderzoek te doen naar het verbeteren van het loongebouw voor een betere aansluiting op de arbeidsmarkt en een looptijd van de Cao voor 2 jaar met een voorzichtige/verstandige loonontwikkeling.
Op 15 november 2024 zijn werkgevers en de vakbonden gestart met de onderhandelingen.

B. Dienstverlening aan onze inwoners

Centrale dienstverlening gemeentehuis Zuidhorn

Vanaf 30 september 2024 hebben we onze dienstverlening centraal georganiseerd vanuit het gemeentehuis in Zuidhorn.

Vanuit onze visie op dienstverlening hebben we onze standaarddienstverlening zoveel mogelijk digitaal ingericht.

In de bibliotheken van Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn zijn [informatiepunten](#) voor digitale ondersteuning waar we inwoners helpen bij digitale aanvragen. Daarnaast hanteren we ruime openingstijden waarbij inwoners zonder afspraak bij ons terecht kunnen voor informatie en vragen. Het klantencontactcentrum is bereikbaar via telefoon, e-mail, social media en balie.

Voor inwoners die niet fysiek op locatie kunnen komen, bieden we maatwerk. We gaan naar inwoners of ondernemers toe en maken dan bijvoorbeeld een afspraak op een locatie waar de inwoner of ondernemer dat graag wil (digitale ontmoeting, thuis, bibliotheek of dorpshuis).

Online dienstverlening

In januari 2024 is het Digitaal stelsel omgevingswet live gegaan. Hiermee kunnen inwoners via het nieuwe portaal hun omgevingsvergunning aanvragen of een vergunningscheck doen. Ook hebben we de eerste stappen gezet in het inrichten van de online portalen waar inwoners statusinformatie kunnen inzien voor hun zaken met de gemeente.

We hebben gewerkt aan het verbeteren van de afhandelingstijd meldingen openbare ruimte (mor-meldingen). Via een dashboard in Power-Bi hebben we actueel inzicht in werkvoorraden en doorlooptijden gekregen. Hierdoor kunnen we beter sturen en hebben we de afhandelingstijd teruggebracht van gemiddeld tien werkdagen naar zes werkdagen. Daarnaast hebben we de communicatie verbeterd door de inhoudelijke reactie duidelijker te formuleren.

We hebben een aanbesteding voorbereid voor een nieuwe applicatie voor de mor-meldingen zodat inwoners hun melding online kunnen volgen en op de hoogte zijn van de status van de melding.

Ook hebben we via een dashboard KCC gezorgd voor inzicht in de afhandeling van de telefoonnotities. Dit biedt leidinggevend een handvat om op de afhandeling te sturen.

C. Communicatie

In 2024 zijn we gestart met onderzoek naar onze kanalenstrategie. Hiermee willen we onze communicatie beter aan laten sluiten bij de verschillende doelgroepen (inwoners, ondernemers, toeristen). We hebben een eerste basis gelegd met vooronderzoek waarop we onze strategie kunnen baseren.

In 2024 hebben we ook weer schrijftrainingen georganiseerd om Direct Duidelijk te leren communiceren. Daarnaast hebben we eind 2024 het lezerspanel opnieuw opgestart.

In het kader van onze organisatieontwikkeling hebben we onze huisstijl doorontwikkeld. Zo hebben we onze beeldbank gevuld met herkenbare foto's uit de eigen gemeente. Ook hebben we samen met HRM gewerkt aan de arbeidsmarktcampagne 'Jij maakt wij'.

D. Huisvesting en faciliteiten

Centrale huisvesting

In maart 2024 heeft de raad besloten tot een hernieuwd onderzoek om tot centrale huisvesting te komen. Na afronding van het hernieuwd onderzoek heeft de gemeenteraad op 3 december 2024 de dependancevariant, hoofdgebouw met bijgebouw(en) op loopafstand, vastgesteld als voorkeursvariant. De raad heeft verzocht een Plan van Aanpak op te stellen hoe de dependancevariant zo efficiënt mogelijk gerealiseerd kan worden.

Verlaten locaties en tijdelijke huisvesting

Eind 2024 is de werklocatie Leek verlaten en is de werklocatie Grootegast weer in gebruik genomen. Dit als onderdeel van de tijdelijke huisvesting tot ingebruikname van de centrale huisvesting.

Nieuwbouwproject Novatec en Buitendienst Leeksterveld

Na de afronding van het definitieve ontwerp is in september 2024 de omgevingsvergunning verstrekt en is gestart met de bouw. Op 2 oktober 2024 is dit gevierd met het boren van de eerste paal. Na voltooiing wordt het gebouw van Novatec aan de Feithsweg te Tolbert en de gemeentewerf van Leek verlaten en wordt een groot deel de werf Marum buiten gebruik gesteld. In Noordhorn en Grootegast is de verbouwing en verduurzaming van de gebouwen eind 2024 afgerond.

E. Collegeonderzoeken

Collegeonderzoeken

In 2024 zijn twee onderzoeken uitgevoerd; een benchmark van de formatie en apparaatskosten en een onderzoek naar de beïnvloedbaarheid van de begroting. Beide onderzoeken zijn uitgevoerd door onderzoeksbureau Berenschot in samenwerking met de organisatie.

Aan de hand van de benchmark hebben we inzicht gekregen in de formatie en apparaatskosten van alle taken die door onze organisatie worden uitgevoerd. Ook is inzichtelijk gemaakt hoe onze organisatie zich hierbij verhoudt tot andere gemeenten. Daaruit bleek dat onze formatie en apparaatskosten beduidend lager liggen dan bij vergelijkbare gemeenten. Op basis van deze uitkomsten en duiding hiervan aan de hand van onze context en gemaakte dienstverleningskeuzes, zijn en worden besluiten genomen om bij te sturen.

Met de uitkomsten van het onderzoek naar de beïnvloedbaarheid van de begroting hebben we meer inzicht gekregen in de keuzevrijheid binnen onze meerjarenbegroting. Dit inzicht gebruiken we om ons goed voor te bereiden op keuzes die gemaakt moeten worden in het kader van het 'ravijnjaar', waarbij sprake is van structurele begrotingstekorten vanaf 2026.

De uitkomsten van beide onderzoeken zijn tijdens raadsactiviteiten op 18 september 2024 en 9 oktober 2024 aan uw raad gepresenteerd en toegelicht.

F. Open overheid

Actieve openbaarmaking

In 2024 hebben we gezorgd dat de eerste tranche aan informatiecategorieën actief openbaar gemaakt wordt, zoals de Wet open overheid voorschrijft. Dit maken we kenbaar via de daarvoor aangewezen plek, de Woo-index ([Woo-index](#)). Daarnaast hebben we gewerkt aan de tweede tranche van informatiecategorieën.

Verzoeken om openbaarmaking

In 2024 zijn er zeventwintig Woo-verzoeken binnengekomen. Hiervan zijn er drie omgezet naar een informatieverzoek en zeventien zijn als Woo-verzoek afgehandeld. Zeven verzoeken stonden nog open aan het eind van 2024.

G. Digitaal beheer op orde

Automatisering en informatievoorziening

We zijn in 2024 tijds- en plaatsonafhankelijk geworden door onze datacenters vanuit de gebouwen Leek en Zuidhorn te verplaatsen naar datacenters in Westpoort en Zernike (Groningen). Naast het feit dat we onze IT-omgeving op elke locatie kunnen ontsluiten, voldoen we met deze overgang aan strengere beveiligingseisen die worden gesteld aan de beveiliging van datacenter-ruimtes.

Ook zijn in 2024 meer software applicaties/systemen, zoals de financiële- en belastingapplicaties, verhuisd van onze lokale server naar een internetserver. Op deze manier is een doorontwikkeling mogelijk gemaakt naar de verplichtingenadministratie en kunnen we zorgen voor een betere ontsluiting naar onze werkplek (laptop).

In 2024 hebben we het mogelijk gemaakt dat alle laptops kunnen printen vanaf elke locatie naar onze follow me print systemen van Canon. Er kan nu vanaf overal naar elke locatie geprint worden.

In 2024 hebben we verschillende dashboards opgeleverd zoals een dashboard Woo-verzoeken, een dashboard Verlopen reisdocumenten, een dashboard Begraafplaatsadministratie en de onder het kopje dienstverlening genoemde dashboard Inzicht in werkvoorraden en doorlooptijden.

Informatiebeveiliging en Privacy

Vanuit informatiebeveiliging hebben we in 2024 ingezet op het uitvoeren van interne controles op systemen met een hoog risicoprofiel. Ook hebben wij de Securitystrategie 2025-2030 vastgesteld als voorbereiding op de eisen uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid 2 (BIO 2).

Op het gebied gegevensbescherming zijn een aantal convenanten herzien. Ook is een gedeelte van de hoog risicoverwerkingen gecontroleerd en zijn soortgelijke processen in beeld gebracht. Tevens zijn er een aantal verwerkingen geïnventariseerd en zijn de rechten van betrokkenen verder versterkt. Tot slot zijn er stappen gemaakt in het vastleggen van basisverplichtingen uit de AVG in beleid. Dit beleid maakt het mogelijk om voor deze verplichtingen stapsgewijs voortuitgaan te boeken.

II Rechtmatigheid

Met ingang van 2023 verantwoord het college middels de rechtmatigheidsverantwoording over de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties van de jaarrekening. Dit betekent dat via verbijzonderde interne controles is vastgesteld of de drie hiervoor geldende rechtmatigheidscriteria zijn nageleefd:

- ▶ Begrotingscriterium: het handelen binnen de budgettaire kaders die de gemeenteraad stelt in de begroting en begrotingswijzigingen;
- ▶ Voorwaardencriterium: de naleving van wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader dat op 24 januari 2024 door de gemeenteraad is vastgesteld;
- ▶ Misbruik & Oneigenlijk gebruik criterium: het in voldoende voeren van een beleid om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen te voorkomen.

Als norm voor het rechtmatig handelen is in de Financiële verordening gemeente Westerkwartier 2023 besloten een verantwoordingsgrens van 3% van de totale lasten (inclusief toevoegingen aan reserves). Op basis van de jaarrekening 2024 betekent dit een verantwoordingsgrens van € 7,4 miljoen. Uit de intern uitgevoerde controles blijken cumulatieve bevindingen die deze grens overschrijden.

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 15,3 miljoen bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens. Hierbij is sprake van twee bijzonderheden:

- ▶ De verantwoording van € 6,2 miljoen op meerjarige overeenkomsten voor de volgende jaren (voor inzameling en verwerking van de brongescheiden afvalstromen en voor een exploitatiebijdrage aan een zwembad en sporthal). Door deze onrechtmatigheden mee te nemen in de verantwoording van 2024 tellen ze in de volgende jaren niet meer mee en wordt de onrechtmatigheid in die jaren verlaagd.
- ▶ Er is sprake van een bedrag van € 2,9 miljoen aan acceptabele onrechtmatigheden op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Wanneer de bovenstaande bijzonderheden niet hadden meegeteld voor het oordeel was de afgesproken verantwoordingsgrens van 3% niet overschreden en waren de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In deze paragraaf is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid (waaronder een toelichting op de begrotingsonrechtmatigheden en geconstateerde afwijkingen binnen het voorwaardencriterium). In deze paragraaf heeft het college van B&W ook beschreven welke acties zij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Analyse begrotingscriterium

Voor het begrotingscriterium is het uitgangspunt dat de raad het budgetrecht heeft. Het budgetrecht houdt in dat het college van burgemeester en wethouders (B&W) in principe alleen uitgaven kan doen en verplichtingen kan aangaan na toestemming ofwel autorisatie van de gemeenteraad. Met de vaststelling van de begroting geeft de gemeenteraad het college van B&W deze toestemming.

Het uitgangspunt is dat overschrijdingen van de lasten per definitie onrechtmatig zijn. Als gemeente Westerkwartier hanteren we, in overeenstemming met de afgelopen jaren, dat onderschrijdingen van de lasten en baten of overschrijdingen van de baten tijdig gemeld moeten worden. In het uiterste geval is tijdig melden in de jaarstukken. Op basis van bovenstaande afspraak met de raad is vastgesteld dat er sprake is van een begrotingsonrechtmatigheid van € 4,7 miljoen. Deze begrotingsonrechtmatigheid bestaat uit een overschrijding van de lasten van € 4,6 miljoen en een overschrijding van de investeringskredieten van € 0,1 miljoen. Op basis van de financiële verordening is € 2,9 miljoen van deze overschrijding acceptabel. We verwachten de onrechtmatigheden in de aankomende jaren te verminderen. Het tijdig vanuit de organisatie inzicht krijgen in de financiële ontwikkeling van de begroting in relatie tot het behalen van de maatschappelijke doelen blijft een belangrijk speerpunt van het college.

In de financiële verordening van de Gemeente Westerkwartier is bepaald dat de begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door de raad is geautoriseerd. Concreet betekent dit dat voor de analyse op de begrotingsonrechtmatigheden wordt getoetst op de overschrijding van de lasten in de programma's (1A), op overschrijdingen van de investeringsbudgetten (1B), op ongeautoriseerde reservemutaties (2) en op een overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld (3). De geconstateerde afwijkingen zijn opgenomen in een tabel in hoofdstuk 2.6 rechtmatigheidsverantwoording.

In onderstaande analyse zijn alle geconstateerde begrotingsonrechtmatigheden vermeld, waarbij afwijkingen als acceptabel worden aangemerkt in de volgende situaties:

- ▶ Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
- ▶ Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
- ▶ De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.

1A. Overschrijding van de lasten in de programma's

Per programma is beoordeeld of het totaal aan lasten de begroting na wijziging heeft overschreden. Het totaal aan begrotingsonrechtmatigheden binnen de programma's bedraagt € 4,6 miljoen, waarvan € 2,9 miljoen past binnen het vooraf vastgestelde beleid en als acceptabel is beoordeeld. De begrotingsonrechtmatigheden doen zich voor binnen de volgende programma's:

Programma o. Bestuur en ondersteuning

Dit programma laat een afwijking in de lasten zien tussen de begroting 2024 na wijziging en de realisatie 2024 van € 680.000. De overschrijding heeft hoofdzakelijk betrekking op:

Pensioenen wethouders (lasten 801.000, niet acceptabel)

Voor de dekking van (toekomstige) pensioenverplichtingen van de wethouders moeten we geld reserveren. In de begroting hebben we hiervoor een jaarlijkse storting van € 225.000 in de voorziening pensioenen opgenomen. Na afloop van het jaar berekent een extern bureau de hoogte van de benodigde middelen. Met name door renteontwikkelingen ontstaan grote verschillen met de begroting. Uit de actualisatie blijkt dat € 863.000 moet worden gestort in de voorziening. Daarnaast hebben we € 163.000 aan uitgekeerde pensioenen verantwoord. Per saldo een overschrijding van € 801.000 op pensioenen wethouders.

Alhoewel we deze nadelen niet eerder konden voorzien door de jaarlijkse berekening is er geen sprake van direct gerelateerde inkomsten, een open-einde regeling en/of autorisatie in

een tussentijdse rapportage. Vandaar dat deze overschrijding als niet acceptabel wordt beschouwd.

Programma 2. Vervoer, verkeer en waterstaat

Dit programma laat een afwijking in de lasten zien tussen de begroting 2024 na wijziging en de realisatie 2024 van € 247.000. De overschrijding heeft hoofdzakelijk betrekking op:

Waterwegen (lasten € 211.000, niet acceptabel)

Het nadeel op waterwegen heeft betrekking op afvoer van de slootruigte milieustraat Tweemat (€ 156.000) en baggerwerkzaamheden (€ 41.000). Voor deze nadelen is er geen sprake van direct gerelateerde inkomsten, een open-einde regeling en/of autorisatie in een tussentijdse rapportage. Vandaar dat deze overschrijding als niet acceptabel wordt beschouwd.

Wegen (lasten € 176.000, acceptabel)

Het nadeel op wegen betreft extra herstelwerkzaamheden als gevolg van het werk van nutsbedrijven. Dit wordt gecompenseerd door extra legesinkomsten door diezelfde nutsbedrijven en is daarmee acceptabel.

Programma 6. Sociaal domein

Dit programma laat een afwijking in de lasten zien tussen de begroting 2024 na wijziging en de realisatie 2024 van € 3.392.000. De overschrijding heeft hoofdzakelijk betrekking op:

Jeugdhulp (lasten € 1.497.000, acceptabel)

Jeugdhulp (ZIN/PGB en overig) laat een nadeel zien van € 1,5 miljoen ten opzichte van het begrote budget jeugd van bijna € 25 miljoen. In de tweede bestuursrapportage 2024 is hiervoor al € 2 miljoen extra begroot. In totaal is het nadeel € 3,7 miljoen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Het betreft een open-einde regeling, waardoor deze overschrijding acceptabel is.

Novatec (lasten € 1.354.000, waarvan acceptabel € 509.000 en niet acceptabel € 845.000)

De lasten voor Novatec zijn € 1.354.000 hoger dan begroot. Er is sprake van directe gerelateerde baten van € 509.000 die deze overschrijding compenseren. Daarmee resteert een niet acceptabele overschrijding van € 845.000.

Buig (onderdeel BBZ, lasten € 430.000, acceptabel)

Betreft een nadeel omdat de BBZ-uitkeringen hoger uitvallen dan verwacht. Het gaat hier om een open-einde regeling, dus de overschrijding is acceptabel.

Leefgeld Oekraïners (lasten € 340.000, acceptabel)

Er is voor € 340.000 meer verstrekt dan was geraamd. Deze kosten worden volledig vergoed door het Rijk, waarmee deze overschrijding acceptabel is.

Vennootschapsbelasting

De lasten voor vennootschapsbelasting zijn met € 242.000 overschreden. De overschrijding is niet acceptabel.

1B. Overschrijdingen van de investeringsbudgetten

Bij investeringsprojecten is de begrotingsrechtmatigheid beoordeeld op het niveau van het totaal gevoteerde kredietbedrag. Een overschrijding van het jaarbudget, passend binnen het totaalbedrag van het investeringskrediet, wordt als rechtmatig beschouwd.

Bij enkele investeringen is sprake van een overschrijding van het beschikbare budget in 2024. De totale begrotingsonrechtmatigheid binnen de investeringsbudgetten bedraagt € 108.000. Een totaaloverzicht van alle investeringskredieten, inclusief de realisatie en afwijkingen ten opzichte van het beschikbare investeringsbudget, is opgenomen in bijlage 1.19. Er zijn geen afwijkingen boven de € 100.000.

2. Ongeautoriseerde reservemutaties

Beoordeeld is of er toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn gedaan die niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Op basis van de gerealiseerde, afzonderlijke reservemutaties, zoals ook opgenomen in het overzicht van baten en lasten en het overzicht mutatie reserves, is vastgesteld dat er niet meer middelen uit de reserves zijn onttrokken dan begroot en dat er niet meer middelen aan de reserves zijn toegevoegd dan begroot.

3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld

Voor de onderschrijdingen van de lasten en de over- en onderschrijdingen van de baten die zijn ontstaan in het begrotingsjaar, geldt dat het melden en toelichten bij de jaarrekening als tijdig wordt gezien. In de verschillenanalyse van de jaarrekening is ingegaan op de verschillen tussen de realisatie 2024 en de begroting 2024 na wijziging. Voor een gedetailleerde toelichting op de afwijkingen wordt hier dan ook naar verwezen.

Analyse voorwaardencriterium

Ten aanzien van het voorwaardencriterium is vastgesteld dat bij de reguliere inkopen in meerdere gevallen de Europese aanbestedingsrichtlijnen niet zijn nageleefd. In totaal is sprake van een onrechtmatigheid ten aanzien van het voorwaardencriterium van € 10,7 miljoen. In onderstaande analyse zijn alle geconstateerde afwijkingen vermeld.

Europese aanbestedingsrichtlijnen € 3.898.539

Uit de spendanalyse zijn een aantal onrechtmatigheden geconstateerd. Het betreft onrechtmatigheden op reguliere inkopen met omvang van € 3,8 miljoen (veelal contracten die doorlopen uit het verleden) en op inhuur van € 0,1 miljoen.

Subsidies € 503.741

Bij één casus moest een nieuwe aanbesteding worden gestart en dat is niet gebeurd.

Salariskosten € 82.540

Bij de omrekening van verlofuren naar euro's en andersom zijn onjuiste bedragen gehanteerd. Hierdoor is soms meer en soms minder toegerekend.

Grondverkopen € 11.032

In enkele gevallen is de wettelijke rente ten onrechte niet in rekening gebracht.

Lonen en nieuw beschut € 4.104

Bij de berekening van de vergoeding woon-werkverkeer zijn in meerdere gevallen foutieve kilometerdata gehanteerd.

Inkomensondersteunende voorzieningen € 2.451

In 7 gevallen is ten onrechte een tegemoetkoming verstrekt in het kader van de gemeentelijke

belastingen. Daarnaast is wegens een administratieve oorzaak ten onrechte een bedrag uitbetaald.

Omgevingsvergunningen € 1.344

Bij het opleggen van de leges omgevingsvergunningen ontbreekt bij een aantal leges het onderdeel welstand.

Meerjarige contracten jaar 2025 en verder € 6.170.478

Twee onrechtmatige meerjarige contracten worden in 2024 in één keer meegenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Deze hebben een aanzienlijke financiële impact over meerdere jaren. Het eerste meerjarige contract heeft voor de gehele looptijd een contractwaarde van € 3.148.032 en loopt tot 1-1-2027 (inzameling en verwerking van de brongescheiden afvalstromen). Het tweede meerjarige contract heeft voor de gehele looptijd een contractwaarde van € 3.022.446 en loopt tot 1-1-2030 (exploitatiebijdrage aan een zwembad en sporthal).

Het college heeft actie ondernomen om onrechtmatigheden in de toekomst binnen de tolerantiegrenzen te houden. De inkoopfunctie is inmiddels structureel verzwakt. Daarnaast is een tijdelijke projectleider ingezet om de kwaliteit van de inkoopfunctie te versterken. Er is een plan van aanpak opgesteld, die vanaf 2025 in uitvoering wordt gebracht. De eerste actie uit het plan van aanpak is de aanschaf van een spendanalyse tool, die erin faciliteert om onrechtmatigheden eerder en sneller op te sporen. De spendanalyse 2024 is inmiddels met succes uitgevoerd.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Er is geen sprake van bevindingen op het gebied van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Overige onrechtmatigheid (niet financieel)

Naast de drie hierboven genoemde criteria is het op grond van de Kadernota rechtmatigheid 2024 van de commissie BBV verplicht om in de paragraaf bedrijfsvoering tevens te rapporteren over eventuele niet financiële onrechtmatigheden. In dat kader merken wij op dat in 2024 in kwartaal twee de drempelwaarde van het schatkistbankieren is overschreden met € 1,4 miljoen. Dit houdt in dat in dit kwartaal meer geld op onze eigen bankrekeningen stond dan feitelijk toegestaan: het saldo boven de € 4,1 miljoen dient dagelijks afgeroomd te worden naar onze rekening schatkistbankieren bij de rijksoverheid. Dit is in het tweede kwartaal in onvoldoende mate gebeurd. Omdat geen sprake is van sanctionering kwalificeert deze overschrijding als een niet financiële onrechtmatigheid. Naar aanleiding van deze overschrijding wordt vanaf juni 2024 gebruik gemaakt van de mogelijkheid bij de BNG om de liquide middelen automatisch af te romen en aan te vullen bij 's Rijks schatkist.

Paragraaf D – Verbonden partijen

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording zijn verbonden partijen externe organisaties waarin de gemeente zowel een bestuurlijk belang als een financieel belang heeft. Het gaat dan om Gemeenschappelijke Regelingen op grond van de WGR en om deelnemingen in vennootschappen, verenigingen en stichtingen. Onder een bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van de verbonden partij, of hebben van stemrecht.

Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in het geval van faillissement van de verbonden partij en/of als de financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente (dit geldt niet voor deelnemingen in een NV).

Verbonden partijen dienen een publiek, openbaar belang. De gemeente blijft uiteindelijk verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de beleidsprogramma's waaraan de verbonden partij in meer of mindere mate een bijdrage levert. De gemeenteraad heeft een kaderstellende en controlerende taak en ziet erop toe dat de verbonden partijen bijdragen aan de doelstellingen in de programma's.

Kaders

Er is een aantal wettelijke kaders en verplichtingen inzake verbonden partijen. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn algemene voorschriften omtrent verbonden partijen opgenomen. De gemeentelijke financiële verordening ex artikel 212 bevat minimumvereisten omtrent informatievoorziening in de gemeentelijke planning en control-producten. Daarnaast bepaalt de rechtsvorm van de verbonden partij welke wettelijke kaders en verplichtingen meer specifiek van toepassing zijn, bijvoorbeeld de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

Ons gemeentelijk beleid is als volgt. We zijn een grote plattelandsgemeente met ambities maar we kunnen niet alle taken zelf uitvoeren. Soms werken we samen omdat wettelijke bepalingen samenwerking voorschrijven (zoals bij de Veiligheidsregio), soms om taken adequaat uit te kunnen voeren.

Als taken op afstand worden georganiseerd en uitgevoerd moet de gemeente invloed kunnen uitvoeren en de voortgang en financiële kaders kunnen controleren en bewaken. Dit vraagt van ons professioneel opdrachtgeverschap en gedegen inhoudelijke en procesmatige sturing.

Overzicht verbonden partijen 2024

In het overzicht is aangegeven in welke verbonden partijen de gemeente Westerkwartier deelneemt, wat het hoofdprogramma uit de begroting is waaraan de verbonden partij bijdraagt en wat de juridische rechtsvorm is.

Naam verbonden partij	Hoofdprogramma begroting	Juridische rechtsvorm
1. Veiligheidsregio Groningen (VRG)	1. Veiligheid	Gemeenschappelijke regeling
2. Publieke Gezondheid en Zorg (PG&Z)	7. Volksgezondheid en Milieu	Gemeenschappelijke regeling

Naam verbonden partij	Hoofdprogramma begroting	Juridische rechtsvorm
3. Centrum Beschermd Wonen Groningen	6. Sociaal domein	Gemeenschappelijke regeling
4. Publiek Vervoer Groningen Drenthe	6. Sociaal domein	Gemeenschappelijke regeling
5. Afvalbeheer Regio Centraal Groningen	7. Volksgezondheid en Milieu	Gemeenschappelijke regeling
6. Afvalsturing Friesland NV (Omrin)	7. Volksgezondheid en Milieu	NV
7. Omgevingsdienst Groningen	7. Volksgezondheid en Milieu	Gemeenschappelijke regeling
8. Eems Dollard Regio	o. Bestuur en ondersteuning	Internationaal verdrag
9. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	o. Bestuur en ondersteuning	NV
10. Enexis	o. Bestuur en ondersteuning	NV/BV
11. Waterbedrijf Groningen	o. Bestuur en ondersteuning	NV

In het hoofdstuk hieronder volgt de meest actuele informatie per verbonden partij.

Naam	Veiligheidsregio Groningen
Vestigingsplaats	Groningen
Openbaar belang	Brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing, bevolkingszorg, melding, alarmering en coördinatie ambulancezorg en brandweer.
Bestuurlijk belang	Burgemeester is lid van het algemeen bestuur.
Deelnemende partijen	Alle gemeenten in de provincie Groningen
Financieel belang 2024	€ 4.848.800
Verandering in belang	Geen
Omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2024: € 3.333.000 Einde 2024: € 9.775.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2024: € 27.038.000 Einde 2024: € 22.500.000
Financieel resultaat	Het voorlopige resultaat 2024 bedraagt € 3.647.000 voordelig.
Beleidspunten	Strategisch huisvestingsplan (kazernes regio), huisvesting stedelijk gebied (vervanging locatie Sontweg), informatie-veiligheid en cybercrime

Risico	Volledige aansprakelijkheid voor financiële nadelen
Overige informatie	Het FLO-dossier heeft gezorgd voor een negatieve algemene reserve. In de jaren 2020-2024 hebben gemeenten bijgedragen aan het inlopen daarvan. Voor het Westerkwartier ging het in totaal om een bedrag van € 1,2 miljoen. De ingangsdatum van de Omgevingswet was 1 januari 2024. Deze wet betekent een enorme verandering omdat gemeenten en VRG op een andere manier zullen moeten omgaan met beleid, plannen, advisering en besluitvorming. Diverse autonome ontwikkelingen kunnen tot meerkosten leiden: verloop van vrijwilligers, duurzaamheid, landelijke harmonisatie van regelingen en collectieve opgaven.

Naam	Publieke Gezondheid en Zorg
Vestigingsplaats	Groningen
Openbaar belang	Bescherming en bevordering van de gezondheid van de bevolking, rampenbestrijding en crisisbeheersing het (doen) organiseren van preventie en zorg aan de bevolking.
Bestuurlijk belang	Wethouder is lid van het dagelijks en algemeen bestuur
Deelnemende partijen	Alle gemeenten in de provincie Groningen
Financieel belang 2024	Inwonersbijdrage € 2.171.174 Overige bijdragen € 1.010.713 Totaal € 3.181.887 Gebaseerd op concept jaarrekening 2024 GGD, tabel opbrengsten GGD Groningen 2024 per gemeente.
Verandering in belang	Geen
Omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	(concept jaarrekening/inclusief onverdeeld resultaat) Begin 2024: € 2.034.000 Einde 2024: € 1.142.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2024: € 35.096.000 Eind 2024: € 27.335.000
Financieel resultaat begrotingsjaar	€ 661.000 nadelig (concept jaarrekening)
Beleidspunten	Sinds 2023 werken we met de DVO (Dienstverleningsovereenkomst). Daarin staan alle taken en financiële stromen tussen de GGD en Gemeente Westerkwartier die door de GGD worden uitgevoerd, zowel wettelijk verplicht als facultatief. Daarnaast uitvoering van de Meerjarenagenda Publieke Gezondheid 2023-2026 vastgesteld.

Risico	Volledige aansprakelijkheid voor financiële nadelen
Overige informatie	Tot en met 2024 vielen onder de gemeenschappelijke regeling publieke gezondheid & zorg de uitvoeringsorganisatie Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Groningen en de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten (RIGG). In 2024 is het proces van ontvlechting afgerond. De GR PG&Z is vanaf 1 januari 2025 gewijzigd in GR GGD en de RIGG gaat zelfstandig verder als centrumregeling Jeugdregio Groningen.

Naam	Centrumregeling Beschermd Wonen Groningen
Vestigingsplaats	Groningen
Openbaar belang	Taken en bevoegdheden van de regiogemeenten vanuit de Wmo op het gebied van beschermd wonen, de inloop GGZ en de begeleiding maatschappelijke opvang en vrouwenopvang door mandaat en volmacht op te dragen aan de centrumgemeente (=gemeente Groningen).
Bestuurlijk belang	Er is bestuurlijk overleg van deelnemende gemeenten, in de vorm van een Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO). Het betreft een lichte gemeenschappelijke regeling, zonder eigen bestuur en zonder een eigen uitvoeringsorganisatie.
Deelnemende partijen	Alle gemeenten in de provincie Groningen.
Financieel belang 2024	Gemeente Groningen ontvangt als centrumgemeente de rijksmiddelen en betaald bijbehorende lasten. Het uiteindelijke resultaat wordt over alle deelnemende gemeenten verdeeld op basis van het aantal inwoners per gemeente. Voor gemeente Westerkwartier gaat het om afgerond 11 %.
Verwachte verandering in belang	Niet van toepassing
Omvang eigen vermogen begin en einde 2024	Niet van toepassing
Omvang vreemd vermogen begin en einde 2024	Niet van toepassing
Financieel resultaat 2024	Het financiële resultaat voor het jaar 2024 op basis van de ontvangen decemberprognose bedraagt circa € 6,3 miljoen voordelig. Conform de verdeelsleutel is ons aandeel hierin circa € 680.000.
Beleidspunten	Per 1 juli 2021 is de gemeente Westerkwartier verantwoordelijk voor de uitvoering voor de Toegang van Beschermd Wonen. De gemeente Westerkwartier ontvangt maandelijks een voorschot bedrag van de centrumgemeente Groningen voor de uitvoering hiervan. Aan het eind van het jaar wordt gekeken of de voorschotten toereikend zijn of niet. Het verschil wordt gecompenseerd door de centrumgemeente.

In 2023 stelde de centrumgemeente middelen beschikbaar voor investeringen in het lokaal voorliggend veld om de transformatie te versnellen. Deze zijn overgeheveld naar 2024. In 2024 hebben we dit budget gebruikt om verschillende alternatieve woonvormen te verkennen en op te zetten.

Per januari 2024 de wooncomponent toegevoegd aan de intramurale producten in PGB. Hiermee is in de bevoorschotting van de centrumgemeente rekening gehouden in 2024.

Risico	De invoering van het woonplaatsbeginsel en het daarmee samenhangend nieuw verdeelmodel is opnieuw uitgesteld. Nu wordt gekoerst op 2026 of afstel. We zijn aansprakelijk voor de tekorten binnen deze Centrumregeling. Op basis van de huidige inzichten staat het meerjarenbeeld onder druk.
Overige informatie	De regiogemeenten hebben een aantal taken bij de gemeente Groningen belegd. Dit staat beschreven in de gewijzigde centrumregeling. Voor de uitvoeringskosten is een percentage afgesproken. Jaarlijks wordt bepaald of dit nog voldoende is of dat de gemeente Groningen met minder toe kan.

Naam	Publiek Vervoer Groningen Drenthe
Vestigingsplaats	Assen
Openbaar belang	Publiek Vervoer Groningen Drenthe wil een optimaal vervoersnetwerk creëren, dat betaalbaar en toekomstbestendig is, waarbij duurzaam gebruik wordt gemaakt van alle vervoersmiddelen. Zodat alle inwoners naar hun werk of school kunnen gaan en/of deel kunnen nemen aan het sociaal leven.
Bestuurlijk belang	De wethouder is lid van het bestuur van Publiek Vervoer. Hierbij is er sprake van een zogeheten bedrijfsvoeringsorganisatie (ook wel: GR-light genoemd). Dit betekent dat bepaalde taken van de deelnemers zijn overgedragen aan het uitvoerend team Publiek Vervoer.
Deelnemende partijen	Alle gemeenten van de provincie Groningen en Drenthe en het OV-Bureau Groningen-Drenthe.
Financieel belang 2024	€ 50.975
Verwachte verandering in belang	-
Omvang eigen vermogen begin en einde 2024	Begin 2024 € 353.000 Einde 2024: € 483.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde 2024	Begin 2024: € 82.000 Einde 2024: € 189.000
Financieel resultaat 2024	€ 130.000

Beleidspunten	Het jaar 2024 stond naast contractbeheer ook in het teken van de voorbereiding van de aanbesteding van het nieuwe vervoerscontract. Ook is er aandacht besteed aan het oplossen van de kwetsbaarheid van Publiek Vervoer als organisatie. Voor vervoerders waren er twee grote uitdagingen: voldoende personeel vinden en de aanpak Ring Zuid.
Risico	Volledige aansprakelijkheid voor financiële nadelen
Overige informatie	-

Naam	Afvalbeheer Regio Centraal Groningen
Vestigingsplaats	Groningen
Openbaar belang	Behartigen van de belangen van preventie en het op milieu hygiënisch verantwoorde wijze beheren van (afval)stoffen afkomstig uit de gemeenten in de regio, het bevorderen van de overheidsinvloed op de sturing van afvalstoffen, het ketenbeheer en mogelijke andere milieu- en reinigingstaken. Tot de taken behoren onder meer het exploiteren van inrichtingen voor het afvalstoffenbeheer, het inzamelen en transporteren van afvalstoffen en het afsluiten van afvalverwerkingscontracten.
Bestuurlijk belang	De wethouder is lid van het algemeen bestuur
Deelnemende partijen	De gemeenten Groningen, Het Hogeland en Westerkwartier.
Financieel belang 2023	De lasten en baten van de ARCG worden geheel afgerekend met de deelnemende gemeenten waardoor de gemeenschappelijke regeling kostenneutraal werkt. In lijn met het voorgaande is het resultaat over 2023 dan ook nihil.
Verwachte verandering in belang	In 2024 is deze gemeenschappelijke regeling opgeheven.
Omvang eigen vermogen begin en einde 2024	Begin 2024: € 1.019.000 Einde 2024: € 0
Omvang vreemd vermogen begin en einde 2024	Begin 2024: € 1.732.000 Einde 2024: € 0
Financieel resultaat 2024	Finale verrekening op basis van opheffing € 953.118
Beleidspunten	In 2024 is deze gemeenschappelijke regeling opgeheven.
Risico	Volledig aansprakelijkheid voor financiële nadelen.
Overige informatie	-

Naam	Afvalsturing Friesland NV (Omrin)
Vestigingsplaats	Leeuwarden
Openbaar belang	Behartigen van de belangen van aandeelhouders, preventie en het op milieu hygiënisch verantwoorde wijze beheren van (afval)stoffen afkomstig uit de gemeenten in de regio, het bevorderen van de overheidsinvloed op de sturing van afvalstoffen, het ketenbeheer en mogelijke andere milieu- en reinigingstaken. Tot de taken behoren onder meer het verwerken van restafval en GFT exploiteren van inrichtingen voor het afvalstoffenbeheer, het inzamelen en transporteren van afvalstoffen en het afsluiten van afvalverwerkingscontracten.
Bestuurlijk belang	De wethouder neemt deel aan de Algemene Aandeelhoudersvergadering
Deelnemende partijen	De Friese gemeenten, de Groningse gemeenten Eemdelta, Groningen, Het Hogeland, Westerkwartier en Westerwolde, de Noord-Veluwsche gemeenten Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten, NV Irado (Capelle aan den IJssel, Schiedam, Vlaardingen, Barendrecht, Albrandswaard en Ridderkerk) en Aalsmeer.
Financieel belang 2024	Waarde van de aandelen
Verwachte verandering in belang	n.v.t.
Omvang eigen vermogen begin en einde 2024	Begin 2024: € 78.528.000 Einde 2024: € 82.562.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde 2024	Begin 2023: € 106.366.000 Einde 2023: € 131.694.000
Financieel resultaat 2024	€ 7.130.000
Beleidspunten	Scherp blijven koersen op een nog hoger duurzaamheidsniveau en de lat hoog te blijven leggen als het gaat om het niveau van hergebruik, recycling en nuttige toepassing en een zo klein mogelijke hoeveelheid niet-recyclebaar restafval, met een stabiele bedrijfsvoering en een financieel verantwoord meerjarenperspectief.
Risico	Aansprakelijk tot de hoogte van de waarde van de aandelen en de hieraan gekoppelde opgebouwde reserve.
Overige informatie	-

Naam	Omgevingsdienst Groningen
Vestigingsplaats	Veendam
Openbaar belang	Uitvoering van vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavingstaken op het gebied van het omgevingsdomein voor de deelnemers, waarmee de deelnemers de kwaliteit van de uitvoering van deze taken willen verbeteren.
Bestuurlijk belang	De wethouder is lid van het algemeen bestuur
Deelnemende partijen	Alle gemeenten in de provincie Groningen en de provincie Groningen
Financieel belang 2024	€ 1.546.444
Verandering in belang	Geen
Omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2024: € 336.000 Einde 2024: € 685.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2024: € 3.046.000 Einde 2024: € 3.150.000
Financieel resultaat begrotingsjaar	€ 369.000
Beleidspunten	In 2024 heeft de Omgevingsdienst Groningen zich, naast de uitvoering van haar kerntaken, geconcentreerd op belangrijke ontwikkelingen die de toekomstbestendigheid van de organisatie moeten versterken. De laatste tijd zijn er verschillende interne en externe uitdagingen geweest. De organisatie heeft zich met succes aangepast aan veranderingen in de wet- en regelgeving, waaronder de implementatie van de Omgevingswet, en heeft tegelijkertijd gewerkt aan het verder versterken van haar positionering binnen de regio.
Risico	Volledige aansprakelijkheid voor financiële nadelen
Overige informatie	-

Naam	Eems Dollard Regio
Vestigingsplaats	Leer, Duitsland
Openbaar belang	Het bevorderen, ondersteunen en coördineren van regionale, grensoverschrijdende samenwerking van de Duitse en Nederlandse deelnemers.
Bestuurlijk belang	Het bestuur vertegenwoordigt circa 100 leden waarbij voornamelijk publiekrechtelijke lichamen uit de provincies Groningen, Drenthe, Fryslân, Ostfriesland, Emsland en Cloppenburg vertegenwoordigd zijn.
Deelnemende partijen	Gemeenten in Noord-Nederland, de Kamers van Koophandel Groningen en Meppel, de streekraad Oost-Groningen, de

Regioraad Noord-Groningen, 60 gemeenten in Noord-Duitsland, vier Industrie und Handelskammers, zes Landkreise.

Financieel belang 2024	€ 7.096
Verandering in belang	Geen
Omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	€ 0,7 en € 1,0 miljoen (2023)
Omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	€ 3,4 miljoen en € 1,5 miljoen (2023)
Financieel resultaat begrotingsjaar	€ 0,3 miljoen (2023)
Beleidspunten	De EDR heeft als voornaamste taak om grensoverschrijdende projecten te stimuleren en Europese subsidies in dat verband te verstrekken.
Risico	Nihil
Overige informatie	-

Naam	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang	Het openbaar belang is een bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De missie van de bank is duurzaam bij te dragen aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, één stem per aandeel.
Deelnemende partijen	Aandelen in handen van provincies en gemeenten
Financieel belang 2023	54.951 aandelen van € 2,50. Dividend 2023 € 2,16 per aandeel.
Verandering in belang	Geen
Omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2024: € 4.721.000 Einde 2024: € 4.777.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2024: € 110.819.000 Einde 2024: € 123.614.000
Financieel resultaat begrotingsjaar	Resultaat 2024 € 294 miljoen.
Beleidspunten	-
Risico	Verlies waarde aandelen
Overige informatie	-

Naam	Enexis Holding NV
Vestigingsplaats	Den Bosch
Openbaar belang	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland aansluitingen van huishoudens, bedrijven en overheden
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, één stem per aandeel
Deelnemende partijen	Aandelen in handen van gemeenten en provincies
Financieel belang	129.202 aandelen van € 1. Dividend 2023 € 0,24 per aandeel
Verandering in belang	Geen
Omvang eigen vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2024: € 5.320.000.000 Eind 2024: € 5.538.000.000
Omvang vreemd vermogen begin en einde begrotingsjaar	Begin 2024: € 5.140.000.000 Eind 2024: € 5.949.000.000
Financieel resultaat begrotingsjaar	€ 254 miljoen na belasting (2024)
Beleidspunten	Voor de energietransitie is een grote uitbreiding van het elektriciteitsnet nodig. Dit leidt tot een enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte. Uitgangspunt is dat Enexis financieel solide blijft. In dat kader heeft Enexis voorgesteld om de dividenduitkering te maximaliseren tot € 100 miljoen per jaar.
Risico	Verlies waarde aandelen
Overige informatie	▶ CSV Amsterdam BV: - De vennootschap bestaat nog om op eigen kosten en risico het bezwaar en/of beroep te voeren tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Naar verwachting wordt in 2025 besloten tot opheffing. ▶ Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV: - Er resteren geen openstaande contractuele verplichting meer en PBE wordt als vennootschap ontbonden. Het bestuur van de vennootschap treft voorbereidingen voor het opheffen van de vennootschap en om de resterende liquide middelen in 2025 uit te keren aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Naam	Waterbedrijf Groningen
Vestigingsplaats	Groningen
Openbaar belang	De levering van drinkwater aan woningen en bedrijven in de provincie Groningen en de gemeente Tynaarlo.
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder, één stem per aandeel

Deelnemende partijen	De deelnemende partijen zijn de provincie Groningen en de deelnemende gemeenten en de gemeente Tynaarlo in het verzorgingsgebied.
Financieel belang 2022	26 aandelen. Er wordt geen dividend uitgekeerd.
Verandering in belang	Nee
Omvang eigen vermogen begin en eind jaar 2023	Begin 2023: € 87,7 miljoen Einde 2023: € 89,3 miljoen
Omvang vreemd vermogen begin en einde jaar 2023	Begin 2023: € 197,2 miljoen Einde 2023: € 209,9 miljoen
Financieel resultaat	Resultaat 2023: € 1,6 miljoen
Beleidspunten	Het watersysteem heeft kwantitatieve en kwalitatieve uitdagingen. Daarom is de Watertransitie Groningen nodig: Veilig stellen van de drinkwatervoorziening Groningen en actief bijdragen aan een Groningen waarin waterwinning, natuur, landbouw, economische ontwikkelingen en leefbaarheid elkaar versterken.
Risico	Verlies waarde aandelen
Overige informatie	-

Het jaarcijfers 2024 Waterbedrijf waren op 24 maart 2025 nog niet gepubliceerd.

Paragraaf E – Grondbeleid

Ingevolge artikel 16 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) bevat de paragraaf betreffende het grondbeleid tenminste voor zover van toepassing:

- ▶ een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de
- ▶ programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- ▶ een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- ▶ een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie;
- ▶ een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- ▶ de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de
- ▶ grondzaken.

Algemeen

Het door de gemeente Westerkwartier te voeren grondbeleid is vastgelegd het in april 2024 vastgestelde rapport Grondbeleid 2024-2028, als resultaat van de tussentijdse evaluatie van het Grondbeleid 2021-2025.

Hoofdpijnen van het grondbeleid

De strategie van de gemeente Westerkwartier is situationeel grondbeleid

De gemeente Westerkwartier hanteert een situationeel grondbeleid, dat ruimte laat voor maatwerk en marktwerking. Per locatie dan wel project wordt, conform het afwegingskader (figuur 1 op pagina 11 van het Grondbeleid 2024-2028) de meest adequate vorm van grondbeleid bepaald. De rol die de gemeente op basis van het afwegingskader kan aannemen is: actief, actief-faciliterend of faciliterend. Hierbij kan een actieve / actief-faciliterende rol ook leiden tot een samenwerking met derden.

Dit beleid biedt het college en uw raad meer ruimte voor actiever grondbeleid. Hoewel er nog steeds sprake is van situationeel grondbeleid, heeft de faciliterende basishouding uit het voorgaande grondbeleid plaats gemaakt voor een betrekkelijk eenvoudig afwegingskader voor het te hanteren grondbeleid.

Deze ruimte is nodig voor het behalen van de doelstelling in de woondeal 'Interprovinciale Woondeal Regio Groningen-Assen' gesloten met de minister van Volkshuisvesting & Ruimtelijke Ordening. In de woondeal is afgesproken dat de gemeente Westerkwartier (bruto) 2.417 nieuwbouwwoningen zal realiseren in de periode tot en met 2030.

In het 'Coalitieakkoord gemeente Westerkwartier 2022-2026' heeft het college de wens vastgelegd om een inhaalslag te maken in de woningbouwproductie in de periode tot en met 2026. Bovenop de 250 woningen per jaar uit de woonvisie wil het college graag 150 woningen per jaar extra bouwen om het hoofd te bieden aan de actuele crisis op de woningmarkt. Deze ambitie past binnen de afspraken die in de woondeal zijn gemaakt, die vragen ook om een versnelling van de woningbouw.

Jaarlijkse herziening grondexploitaties

Voor de verantwoording van de grondexploitaties is in het voorjaar van 2025 een Meerjarenprognose Grondexploitaties (MPG) opgesteld, welke samen met deze jaarrekening ter vaststelling is aangeboden aan uw raad. De financiële consequenties van de grondcomplexen en welke risico's er zijn worden hierin duidelijk weergegeven.

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2024	Kosten	Nog te maken opbrengsten	Rente	Resultaat	
(bedragen in €, + is nadelig)					EW	NCW
					per 31-12	per 31-12
Roblespark te Grootegast	1.041.267	1.445.308	2.856.728	28.803	-341.350	-321.692
Kroonsfeld te Oldekerk	-37.037	52.004	-	-648	14.319	14.039
Oostindie	782.009	1.233.862	-	44.049	2.059.920	1.980.092
Leeksterveld	5.709.745	7.037.433	15.878.331	598.723	-2.532.430	-2.161.522
Zevenhuizen-Oost	19.304	1.163.323	617.723	19.025	583.928	550.301
Oostindie Zuid	-4.537.433	6.521.423	2.353.617	-239.144	-608.771	-562.441
Alberdaheerd II	-616.320	414.409	-	-21.741	-223.653	-210.773
Klieflocatie, Ezinge	14.263	176.577	169.887	250	21.202	20.788
Tussen de Gasten	2.201.189	3.222.473	4.422.077	123.465	1.125.050	1.039.429
Oostergast	3.728.756	1.535.781	5.835.985	49.912	-521.537	-491.503
De Bron/Bibliotheek Marum	567.481	217.263	512.792	13.137	285.089	274.041
Delta Bosplantsoen Zevenhuizen	229.472	462.590	436.367	16.799	272.494	256.801
Marheem	165.337	323.041	560.376	10.961	-61.036	-58.671
Totaal	9.268.034	23.805.485	33.643.884	643.590	73.224	328.888

De boekwaarde per 31 december 2024 is afgerond € 2,5 mln hoger dan per 1 januari 2024. De netto contante waarde van het eindresultaat (NCW per 1-1-25) is verbeterd ten opzichte van vorig jaar van € 1,0 miljoen negatief naar € 0,3 miljoen negatief. Belangrijke factoren hierin zijn:

- ▶ Goede verkoopresultaten in 2024 (positief)
- ▶ Gunstige aanbestedingen voor bouw- en woonrijp maken in 2024 (positief)
- ▶ Verlaging van rekenrente (positief)
- ▶ Winstnemingen (negatief)

De gehanteerde parameters in de grondexploitaties zijn als volgt:

- ▶ Rente 1,75 %
- ▶ Discontovoet 2 %
- ▶ Kostenstijging 3,0% - 6,0% per 1-1-25
 - 3,0% voor 2025
 - 3,0 % voor 2026
 - 2,5% voor 2027 e.v.

Winstneming

De BBV schrijft een vaste methode van winstnemen voor, namelijk de POC methode (Percentage of Completion). Dit betekent in het kort dat voor winstgevende grondexploitaties een 'zekere' winst genomen moet worden op basis van de financiële voortgang van het project ($\% \text{ gerealiseerde kosten} * \% \text{ gerealiseerde opbrengsten} * \text{geraamde winst}$). De in het verleden eventueel reeds genomen winsten worden van de berekende 'zekere' winst afgetrokken. Ook voorziene projectspecifieke risico's kunnen van dit resultaat worden afgetrokken, mits deze goed zijn onderbouwd.

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt wordt er voor 7 van de 13 nog lopende grondexploitaties een verlies verwacht. Hier is van winstneming dus geen sprake. Voor het project Leeksterveld fase 2 geldt dat er nog geen kavels zijn verkocht, dus hier is van winstneming nog geen sprake. Voor de resterende projecten geldt dat in 2024 in totaal € 1.075.000 winst is genomen op basis van de POC-methode.

Verliesvoorzieningen

Voor de projecten waar sprake is van een verwacht negatief resultaat is een verliesvoorziening gevormd. Het gaat om de volgende grondexploitaties:

Verliesvoorzieningen	BW 31-12-2024	Voorziening 31-12-2024
Kroonsfeld te Oldekerk	-37.037	14.039
Oostindie	782.009	1.980.092
Zevenhuizen-Oost	19.304	550.301
Klieflocatie, Ezinge	14.263	20.788
Tussen de Gasten	2.201.189	1.039.429
De Bron/Bibliotheek Marum	567.481	274.041
Delta Bosplantsoen Zevenhuizen	229.472	256.801
Totaal		4.135.490

Het totaal van verliesvoorzieningen is door negatieve ontwikkelingen in de grondexploitaties gedaald ten opzichte van vorig jaar van € 4,2 miljoen negatief naar € 4,1 miljoen. Enerzijds zijn de voorzieningen van bestaande grondexploitaties verlaagd door goede resultaten in 2024, anderzijds zijn er twee grondexploitaties geopend in 2024 met een verwacht negatief resultaat, zijnde De Bron/bibliotheek Marum en Delta Bosplantsoen Zevenhuizen.

Risico's in de grondexploitaties

Binnen de MPG (Meerjaren Prognose Grondexploitaties) worden de financiële effecten van de risico's in de grondexploitaties in beeld gebracht. Voor alle grondexploitaties is een gevoeligheidsanalyse opgesteld op basis van een aantal parameters. Wat gebeurt er als de rente met bijvoorbeeld 1 % stijgt of daalt? Wat gebeurt er als kosten voor het woonrijp maken met 10% stijgen of dalen? De volgende parameters zijn doorgerekend:

Gevoeligheidsanalyse		Gevolg	
Spreading	voordelig	waarschijnlijk	nadelig
Rentestand	1,0%	1,75%	3,5%
Kostenstijging	1,0%	3,0%	5,0%
Opbrengstenstijging	5,0%	2,5%	-1,0%
Kostenraming verwerving, sloop en milieu	-5%	conform grex	5%
Kostenraming bouwrijp en woonrijp	-10%	conform grex	10%
Kostenraming plankosten	-2%	conform grex	8%
Opbrengstenraming verkopen	3%	conform grex	-3%
Opbrengstenraming overige opbrengsten	10%	conform grex	-10%
Tempo kosten & opbrengsten	2 jaar opbrengsten vervroegen	conform grex	2 jaar opbrengsten vertragen

Afgelopen jaren hadden we te maken met het begin van een oorlogssituatie in Oekraïne waarvan we de gevolgen moeilijk konden voorspellen. Hiervan is reeds duidelijk geworden dat dit heeft geleid tot gestegen of in ieder geval schommelende energielasten, wat een belangrijke oorzaak is van de gestegen bouwrijzen. Dit heeft zowel invloed op stijging van de kosten om een project bouw- en woonrijp te maken, als de residuele waarde van de grond. Immers, wanneer het bouwen van een woning duurder wordt, maar dit niet doorberekend kan worden in de verkoopprijs van de woning, daalt de (residuele) waarde van de grond. De macro-economische situatie blijft onzeker. Daarnaast zien we de netcongestie als belangrijk risico voor het verkopen van bouw kavels. Aangezien de bestaande grondexploitaties voor woningbouw slechts kleine aantallen kavels bevatten is dit risico beheersbaar, voor het bedrijventerrein Leeksterveld zou dit het verkooptempo kunnen beïnvloeden. Dit is als project specifiek risico opgenomen in de risicoparagraaf. Het bovenstaande overziend is er voor gekozen om de parameters van voorgaand jaar te handhaven. De financiële consequenties hiervan zijn opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Grondprijzen

Woningbouwkavels en bedrijventerreinen.

Zoals in het Grondbeleid 2024-2028 wordt vermeld, stelt het college jaarlijks een grondprijzenoverzicht vast, met daarin de kavelrijzen van de gemeentelijke grondexploitaties. De verkoopprijs van kavels buiten grondexploitaties zal bepaald worden naar aanleiding van een taxatie.

Snippergroen

Een groot gedeelte van het gemeente-eigendom bestaat uit wegen, bermen en openbaar groen en heeft dan ook een publieke functie. Soms kunnen gedeelten van bermen of openbaar groen worden afgestoten, omdat deze functie vervalt. Er is dan sprake van "snippergroen". Het beleid voor snippergroen is uitgewerkt in de beleidsnota gemeentegrond/snippergroen 2023. Deze nota is op 19 december 2023 door het college vastgesteld en per 1 januari 2024 in werking getreden.

In hoofdlijnen zijn in de nota de volgende onderwerpen opgenomen:

1. Toetsingscriteria bij aanvragen voor koop, huur of bruikleen gemeenteground

Er zijn criteria opgesteld waaraan aanvragen van inwoners voor het kopen, huren of in bruikleen nemen van gemeenteground worden getoetst. Hiermee kunnen dergelijke aanvragen op een uniforme en transparante wijze worden afgehandeld.

2. Bestaande huur- en bruikleenovereenkomst gemeenteground

Percelen gemeenteground /snippergroen die worden gebruikt op basis van een bestaande huur- of bruikleenovereenkomst (aangegaan door de voormalige gemeenten), worden zoveel mogelijk actief te koop aangeboden. Indien gemeenteground niet voor verkoop in aanmerking komt of als de huurder/bruiklenaar niet tot aankoop wil overgaan, dan wordt in geval van huur een nieuwe huurovereenkomst aangegaan. Bruikleenovereenkomsten worden omgezet in een huurovereenkomst. Door toepassing van uniforme huurprijzen en voorwaarden, worden bestaande overeenkomsten zoveel mogelijk geharmoniseerd.

3. Niet geregistreerd grondgebruik

Indien wordt geconstateerd dat inwoners grond van de gemeente in gebruik hebben genomen zonder dat daarover (schriftelijke) afspraken zijn gemaakt, wordt zoveel mogelijk geprobeerd de feitelijke- en kadastrale situatie met elkaar in overeenstemming te brengen. In de beleidsnota is beschreven op welke wijze dit "niet geregistreerd grondgebruik" wordt opgepakt en welke instrumenten de gemeente daarvoor kan inzetten.

Tijdelijk beheer

- ▶ Tijdelijk beheer van gemeentelijk (grond)eigendom kan worden toegepast indien grond en/of vastgoed is aangekocht met als doel op termijn te worden ontwikkeld.
- ▶ Gemeente gaat zeer terughoudend om met het aangaan van huur-, of bruikleenovereenkomsten bij nieuwe aanvragen voor het gebruik van snippergroen. Het verkopen van deze percelen heeft hierbij de voorkeur. Dat geldt ook voor percelen snippergroen die reeds in gebruik zijn op basis van een bestaande huur- of bruikleenovereenkomst.
- ▶ Voor grotere percelen (> 1.000 m²) die de gemeente voorlopig niet nodig heeft is ter overbrugging bruikleen/pacht/verhuur wél mogelijk, totdat de gemeente de gronden zelf weer nodig heeft.
- ▶ Bij de verhuur/verpachting van (landbouw)gronden wordt tevens beoordeeld in hoeverre het mogelijk is maatregelen op te nemen ter stimulering van biodiversiteit.

Paragraaf F – Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf wordt ons weerstandsvermogen toegelicht. Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de gemeente financiële tegenvallers kan opvangen, zonder dat de beleidsuitvoering in gevaar komt. Het weerstandsvermogen wordt bepaald door een relatie te leggen tussen de weerstandscapaciteit (de middelen die beschikbaar zijn om niet begrote kosten te dekken) en de risico's die de gemeente loopt en waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen (benodigde weerstandscapaciteit).

De ratio weerstandsvermogen is de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit. Voor 2025 voldoet onze ratio weerstandsvermogen aan onze streefnorm. We hebben € 32,2 miljoen aan weerstandscapaciteit beschikbaar. We hebben onze risico's geactualiseerd en deze zijn qua omvang gedaald. Door de risico's is er € 12,4 miljoen aan weerstandscapaciteit nodig. Het benodigde bedrag ligt 7,1% procent lager dan bij het vorige actualisatiemoment in de begroting 2025. De ratio weerstandsvermogen ligt op 2,6 en is daarmee volgens de weerstandsnormen van het Coelo uitstekend.

We verwachten overigens dat deze ratio de komende jaren daalt. Enerzijds door stijging van de risico's, anderzijds door daling van het weerstandsvermogen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

We beschouwen tot onderdeel van onze beschikbare weerstandscapaciteit de algemene reserve, de post onvoorzien en onbenutte belastingcapaciteit behoren.

Wanneer het berekende gemiddelde OZB-tarief voor een gemeente lager is dan het percentage voor toelating tot artikel 12¹ is er in principe sprake van een onbenutte belastingcapaciteit. Onze adviseur Pauw berekent onze onbenutte belastingcapaciteit 2024 op € 1.300.000.

Op basis van de begroting is de beschikbare weerstandscapaciteit als volgt:

Weerstandscapaciteit (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Algemene reserve beschikbaar	30.753
Post onvoorzien	125
Onbenutte belastingcapaciteit	1.300
Beschikbare weerstandscapaciteit	32.178

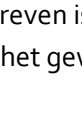
De stand van de algemene reserve was op 31 december 2024 € 32.222.000. Hieronder zijn de ontwikkelingen daarop samengevat die leiden tot het deel algemene reserve dat beschikbaar is voor weerstandscapaciteit.

¹ Als een gemeente over lange tijd grote financiële tekorten op de begroting heeft, dan kan die gemeente om extra geld uit het gemeentefonds vragen. De gemeente levert haar financiële zelfstandigheid voor een deel in en krijgt een zogenoemde Artikel 12-status. Voorwaarde voor toelating is dat gemeenten hun belastingcapaciteit goed benutten.

Stand algemene reserve (bedragen x € 1.000)	Bedrag
Algemene reserve 31 dec 2024	32.222
Dekking saldo 2025	<u>-1.469</u>
Stand	30.753

Weerstandsnorm

Bij de beoordeling van het weerstandsvermogen wordt gebruik gemaakt van de tabel die door Coelo, NAR (Nederlands Adviesbureau Risicomanagement) en Universiteit Twente is ontwikkeld. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio. Onderstaand staat de betekenis bij de verschillende ratio's:

Weerstandsnorm ratio	Betekenis		
>2,0	Uitstekend		
1,4 – 2,0	Ruim voldoende		Streefwaarde, geen actie nodig
1,0 – 1,4	Voldoende		Actie nodig
0,8 – 1,0	Matig		
0,6 – 0,8	Onvoldoende		
< 0,6	Ruim onvoldoende		

De tabel geeft aan wanneer actie nodig is. Concreet betekent dat, indien het weerstandsvermogen matig of lager is, het streven is om in maximaal vier jaren (dit is de begroting plus de meerjarenraming) weer op het gewenste niveau van 'voldoende' te komen.

Inventarisatie risico's en benodigde weerstandscapaciteit

De risico's zijn geïnventariseerd en geclusterd. Hieronder treft u een opsomming van risico's aan. Door middel van een symbool is aangegeven of een risico groter, kleiner of gelijk gebleven is ten opzicht van de voorgaande paragraaf weerstandsvermogen.

- Risico groter
- Risico gelijk
- Risico kleiner

Omschrijving risico (bedragen x € 1.000)	Risico
Algemene uitkering uit het gemeentefonds De algemene uitkering is de belangrijkste inkomstenbron van gemeenten. Er spelen twee risico's: ten eerste een te hoge inschatting en ten tweede een stelselaanpassing (herijking) van het gemeentefonds. <i>Te hoge inschatting van de ontvangsten</i> De hoogte hangt af van kenmerken (maatstaven) zoals aantal inwoners. Voor elke maatstaf ontvangen gemeenten geld. Daarnaast is het accres van belang: macro-economische ontwikkelingen en beleidsvoornemens van het rijk zorgen voor wijzigingen van het te ontvangen bedrag. De mei-, september- en decembercirculaire zorgen voor wijzigingen van de te ontvangen bedragen. Daarnaast kan de actualisatie van de maatstaven ook leiden tot aanpassingen van de algemene uitkering. Het risico van te hoog geraamde inkomsten hebben we afgelopen jaren geraamd op 1% van de algemene uitkering van het gemeentefonds. De bepaling van het volumeacres en van de loonprijsontwikkeling in de bepaling van de algemene uitkering is gewijzigd. Het bepalen van de ontvangsten is hierdoor minder zeker. Vooralsnog handhaven we het risico op 1%. De algemene uitkering (exclusief decentralisatie-uitkeringen) bedraagt in 2025 volgens de decembercirculaire 2024 € 141 miljoen. Het risicobedrag komt dan neer op € 1.410.000. <i>Stelselaanpassing (herijking) van het gemeentefonds</i> In de meicirculaire 2022 is een nieuw verdeelstelsel verwerkt. Voor Westerkwartier is in verband met de herijking een achteruitgang van € 2,4 miljoen (€ 37,50 per inwoner) verwerkt in de begroting. Vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken is aangegeven dat in 2027 een nieuwe stap wordt gezet met het ingroeipad. De gevolgen hiervan kunnen voor ons heel fors zijn. Er worden onderzoeken uitgevoerd en er worden voorstellen ontwikkeld. De bedragen voor 2027 en verder zijn afhankelijk van de besluitvorming. Voor komend jaar manifesteert dit risico zich nog niet. We nemen het daarom nog niet mee in het risicobedrag.	1.410
Sociaal domein <i>Wmo/Jeugd:</i> De budgetten Wmo en Jeugd staan onder druk. We helpen steeds meer mensen, bijvoorbeeld binnen de Wmo door een steeds ouder wordende bevolking. We gaan er voorlopig vanuit dat we hiervoor aanvullende middelen van het rijk ontvangen om de daadwerkelijke kostenstijging door vergrijzing op te vangen. Ook is er sprake van meer vraag naar jeugdhulp. Zowel in 2023 en 2024 heeft dit geleid tot een overschrijding van het budget en in de eerste bestuursrapportage 2025 wordt het budget ook verhoogd. Ondanks invoering van de maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd zien we op dit moment niet dat dit leidt tot besparingen. We vinden dat autonome groei voor risico van het rijk is en dat extra uitgaven voor rekening van het rijk moeten komen, maar hebben hierover geen zekerheid.	2.500

Voor de bepaling van het risicobedrag wordt een percentage van 5% ten opzichte van het budget Wmo (met name HH/BG[1]) en Jeugd gehanteerd. Afgerond is dit een bedrag van € 2,0 miljoen.

Participatiewet

Gemeente Westerkwartier ontvangt van het rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, oudere werklozen (IOAW, IOAZ) en levensonderhoud startende ondernemers (Bbz 2004) en voor de inzet van loonkostensubsidie. Indien er sprake is van een groot tekort op de BUIG-uitkering, kan er een beroep worden gedaan op de vangnetregeling. Ook hier wordt gerekend met een risicopercantage van 5%. Afgerond is het risicobedrag € 0,5 miljoen.

Het risico Sociaal domein wordt daarmee € 2,5 miljoen; dat is gelijk aan het risico in de programmabegroting 2025.

Grondexploitaties	3.700
Binnen de MPG (Meerjarenprognose Grondexploitaties) worden de financiële effecten van de risico's in de grondexploitaties in beeld gebracht. Voor alle grondexploitaties is een gevoeligheidsanalyse opgesteld op basis van een aantal parameters. Wat gebeurt er als de rente met bijvoorbeeld 1 % stijgt of daalt? Wat gebeurt er als kosten voor het woonrijp maken met 10% stijgen of dalen? In de paragraaf Grondbeleid zijn deze parameters nader omschreven. Afgelopen jaren hadden we te maken met het begin van een oorlogssituatie in Oekraïne waarvan we de gevolgen moeilijk konden voorspellen. Hiervan is reeds duidelijk geworden dat dit heeft geleid tot gestegen of in ieder geval schommelende energielasten, wat een belangrijke oorzaak is van de gestegen bouwrijzen. Dit heeft zowel invloed op stijging van de kosten om een project bouw- en woonrijp te maken, als de residuele waarde van de grond. Immers, wanneer het bouwen van een woning duurder wordt, maar dit niet doorberekend kan worden in de verkoopprijs van de woning, daalt de (residuele) waarde van de grond. De macro-economische situatie blijft onzeker. Daarnaast zien we de netcongestie als belangrijk risico voor het verkopen van bouw kavels. Aangezien de bestaande grondexploitaties voor woningbouw slechts kleine aantallen kavels bevatten is dit risico beheersbaar, voor het bedrijventerrein Leeksterveld zou dit het verkooptempo kunnen beïnvloeden. Dit is als project specifiek risico opgenomen.	
Programma huisvesting	600
Er kunnen tegenvallers optreden die het Programma en de buffers overstijgen ofwel de scope van het programma overstijgen. Mogelijke risico's als extra inventariskosten, tegenvallende verkopen gebouwen die we verlaten, vertraging, verder stijgende prijzen etc. Binnen het programma huisvesting is een post onvoorzien opgenomen in de ramingen. Uit recent onderzoek blijkt dat de investeringssom naar verwachting toch significant hoger wordt dan eerder geraamd. Mogelijk leidt dit tot een extra kapitaallast van € 600.000 structureel.	
Gewaarborgde geldleningen	245
In totaal staan we € 183,9 miljoen garant voor woningbouwverenigingen, nationale hypotheekgarantie en (zorg)instellingen.	

De (gedeeltelijke) garantstelling van ca. € 62,6 miljoen voor een tijdige betaling van rente en aflossing van leningen door woningbouwcorporaties wordt qua risico op nihil ingeschat, aangezien deze leningen zijn verstrekt onder garantie van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Daarnaast zijn er garanties, ca. € 109 miljoen, afgegeven in het kader van de NHG (Nationale Hypotheek Garantie). Ook dit risico wordt als nihil ingeschat.

De overige garantstellingen zijn afgegeven t.b.v. zorg (o.a. Het Hooge Heem) en andere stichtingen (o.a. St. Visvliet). De totale schuld bedroeg op 31 december 2024 circa € 12,3 miljoen. Het risico hiervan ramen we op 2%.

Gemeenschappelijke regelingen	258
Het risico van gemeenschappelijke regelingen is dat er een hogere bijdrage wordt gevraagd voor de afgesproken werkzaamheden. Tekorten bij een gemeenschappelijke regeling worden verrekend bij de deelnemende partijen. De belangrijkste gemeenschappelijke regelingen zijn de Veiligheidsregio, Publieke Gezondheid & Zorg en de Omgevingsdienst. De totale bijdrage aan deze drie regelingen is ca € 8,6 miljoen.	

Overzicht bijdragen grote regelingen in de begroting 2025:

Veiligheidsregio VRG	€ 4,8 miljoen
Publieke gezondheid en zorg	€ 2,2 miljoen
Omgevingsdienst ODG	€ 1,6 miljoen
Totaal	€ 8,6 miljoen

Bij andere regelingen gaat het om (veel) kleinere bedragen.

Het risico op een hogere bijdrage ramen we op 3% van € 8,6 miljoen.

Eigenrisicodragers personeel voor ziekte en werkloosheid	504
Gemeente Westerkwartier is voor haar personeel eigenrisicodragers t.a.v. ziekte en werkloosheid. Het risicobedrag ramen we op 1% van de loonsom van circa € 50,4 miljoen	

Indexatie	2.000
De prijzen van goederen en diensten waren in februari 2025 3,2% hoger dan in februari 2024. In 2022 was de inflatie 10%; de tijd van grote prijsstijgingen is voorbij. Hoge inflatie heeft grote gevolgen voor onze budgetten. In onze begroting hebben we indexatie verwerkt zoals toegelicht bij onze technische uitgangspunten. Sommige budgetten hebben we niet geïndexeerd, en een aantal minder dan dat de kosten stegen. Om onze verplichtingen en afspraken na te kunnen komen zullen we een deel van deze budgetten moeten aanpassen. Onzekere componenten zijn bijvoorbeeld energiekosten en kosten voor het beheer en onderhoud van gebouwen, wegen en groen. De hogere loonkosten zijn van invloed op inhuurtarieven. De sterk gestegen bouwkosten hebben mogelijk effect voor de vastgestelde investeringen.	

We handhaven dit risico op € 2 miljoen.

Bezwaren WOZ-waarde

75

Ook in het afgelopen jaar hebben burgers bezwaar ingediend door no cure no pay bureaus waardoor de hoeveelheid werk met betrekking tot de uitvoering van de WOZ toeneemt. Daarnaast ontstaat er ook een grotere druk op de rechtelijke macht om een tijdige besluitvorming te kunnen garanderen. In 2024 heeft de jaarlijkse toename van bezwaren zich niet doorgezet. Het aantal bezwaren was 200 in 2020, 400 in 2021, 800 in 2022, 1300 in 2023 en 800 in 2024.

We stellen voor om het risico terug te brengen naar € 75.000. Dat bedrag staat voor 0,83 fte aan WOZ-taxateurs. Dit jaar bepalen we of een structurele begrotingsbijstelling nodig is. Bij een terugloop in het aantal WOZ-bezwaren is dit mogelijk niet het geval.

Betalingsproblemen

75

Door de hoge prijzen krijgt een groeiend aantal huishoudens en organisaties moeite om de rekeningen te blijven betalen. Uit een stresstest van het Centraal Plan Bureau blijkt het te gaan om 9 tot 15% van alle huishoudens.

Betalingsproblemen kunnen leiden tot mindere inbaarheid van door ons in rekening gebrachte kosten. In de begroting 2023 hebben we hiervoor een risico opgenomen. Door corona en de daarmee samenhangende maatregelen en door de energietoeslag zijn de jaren 2020-2024 moeilijk te vergelijken. We handhaven het bedrag van € 75.000.

Overig

1.000

Dit betreft diverse risico's, die moeilijk te kwantificeren zijn maar wel politiek en bestuurlijk relevant zijn. We voegen risico's DBA en Pensioenen wethouders toe en verhogen dit risico van € 500.000 naar € 1.000.000.

► Risico inzet zzp'ers i.v.m. Wet DBA

- In 2016 is de wet DBA (Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties) ingevoerd. In de wet is aangegeven dat wanneer bij een opdracht die door een zzp'er wordt uitgevoerd, er sprake is van ondernemerschap of loondienst. Als een zzp'er niet aan de voorwaarden voldoet voor ondernemerschap dan werkt hij als schijnzelfstandige. De overheid heeft besloten om per 1 januari 2025 streng te gaan controleren op de uitvoering van deze wet. De gemeente Westerkwartier werkt bij tijdelijke werkzaamheden of drukte met zzp'ers. Deze wet kan gevolgen hebben als blijkt dat de zzp'er niet aan de eisen van de wet voldoet, zoals boetes en naheffingen.
- Hoeveel risico de gemeente daadwerkelijk loopt, is moeilijk aan te geven. Op dit moment is nog onvoldoende duidelijk hoe de belastinginspecteur casussen beoordeelt. Ook levert de handhaving nog steeds nieuwe jurisprudentie op die in de loop van de komende maanden meer duidelijkheid moet geven. Bij het inzetten van zzp'ers waarbij niet volgens de criteria van de Belastingdienst wordt gewerkt, kan een boete of naheffing volgen voor de gemeente en ook voor de zzp'er

► Pensioenen wethouders

- De pensioenen van de wethouders worden bij de betreffende gemeente opgebouwd. We hebben een voorziening om onze (toekomstige) verplichtingen te kunnen betalen. Op basis van de Wet toekomst pensioenen gaan de pensioenen wethouders over naar het ABP.

- Het risico van de overgang zit vooral in de dekkinggraad. De dekkinggraad van onze voorziening is 100%. Het ABP kent momenteel een dekkinggraad van 114%. Onze voorziening bedraagt € 6 miljoen.
- ▶ Woningbouwopgave
 - Onder andere door stijgende bouwkosten en hogere kosten voor inbreidingslocaties leiden meer woningbouwprojecten tot tekorten. Daarnaast hebben we te maken met netcongestie en druk op drinkwater. Voor projecten hebben we de keuze om ze niet op te starten.
- ▶ AVG
 - Bij overtreding van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) kan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) een boete opleggen die kan oplopen tot € 20 miljoen.
- ▶ Ransomware
 - Een ransomware aanval is een vorm van cybercrime waar kwaadwillenden bestanden versleutelen op het interne netwerk van een organisatie. Tegen betaling kunnen de bestanden weer worden ontsleuteld. Daarnaast is er bij een ransomware aanval een toenemend risico op data exfiltratie, hierbij wordt data gestolen waarmee de gemeente kan worden afgeperst. Er is een risico op kosten voor forensisch onderzoek en systeemherstel. Door versterking van onze netwerkmonitoring hebben we dit risico wel verkleind.

Totaal	12.367
---------------	---------------

Totaaltelling risico's en ontwikkeling ervan ten opzichte van de vorige inventarisatie

De laatste keer dat we de gemeenteraad integraal inzicht hebben gegeven in de risico's was bij het opstellen van de begroting 2025. Ten opzichte van die inventarisatie ziet het overzicht van risico's er nu uit zoals onderstaand weergegeven.

Overzicht risico's (bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2025	Rekening 2024
Algemene uitkering	1.350	1.400	1.410
Sociaal domein	2.000	2.500	2.500
Grondexploitaties	4.007	4.007	3.700
Huisvesting	100	600	600
Gewaarborgde geldleningen	259	259	245
Gemeenschappelijke regelingen	261	258	258
Eigenrisicodragerschap	391	490	504
Juridische claims	400	0	0
Indexatie	2.000	2.000	2.000
Bezwaren OZB waarde	90	90	75
Betalingsproblemen	75	75	75
Overig	500	500	1.000
Totaal	11.433	12.179	12.367

Uit de risico-inventarisatie is naar voren gekomen dat de omvang van de risico's hoger wordt ingeschat op € 12.367.000. Dit afgezet tegen het aanwezige weerstandsvermogen van € 32.178.000 geeft dit een ratio van 2,6 wat dus volgens de norm van Coelo uitstekend is.

Financiële kengetallen

Alle gemeenten zijn verplicht om een tabel met financiële kengetallen op te nemen in de begroting en de jaarstukken. Deze cijfers geven de gemeenteraad een globaal inzicht in de verwachte financiële ontwikkelingen in de gemeente een toelichting worden gegeven op de onderlinge verhouding tussen deze kengetallen en wat het betekent voor de financiële positie van de gemeente.

Onderstaande tabel toont de financiële kengetallen. Daaronder zijn de VNG normen opgenomen.

Onderstaande tabel toont de financiële kengetallen. Daaronder zijn de VNG normen opgenomen.

Omschrijving	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024	Weging	Trend
Netto schuldquote	60,0%	98,3%	56,0%		Beter
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	56,1%	97,1%	52,1%		Beter
Solvabiliteitsratio	24,6%	15,3%	27,2%		Beter
Grondexploitatie	2,7%	7,7%	2,2%		Beter
Structurele exploitatieruimte	5,2%	0,5%	3,5%		Minder
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde	104,2%	107,0%	102,7%		Beter

Normen VNG (%)

Omschrijving	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Netto schuldquote	<90	90><130	>130
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90	90><130	.>130
Solvabiliteitsratio	>50	20><50	<20
Grondexploitatie	<20	20-35	>35
Structurele exploitatieruimte	>0	0	<0
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde	<95	95><105	>105

Paragraaf G – Lokale heffingen

Eén van de inkomstenbronnen voor de gemeenten zijn de gemeentelijke heffingen, met name belastingen en retributies. Deze heffingen zijn gebaseerd op publiekrechtelijke regels.

Concreet kunnen deze heffingen onderscheiden worden in:

- ▶ Algemene belastingen: hierbij bestaat geen duidelijke relatie tussen de dienstverlening en de belasting (met name onroerendezaakbelastingen), de opbrengst vloeit rechtstreeks naar de algemene middelen;
- ▶ Rechten of retributies: dit zijn vergoedingen voor een publiekrechtelijke dienstverlening of voor het gebruik van voorzieningen waarbij tevens betaald moet worden indien de dienst niet gewenst is (afvalstoffenheffing en rioolheffing);
- ▶ Leges: hierbij moet sprake zijn van een individuele tegenprestatie van de overheid (zoals het verstrekken van paspoorten en rijbewijzen etc.).

De lokale heffingen vormen een onderdeel van de inkomsten van de gemeente en hebben als dekkingsmiddelen betrekking op verschillende beleidsvelden. Ze zijn dan ook door de hele begroting terug te vinden. De gemeente Westerkwartier kende in 2024 de volgende lokale heffingen:

- ▶ Onroerendezaakbelastingen (OZB);
- ▶ Afvalstoffenheffing;
- ▶ Rioolheffing;
- ▶ Leges;
- ▶ Begraafplaatsrechten;
- ▶ Liggelden;
- ▶ Marktgelden.

In deze paragraaf wordt het beleid ten aanzien van deze lokale heffingen weergegeven.

Conform artikel 10 van het BBV bespreekt deze paragraaf:

- ▶ de inkomsten;
- ▶ het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- ▶ de kostenonderbouwingen;
- ▶ de lokale lastendruk;
- ▶ het kwijtscheldingsbeleid.

Inkomsten

De tabel geeft een overzicht van de opbrengsten uit de lokale heffingen. De opbrengsten leges burgerzaken betreffen leges persoonsadministratie, reisdocumenten en rijbewijzen en zijn inclusief de rijksleges. Deze rijksleges worden afgedragen aan de Rijksoverheid.

Soort heffing (bedragen x € 1.000)	Programma	Begroting 2024	Begroting na wijziging	Rekening 2024
Onroerendezaakbelastingen	ADM ²	16.136	16.136	16.141
Afvalstoffenheffing	7	9.597	9.597	9.580
Rioolheffing	7	6.881	6.881	6.879
Omgevingsvergunning	8	1.264	2.264	3.339
Leges	0	970	1.370	1.327
Begraafplaatsrechten	7	542	742	800
Liggelden	2	12	12	19
Reclamebelasting	0	65	65	66
Marktgelden	3	18	18	18
Totaal		35.445	37.085	38.169
OZB-opbrengst woningen		10.062	10.062	10.085
OZB-opbrengst niet-woningen		6.074	6.074	6.056
		16.136	16.136	16.141

Beleid ten aanzien van lokale heffingen

Onroerendezaakbelastingen

De gemeente heft OZB van de eigenaren van alle onroerende zaken, uitgezonderd die welke volgens de wet of volgens de gemeentelijke verordening zijn vrijgesteld. Voor de niet-woningen wordt ook nog een gebruikersbelasting van een onroerende zaak geheven. In de verordening zijn vrijstellingen opgenomen voor bijvoorbeeld kerken, begraafplaatsen, straatmeubilair en agrarische bedrijfsgronden.

Jaarlijks besluit de gemeenteraad wat de opbrengst van de OZB moet zijn. De tarieven van de OZB, die deze opbrengst moeten realiseren, worden berekend aan de hand van de concept-taxatiewaarden van het komende jaar. Behalve een loon- en prijscorrectie is in 2024 geen hogere opbrengst in de tarieven verwerkt.

Afvalstoffenheffing en rioolheffing

De gemeente heeft een wettelijke inzamelplicht voor het afval van huishoudens. Ook is de gemeente wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Bij de bepaling van tarieven voor beide heffingen streven we naar 100% kostendekkendheid. Kosten die betrekking hebben op de zorgplichten voor water worden doorberekend in de rioolheffing. Kosten voor de inzameling, afvoer en verwerking van afval worden verhaald via de afvalstoffenheffing.

Niet geheven belastingen

De gemeente Westerkwartier heft geen precariobelasting, hondenbelasting, toeristenbelasting, parkeerbelasting, forensenbelasting en baatbelasting. De opbrengst van

² ADM: Algemene dekkingsmiddelen

de hondenbelasting zou niet opwegen tegen de kosten van de heffing, de omvang van de toeristische sector rechtvaardigt niet de heffing van de toeristenbelasting. Ook kent de gemeente geen parkeerdruk die het opportuun maakt parkeerbelasting te heffen. In het Westerkwartier is evenmin behoefte aan een baat- of forensenbelasting. Heffen van precariobelasting is niet meer toegestaan.

Kostenonderbouwingen

Afvalstoffenheffing en rioolheffing

Hieronder wordt in een tweetal tabellen de kostendeckendheid voor afvalstoffenheffing en rioolheffing weergegeven.

Kostendeckendheid Afvalstoffenheffing <i>(bedragen x € 1.000)</i>	2024
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	10.025
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	1.938
Netto kosten taakveld	8.087
<i>Toe te rekenen kosten</i>	
Overhead	204
BTW	1.948
Totale kosten	10.239
Opbrengst heffingen	9.595
Dekkingspercentage	93,71%
Kostendeckendheid Riolering <i>(bedragen x € 1.000)</i>	2024
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	5.520
Inkomsten taakveld(en), excl. heffingen	35
Netto kosten taakveld	5.485
<i>Toe te rekenen kosten</i>	
Kolken reinigen (100%)	143
Straatvegen (50%)	88
Slootschonen (50%)	310
Stortkosten slootafval (50%)	129
Baggeren (50%)	220
Overhead	283
BTW	952
Totale kosten	7.610
Opbrengst heffingen	6.879
Dekkingspercentage	90,39%

Voor beide heffingen geldt dat de kosten in 2024 hoger waren dan de opbrengsten.

De berekeningswijze van kostendekking wijkt af van het jaarrekeningresultaat op deze taakvelden in de jaarrekening. Bij de berekening van kostendekking worden extracomptabele kosten als btw, overhead en lasten van andere taakvelden als het vegen van wegen meegenomen. Bij de analyse in de jaarrekening wordt alleen gekeken naar de feitelijke lasten die op de betreffende programma's worden verantwoord.

Ook gaan we bij beide heffingen op begrotingsbasis in principe uit van 100% kostendekking. De rioolheffing vormt hierbij op voor 2024 een uitzondering, omdat het tarief in 2024 eenmalig is gedempt door een onttrekking aan de voorziening van € 430.000.

Voor beide heffingen hebben we te maken met een onderdekking. De dekkingspercentages staan los van de resultaten opgenomen bij programma 7. Bij de berekening van de dekkingspercentages worden extracomptabele kosten als btw en overhead meegenomen. Daarnaast worden lasten van andere taakvelden als wegen (bijv. straatvegen) en water (baggeren) deels meegenomen in het kostendekkingspercentage.

Lokale lastendruk

De meeste inwoners van Westerkwartier betalen OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Onroerende zaakbelasting (OZB)

De OZB is gesplitst in een eigenarenbelasting voor woningen, eigenarenbelasting voor niet-woningen en een gebruikersbelasting voor niet-woningen. De te betalen belasting wordt bepaald op basis van de WOZ-waarde van de onroerende zaak.

Afvalstoffenheffing

Bij de afvalstoffenheffing gaat het om het doorberekenen van de kosten van het ophalen en verwerken van huishoudelijke afvalstoffen. De kosten worden via een vast bedrag en gedifferentieerd tarief verhaald op alle gebruikers van woonpercelen. Het vastrecht is een bedrag per perceel en per belastingjaar. Het gedifferentieerde tarief is per kilogram ingezamelde afvalstoffen. Bij het gedifferentieerd tarief wordt een onderscheid gemaakt tussen grijs en groen afval.

Rioolheffing

Rioolheffing is van toepassing voor gebruikers van een perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Bij de rioolheffing gaat het om de bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater, de inzameling het transport voor bedrijfsafvalwater en de inzameling en verwerking van hemelwater.

Tarieven

Tarieven	2024
OZB woningen	0,1231%
OZB niet-woning eigenaar	0,2661%
OZB niet-woning gebruiker	0,2088%
Afvalstoffenheffing - vast recht	€ 202,00
Afvalstoffenheffing - grijs	€ 0,45
Afvalstoffenheffing - groen	€ 0,25
Rioolrecht	€ 238,00

Lastendruk in vergelijking

Het Coelo brengt jaarlijks de Atlas van de lokale lasten uit. Hierin is een groot aantal tarieven en vergelijkingen opgenomen. In de Atlas 2024 is opgenomen dat de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens met eigen woning in Westerkwartier € 1.042 bedragen en in de provincie Groningen gemiddeld € 1.090. De woonlasten voor eenpersoonshuishoudens met eigen woning bedragen in Westerkwartier € 953 en in de provincie Groningen gemiddeld € 996.

Woonlasten 2024	Westerkwartier	Provincie Groningen	Nederland
Meerpersoonshuishouden met eigen woning	€ 1.042	€ 1.090	€ 994
Eenpersoonshuishouden met eigen woning	€ 953	€ 996	€ 911

Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente Westerkwartier kent geen kwijtschelding, maar wel een minimabeleid. Het gaat in dit kader om een tegemoetkoming in de kosten van de gemeentelijke belastingen.

Paragraaf H – Novatec

In deze paragraaf gaan we eerst in op een aantal belangrijke inhoudelijke ontwikkelingen in het jaar 2024. Vervolgens geven we inzicht in het financiële resultaat van Novatec over het afgelopen jaar en de opbouw daarvan.

Belangrijke inhoudelijke ontwikkelingen in 2024

Sturing Novatec

Met de vorming van de gemeente Westerkwartier per 1 januari 2019 is naast de samensmelting van de vier ambtelijke organisaties ook het sociaal werkbedrijf Novatec onderdeel geworden van de gemeentelijke organisatie Westerkwartier. In 2022 zijn verdere stappen gezet tot volledige inbedding van Novatec in de gemeentelijke organisatie. Alle activiteiten met betrekking tot het werkgeverschap van doelgroep medewerkers is belegd bij Novatec. Novatec is niet alleen werkzaam voor inwoners van de gemeente Westerkwartier, maar verleent ook diensten aan inwoners van de gemeente Noordenveld. Er zijn dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) met de gemeente Noordenveld afgesloten met betrekking tot de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en de Participatiewet (personeel 'Nieuw Beschut'). Deze DVO's zijn ook in deze paragraaf verantwoord. In 2023 zijn we gestart met de opstart van de nieuwe afdeling Techniek (ter vervanging van de Spuiterij die niet mee verhuist naar de nieuwbouw Leeksterveld in 2025). We krijgen de weesfietsen binnen uit de gemeente Westerkwartier. Deze worden opgeknapt en vervolgens verkocht in onze kringloopwinkel. Fietsen die niet meer geschikt zijn voor hergebruik demonteren we tot lossen onderdelen die weer geld opleveren als grondstof. In 2024 zijn er nog 3 nieuwe opdrachtgevers bij gekomen. We ontijzeren hardhouten kozijnen in samenwerking met een sloopbedrijf, we dragen bij aan het refurbishen van kantoormeubilair en zijn gestart met montagewerkzaamheden voor een lokaal bedrijf.

We zien dat het aantal medewerkers dat bij Novatec in een dienstverband werkt met 19 gedaald is. Er is een daling van 15 medewerkers (4,76 %) van de oude Wsw. Het aantal medewerkers vanuit de Cao Aan de slag is afgenomen met 4. In het vervolg van deze paragraaf geven we meer inzicht in onze personeelsopbouw. De taakstelling van Nieuw Beschut is in 2023 losgelaten en alle inwoners die een indicatie Nieuw Beschut krijgen, kunnen nu instromen zonder wachtlijst.

Nieuwbouw Leeksterveld

In 2021 is er toestemming gekomen vanuit de gemeenteraad om een nieuw pand te bouwen op Leeksterveld voor Novatec en de Buitendienst. In 2024 is inmiddels gestart met de bouw van het nieuwe pand op industrieterrein Leeksterveld en zijn er 2 mijlpalen gevierd samen met alle medewerkers van de Buitendienst en Novatec. We hebben stilgestaan bij het slaan van de eerste paal in oktober en de viering van het hoogste punt heeft in januari 2025 plaats gevonden. De bouw verloopt in 2024 voorspoedig en we zien uit naar de verhuizing in het najaar van 2025.

Financiële integratie

Om het bedrijfsmatige karakter van Novatec en het daarbij behorende kosten- en opbrengstenpatroon te borgen zijn de financiën van Novatec in een aparte paragraaf opgenomen in de programmabegroting en jaarrekening van onze gemeente. Novatec voert een eigen subadministratie die aansluit op de behoeften van een sociaal ontwikkelbedrijf van deze omvang. Deze subadministratie is geconsolideerd in de gemeentelijke hoofdadministratie. De afstemming van wederzijdse posten (eliminaties) heeft ook

plaatsgevonden, zodat Novatec een geïntegreerd onderdeel van de jaarrekening van gemeente Westerkwartier uitmaakt. Met de daaraan verbonden gelijke waarderingsgrondslagen en eisen aan administratieve organisatie en interne controle. In het onderdeel taakvelden van deze paragraaf laten we zien in welke taakvelden Novatec welk aandeel heeft.

Financieel resultaat 2024

In dit deel van deze paragraaf presenteren we eerst de verantwoording in cijfers van Novatec, gevolgd door een toelichting daarop. Vervolgens geven we in enkele tabellen en grafieken informatie over de werkzame populatie bij Novatec.

Vorming voorziening spaarverlof en RVU: in april 2025 heeft de commissie BBV bepaald dat er voor de Sw medewerkers een voorziening spaarverlof en een voorziening RVU moet worden opgenomen.

De dotatie van € 1.016.000 is onder taakveld 6.4 in de jaarrekening verwerkt. Deze nakomende last is bij de onderdelen A. tot en met C. buiten beschouwing gelaten.

Het financiële gedeelte van deze paragraaf bestaat uit de volgende onderdelen:

- ▶ Algemene financiële toelichting;
- ▶ Financiële verantwoording 2024;
- ▶ Taakvelden: onderverdeling;
- ▶ Ontwikkeling aantal medewerkers;

Algemene financiële toelichting

Het resultaat van Novatec is € 175.000 beter uitgevallen dan verwacht. Deze bijstelling heeft grotendeels een structureel karakter.

Bij de oorspronkelijke begroting was nog uitgegaan van een negatief saldo van € 1.248.000.

Bij de tweede bestuursrapportage is de prognose voor het jaar 2024 bijgesteld naar een negatief saldo van € 1.310.000. Het eindresultaat komt op € 1.135.000 negatief, het verschil ten opzichte van de prognose tweede bestuursrapportage is € 175.000 positief. In de onderstaande tabel is hiervan een nadere uitwerking gegeven, waarbij ook is aangegeven of de bijstelling een structureel of een incidenteel karakter heeft.

Afwijking (bedragen x € 1.000)	Structureel (*)	Incidenteel	Totaal
Bruto marge	-51		-51
Overige opbrengsten	33		33
Bedrijfskosten	55		55
Bijzondere baten en lasten		-15	-15
Subsidieresultaat SW	200		200
Subsidieresultaat nieuw beschut	-5		-5
Subsidieresultaat afspraakbanen	-29		-29
Lage inkomensvoordeel (LIV)		-13	-13
Totaal	203	-28	175

Het nadeel op de brutomarge van € 51.000 is mede veroorzaakt door de doorberekening van de groendetachering buitendienst van € 47.000. Binnen de gemeente is het bedrag van € 47.000 een budgettair neutrale post (tegenover nadeel Novatec staat een voordeel op onderdeel openbaar groen).

*) De structurele componenten hebben een doorwerking naar 2025 en verder. Op onderdelen is daar in de meerjarenbegroting van Novatec al op geanticipeerd. Of en zo ja in welke mate er sprake is van een structureel voordeel zal blijken uit de begroting 2026.

Financiële verantwoording 2024

Financiële verantwoording Novatec (bedragen x € 1.000)	Begroting 2024	Prognose 2e bestuurs- rapportage	Realisatie 2024	Vershil realisatie en prognose
Totaal opbrengsten	4.782	4.765	4.711	-54
Totaal kostprijs opbrengsten	435	499	496	3
Totaal brutomarge	4.347	4.266	4.215	-51
Totaal overige opbrengsten	235	274	307	33
Totaal bedrijfskosten	3.620	3.640	3.585	55
Bedrijfsresultaat: excl. bijz. baten en lasten	962	900	937	37
Totaal bijzondere baten en lasten	0	2	-13	-15
Bedrijfsresultaat: incl. bijz. baten en lasten	962	902	924	22
Subsidieresultaat Wsw	-1.053	-1.015	-815	200
Subsidieresultaat Nieuw Beschut	-337	-324	-329	-5
Subsidieresultaat afspraakbanen	-960	-947	-976	-29
Totaal subsidieresultaat	-2.350	-2.286	-2.120	166
Lage- inkomensvoordeel (LIV)	140	74	61	-13
Totaal resultaat	-1.248	-1.310	-1.135	175

Taakvelden: onderverdeling

De financiële gegevens van Novatec zijn integraal opgenomen in deze jaarrekening. Ze raken meerdere taakvelden uit een drietal programma's van onze begroting. In onderstaande tabel

is de verdeling naar taakvelden in de jaarrekening weergegeven. Het eerste cijfer van het taakveld verwijst naar het programma uit de begroting.

Verdeling naar taakvelden (bedragen x € 1.000)	Omschrijving taakveld	Bedrag
0.1	Bestuur	11 N
0.4	Overhead	1.015 N
0.5	Treasury	4 N
0.7	IU Sociaal domein (bate)	-8.933 V
6.4	Sociale werkvoorziening	5.306 N
6.5	Arbeidsparticipatie	3.714 N
8.3	Wonen en bouwen	18 N
Saldo		1.135 N

Ontwikkeling aantal medewerkers

Als sociaal ontwikkelbedrijf draait Novatec om mensen. In deze paragraaf geven we daarom informatie over de ontwikkeling in onze verschillende populaties, waarbij we onderscheid maken in de Wsw (Wet sociale werkvoorziening), Nieuw Beschut en overige doelgroepen. Aangezien instroom in de Wsw niet meer mogelijk is, daalt die populatie door natuurlijk verloop. De instroom van inwoners in de groepen Nieuw Beschut en overige doelgroepen stijgt. Door andere financieringsmodellen brengt deze verandering ook financiële consequenties met zich mee. Met onze strategie spelen we daarop in.

Hieronder tonen we achtereenvolgens:

- ▶ Verloop in SE en gemiddelde SE
- ▶ Aantal personen in de Wsw in 2024
- ▶ Aantal personen in Nieuw beschut 2024
- ▶ Aantal personen in overige doelgroepen
- ▶ Aantal personen in Cao Aan de slag

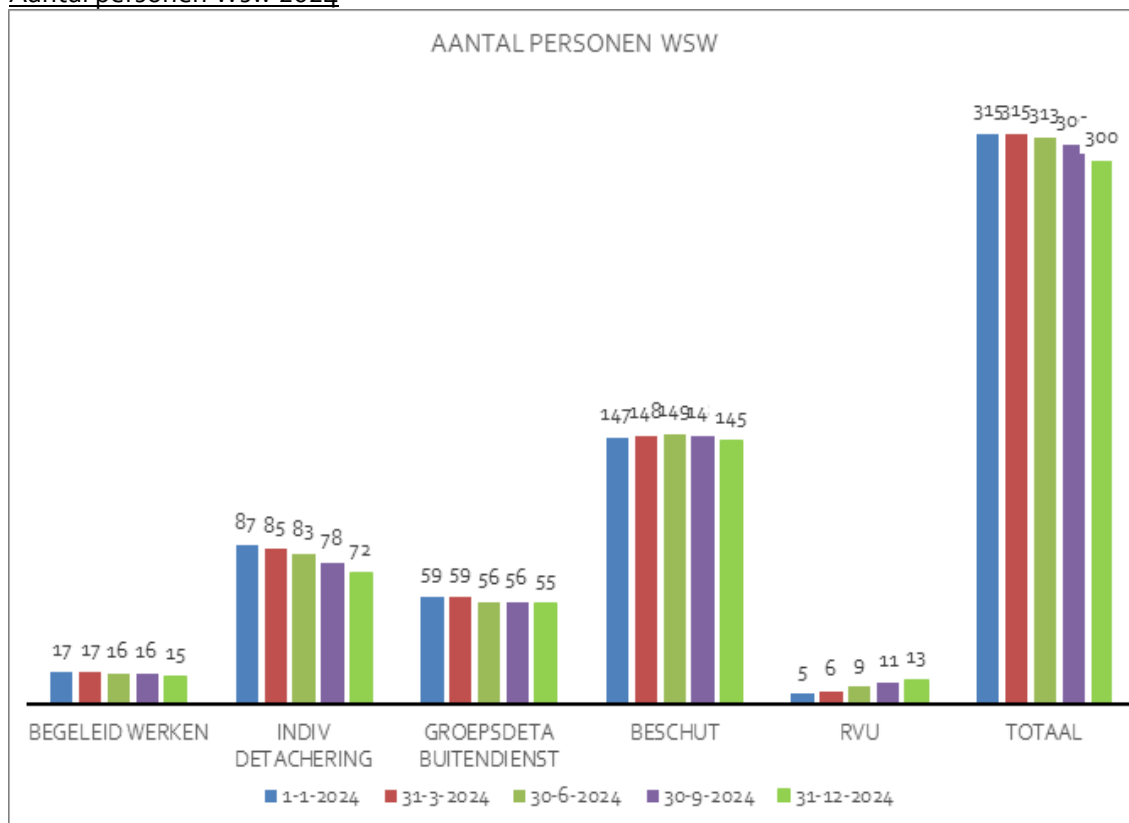
Verloop in SE en gemiddelde SE

Een standaardseenheid (SE) is volgens de Wet sociale werkvoorziening een eenheid die overeenkomt met een arbeidsplaats voor een werkweek van 36 uur (ofwel 1 fte) voor een werknemer die is ingedeeld in de arbeidshandicap categorie matig. De subsidie die we krijgen van het Rijk op grond van de Wsw is afhankelijk van ons aantal SE's.

Onderdeel SE's	Realisatie	1-1-2024			31-12-2024			Gemiddeld	
		Begr.	Afwijking	Realisatie	Begr.	Afwijking	Realisatie	Begr.	Afwijking
Beschut binnen	129	125	4	128	125	3	129	125	4
Totaal binnen	129	125	4	128	125	3	129	125	4
Begeleidwerken	16	16	0	14	16	-2	15	16	-1
Groepsdeta	55	60	-5	51	60	-9	53	60	-7

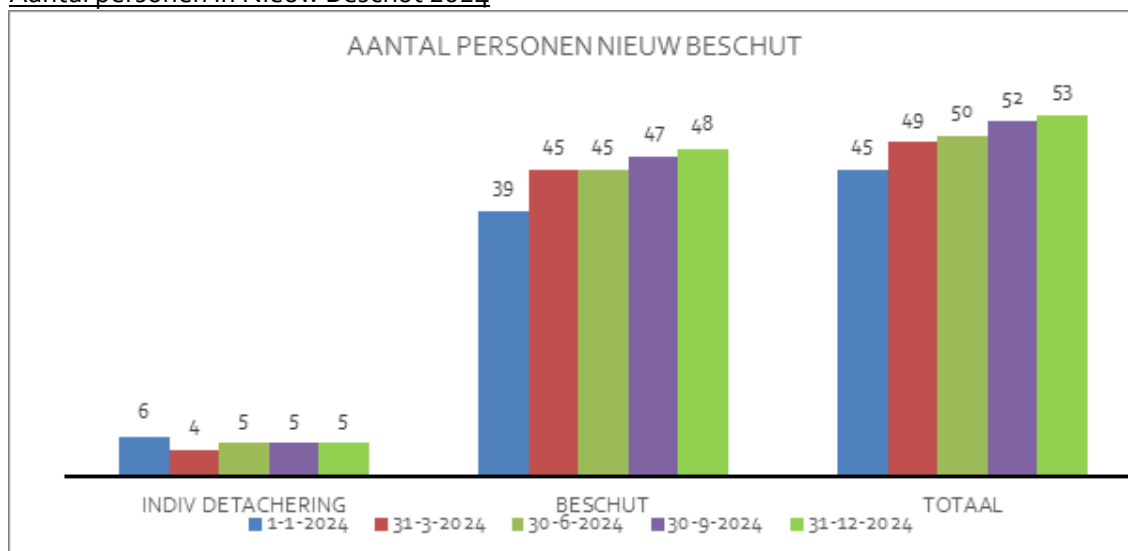
Individuele deta	79	87	-8	66	83	-17	73	85	-13
RVU	5	0	5	12	0	12	9	0	9
Totaal buiten	155	163	-8	143	159	-16	149	161	-12
Totaal	284	288	-4	271	284	-13	278	286	-9

Aantal personen Wsw 2024

Het aantal personen in de Wsw is gedaald van 315 begin 2024 naar 300 op het einde van 2024. Dit is een daling van 4,76%. Het aantal personen in Begeleid Werken is gedaald met 2 personen. Bij Individuele Detachering is het aantal personen gedaald met 15 personen. Het aantal sw-medewerkers in het Groen bij de gemeente Westerkwartier is met 4 personen afgenomen. Bij het Beschutte bedrijf is dit jaar een daling van 2 personen te zien. Het aantal personen, dat gebruik maakt van de regeling vervroegd uittreden (RVU) is gestegen met 8. De werkgever betaalt aan medewerkers een bedrag ter hoogte van het RVU-vrijgestelde bedrag. De medewerker blijft wel in dienst maar wordt vrijgesteld van werk en bouwt geen pensioen of verlof op.

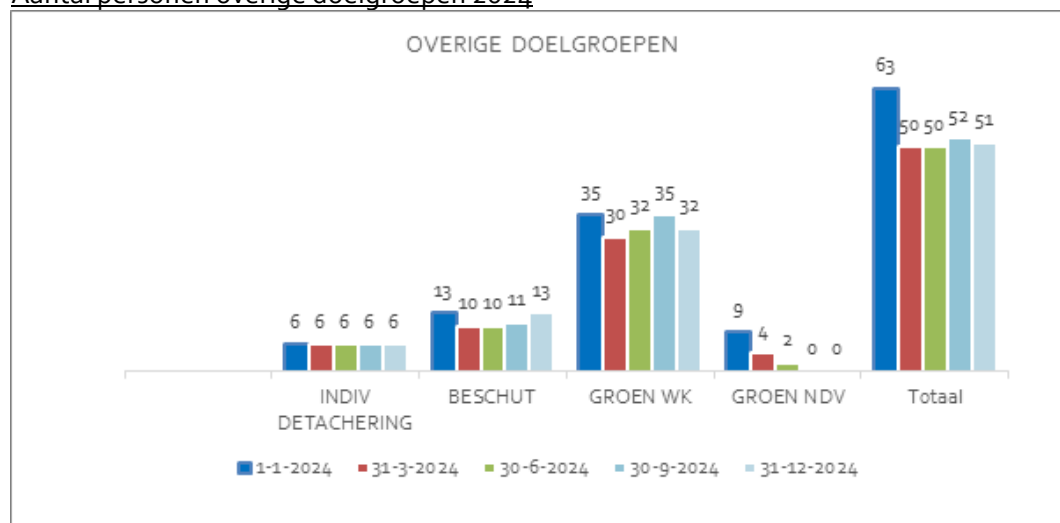
Aantal personen in Nieuw Beschut 2024

Het aantal personen met een indicatie Nieuw Beschut is toegenomen van 45 naar 53. Hiervan zijn 19 personen afkomstig uit de gemeente Noordenveld en 34 uit de gemeente Westerkwartier.

De grootste groep is jonger dan 30 jaar, namelijk 73,6%. 9,4% is met een arbeidscontract Nieuw Beschut op een werkplek op de arbeidsmarkt geplaatst in Individuele Detachering. Alle contracten Nieuw Beschut worden verloond via Cao aan de Slag.

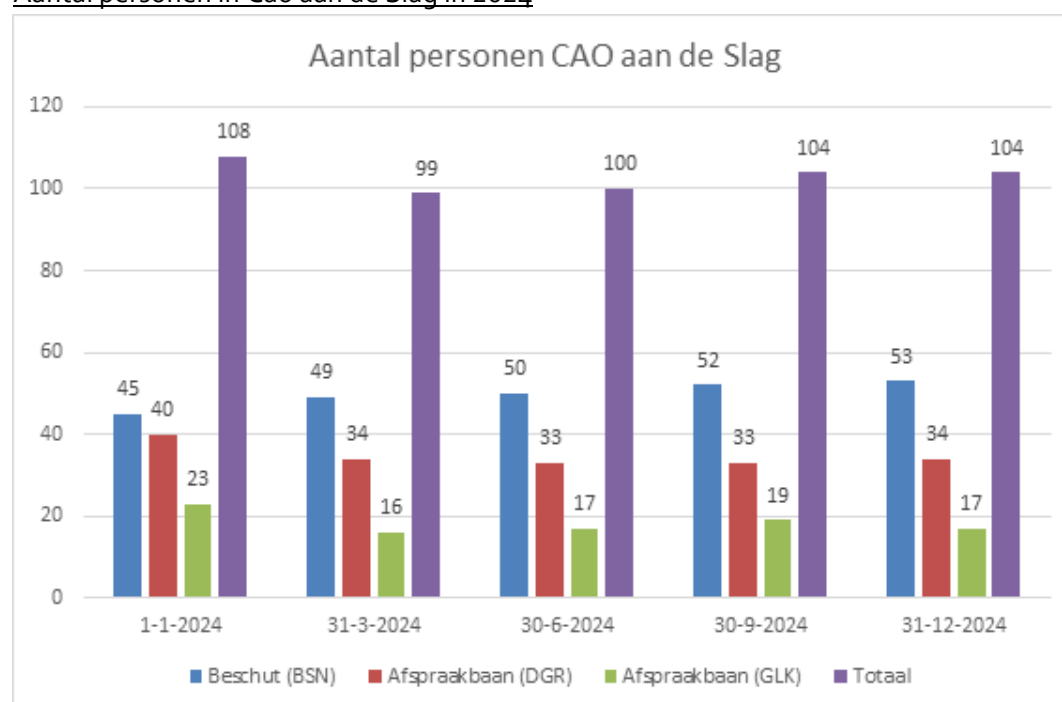
Aantal personen overige doelgroepen 2024

Het aantal personen Overige Doelgroepen is gedaald van 63 naar 51. Hiervan zijn 3 personen afkomstig uit de gemeente Noordenveld en 48 uit de gemeente Westerkwartier.

Alle contracten Overige Doelgroepen worden verloond via Cao aan de slag.

Aantal personen in Cao aan de Slag in 2024

Het aantal personen in Cao aan de Slag is 104 personen. Het betreft 53 personen in de regeling BSN (Beschut), 34 personen in de regeling DGR (Afspraakbaan, doelgroep register UWV) en 17 personen in de regeling GLK (Afspraakbaan, niet in doelgroep register UWV).

2 Jaarrekening

2.1 Balans

De artikelen verwijzen naar het Besluit begroting en verantwoording (BBV). In paragraaf 2.2 geven we een toelichting op de wijze van opstellen van de balans en de gebruikte begrippen. In paragraaf 2.3 lichten we de balans cijfermatig toe.

Balans Activa (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Rekening 2023
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	8.588	8.655
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	-	-
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	60	119
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	8.529	8.536
Materiële vaste activa	186.585	180.028
Investerings met economisch nut	99.106	95.271
Investerings met economisch nut waarvan in erfpacht uitgegeven	1.611	2.669
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	53.718	51.003
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	32.149	31.085
Financiële vaste activa	9.681	9.243
Kapitaalverstrekkingen:		
▶ Aan deelnemingen	418	418
▶ Aan gemeenschappelijke regelingen	-	-
▶ Aan overige verbonden partijen	-	-
Leningen:		
▶ Aan openbare lichamen	-	-
▶ Aan woningbouwcorporaties	-	-
▶ Aan deelnemingen	432	432
▶ Aan overige verbonden partijen	-	-
Overige langlopende leningen	8.831	8.394
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd van één jaar of langer	-	-
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rente typische looptijd van één jaar of langer	-	-
Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer	-	-
Totaal vaste activa	204.854	197.926

Vlottende activa**Voorraden****5.223****6.137**

Grond- en hulpstoffen

57

79

Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

5.166

6.058

Gereed product en handelsgoederen

-

-

Vooruitbetalingen

-

-

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar**24.393****17.752**

Vorderingen op openbare lichamen

13.544

10.435

Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen

-

-

Overige verstrekte kasgeldleningen

-

-

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

-

-

Rekening-courantverhouding met het Rijk

6.427

3.000

Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen

697

521

Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

-

-

Overige vorderingen

3.725

3.796

Overige uitzettingen

-

-

Liquide middelen**1.728****13.708**

Kas- banksaldi

1.728

13.708

Overlopende activa**10.277****9.551**

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:

▶ Europese overheidslichamen

-

-

▶ Het Rijk

-

-

▶ Overige Nederlandse overheidslichamen

-

-

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

10.277

9.551

Totaal vlottende activa**41.621****47.148****Totaal activa****246.476****245.073****Bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vpb 1969 bestaat**

-

-

Balans Passiva (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2024		Rekening 2023	
Vaste passiva				
Eigen vermogen		67.019		60.180
Algemene reserve	32.222		25.385	
Bestemmingsreserves	25.256		23.652	
Gerealiseerd resultaat	9.541		11.143	
Voorzieningen	10.255	10.255	8.427	8.427
Vaste schulden met een rentetypische looptijd >1 jaar		125.227		138.834
Onderhandse leningen:				
► Van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	125.203		138.811	
Waarborgsommen	23		23	
Totaal vaste passiva		202.500		207.441
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden		11.594		16.164
Banksaldi	3.182		3.679	
Overige vlottende schulden	8.411		12.484	
Overlopende passiva		32.382		21.469
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume				
	10.377		6.904	
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:				
► Het Rijk	20.556		13.413	
► Overige Nederlandse overheidslichamen	1.371		918	
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen	79		233	
Totaal vlottende passiva		43.976		37.633
Totaal passiva		246.476		245.073
Bedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt		191.158		213.041

2.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften, zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de financiële verordening (ex artikel 212 Gemeentewet), waarin door de gemeenteraad op 19 april 2023 de regels voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld. De financiële verordening geeft met de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) kaders voor de uitoefening van de treasuryfunctie. De inhoudelijke mandatering is nader geregeld in het Algemeen mandaatbesluit. Op 3 december 2019 is het Treasurystatuut vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier.

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatsbepaling

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balansonderdeel anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben (baten/lastenstelsel), onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen als zij vóór de vaststelling van de jaarrekening bekend zijn geworden. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat over verschillende zaken een oordeel wordt gevormd, en dat er schattingen worden gemaakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken. De jaarrekening is opgesteld op basis van de veronderstelling van continuïteit. De uitkomsten van 2024, de vermogenspositie en de begroting voor 2025 geven geen aanleiding te veronderstellen dat de continuïteit op enigerlei wijze in het geding is.

Grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de [Financiële verordening gemeente Westerkwartier 2023](#) en op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV. Dat betekent dat:

- ▶ De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- ▶ De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
- ▶ Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader 2024 zoals op 24 januari 2024 door de raad is vastgesteld;
- ▶ Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële

verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld. Voor de betreffende overschrijdingen en/of onderschrijdingen die zijn ontstaan in het begrotingsjaar, geldt dat het melden en toelichten bij de jaarrekening als tijdig wordt gezien.

- ▶ Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- ▶ De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid alsmede onze eigen financiële verordening. In het op 11 december 2024 door de raad vastgestelde controleprotocol 2024 is de verantwoordingsgrens en rapporteringstolerantie vastgelegd. Dit betekent dat:
- ▶ Een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 7,4 miljoen) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
- ▶ Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.
- ▶ In afwijking van het bovenstaande geldt voor de in de bijlage bij de jaarrekening opgenomen verantwoordingsinformatie inzake specifieke uitkeringen (SiSa) de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering:
 - € 12.500 indien de omvang basis kleiner dan of gelijk is aan € 125.000;
 - 10% indien de omvangbasis groter is dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000;
 - € 125.000 indien de omvang basis groter is dan € 1.000.000

Toelichting op de gebruikte termen in de balans

- ▶ **Vaste activa:** Vaste activa zijn activa die langer dan een jaar worden gebruikt. Vaste activa zijn te verdelen in immateriële vaste activa, materiële vaste activa en financiële vaste activa.
- ▶ **Immateriële vaste activa:** Immateriële vaste activa kunnen kosten van geldleningen betreffen of kosten van onderzoek en ontwikkeling. Voor onderzoeks- en ontwikkelingskosten gelden cumulatieve voorwaarden op grond van het BBV.
- ▶ Een andere mogelijkheid is een bijdrage aan activa in eigendom van derden, dat kan tegen oorspronkelijk betaalde waarde minus afschrijvingen, maximaal gelijk aan de gebruiksduur door de derde. Echter ook hier gelden cumulatieve criteria op grond van het BBV. De afschrijvingslasten over een investering worden voor het eerst verantwoord in het jaar volgend op het jaar van gereedkoming.
- ▶ **Materiële vaste activa:** Materiële vaste activa zijn de fysieke bezittingen van gemeenten. Ze kenmerken zich door een levensduur die langer is dan een jaar. De materiele vaste activa zijn onder te verdelen in investeringen met economisch nut (al dan niet met heffing) en investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte.
- ▶ Investerings met economisch nut kunnen worden verhandeld of er kan een bijdrage voor worden gevraagd. Bij investeringen met maatschappelijk nut kan dat niet.
- ▶ Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

In de vervaardigingskosten kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

- ▶ Ten aanzien van de investeringen met economisch nut geldt dat specifieke investeringsbijdragen van derden op de desbetreffende investering in mindering worden gebracht.
- ▶ Op grondbezit wordt niet afgeschreven, op overige materiele vaste activa wel.
- ▶ De afschrijvingslasten over een investering worden voor het eerst verantwoord in het jaar volgend op het jaar waarin investeringsuitgaven zijn gepleegd.
- ▶ De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in 3.5.
- ▶ *Financiële vaste activa*: Financiële vaste activa hebben betrekking op financiële kapitaalgoederen zoals deelnemingen, beleggingen en leningen. Afzonderlijk worden tenminste opgenomen kapitaalverstrekking aan deelnemingen, langlopende leningen aan deelnemingen en overige langlopende leningen. Deelnemingen hebben betrekking op gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen zijn gewaardeerd op basis van verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs, eventueel verminderd met een voorziening voor oninbaarheid. Financiële vaste activa hebben een rente typische looptijd van een jaar of langer.
- ▶ *Vlottende activa*: Vlottende activa zijn activa met een beperkte looptijd, zoals voorraden, kortlopende vorderingen, kortlopende beleggingen in effecten (niet bedoeld als deelneming om invloed uit te oefenen) en liquide middelen.
- ▶ *Vorraden*: De voorraden omvatten grondstoffen en halffabricaten, onderhanden werk, gereed product en handelsgoederen.
- ▶ *Grond- en hulpstoffen*: Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.
- ▶ *Onderhanden werk waaronder gronden in exploitatie*: De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.
- ▶ *Tussentijdse winstneming en verliesvoorzieningen*: Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten.
- ▶ Voorzieningen voor een eventueel voorzienbaar verlies zijn opgenomen conform de contante waarde van het voorziene exploitatietekort. In de presentatie zijn voorzieningen in mindering gebracht op de boekwaarde van de respectievelijke grondexploitaties.
- ▶ *Gereed product*: Gereede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde als de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich voor als voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en

hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

- ▶ *Kortlopende vorderingen*: Kortlopende vorderingen zijn vorderingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar. Deze vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen. Afzonderlijk worden opgenomen: vorderingen op openbare lichamen, verstrekte kasgeldleningen en overige vorderingen.
- ▶ *Liquide middelen en overlopende activa*: Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen
- ▶ *Vaste passiva*: Onder de vaste passiva worden afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden, met een rente typische looptijd van één jaar of langer.
- ▶ *Eigen vermogen*: Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat.
- ▶ *Voorzieningen*: Voorzieningen worden gevormd door:
 - Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten is;
 - Bestaande risico's op balansdatum ter zake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;
 - Kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie;
 - Van derden verkregen middelen die specifiek besteedt moeten worden.
 - Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van (voormalige) wethouders wordt echter op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.
- ▶ *Vaste schulden*: Onder vaste schulden worden afzonderlijk opgenomen:
 - Onderhandse leningen binnenlandse banken.
 - Onderhandse leningen binnenlandse bedrijven.
 - Waarborgsommen.
 - Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van een jaar of langer.
- ▶ *Vlottende passiva*: Vlottende passiva zijn schulden die binnen een jaar na de balansdatum moeten worden betaald. De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.
- ▶ *Borg- en garantstellingen*: Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de (cijfermatige) toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.
- ▶ *Vennootschapsbelasting*: De afgelopen jaren zijn drie activiteiten aangemerkt als belaste ondernemingsactiviteiten voor de vennootschapsbelasting (Vpb). Dit betreffen de activiteiten 'verkoop huishoudelijke reststoffen', 'reclame' en 'grondexploitaties'. Ten aanzien van de reststoffen en reclame worden geringe resultaten behaald. Ten aanzien van de grondexploitaties geldt dat er (nog steeds) landelijke discussies zijn over het bepalen van de openingsbalans en de bepaling van de jaarwinst. De discussie betreft voornamelijk de rentetoe rekening en de disconteringsvoet voor de openingsbalanswaarde. Met name de fusie maakt de situatie complex.

- ▶ Voor deze problematiek laat de gemeente Westerkwartier zich al jaren ondersteunen door fiscaal adviesbureau Caraad Belastingadviseurs. Zekerheidshalve is door de adviseur in overleg met de gemeente ook afstemming gezocht met de Belastingdienst. Voor de jaren 2019 tot en met 2021 zit deze afstemming in de afrondende fase. De voorlopige conclusie is dat in de jaren 2019 en 2020 door verliesverrekening uiteindelijk per saldo geen Vpb verschuldigd is. Voor de latere jaren dienen nog enkele gegevens te worden geverifieerd, waardoor de resultaten nog kunnen wijzigen. De verwachting is dat de resultaten niet materieel zullen afwijken van de voorlopige aanslagen. Het streven is dat medio 2025 de afstemming met de Belastingdienst wordt afgerond en de fiscale resultaten 2019 t/m 2022 definitief kunnen worden gemaakt, zodat daarmee ook de lijn voor de toekomst meer duidelijk is.
- ▶ *Toerekening overhead:* Om de gemeenteraad op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten voor overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, is wettelijk voorgeschreven om de kosten voor overhead apart te presenteren. Zie hiervoor paragraaf 1.3 onderdeel B van het jaarverslag. In de programma's zijn de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Overhead omvat de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.
 - Binnen de begroting en jaarrekening is sprake van "gesloten systemen" als rioleringen, afval etc. In deze gevallen blijft een deel van de overhead conform het verdelingsprincipe toegerekend aan de programma's. De totale lasten voor het taakveld overhead vormen de basis voor de toerekening van de overhead aan leges en heffingen. Deze zijn opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.
- ▶ *Gemeentefonds:* De uitkering uit het gemeentefonds is verwerkt op basis van de laatste uitkeringsspecificatie van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

2.3 Toelichting op de balans

Toelichting op de posten aan de activa zijde van de balans

Immateriële vaste activa

Afzonderlijk moeten worden opgenomen kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio, kosten van onderzoek en ontwikkeling en bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De volgende immateriële vaste activa worden lineair afgeschreven:

- ▶ Kosten voor het afsluiten van geldleningen, agio of disagio worden in 4 jaar afgeschreven.
- ▶ Kosten voor onderzoek en ontwikkeling worden in 4 jaar afgeschreven.
- ▶ Bijdragen aan activa in eigendom van derden: in dezelfde looptijd als de economische levensduur van het actief waarvoor de bijdrage wordt verstrekt.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief en van de bijdragen aan activa in eigendom van derden:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Investerings 2024	Desinvest. 2024	Afschrijvingen 2024	Boekwaarde 31-12-2024
Kosten onderzoek en ontwikkeling	119	0	0	59	60
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	8.536	263	4	266	8.529
Totaal	8.655	263	4	325	8.588

De investeringen en desinvesteringen 2024 onder bijdragen aan activa in eigendom van derden betreffen fietspad Leek Groningen en maatschappelijke Plint Marum.

Materiële vaste activa

De materiele vaste activa worden lineair afgeschreven. De afschrijving start in het jaar volgend op de besteding van het krediet. Er wordt geen rekening gehouden met een restwaarde. Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 worden niet geactiveerd. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Op investeringen die voor 1 januari 2019 zijn gedaan én investeringen waarvan vóór 1 januari 2019 een krediet beschikbaar is gesteld, maar die nog niet volledig zijn gerealiseerd, blijven de afschrijvingstermijnen en methode gelden zoals deze van toepassing waren voor de afzonderlijke gemeenten Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn.

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Investerings met economisch nut	95.271	99.106
In erfpacht gegeven gronden	2.669	1.611
Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	51.003	53.718
Investerings met maatschappelijk nut	31.085	32.149
Totaal	180.028	186.585

Onderverdeling investeringen met economisch nut (exclusief aandeel waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven):

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	8.218	36	100	0	0	0	8.154
In erfpacht uitgegeven gronden	2.669	0	1.058	0	0	0	1.611
Woonruimten	902	0	262	45	0	0	595
Bedrijfsgebouwen	73.025	8.074	783	3.645	130	0	76.541
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.021	664	0	503	0	0	5.181
Vervoermiddelen	2.601	762	0	605	0	0	2.758
Machines, apparaten en installaties	1.530	609	2	283	0	0	1.854
Overige materiële vaste activa	3.974	511	2	459	0	0	4.024
Totaal	97.940	10.656	2.207	5.540	130	0	100.718

De investeringen materiële vaste activa met economisch nut groter dan € 100.000 in 2024 staan in het hieronder opgenomen overzicht vermeld.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Investeringen 2024	Desinvest . 2024	Cumulatief besteed t/m 2024
Aankoop Hooiweg 1 Zuidhorn	1.250.000	1.210.965	0	1.210.965
Werf Grootegast uitbouw/verduurz	1.513.821	691.127	0	808.532
Werf Noordhorn uitbouw/verduurz	1.382.254	391.991	0	511.611
Nieuwbouw energieneutraal gebouw	12.241.323	2.375.916	0	2.505.913
Uitbreiding Violier Leek	1.840.000	610.446	0	1.893.661
Aanpassing Het Nautilus Zuidhorn	127.000	116.000	0	116.000
Nieuwbouw Lauwerscollege Grijpskerk	569.000	570.204	0	570.204
Zwemkasteel Nienoord gasloos	1.550.482	1.910.158	105.000	1.565.011
Vervanging toplaag KC Rodenburg	170.500	190.548	0	190.548
Sportpark Starkenb Zunobri veld 1	140.000	146.181	0	146.181
Nieuw sportveld VV Grijpskerk	500.000	249.314	0	249.314
Tractiemiddelen	716.000	701.610	0	701.610
Nieuwbouw energieneutraal installaties	3.168.866	572.551	0	574.138
Meubilair	155.000	122.906	0	122.906
Vervanging hardware switches en storage	190.000	143.366	0	143.366

De investeringen met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (denk hierbij aan rioolheffing, afvalstoffenheffing, en begraafplaatsrechten) kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Investeren- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	34	0	0	0	0	0	34
Bedrijfsgebouwen	120	0	0	10	0	0	110
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	50.108	4.345	0	1.602	55	0	52.796
Vervoermiddelen	0	0	0	0	0	0	0
Machines, apparaten en installaties	739	88	0	47	0	0	780
Overige materiële vaste activa	3	0	0	3	0	0	0
Totaal	51.003	4.433	0	1.662	55	0	53.718

De investeringen met economisch nut met een heffing groter dan € 100.000 in 2024 staan in het hieronder opgenomen overzicht vermeld:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Investeren- 2024	Desinvest. 2024	Cumulatief besteed t/m 2024
Watertakenplan (voorheen GRP)	7.770.000	4.344.753	55.096	4.433.872

De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Investeren- ringen	Desinveste- ringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2024
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	31.085	2.622	0	1.850	-292	0	32.149
Totaal	31.085	2.622	0	1.850	-292	0	32.149

De investeringen met maatschappelijk nut groter dan € 100.000 in 2024 staan in het hieronder opgenomen overzicht vermeld:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Investeringen 2024	Desinvesteringen 2024	Bijdragen van derden	Cumulatief besteed t/m 2024
Reconstructie Rijksstraatweg	1.160.000	163.014	0	0	1.104.267
Herinrichting Centrumweg	405.500	281.512	0	0	295.816
Opende Wegen – levensduurverlengende maatregelen	1.052.000	154.333	0	0	154.333
Wegenreconstructies	2.142.000	1.136.839	0	0	1.727.927
Openbare verlichting	900.000	729.587	0	0	565.182

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2024 wordt in het volgende overzicht opgenomen:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Investe- ringen	Desinvesteringen / Aflossingen	Mutatie voorziening	Boekwaarde 31-12-2024
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen:					
- Deelnemingen	418	0	0	0	418
Sub-totaal	418	0	0	0	418
Leningen aan:					
- Deelnemingen	432	0	0	0	432
Sub-totaal	432	0	0	0	432
Overige langlopende leningen	8.671	1.635	1.212	0	9.094
Voorziening verstrekte leningen	-277	0	0	15	-262
Sub-totaal	8.394	1.635	1.212	15	8.831
Totaal	9.243	1.635	1.212	15	9.681

Toename langlopende leningen betreft leningen Fonds Wonen

Onderstaande tabel specificeert de kapitaalverstrekking en leningen aan deelnemingen (artikel 36a 1):

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2024
Bank Nederlandse Gemeenten	132
N.V. Waterbedrijf Groningen	9
Deelneming Oikocredit	5
Deelneming Enexis	538
Deelneming in BV 's escrow en CBL	14
Aandelen Dataland	1
Aandelen Omrin	152
Totaal	849

Vorraden

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31- 12-2023	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31-12-2024
Grondbank	502		470	32
Vorraden onderhanden werk (incl bouwgronden in exploitatie)	9.796	6.245	6.772	9.269
Overige grond- en hulpstoffen	79		22	57
Voorziening grex	-4.240	-572	-677	-4.135
Totaal	6.137	5.673	6.587	5.223

Van de voorraden onderhanden werk kan van het verloop in 2024 het volgende overzicht worden weergegeven:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2024	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eindresultaat (nominale waarde)	Geraamd eindresultaat (contante waarde)
BIE: Bedrijventerreinen	5.710	7.037	16.005	-2.665	-2.275
BIE: Woningbouwlocaties	3.558	16.768	17.766	2.605	2.490
Totaal	9.268	23.805	33.771-	-60	215

Nb: een negatieve waarde betekent een positief resultaat

Voor een toelichting op de grondexploitaties verwijzen we naar de paragraaf grondbeleid.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen	10.435	13.544
Rekening courantverhouding met het Rijk	3.000	6.427
Rekening courantverhoudingen met niet financiële instellingen	521	697
Overige vorderingen	3.796	3.725
Totaal	17.752	24.393

Op 26 maart 2025 stond aan vorderingen op openbare lichamen nog € 13,132 miljoen open, waarvan een teruggave BTW-compensatiefonds van € 12,668 miljoen.

Overige vorderingen

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Belastingdebiteuren	615	921
Voorziening oninbaarheid belastingdebiteuren	-50	-65
Debiteuren Sociaal domein	1.164	1.137
Voorziening oninbaarheid debiteuren sociaal domein	-557	-543
Debiteuren overige	2.770	2.459
Voorziening oninbaarheid debiteuren overige	-146	-184
Totaal	3.796	3.725

Op 26 maart 2025 stond nog bij de belastingdebiteuren een bedrag van € 919.696 open. Van de overige debiteuren stond op 26 maart 2025 nog een bedrag open van € 792.500

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Kas	5	22
BNG	13.615	1.454
Rabobank	87	252
Totaal	13.708	1.728

Overlopende activa

Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Vooruitbetaalde bedragen	1.355	1.120
Nog te ontvangen bedragen	8.196	9.157
Totaal	9.551	10.277

In het bedrag van nog te ontvangen bedragen zitten de aanslagen Diftar 2024 voor een bedrag van € 4,0 miljoen, Nij Begun € 1,1 miljoen, voorlopig resultaat beschermd wonen 2024 € 0,7 miljoen en nog te ontvangen BTW € 0,6 miljoen.

Toelichting op de posten aan de passiva-zijde van de balans

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Algemene reserve	25.385	32.222
Bestemmingsreserves	23.652	25.256
Gerealiseerde resultaat	11.143	9.541
Totaal	60.180	67.019

Het verloop in 2024 wordt hieronder per reserve weergegeven:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Resultaat- bestemming 2023	Vermeer- deringen 2024	Vermin- deringen 2024	Vermindering ter dekking afschr. 2024	Boekwaarde 31-12-2024
Algemene reserve	25.385	7.074	0	238	0	32.222
Totaal algemene res.	25.385	7.074	0	238	0	32.222
Reserve grondexploitatie	2.436	80	225	257	0	2.484
Reserve MFC Oostwold	83	0	0	0	0	83
Reserve	276	0	0	0	0	276
herinrichting voorm. zandwinput						
Reserve IKC Marum	1.236	0	0		20	1.216
Reserve afboeking boekwaarden scholen	860	0	0	274	0	586
Reserve MFC De Wierde Grijpskerk	232	0	0	232	0	0
Reserve Natuurpark	331	0	0	18	0	313
Reserve overheveling niet- uitgegeven budgetten	4.510	1.115	5.712	6.852	0	4.485
Reserve Verduurzamings- maatregelen	203	0	0	54	0	149
Reserve groot onderhoud gebouwen	195	205	0	30		370
Reserve afschrijving diverse investeringen	7.013	0	331	0	368	6.976
Reserve programma huisvesting	1.011	100	102	353	0	860
Reserve beheerskosten TOZO	327	0	0	46	0	281
Reserve cofinanciering projecten	3.000	0	0	331	0	2.669
Reserve museum Wierdenland	313	0	0	0	0	313
Reserve vluchtelingen	1.618	2.569	0	0	0	4.187
Reserve Sociaal domein	8	0	0	0	0	8
Totaal bestemmingsres.	23.652	4.069	6.371	8.446	388	25.256

De mutaties van de reserves zijn toegelicht in bijlage 3.4

Voorzieningen

Niet alle voorzieningen worden op de balans credit weergegeven. In onderstaand tabel wordt weergegeven welke voorzieningen op de balans staan en welke in mindering worden gebracht op de activa van de balans:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2024	In mindering op activa	Opgenomen in de balans
Pensioen wethouders	7.198		7.198
Egalisatie rioolheffing	315		315
Oostindie S/B	0		0
Verlofsparen	2.118		2.118
RVU (Regeling Vervroegde Uittreding)	624		624
Voorzieningen GREX	4.135	4.135	
Voorzieningen debiteuren	792	792	
Voorziening verstrekte leningen	262	262	
Totaal	15.444	5.189	10.255

Het verloop van de voorzieningen in 2024 wordt hieronder weergegeven:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	7.400	9.940
Voorzieningen ter egalisatie van kosten		
Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	1.027	315
Totaal	8.427	10.255

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Vermeer- deringen 2024	Vrijval 2024	Vermin- deringen 2024	Boekwaarde 31-12-2024
<i>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>					
Voorziening Pensioenen wethouders	5.898	1.300	0	0	7.198
Voorziening RVU reg vervroegde uittreding	0	630	0	6	624
Voorziening Oostindie	110	0	0	110	0
Voorziening Verlofsparen	1.392	726	0	0	2.118
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	7.400	2.656	0	116	9.940
Voorziening egalisatie riolering	1.027	0	0	712	315
Totaal voorzieningen beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	1.027	0	0	712	315
Totaal voorzieningen	8.427	2.656	0	828	10.255

De mutaties van de voorzieningen zijn toegelicht in bijlage 3.4

Vaste schulden met een rente-typische looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Onderhandse leningen		125.204
- van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	138.811	
Waarborgsommen	2	23
Totaal	138.834	125.227
Over de langlopende geldleningen is in 2024 een bedrag van € 3,8 miljoen aan rente verantwoord.		

In het volgende overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan één jaar over het jaar 2024:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-2023	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2024
Onderhandse leningen:				
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	138.811	0	13.607	125.204
Waarborgsommen	23	0	0	23
Totaal	138.834	0	13.607	125.227

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	16.164	11.594
Overlopende passiva	21.469	32.382
Totaal	37.633	43.976

Op 26 maart 2025 was de stand van de openstaande crediteuren € 623.368.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Verplichtingen die in de loop van het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.904	10.377
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	14.331	21.927
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	233	79
Totaal	21.469	32.382

Verplichtingen die in de loop van het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume:

Omschrijving	Saldo
(bedragen x € 1.000)	31-12-2024
Transitorische rente	1.529
Uitkeringen/Bijdragen sociaal domein	678
RIGG vlp afrekening 2024 jeugdkosten	2.735
Loonheffing/ABP	3.388
Overig	2.047
Totaal	10.377

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	SISA	Saldo Ontvangen	Bestedingen	Vrijgevallen	Saldo
(bedragen x € 1.000)	Regeling 01-01-2024	bedrag		bedragen of terugbetalingen	31-12-2024
Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	A en M M16	0	0	0	0
Verbetering digitale dienstverlening	BZK C10	79	0	65	14
Kwijtschelden gem belastingen	BZK C62	0	0	0	0
Informatiepunten Digitale Overheid	BZK C92	0	64	64	0
Nat Programma Groningen (J)	BZK C127	0	848	0	848
Nat Programma Groningen (A)	BZK C201	300	0	300	0
Gem hulp gedupeerden toeslagproblematiek	FIN B2	0	0	0	0
OV ambassadeursprojecten	I en W E81	0	25	0	25
Reg stimulering verkeersveiligheid	I en W E84	79	407	0	486
2022 - 2023					
Capaciteit Decentrale Overheid	KGK K28	940	1.530	604	1.866
Klimaat Energie					
Onderwijsachterstandenbeleid 2023 - 2026	OCW D8	123	557	420	260
COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	OCW D14	41	0	41	0
Lokale bibliotheekvoorzieningen	OCW D23	0	217	217	0
Gebundelde uitkering ogv artikel 69 Participatiewet	SZW G2	0	0	0	0
BBZ 2004 kapitaalverstrekking	SZW G3	0	0	0	0
Tijdelijke Overbruggingsregeling	SZW G4	829	0	0	294
Zelfstandig Ondernemers (TOZO)					
Inburgering 2021	SZW G10	825	1.348	264	141
Kwijtschelden publieke schulden SD	SZW G12	0	0	0	0
hersteloperatie KOT					
Onderwijsroute 2023	SZW G13	58	0	0	52
Onderwijsroute 2024	SZW G13	0	58	0	0
Ontzorgingsprogramma eigenaren isolatie en ventilatie woningen	VRO J7	0	262	18	0
Energiearmoede	VRO J55	1.532	0	398	0
Proeftuin MOL aardgasvrije wijken	VRO J72	3.784	0	397	0
Lokale Aanpak Isolatie	VRO J94	2.751	5.389	0	0
Huisvesting Grote Gezinnen	VRO J97	0	0	0	0
Vergunninghouders					
Startbouwimpuls	VRO J105	312	0	216	0
					96

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	SISA Regeling	Saldo 01-01-2024	Ontvangen bedrag	Bestedingen	Vrijgevallen bedragen of terugbetalingen	Saldo 31-12-2024
Stimulering Sport 2023	VWS H4	0	170	0	0	170
Lokaal preventieakkoord	VWS H12	43	0	42	0	1
Domein Overstijgend Samenwerken (DOS) 2023	VWS H27	548	0	0	0	548
Domein Overstijgend Samenwerken (DOS) 2024	VWS H27	0	681	89	0	592
Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	VWS H30	193	1.057	1.020	0	230
Niet beoogde kosten jeugdzorg vanwege verblijf in gemeente	VWS H37	0	0	0	0	0
Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden 2022		57	0	0	0	57
Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden 2023		51	0	0	0	51
Lokaal sportakkoord 2022		68	0	0	68	0
Ventilatie in scholen		800	0	0	800	0
Hotel- en accommodatieregeling		0	133	93	0	40
Subtotaal Rijk		13.413	12.746	4.248	1.355	20.556
Instellen 30 kilometerzone Ezinge 2023	GRO 2C	95	0	3	0	92
Fietssuggestiestroken Hoendiep Enumatil, Hogeweg- Hogedijk Niezijl, Pieterzijlsterweg Pieterzijl 2023	GRO 2C	29	0	29	0	0
Fietssuggestiestroken Hoendiep Enumatil De Poffert, Hogeweg- Hogedijk Niezijl - Kommerzijl	GRO 2C	0	82	0	0	82
Fietsoversteek Oldebertweg Tolbert 2021	GRO 2C	150	0	0	0	150
Fietsoversteek oost-west IKC Marum 2023	GRO 2C	0	0	0	0	0
Recreatieve fietsroute Pieterzijl en Munnekezijl 2021	GRO 2C	169	0	0	0	169
Fietsvoorzieningen bij gemeentelijke bushaltes 2023	GRO 2C	35	0	0	0	35
Mentaweg Feerwerd snelheidsremmende maatregel en verbeteren loopstructuur	GRO 2C	0	34	0	0	34
Verbetering Hub Marum	GRO 2C	0	98	0	0	98
Kickstart	GRO 8C	103	400	280	0	223
Project Verduurzaming particuliere woningvoorraad Garnwerd 2023	GRO 8C	0	186	0	0	186
Masterplan Regiocentra Leek- Tolbert 2024	GRO 8C	0	0	0	0	0
Retail Westerkwartier	GRO 8C	4	0	0	0	4
Begeleiden kwetsbare schoolverlaters		25	0	0	0	25
Klimaatadaptatie	I en W E44B	124	0	55	0	69
2 ^e ronde Dorpswoonplannen 2024	VRO J41B	0	40	0	0	40
Project Zuidhorn – Oostergast fase 3b 2024	VRO J 41B/ 210B	0	8	4	0	4
Tolbertervaart Noord 2024	VRO J210B	0	0	0	0	0

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	SISA Regeling	Saldo 01-01-2024	Ontvangen bedrag	Bestedingen	Vrijgevallen bedragen of terugbetalingen	Saldo 31-12-2024
Beschermde wonen – lokale investerings 2023/2024		159	0	61	0	98
Proeftuin Westerkwartier Digitale Inclusie – gemeente		9	0	9	0	0
Proeftuin Westerkwartier Digitale Inclusie - provincie		16	0	0	0	16
Integraal Zorg Akkoord (IZA)		0	274	229	0	45
Subtotaal overige overheden		918	1.122	670	0	1.371
Totaal		14.331	13.868	4.918	1.355	21.927

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het onder de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen en garanties aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Hoofdsom	% garant	Boekwaarde 01-01-2024	Totaalbedrag betalingen	Boekwaarde 31-12-2024	Garantie- bedrag
St. Wold en Waard	26.174	100	13.482		12.391	12.391
St. Biblionet Groningen	1.207	100	1.008		988	988
St. Woon/zorgcentrum het Hooge Heem	14.035	100	9.484		8.954	8.954
St. MFC Zevenhuizen	500	100	475		463	463
St. Woonzorg Nederland	2.481	100	1.827		1.718	1.718
St. Visvliet vitaal	150	100	134		130	130
St. Behoud dorpshuis Kornhorn	50	100	1		1	1
St. Wold en Waard	119.804	50	95.920		86.800	43.400
St. Huisvesting Vredewold	31.127	50	15.574		13.700	6.850
Nationale hypotheekgarantie (NHG)	26.174	50	218.000		209.000	104.500
Totaal			355.905		334.145	179.395

Langlopende financiële verplichtingen

Conform artikel 53 BBV vermeldt de gemeente belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren verbonden is. Niet opgenomen zijn de contracten met betrekking tot projecten, ambtelijk personeel en financiering (bijv. leningen). Daarnaast zijn de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen niet opgenomen. Deze staan al vermeld in de paragraaf Verbonden partijen. Hierna is een niet-limitatief overzicht van meerjarige contracten met een last groter dan € 1.000.000:

Meerjarige contracten (bedragen x € 1.000)	Taakveld	Financiële verplichting	Looptijd
Inzameling en verwerking van de brongescheiden stromen	7.3	3.148	1-1-2020 – 1-1-2027 met de mogelijkheid tot verlenging met 1 keer 2 jaar
Inzameling gft en restafval	7.3	1.604	1-1-2020 – 1-1-2026 met de mogelijkheid tot verlenging met 1 keer 2 jaar
Bijdrage Rondweg Zuidhorn	2.1	1.350	Zie toelichting
Exploitatiebijdrage zwembad en sporthal Marum	5.2	3.022	1-1-2025 – 1-1-2030 met de mogelijkheid tot verlenging

Langlopende verplichtingen Novatec:

- ▶ Aan de SW-medewerkers en aan medewerkers werkzaam via de cao aan de slag wordt vakantiegeld betaald over de periode 1 juni - 31 mei. De reservering vakantiegeld per 31 december 2024 is conform regelgeving BBV niet gepassiveerd. Deze reservering is naar schatting € 563.000.
- ▶ De verplichting inzake het stuwmeer verlof is niet in de balans tot uitdrukking gebracht. Dit stuwmeer was per 31 december 2024 geschat op ongeveer 41.500 uur. Een gedeelte van het stuwmeer verlof is omgezet in spaarverlof; hierbij gaat het om 21.200 uur.
- ▶ De gemeenteraad heeft een krediet beschikbaar gesteld voor de nieuwbouw op locatie Leeksterveld. Dit ter vervanging van de panden aan de Feithsweg 4. Aannemelijk is, gezien de geringe boekwaarde, dat er op termijn een boekwinst wordt gemaakt. 30% hiervan komt ten gunste van de gemeente Noordenveld. Dit is vastgelegd in het Liquidatieplan "Opheffing Gemeenschappelijke Regeling Novatec 2006" blz 14 2.6.1. waardebepaling activa.

2.4 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Programma's Baten (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Vershil 2024	V/N
o. Bestuur en ondersteuning	1.131	972	1.372	1.334	-37	N
1. Veiligheid	59	38	51	57	7	V
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	628	106	193	367	174	V
3. Economie	46	43	43	46	3	V
4. Onderwijs	1.419	866	1.102	1.069	-33	N
5. Sport, cultuur en recreatie	3.380	2.196	2.992	3.425	433	V
6. Sociaal domein	43.506	25.626	42.823	43.638	815	V
7. Volksgezondheid en milieu	19.760	20.064	21.754	22.415	661	V
8. Volkshuis, ruimt.ord. en sted. vern.	4.241	1.485	3.251	4.909	1.658	V
Totaal baten programma's	74.169	51.394	73.579	77.261	3.681	V
Algemene dekkingsmiddelen	149.707	150.584	156.658	157.806	1.148	V
Overhead	1.359	444	916	2.310	1.394	V
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Totaal baten voor mutatie reserves	225.236	202.422	231.154	237.377	6.223	V
Onttrekkingen reserves	27.502	1.741	20.401	20.216	-185	N
Totaal baten na mutatie reserves	252.737	204.162	251.555	257.593	6.038	V

Programma's Lasten (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Vershil 2024	V/N
o. Bestuur en ondersteuning	5.734	5.832	6.373	7.053	-680	N
1. Veiligheid	6.669	6.601	6.622	6.576	46	V
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	11.335	11.368	11.916	12.163	-248	N
3. Economie	633	948	974	756	218	V
4. Onderwijs	8.228	7.411	7.997	7.715	282	V
5. Sport, cultuur en recreatie	18.098	18.505	19.246	19.219	27	V
6. Sociaal domein	106.671	92.959	110.233	113.625	-3.392	N
7. Volksgezondheid en milieu	23.521	23.467	25.720	25.419	301	V
8. Volkshuis, ruimt.ord. en sted. vern.	7.482	6.966	7.165	6.064	1.101	V
Totaal lasten programma's	188.371	174.056	196.246	198.591	-2.345	N
Algemene dekkingsmiddelen	3.098	4.985	3.063	2.412	651	V
Overhead	23.904	24.969	30.157	29.244	913	V
Vennootschapsbelasting	27	50	50	292	-242	N
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Totaal lasten voor mutatie reserves	215.401	204.060	229.516	230.539	-1.023	N
Toevoegingen reserves	26.194	102	17.513	17.513	-	-
Totaal lasten na mutatie reserves	241.594	204.162	247.030	248.052	-1.023	N

Totaal saldo baten en lasten		11.143	4.525	9.541	5.015	V
Saldo baten en lasten 2024	5.200	V				
Mutaties reserves 2024	185	N				
Resultaat na bestemming	5.015	V				

2.5 Toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening

Verloop 2024 <i>(bedragen x € 1.000)</i>	Saldo
Primaire begroting	0
Stelpost vrije ruimte	0
<i>Saldo primaire begroting</i>	0
Eerste Bestuursrapportage	<u>82</u>
<i>Saldo na Eerste BR</i>	82
Tweede Bestuursrapportage	<u>961</u>
<i>Saldo na Tweede BR</i>	1.043
Laatste bijstelling begroting	<u>3.482</u>
<i>Saldo na laatste bijstelling</i>	4.525
Jaarrekeningresultaat	<u>9.541</u>
Verschil jaarrekening tov begroting incl wijzigingen	5.015

Totaalanalyse

Het jaarrekeningresultaat over 2024 is € 9.540.758

A. Analyses per programma - algemeen

Hieronder geven we een toelichting op afwijkingen per programma. Voordat we dat doen gaan we in op salarissen en inhuur, omdat dit zowel de programma's als het taakveld overhead raakt.

Salarissen/ inhuur personeel

De salaris- en inhuurkosten van alle medewerkers worden toegerekend aan de diverse taakvelden en daarmee aan de programma's. In de analyse gaan we in op de begroting en realisatie ten aanzien van salarissen en inhuur over 2024 op totaalniveau, dat wil zeggen over alle programma's en het taakveld overhead heen. De bedragen zijn exclusief raad, college en griffie. Het bestuur wordt toegelicht bij programma o.

We onderscheiden diverse soorten inhuur:

- ▶ Inhuur formatie: inhuur bij niet ingevulde vacatures
- ▶ Inhuur incidenteel: inhuur bij projecten of tijdelijke vraag
- ▶ Inhuur in verband met vervanging wegens ziekte of zwangerschap
- ▶ Inhuur voor Novatec

Hieronder gaan we eerst in op salarissen en inhuur formatie bij niet ingevulde vacatures, en vervolgens op incidentele inhuur en inhuur wegens ziekte. Inhuur voor Novatec komt ten laste van specifieke budgetten en wordt indien nodig elders toegelicht.

Salarissen en inhuur formatie niet ingevulde vacatures (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Realisatie 2024	Vershil
Salarissen personeel	43.014	42.846	168 V
Naar projecten	272	16	256 V
Uitleen	-81	-173	92 V
Loonkostensubsidie	0	-53	53 V
Totaal salarissen	43.205	42.636	569 V
Inhuur formatie niet ingevulde vacatures	6.468	5.329	1.139 V
Totaal salarissen en inhuur formatie niet ingevulde vacatures	49.673	47.965	1.708 V

Aan salarissen personeel hebben we € 43,0 miljoen begroot, en € 42,8 miljoen gerealiseerd. Daarnaast hebben we voor € 0,3 miljoen aan project-salarislasten begroot. Tegenover deze salarislasten staat een eigen dekking. In de begroting ging het om opvang ontheemden Oekraïne en voor uitvoering van de TOZO (Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers). We hebben meer salarislasten toe kunnen rekenen waardoor deze post lager is geworden.

Uitleen personeel leverde € 0,1 miljoen meer op dan begroot. Aan loonkostensubsidies hebben we € 0,1 miljoen ontvangen. Na deze aanpassingen waren de werkelijke salarislasten € 42,6 miljoen. Aan inhuur formatie bij niet ingevulde vacatures hebben we € 6,5 miljoen begroot en € 5,3 miljoen gerealiseerd.

Incidentele inhuur (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Realisatie 2024	Vershil
Inhuur incidenteel	2.011	2.217	- 206 N

Aan incidentele inhuur hebben we € 0,2 miljoen meer besteed dan geraamd.

Inhuur wegens ziekte (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Realisatie 2023	Vershil
Inhuur bij ziekte	1.660	1.663	-3 N
Verrekening UWV	-417	-525	108 V
Totaal	1.243	1.138	105 V

Voor inhuur wegens ziekte of zwangerschap hebben we in 2024 € 1,7 miljoen geraamd. De totale inhuurkosten wegens ziekte of zwangerschap waren ook € 1,7 miljoen. We hebben € 0,5 miljoen aan UWV-inkomsten ontvangen ter dekking van deze inhuurkosten. Na verrekening hiervan is sprake van een voordeel van € 105.000.

Programma o – Bestuur en ondersteuning

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

o. Bestuur en ondersteuning (Bedragen x € 1.000)	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten programma o	1.372	1.334	-37	N
Lasten programma o	6.373	7.053	-680	N
Saldo van baten en lasten	5.002	5.719	-718	N
Onttrekkingen reserves	-	-	-	-
Toevoegingen reserves	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	5.002	5.719	-718	N

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
801 N	801 N		<u>Pensioenen wethouders</u> Voor de dekking van (toekomstige) pensioenverplichtingen van de wethouders moeten we geld reserveren. In de begroting hebben we hiervoor een jaarlijkse storting van € 225.000 in de voorziening pensioenen opgenomen. Na afloop van het jaar berekent een extern bureau de hoogte van de benodigde middelen. Met name door rente-ontwikkelingen ontstaan grote verschillen met de begroting. Uit de actualisatie blijkt dat € 863.000 moet worden gestort in de voorziening. Daarnaast hebben we € 163.000 aan uitgekeerde pensioenen verantwoord. Per saldo een nadeel van € 801.000 op pensioenen wethouders.
224 V	224 V		<u>Correctie IKB</u> Over 2022 en 2023 hebben we Individueel keuzebudget gereserveerd. Dat was niet nodig omdat deze middelen zijn uitgekeerd. Hierdoor kan een bedrag vrijvallen.
140 N	103 N	37 N	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleinere afwijkingen zorgen voor € 103.000 hogere lasten en voor € 37.000 lagere baten.
718 N	680 N	37 N	Totaal afwijking programma

Programma 1 – Veiligheid

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

1. Veiligheid (Bedragen x € 1.000)	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten programma 1	289	296	7	V
Lasten programma 1	6.622	6.576	46	V
Saldo van baten en lasten	6.333	6.280	53	V
Onttrekkingen reserves	238	238	-	-
Toevoegingen reserves	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	6.094	6.042	53	V

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
			<u>Diverse verschillen</u>
			Diverse kleinere afwijkingen zorgen voor € 46.000 lagere lasten en voor € 7.000 hogere baten.
53 V	46 V	7 V	Totaal afwijking programma

Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

2. Verkeer, vervoer en waterstaat (Bedragen x € 1.000)	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten programma 2	924	1.099	174	V
Lasten programma 2	12.339	12.587	-248	N
Saldo van baten en lasten	11.414	11.488	-74	N
Onttrekkingen reserves	732	732	-	-
Toevoegingen reserves	423	423	-	-
Resultaat na mutatie reserves	11.106	11.179	-74	N

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
45V	176N	221V	<u>Wegen</u> Per saldo hebben wij op het onderdeel wegen in de jaarrekening 2024 een positief resultaat van € 45.000. Dit voordeel ontstaat vooral door het vele werk van de nutsbedrijven dat is uitgevoerd in 2024 waardoor er extra leges zijn ontvangen. Hierdoor zijn er ook meer inkomsten uit degeneratievergoedingen. Aan de lastenkant is een overschrijding ontstaan van € 176.000. Deze overschrijding komt vooral doordat er meer werkzaamheden moesten worden uitgevoerd in verband met herstelwerkzaamheden die het gevolg waren van het werk van de nutsbedrijven.
103V	103V		<u>Bruggen</u> De post onderhoud en exploitatie bruggen geeft in de jaarrekening 2024 een onderschrijding van € 103.000. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat het in de tweede bestuursrapportage 2024 beschikbaar gestelde budget voor onderhoud hekken Nienoord ad € 76.500 niet is besteed in 2024. Uitvoering is begin 2025 opgepakt. Via resultaatbestemming jaarrekening 2024 wordt dit budget opgevoerd in de begroting 2025.
211N	211N		<u>Waterwegen</u> In de begroting 2023 was een bedrag van € 550.000 gereserveerd voor de afvoer van slootruigte milieustraat De Tweemat. Van dit bedrag was in 2023 € 150.000 niet besteed en daarom overgeheveld naar 2024. De laatste partij is op aandringen van de ODG in 2024 afgevoerd. De uiteindelijke kosten van afvoer en verwerking zijn hoger geworden dan in 2023 geraamd. Gaat om € 156.000. Nadelig. voor de gemeente was dat de afvoer van het materiaal in een natte periode moest worden uitgevoerd. Dit heeft gezorgd voor een zwaardere fractie en daardoor hogere kosten. Nu zijn alle depots afgevoerd en voldoen wij in die zin weer aan de vergunning. In 2023 is een groot gedeelte van het budget baggeren niet gebruikt omdat toen de baggerlocaties zijn geïnventariseerd, locaties zijn geprioriteerd, bodem- en ecologisch onderzoek is uitgevoerd. In 2024 zijn daardoor extra baggerwerkzaamheden uitgevoerd, waardoor er een overschrijding is ontstaan van € 41.000.
112 N	64 N	48 N	<u>Parkeren</u>

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
			Het onderhoud van de parkeergarage is in 2024 wederom overschreden door vervanging van draaiende delen als deuren. Ook het onderhoud van de lift en de roltrap bracht meer onderhouds(kosten) met zich mee dan geraamd. Daarnaast is er een incidentele verrekening met terugwerkende kracht geweest over de afgelopen jaren met de beheerder van de garage.
101 V	100 V	1 V	<u>Diverse verschillen</u>
74 N	248N	174V	Totaal afwijking programma

Programma 3 – Economie

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

3. Economie (Bedragen x € 1.000)	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten programma 3	68	71	3	V
Lasten programma 3	974	756	218	V
Saldo van baten en lasten	906	685	222	V
Onttrekkingen reserves	25	25	-	-
Toevoegingen reserves	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	881	660	222	V

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
138 V	138 V	0	<u>Stimulering bedrijvigheid</u> Er is sprake van onderbesteding doordat het niet is gelukt een projectleider ruimtelijke economie / bedrijventerreinen te werven. Deze is inmiddels geworven waarmee deze middelen structureel zijn ingezet.
78 V	0	0	<u>Herstructurering bedrijventerreinen</u> Voor herstructurering van bedrijventerreinen zijn middelen beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn beschikbaar voor het opstellen van het Masterplan Leek- Tolbert. In 2024 zijn deze nog niet volledig ingezet.
61 V	0	0	<u>Salarissen en inhuur</u> In de begroting 2024 hebben we de salariskosten van alle medewerkers toegerekend aan de taakvelden en programma's waarvoor zij naar verwachting werkzaam zijn. De werkelijke kosten voor salarissen en inhuur verantwoorden we ook per taakveld. Bij programma 3 is sprake van een voordeel van € 61.000 bij salarissen en inhuur voor niet ingevulde vacatures. In de inleiding bij 2.5 Toelichting op baten en lasten zijn de integrale salariskosten en de kosten voor inhuur nader toegelicht
55 N	59 N	3 V	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen
222 V	218 V	3 V	Totaal afwijking programma

Programma 4 – Onderwijs

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

4. Onderwijs (Bedragen x € 1.000)	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten programma 4	1.102	1.069	-33	N
Lasten programma 4	7.997	7.715	282	V
Saldo van baten en lasten	6.895	6.646	249	V
Onttrekkingen reserves	69	52	-17	N
Toevoegingen reserves	-	-	-	-
Resultaat na mutatie reserves	6.826	6.594	232	V

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
198V	229 V	31 N	<u>Onderwijshuisvesting</u> De tijdelijke opvang van Oekraïners vindt o.a. plaats in een aantal leegstaande schoolgebouwen. Op deze schoolgebouwen zit nog een boekwaarde waarover rente wordt berekend en waarop wordt afgeschreven. De kapitaallasten zijn ten laste gebracht van het budget opvang Oekraïners (programma 6). Dit geeft binnen programma 4 een voordeel van € 229.000.
3 V	61 N	64 V	<u>Doorstroompunt (voorheen RMC)</u> De lasten en baten met betrekking tot Doorstroompunt zijn circa € 60.000 hoger dan begroot. Dit heeft te maken met de toegenomen kosten van Route Rubicon. Deze 2 jarige mbo-opleiding heeft een eigen locatie gekregen. De financiering is ten dele gedaan uit extra middelen van het Regionaal Programma VSV (voortijdig schoolverlaten)
0	92V	92N	<u>Onderwijsachterstand</u> De lasten en de baten zijn € 92.000 lager dan begroot. Dit komt doordat er minder subsidie is gedeclareerd voor Voorschoolse Educatie (VE) vanwege een lichte daling in het aantal doelgroepkinderen met een indicatie. Voorts is een locatie met Voor- en Voerschoolse Educatie (VVE) is gestopt, waardoor er geen subsidie werd toegekend.
31 V	22 V	9 V	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen
232 V	282 V	50 N	Totaal afwijking programma

Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

5. Sport, cultuur en recreatie (Bedragen x € 1.000)	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten programma 5	2.992	3.425	433	V
Lasten programma 5	19.246	19.219	27	V
Saldo van baten en lasten	16.254	15.794	460	V
Onttrekkingen reserves	1.866	1.771	-95	N
Toevoegingen reserves	1.693	1.693	-	-
Resultaat na mutatie reserves	16.081	15.717	365	V

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
137 V	122 V	15 V	<u>Openbaar groen</u> In verband met onderbezetting bij de buitendienst is een gedeelte van het onderhoudswerk uitbesteed bij derden en een deel vrijgevallen.
133 V	133 V	o	<u>Musea</u> Voor de sanering van de grond bij museum Wierdenland is € 95.000 eenmalig beschikbaar gesteld. De sanering vindt plaats in 2025. We stellen voor om het bedrag daarom te bestemmen voor 2025. Daarnaast is het budget voor (versterking) musea niet volledig ingezet in 2024.
87 V	6 V	81 V	<u>Sporthal Bokkediek Grijskerk</u> De huurinkomsten van sporthal De Bokkediek zijn hoger dan geraamd. Deze baten zijn incidenteel en deels huurbaten van voorgaande jaren.
66 V	1 V	65 V	<u>Sport algemeen</u> De SPUK-sport uitkering wordt jaarlijks op basis van de vastgestelde begroting aangevraagd. De Rijksuitkering heeft een plafond en de totale aanvraag van gemeenten bepaalt de uitkering. In de jaarrekening hebben we een uitkering van € 702.000 berekend. Deze wordt achteraf door het Rijk vastgesteld. De berekening is € 65.000 hoger dan door het Rijk op basis van de begroting beschikt.
54 V	50 V	4 V	<u>Cultureel erfgoed</u> Het onderhoudsbudget op de betreffende gebouwen is niet volledig ingezet door wel gepland, maar nog niet nog niet uitgevoerd schilderwerk.
35 V	40 N	75 V	<u>Sportaccommodaties</u> Op basis van veiligheidsrapporten moesten meer toestellen worden vervangen. De Covid-regeling tegemoetkoming verhuurders (TVS) is in 2024 afgewikkeld wat een eenmalige bate met zich meebrengt.

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
57 N	83 N	26 V	<u>Sportvelden</u> Het onderhoud aan onze sportvelden heeft in 2024 meer gekost dan was geraamd in de begroting 2024. Het gaat hierbij om diverse kosten die zijn gemaakt binnen de afspraken die wij hebben met de gebruikers. Zoals maaien, vervanging ballenvangers, speelklaar maken velden, drainage, bestrating en vervanging verlichting.
40 N	70 N	30 V	<u>Zwemkasteel Leek</u> Het onderhoudsbudget is overschreden door onder meer het upgraden van een kledinglockerkastjes en het vervangen van verlichting van de glijbaan. Overigens worden over- en onderschrijdingen op het onderhoud van gebouwen verrekend met de reserve onderhoud gebouwen.
56 N	56 N	0	<u>Salarissen en inhuur</u> In de begroting 2024 hebben we de salariskosten van alle medewerkers toegerekend aan de taakvelden en programma's waarvoor zij naar verwachting werkbaar zijn. De werkelijke kosten voor salarissen en inhuur verantwoorden we ook per taakveld. Bij programma 5 is sprake van een nadeel van € 56.000 bij salarissen en inhuur voor niet ingevulde vacatures. In de inleiding bij 2.5 Toelichting op baten en lasten zijn de integrale salariskosten en de kosten voor inhuur nader toegelicht
58 N	56 N	2 N	<u>Pinksterkermis</u> De kosten voor de pinksterkermis zijn overschreden door uitgaven voor zaken als bebording en toiletvoorzieningen.
81 N	106 N	25 V	<u>Topsorthal Leek</u> De overschrijding is grotendeels door stijging van energielasten. In 2025 wordt een nieuwe lichtinstallatie geïnstalleerd wat besparingen zal opleveren. De huuropbrengsten vallen hoger uit door huuropbrengsten uit 2023 die in 2024 worden verwerkt.
98 N	98 N	0	<u>Openbaar groen-Novatec en buitendienst</u> In de 1e bestuursrapportage 2024 is een budget van € 474.000 beschikbaar gesteld voor inhuur derden in verband met personele onderbezetting bij de buitendienst. De feitelijke inhuur heeft € 571.700 gekost. Een overschrijding van bijna € 98.000.
244 V	225 V	19 V	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen
365 V	27 V	338 V	Totaal afwijking programma

Programma 6 – Sociaal domein

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

6. Sociaal Domein (Bedragen x € 1.000)	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Vershil 2024	V/N
Baten programma 6	42.823	43.638	815	V
Lasten programma 6	110.233	113.625	-3.392	N
Saldo van baten en lasten	67.410	69.987	-2.576	N
Onttrekkingen reserves	1.779	1.745	-34	N
Toevoegingen reserves	3.808	3.808	-	-
Resultaat na mutatie reserves	69.440	72.050	-2.610	N

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
353 V	353 V	o	<u>Salarissen en inhuur</u> In de begroting 2024 hebben we de salariskosten van alle medewerkers toegerekend aan de taakvelden en programma's waarvoor zij naar verwachting werkzaam zijn. De werkelijke kosten voor salarissen en inhuur verantwoorden we ook per taakveld. Bij programma 6 is sprake van een voordeel van € 353.000 bij salarissen en inhuur voor niet ingevulde vacatures. In de inleiding bij 2.5 Toelichting op baten en lasten zijn de integrale salariskosten en de kosten voor inhuur nader toegelicht
240 V	98 V	142 V	<u>Beschermd Wonen</u> De baten vallen € 142.000 hoger uit dan begroot. Op basis van de prognose december 2024 is er sprake van een vrijval van € 680.000 in plaats van de begrote € 440.000 vanuit centrumgemeente Groningen inzake Beschermd Wonen. Dit ontstaat met name door lagere zorgkosten. Een deel van de geoormerkte gelden lokale investeringen is niet in 2024 besteed en dit schuift door naar 2025. Dit betekent dat de baten en lasten € 98.000 lager uitvallen.
143 V	143 V	o	<u>Inkomensondersteuning</u> Met betrekking tot inkomensondersteuning is er sprake van een overschot op meerdere onderdelen van in totaal ongeveer € 140.000. De oorzaak is dat het aantal toekenningen inkomensondersteuning net zoals in 2022 en 2023 lager is uitgevallen dan verwacht. Dit past in het beeld, omdat ook het aantal bijstandsgerechtigden steeds verder afneemt.
135 V	135 V	o	<u>Integraal armoedebeleid</u> Aan het begin van deze collegeperiode is structureel € 600.000 extra opgenomen voor armoedebeleid. In 2024 hebben we hiervan om diverse redenen € 135.000 niet kunnen besteden aan armoedebeleid. Bij de resultaatbestemming 2024 wordt voorgesteld dit bedrag over te hevelen naar 2025.
225 N	299N	74 V	<u>Wmo Hulp bij het Huishouden</u> Wmo Maatwerkvoorziening, Hulp bij het huishouden laat een nadeel zien van € 0,2 miljoen ten opzichte van het budget van € 6 miljoen. De lasten zijn € 0,3 miljoen hoger wat met name ontstaat

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
			door herijking tarieven vanaf 2024. De hogere baten van circa €0,1 miljoen ontstaat doordat de eigen bijdrage hoger uitvalt dan verwacht. Dit door toename van het aantal cliënten wat een eigen bijdrage betaalt.
73 V	14V	59V	<u>BBZ Bedrijfskredieten</u> Op het onderdeel BBZ-bedrijfskredieten is er per saldo sprake van een voordeel van € 73.000. Dit ontstaat met name door hogere dan verwachte terugvorderingen.
21V	340N	361V	<u>Leefgeld Oekraïners</u> De verstrekkingen 2024 zijn € 340.000 hoger dan het begrote bedrag van € 200.000. Deze extra lasten worden volledig vergoed door het Rijk. Het voordeel van € 21.000 komt doordat er een vergoeding wordt ontvangen voor de werkzaamheden die wij verrichten voor de uitvoering van de regeling.
o	184 V	-184 N	<u>Specifieke Uitkering Domein Overstijgend Samenwerken</u> Ten opzichte van de begroting vallen de lasten € 184.000 lager uit dan het begrote bedrag van € 273.000. Dit ontstaat doordat het aantal deelnemers aan DOS experimenten lager is uitgevallen dan verwacht. Hierdoor zijn de baten ook € 184.000 lager. Het niet bestede deel van deze specifieke uitkering, te weten € 593.000, wordt op de balans geparkeerd. Dit bedrag gaat terug naar het Rijk.
o	136 V	136N	<u>Specifieke Uitkering Wet Inburgering</u> Ten opzichte van de begroting vallen de lasten € 136.000 lager uit dan begroot. Dit ontstaat doordat het daadwerkelijk aantal gehuisveste statushouders lager uitvalt dan verwacht. Hierdoor zijn de baten ook € 136.000 lager. Het niet bestede deel van deze specifieke uitkering wordt op de balans geparkeerd.
o	80V	-80N	<u>HAR statushouders</u> Via de zogenaamde Hotel- en accommodatieregeling (HAR) zijn in 2024 11 statushouders geplaatst in een tijdelijke opvang voor maximaal 6 maanden. De opvang via deze regeling is jaar overschrijdend en wordt volledig vergoed door het COA en is daardoor budgettair-neutraal. Zowel de lasten als de baten zijn lager dan begroot omdat ontvangen budget 2024 is overgegaan naar 2025 (via de balans).
46 N	469 N	423 V	<u>Uitvoering Beschermd Wonen ZIN/PGB</u> Met betrekking tot uitvoering Beschermd Wonen zijn de zorglasten € 469.000 hoger dan begroot. Hiervan heeft € 423.000 betrekking op de zorglasten 2024. Deze zorglasten worden volledig vergoed door de centrumgemeente Groningen. De baten vallen door die vergoeding uit de centrumgemeente € 423.000 hoger uit dan begroot. Het nadeel van € 46.000 heeft met name betrekking op afrekening voorgaande jaren.
52 N	52 N	o	<u>Wmo Dagbesteding en Begeleiding 75-</u> Wmo Dagbesteding en Begeleiding laat een nadeel zien van € 52.000 wat een beperkte afwijking is ten opzichte van het begrote budget van afgerond € 5,6 miljoen.
60 N	560V	619 N	<u>Noodopvang Oekraïners</u> In de laatste bestuursrapportage 2024 is rekening gehouden met een positief resultaat van € 750.000 op de exploitatie van de Oekraïne-opvang. Het feitelijk resultaat 2024 komt € 60.000 lager uit. Zowel aan de lasten- als aan de batenkant zijn de afwijkingen groter. Per saldo

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
			blijft er dan een te verklaren nadelig verschil over van € 60.000. Dit verschil zit in diverse posten die bij de opstelling van de laatste bestuursrapportage 2024 nog niet goed waren in te schatten.
82 N	147 N	65 V	<u>Re-integratie</u> De lasten met betrekking tot re-integratie vallen € 147.000 hoger uit dan begroot. Dit ontstaat met name door de verstrekte vergoedingen voor reiskosten inburgering. Daarnaast zijn de baten € 65.000 hoger. Dit heeft te maken met de afrekening ESF gelden die een voordeel voor de gemeente Westerkwartier opleverde.
98 N	91 N	7 N	<u>Club- en buurthuizen</u> De begroting van de Hazelaar is in 2024 niet juist begroot. Dit veroorzaakt dit tekort.
114 N	137 N	24 V	<u>Bijzondere Bijstand/Statushouders</u> Met betrekking tot bijzonder bijstand is er sprake van een nadeel van € 114.000. Dit ontstaat door hogere lasten van € 137.000. De overschrijding heeft te maken met de extra statushouders die de gemeente het afgelopen jaar heeft gehuisvest. Statushouders die in de gemeente komen wonen krijgen een lening voor de inrichting van hun woning. Tegenover deze extra kosten is er in 2024 meer afgelost op reeds verstrekt leningen. Dit levert een voordeel op.
137 N	128 N	9 N	<u>Wmo Vervoer</u> Met betrekking tot Wmo Vervoer is er sprake van een nadeel van € 137.000. Dit heeft te maken met enkele dure autoaanpassingen en de toenemende vraag naar elektrische fietsen. Deze post fluctueert jaarlijks.
157 N	157 N	o	<u>Algemeen Maatschappelijk Werk</u> De kosten van de Schans vallen € 137.000 hoger uit dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een verandering van de indexatie methodiek. Voorheen werd eens per halfjaar geïndexeerd. Met ingang van 2024 is men overgestapt naar jaarlijkse indexatie.
486 N	513 N	27 V	<u>BUIG³ (onderdeel BBZ)</u> Op het onderdeel BUIG is er per saldo sprake van een nadeel van € 0,5 miljoen. De hogere lasten ontstaan met name doordat de uitkeringen € 430.000 hoger uitvallen dan verwacht. Dit op een totaalbudget van € 15 miljoen. Ten opzichte van de primitieve begroting is er sprake van een voordeel € 2,7 miljoen.
845 N	1.354 N	509 V	<u>Novatec</u> Op programma 6 zijn inzake Novatec de lasten € 1.354.000 hoger en de baten zijn € 509.000 hoger. In totaal is het effect € 845.000 nadelig. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Novatec.
1.497 N	1.497 N	o	<u>Jeugdhulp</u> Jeugdhulp (ZIN/PGB en overig) laat een nadeel zien van € 1,5 miljoen ten opzichte van het begrote budget jeugd van afgerond € 25 miljoen. Ten opzichte van de primitieve begroting is er sprake van een tekort van € 3,7 miljoen. Van het tekort van € 1,5 miljoen heeft circa € 0,7 miljoen betrekking op hogere vraag naar Jeugdhulp wat via de RIGG loopt. De gemiddelde indicatiewaarde neemt toe. Zichtbaar is dat er

³ BUIG is de benaming voor een gebundelde uitkering van het Rijk aan gemeenten voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie.

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
			minder lichte producten worden ingezet, maar meer specialistische. Daarnaast zijn de kosten voor lokaal verstrekte maatwerkoplossingen € 0,7 miljoen hoger uitgevallen. Door gaten in het jeugdhulplandschap en gebrek aan gedeelde verantwoordelijkheid, wordt in sommige casuïstiek – na lang zoeken, soms onder hoge druk van crisis - uitgeweken naar maatwerkoplossingen met hulp van niet-gecontracteerde aanbieders. Tariefafspraken worden per casus gemaakt en de kosten lopen soms hoog op. Daarbij is afgelopen periode ook nadrukkelijk onderzocht of het op andere wijze verstrekt kon worden. Dat bleek voor deze kosten niet mogelijk. Tenslotte zijn er extra kosten (circa € 0,2 miljoen) in verband met 3Noord en transformatie Jeugdzorg en heeft er een voordelige correctie kosten voorgaande jaren plaatsgevonden ter hoogte van circa € 0,2 miljoen.
224 V	89 V	132 V	<u>Diverse verschillen</u>
			Diverse kleine verschillen
2.610 N	3.392 N	781 V	Totaal afwijking programma

Programma 7 – Volksgezondheid en milieu

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

7. Volksgezondheid en milieu (Bedragen x € 1.000)	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten programma 7	21.754	22.415	661	V
Lasten programma 7	25.720	25.419	301	V
Saldo van baten en lasten	3.966	3.004	962	V
Onttrekkingen reserves	800	800	-	-
Toevoegingen reserves	1.413	1.413	-	-
Resultaat na mutatie reserves	4.579	3.617	962	V

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
299 V	624 N	923 V	<u>Afval en milieustraat</u> Het bruto-resultaat van de kostendekking wordt met een kostendeckingspercentage toegelicht in de paragraaf lokale heffingen. In dit bruto-resultaat worden ook extracomptabele kosten als overhead en btw meegenomen. De begrote lasten, na bijstelling in de tweede bestuursrapportage, op afval en milieustraat worden met respectievelijk € 306.000 en € 317.000 overschreden. In deze nadelen zit een afwikkeling van diverse dispuutpunten met afvalverwerker Hoeksema verwerkt. Deze dispuutpunten hadden vooral te maken met het wegvallen van werkzaamheden in de groenverwerking op de Tweemat en de gevolgen hiervan. Op de baten is een voordeel van € 0,95 miljoen door liquidatie van ARCG. Op de milieustraat zijn de opbrengsten van het brengstation € 49.000 hoger dan geraamd. De genoemde nadelen en het voordeel zijn grotendeels incidentele resultaten. Structurele resultaten worden meegenomen bij de tariefstelling voor begrotingsjaar 2026.
395 V	310 V	85 V	<u>Duurzaam</u> Om meerdere redenen hebben we een overschot op het budget duurzaam. Het gaat om onderdelen uit een gedeelte van het Duurzaamheidsbeleid 2020-2025 en Ondersteuning energietransitie. Voor de Gebiedstransformatie Zuidelijk Westerkwartier (een gedeelte budget RO-gebiedszonneparken á € 125.000) in 2024 hebben we geen personele capaciteit kunnen aantrekken. De subsidie energiecollectieven is om meerdere redenen minder goed benut dan andere jaren (á € 20.000). Door de aankondiging van de subsidieregeling vanuit Nij Begun maatregel 29 is gekozen om in te zetten op de werving van nieuw personeel. Dit betekent dat campagnes en voorlichtingsactiviteiten in 2024 nog niet hebben plaatsgevonden. Tot slot was er vooraf budget gereserveerd voor verduurzamen bedrijventerrein (€ 50.000). Het is gebleken dat er – mede door de afgekondigde netcongestie en wachttijden voor het aansluiten van nieuwe bedrijven – meer

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
			animo is voor een innovatieaanpak rondom energiehubs, die is doorgeschoven naar 2025.
79 V	79 V	o	<u>Dienstverleningsovereenkomst GGD</u> Er is sprake van een voordeel van € 79.000 met betrekking tot de dienstverleningsovereenkomst GGD.
33 V	216 N	249 V	<u>Watertakenplan</u> De raming kosten energieverbruik voor de pompunits e.d. is de afgelopen jaren onvoldoende bijgesteld. Over 2024 is deze post overschreden met een bedrag van € 172.000. In de begroting 2025 is deze post al verhoogd. Door het Noordelijk Belastingkantoor zijn aanslagen verontreinigings- en zuiveringsheffing opgelegd voor de jaren 2021 tot en met 2024. Hiermee was in de begroting geen rekening gehouden. Dit leidt tot een overschrijding van € 32.000. Dan blijft over een te verklaren verschil aan de lastenkant van € 12.000. Dit is het saldo van diverse onderhoudsposten. Aan de batenkant is een voordeel ontstaan van € 249.000. De opbrengsten rioolheffing 2024 lopen nagenoeg in de pas met de ramingen. De overschrijding is hoofdzakelijk ontstaan door een grotere onttrekking aan de voorziening riolen. Een bedrag van € 229.000 hoger dan was geraamd in de begroting. Deze onttrekking is gebaseerd op de toegerekende lasten en baten rioleringen waarbij uitgangspunt 100% kostendekking is.
o	152 V	152 N	<u>Aanpak energiearmoede</u> Voor uitvoering van de regeling reductie energie is in totaal een uitkering van € 1.433.000 beschikbaar. Het doel van de regeling is het verminderen van CO ₂ uitstoot door het nemen van energiebesparende maatregelen door huiseigenaren en, in mindere mate, huurders. Met deze regeling zetten gemeenten projecten op waarmee huiseigenaren voorgelicht en gestimuleerd worden energiebesparende maatregelen te nemen. De regeling loopt door in 2025. Het saldo van deze specifieke uitkering is € 0, omdat deze regeling financieel neutraal wordt verwerkt. Er is minder ingezet dan begroot in 2024.
o	103 V	103 N	<u>Proeftuin aardgasvrije wijken</u> De dorpen Midwolde, Oostwold, Lettelbert (MOL-dorpen) zijn aangewezen als een van de 64 proeftuinen aardgasvrije wijken. De gemeente heeft een subsidie van € 4,6 miljoen ontvangen om de woningen in de MOL-dorpen aardgasvrij te maken. In 2022 t/m 2024 is in totaal ruim € 1,2 miljoen ingezet. Er resteert nog € 3,4 miljoen. Het saldo van deze specifieke uitkering is € 0, omdat deze regeling financieel neutraal wordt verwerkt. Er is minder ingezet dan begroot in 2024.
6 N	6 N	o	<u>Salarissen en inhuur</u> In de begroting 2024 hebben we de salariskosten van alle medewerkers toegerekend aan de taakvelden en programma's waarvoor zij naar verwachting werkzaam zijn. De werkelijke kosten voor salarissen en inhuur verantwoorden we ook per taakveld. Bij programma 7 is sprake van een nadeel van € 6.000 bij salarissen en inhuur voor niet ingevulde vacatures. In de inleiding bij 2.5 Toelichting op baten en lasten zijn de integrale salariskosten en de kosten voor inhuur nader toegelicht.

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
43 N	440 V	484 N	<u>Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)</u> Deze (meerjarige) uitkering heeft als doel om de capaciteit te vergroten voor de uitvoering van klimaat- en energiebeleid. De salariskosten worden grotendeels verantwoord op de betreffende kostenplaats waar alle salariskosten in het kader van duurzaam worden verantwoord. Per saldo (met een relatie tot de salariskosten) komt deze specifieke uitkering uit op € 0, omdat deze regeling financieel neutraal wordt verwerkt. Er is minder ingezet dan begroot in 2024.
54 N	51 N	3 N	<u>PG en Z</u> Met betrekking tot PG en Z is er per saldo sprake van een nadeel van € 54.000. Dit ontstaat met name door een nabetaling van afgerond € 40.000 aan de gemeenschappelijke regeling PG en Z onderdeel GGD. Dit onderdeel had over 2024 een nadelig resultaat van € 0,5 miljoen.
259 V	114 V	146 V	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen.
962 V	301 V	661 V	Totaal afwijking programma

Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit programma. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

8. Volkshuisvest., ruimtelijke ord. en sted. vern. (Bedragen x € 1.000)	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten programma 8	3.251	4.909	1.658	V
Lasten programma 8	7.165	6.064	1.101	V
Saldo van baten en lasten	3.914	1.155	2.759	V
Onttrekkingen reserves	2.117	2.077	-40	N
Toevoegingen reserves	2.361	2.361	-	-
Resultaat na mutatie reserves	4.159	1.439	2.719	V

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
1.266 V	560 V	706 V	<u>Grondexploitaties</u> In de laatste financiële rapportage 2024 is voor de grondexploitaties een doorkijk gemaakt richting einde jaar. Deze doorkijk is verwerkt in de begroting. Ten opzichte van deze laatste bijstelling zien we een positieve bijstelling van de verliesvoorzieningen van per saldo € 0,35 mln. en een winstneming van € 0,85 mln. Voorgesteld wordt de winstneming conform besluit toe te voegen aan de reserve grondexploitaties.
979 V	94 N	1.073 V	<u>Bouw- en woningtoezicht</u> Het aantal aangevraagde en verleende omgevingsvergunningen bouw ligt in 2024 hoger dan begroot en er is mede daardoor meer personele inzet gepleegd die we hebben kunnen dekken uit de extra opbrengsten.
273 V	238 V	35 V	<u>Versnellen woningbouwopgave</u> Voor het versnellen van de woningbouwopgave is € 1 miljoen structureel in de begroting opgenomen. Grotendeels is het begrote bedrag ingezet ter dekking van personele capaciteitskosten. Per saldo is € 0,2 miljoen in 2024 (incl. salarissen elders opgenomen in deze analyse) nog niet concreet ingezet.
145 V	137 V	8 V	<u>Ruimtelijke ordening</u> Voor de verhoogde taakstelling asielzoekers en de beleidsintensivering "een thuis voor iedereen" zijn structurele bedragen begroot van respectievelijk € 125.000 en € 50.000. Deze zijn nog niet volledig ingezet omdat een deel van de kosten ten laste van de Reserve Migratie zijn gebracht in 2024, of pas in 2025 worden verwacht.
76 V	76 V	o	<u>Omgevingswet</u> Voor de implementatie van de Omgevingswet is (tijdelijk) budget beschikbaar vanuit verstrekte rijksbijdragen. Voor de onbestede middelen wordt voorgesteld deze te bestemmen voor dit doel om de komende jaren te werken aan een

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
			gebiedsdekkend Omgevingsplan, conform de wettelijke verplichtingen hiertoe.
8 V	8 V		o <u>Salarissen en inhuur</u> In de begroting 2024 hebben we de salariskosten van alle medewerkers toegerekend aan de taakvelden en programma's waarvoor zij naar verwachting werkbaar zijn. De werkelijke kosten voor salarissen en inhuur verantwoorden we ook per taakveld. Bij programma 8 is sprake van een voordeel van € 8.000 bij salarissen en inhuur voor niet ingevulde vacatures. In de inleiding bij 2.5 Toelichting op baten en lasten zijn de integrale salariskosten en de kosten voor inhuur nader toegelicht.
o	95 V	95 N	<u>Poort van Leek</u> Deze bijdrage uit de Rijksregeling Startbouwimpuls bedraagt in € 311.500. Hiervan is € 216.000 ingezet in 2024 voor het boekverlies op de grondverkoop van de locatie "Poort van Leek" aan de Euroweg te Leek.
61 N	61 N		o <u>Masterplan Leek Tolbert</u> Een resultaat op masterplan Leek-Tolbert wordt verklaard door salarissen die onder een andere noemer in deze analyse worden toegelicht. Feitelijk geen resultaat op de inzet voor deze Specifieke uitkering die we van het Rijk ontvangen.
43 V	142 V	109 N	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen.
2.719 V	1.101 V	1.618 V	Totaal afwijking programma.

Algemene dekkingsmiddelen

De analyse van de algemene dekkingsmiddelen is opgesplitst naar de onderstaande taakvelden:

Algemene dekkingsmiddelen Baten (Bedragen x € 1.000)	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	347	522	175	V
0.5 Treasury	209	764	555	V
0.61 OZB woningen	10.077	10.105	28	V
0.62 OZB niet-woningen	6.083	6.067	-16	N
0.64 Belastingen overig	65	66	1	V
0.7 Algemene en overige uitkering Gem fonds	139.488	139.892	405	V
0.8 Overige baten en lasten	390	390	-	-
Totaal baten algemene dekkingsmiddelen	156.658	157.806	1.148	V

Algemene dekkingsmiddelen Lasten (Bedragen x € 1.000)	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	945	961	-16	N
0.5 Treasury	764	298	466	V
0.61 OZB woningen	782	752	30	V
0.62 OZB niet-woningen	270	301	-31	N
0.64 Belastingen overig	65	69	-4	N
0.7 Algemene en overige uitkering Gem fonds	9	11	-2	N
0.8 Overige baten en lasten	228	21	208	V
Totaal lasten algemene dekkingsmiddelen	3.063	2.412	651	V

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit taakveld. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2024	Afwijking
Lasten	945	961	-16 N
Baten	347	522	175 V
Saldo	597	438	159V

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
110 V	-89 N	199 V	<u>Overige gebouwen en gronden</u> Voor diverse tijdelijke overige gebouwen en gronden worden eenmalige lasten en baten gemaakt voor onder meer instandhouding van de gebouwen. Te denken valt hierbij aan energie-, onderzoeks-, asbestverwijderingslasten en baten als een vergoeding voor aardbevingsschade. Deze lasten en baten fluctueren jaarlijks sterk.
49 V	73 V	24 N	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen.
159 V	16 N	175 V	

0.4 Overhead

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit taakveld. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Overhead (Bedragen x € 1.000)	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Vershil 2024	V/N
Baten overhead	916	2.262	1.346	V
Lasten overhead	30.157	29.196	961	V
Saldo van baten en lasten	29.241	26.934	2.307	V
Onttrekkingen reserves	802	802	-	-
Toevoegingen reserves	292	292	-	-
Resultaat na mutatie reserves	28.731	26.425	2.307	V

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
1.213 V	1.104 V	109 V	<u>Salarissen en inhuur</u> In de begroting 2024 hebben we de salariskosten van alle medewerkers toegerekend aan de taakvelden en programma's waarvoor zij naar verwachting werkbaar zijn. De werkelijke kosten voor salarissen en inhuur verantwoorden we ook per taakveld. Bij overhead sprake van een voordeel van € 1.104.000 bij salarissen en inhuur. In de inleiding bij 2.5 Toelichting op baten en lasten zijn de integrale salariskosten en de kosten voor inhuur nader toegelicht.
1.101 V		1.101 V	<u>Nij Begun</u> Rijk en regio hebben afspraken gemaakt over de financiering door het rijk van kosten die regionale overheden maken in het kader van Nij Begun. Op basis daarvan verwachten we over 2024 nog € 1,1 miljoen te ontvangen.
90 V	71 V	19 V	<u>Gemeentelijke gebouwen</u> Met name de onderhoudslasten voor de oude locaties voor ambtelijke huisvesting zijn onderschreden. Hierbij wordt uitgegaan van minimaal onderhoud. Het voordeel wordt toegevoegd aan de reserve programma huisvesting ter dekking van nadelen binnen dit programma.
158 N	158 N		<u>Programma huisvesting</u> De salarislasten en inhuurlasten waren circa € 40.000 hoger dan begroot door een te lage prognose van het tarief en loonkosten. Overige goederen en diensten waren circa € 115.000 hoger dan begroot doordat er meubilair is aangeschaft en verhuiskosten van toepassing zijn waarvoor dekking eerst voorzien was in latere jaren vanuit de reserve, collegebesluit wordt nog verwerkt in relatie tot de onttrekkingen in de latere jaren. Het nadeel voor 2024 wordt voorgesteld te onttrekken uit de reserve Programma huisvesting, hier tegenover staan € 114.000 lagere onttrekkingen dan begroot in 2025, 2026, 2027 en 2028.
211 V	211 V		<u>Verlofsparen</u>

			We hebben in de begroting een storting opgenomen in de voorziening van € 500.000. Na afloop van het jaar bleek dat een lager bedrag nodig is.
134 N	134 N		<u>Facilitaire kosten</u>
			De kosten voor beveiliging, post, bedrijfskleding en andere facilitaire zaken waren hoger dan begroot. _Voor een belangrijk deel komt dit door prijsstijgingen. De budgetten zijn niet geïndexeerd. Daarnaast is in 2024 meer dienstkleding besteld._
16 N	133 N	117 V	<u>Diverse verschillen</u>
			Diverse kleine verschillen
2.307 V	961 V	1.346 V	

0.5 Treasury

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit taakveld. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2024	Afwijking
Lasten	764	298	466
Baten	209	764	555
Saldo	555	466	1.021

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
498 V	498 V		<u>Rente lang</u> We hebben € 498.000 minder aan lange rente betaald dan begroot door een foutieve begrotingswijziging.
485 V		485 V	<u>Rente kort</u> We hebben € 485.000 meer aan korte rente ontvangen dan begroot. Pas eind 2024 werd dit voordeel duidelijk.
55 V		55 V	<u>Dividend</u> We hebben € 55.000 meer aan dividend ontvangen. Enexis en BNG keerden een hoger bedrag uit.
17 N	32 N	15 V	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen
1.021 V	466 V	555 V	

0.6 OZB en Belastingen

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit taakveld. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2024	Afwijking
Lasten	1.117	1.122	5
Baten	16.225	16.238	13
Saldo	15.108	15.116	8

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
8 V	5 N	13 V	<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen
8 V	5 N	13 V	

0.7 Algemene uitkering

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit taakveld. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2024	Afwijking
Lasten	9	11	2
Baten	139.488	139.893	405
Saldo	139.479	139.882	403

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
405 V		405 V	<u>Algemene uitkering</u> We hebben € 0,4 miljoen meer uit het gemeentefonds ontvangen dan begroot. Dit komt doordat het Rijk in de decembercirculaire op de valreep extra middelen heeft verstrekt die we niet hadden begroot. Het betreft € 140.000 actualisatie taakmutaties en € 276.000 aan extra middelen voor integratie- en decentralisatie-uitkeringen, met name voor Oekraïne sociaal domein. De verrekening over 2022 en 2023 was € 11.000 lager dan dat we verwachtten.
2 N	2 N		<u>Diverse verschillen</u> Diverse kleine verschillen
403 V	2 N	405 V	

0.8 Overige baten en lasten

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit taakveld. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Begroot incl wijzigingen	Rekening 2024	Afwijking
Lasten	228	21	207
Baten	390	390	0
Saldo	162	369	207

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
149 V	149 V		<u>Stelpost loon- en prijscompensatie</u> Via de algemene uitkering ontvangen we compensatie voor stijgende lonen en prijzen. In 2024 hebben we hiervoor € 6,7 miljoen toegevoegd aan deze stelpost en vervolgens € 6,6 miljoen via begrotingswijzigingen aan taakvelden toegevoegd. Tegenover het restantbedrag van € 149.000 staan onder meer extra uitgaven op andere taakvelden. De belangrijkste is gestegen facilitaire kosten bij Overhead.
58 V	58 V		<u>Stelpost themafonds</u> In 2024 hebben we € 250.000 begroot voor de inzet vanuit themafonds. We hebben voor € 192.000 bijgedragen aan diverse projecten, € 58.000 is niet ingezet. De bijdragen zijn toegelicht en verwerkt in de eerste en tweede bestuursrapportage, daarna zijn geen nieuwe besluiten genomen om bij te dragen aan projecten.
207 V	207 V	0	

0.9 VPB

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit taakveld.

Vennootschapsbelasting (Bedragen x € 1.000)	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Baten vennootschapsbelasting	-	-	-	-
Lasten vennootschapsbelasting	50	292	-242	N
Saldo van baten en lasten	50	292	-242	N

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
208 N	208 N		<u>VPB 2023</u> De voorlopige aangifte van de VPB 2023 is van de balastingdienst ontvangen en betaald. Bij de bijstelling van de begroting hadden we nog geen inzicht in deze aanslag.
208 N	208 N	0	

o.10 Mutatie reserves

Onderstaand overzicht toont de afwijkingen op de lasten en baten van dit taakveld. In de tabel eronder volgt een toelichting op afwijkingen groter dan € 50.000, gesorteerd van voordeel naar nadeel.

Reserve mutaties (Bedragen x € 1.000)	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024	Verschil 2024	V/N
Onttrekkingen reserves	20.401	20.216	-185	N
Toevoegingen reserves	17.513	17.513	-	-
Saldo van mutatie reserves	-2.888	-2.702	-185	N

Afwijking saldo	Afwijking lasten	Afwijking baten	Onderwerp en toelichting
37 N		37 N	Reserve grex
34 N		34 N	Reserve beheerkosten TOZO
95 N		95 N	Reserve museum Wierdenland
19 N		19 N	<u>Diverse verschillen</u>
			Diverse kleine verschillen
185 N		185 N	

2.6 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderinggrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 24 januari 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 7,4 miljoen. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 15,3 miljoen bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 7,4 miljoen. Hierbij is sprake van twee bijzonderheden:

- ▶ De verantwoording van € 6,2 miljoen op meerjarige overeenkomsten voor de volgende jaren (inzameling en verwerking van de brongescheiden afvalstromen en een exploitatiebijdrage aan een zwembad en sporthal). Door deze onrechtmatigheden mee te nemen in de verantwoording van 2024 tellen ze in de volgende jaren niet meer mee en wordt de onrechtmatigheid in die jaren verlaagd.
- ▶ Er is sprake van een bedrag van € 2,9 miljoen aan acceptabele onrechtmatigheden op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Wanneer de bovenstaande bijzonderheden niet hadden meegeteld voor het oordeel was de afgesproken verantwoordingsgrens van 3% niet overschreden en waren de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Conclusie rechtmatigheidsverantwoording

De geconstateerde afwijkingen zijn opgenomen in de tabel hieronder.

Rechtmatigheidsverantwoording	
<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	
Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's	4.562
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	108
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld	-
<i>Totaal begrotingsonrechtmatigheden</i>	<i>4.670</i>
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (onderdeel 1 + 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid vermelden en verwijzen naar dit vooraf vastgestelde beleid	2.867
5. Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	1.803
Voorwaardencriterium	
Geconstateerde afwijkingen van de Europese aanbestedingsrichtlijnen	3.898
Geconstateerde afwijkingen subsidies	504
Geconstateerde afwijkingen salariskosten	83
Geconstateerde afwijkingen grondverkoop	11
Geconstateerde afwijkingen Lonen en nieuw beschut	4
Geconstateerde afwijkingen inkomensondersteunende voorzieningen	2
Geconstateerde afwijkingen omgevingsvergunningen	1
Geconstateerde afwijkingen meerjarige contracten jaar 2025 e.v.	6.170
M&O criterium	
Geen afwijkingen geconstateerd	-
Totaal van onrechtmatigheden	15.343

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 15,3 miljoen bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 7,4 miljoen.

2.7 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (WNT) stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De WNT is op 6 december 2011 door de Tweede Kamer aangenomen en is met ingang van 1 januari 2013 in werking getreden. De WNT kent een openbaarmakingsregime en een maximale bezoldigingsnorm. De maximale bezoldigingsnorm is van toepassing op topfunctionarissen die in dienstbetrekking werkzaam zijn en in die rol verantwoordelijk zijn voor de gehele instelling of rechtspersoon en topfunctionarissen die niet in dienstbetrekking werkzaam zijn maar worden ingehuurd op basis van een overeenkomst van opdracht, indien zij binnen een periode van 18 maanden meer dan 6 maanden werkzaam zijn voor de (semi)publieke instelling.

WNT-verantwoording Gemeente Westerkwartier

De WNT is van toepassing op gemeente Westerkwartier. Het voor gemeente Westerkwartier toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000, het algemeen bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking:

Gegevens 2024 (Bedragen x € 1)	R.E.C. Kleijnen	O.E. de Vries
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01-01 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	148.536	123.864
Beloningen betaalbaar op termijn	23.321	20.497
<i>Subtotaal</i>	<i>171.857</i>	<i>144.361</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag ¹¹	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	171.857	144.361
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

De verantwoording over 2023 was als volgt:

Gegevens 2024 (Bedragen x € 1)	R.E.C. Kleijnen	O.E. de Vries
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01-05 t/m 31-12	01-01 t/m 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	94.248	117.483
Beloningen betaalbaar op termijn	15.019	18.442
<i>Subtotaal</i>	109.267	135.926
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	148.667	223.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	109.267	135.926
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

2.9 Incidentele baten en lasten

Om vast te kunnen stellen dat sprake is van een structureel evenwicht, is het belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel zijn en welke structureel. Dit verplichte (meerjarige) overzicht speelt een rol bij het vast kunnen stellen of er sprake is van een structureel evenwicht.

Programma	Overzicht incidentele baten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2024
0	Bestuur en organisatie	
	Overige mutaties (< € 50.000)	1
1	Veiligheid	
	Algemene reserve – FLO bijdrage Veiligheidsregio Groningen	238
	Overige mutaties (< € 50.000)	13
2	Verkeer en vervoer	
	Degeneratievergoeding	58
	Overige mutaties (< € 50.000)	41
	Reserve cofinanciering projecten – eenm onttr tbv reserve afschr div inv	331

	Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten	350
3	Economie	
	Overige mutaties (< €50.000)	27
4	Onderwijs	
	Overige mutaties (< €50.000)	41
5	Sport, cultuur en recreatie	
	Spuk Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	357
	Spuk Lokale bibliotheekvoorzieningen 2023 2024	217
	Spuk NationaalProgrammaGroningen (NPG)	300
	Spuk Informatiepunten Digitale Overheid (IDO)	64
	Overige mutaties (< €50.000)	179
	Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten	1.476
	Reserve verduurzamingsmaatregelen	54
6	Sociaal Domein	
	Noodopvang Oekraïne	9.178
	Crisisopvang Midwolde	1.688
	Spuk Wet Inburgering	264
	Transitiekosten opvang ontheemden Oekraïne	711
	Hotel- en Accommodatie Regeling (HAR)	93
	Spuk Domein Overstijgend Samenwerken (DOS)	89
	Kickstart	335
	Proeftuin toekomstscenario	87
	Leefgeld Oekraïners	561
	Overige mutaties (< €50.000)	184
	Reserve MFC De Wierde - opheffen	232
	Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten	1.467
7	Volksgesondheid en milieu	
	Spuk Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	631
	Voorziening egalisatie riolering	712
	IntegraalZorgAkkoord (IZA)	229
	Zwerfafvalvergoeding	120
	ARCG - liquidatie	953
	Aanpak energiearmoede	398
	Proeftuin aardgasvrije wijken	397
	CDOKE 1 ^e tranche	604
	Overige mutaties (< €50.000)	20
	Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten	793
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	
	Vrijval voorzieningen grondexploitatie	677
	Poort van Leek SPUK	216
	Masterplan Regiocentra Leek-Tolbert 2024	140
	Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten	1.546
	Reserve grondexploitatie	257
	Reserve afboeking boekwaarde scholen	274
ADM	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	

	Exploitatie locatie Hoofdstraat Midwolde	122
	Belastingbaten omzetbelasting voorgaande jaren	390
	Overige mutaties (< € 50.000)	69
	Algemene reserve – inzet resultaat jaarrekening 2023	11.143
	Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten	831
OH	Overhead	
	UWV ziektegeden	525
	Digitale inclusie	86
	Nij Begun	1.101
	Overige mutaties (< €50.000)	98
	Reserve Overheveling niet uitgegeven budgetten	219
	Reserve Programma Huisvesting	313
TOTAAL		41.500

Programma	Overzicht incidentele lasten (bedragen x € 1.000)	Rekening 2024
0	Bestuur en organisatie	
	Inhuur personeel incidenteel	129
	Inhuur personeel i.v.m. ziekte	69
	Opbouw VT + EJU B&W voorgaande jaren	-224
	Dotatie voorziening pensioen wethouders	863
	Overige mutaties (< €50.000)	12
1	Veiligheid	
	FLO bijdrage Veiligheidsregio Groningen	238
	Inhuur personeel incidenteel	143
	Overige mutaties (< €50.000)	13
2	Verkeer en vervoer	
	Herinrichting parkeerterrein De Schans/verbeteren toegankelijkheid Marum	72
	Overige mutaties (< €50.000)	5
	Reserve afschrijving diverse investeringen – eenmalige dotatie	331
	Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten	92
3	Economie	
	Inhuur personeel incidenteel	138
4	Onderwijs	
	Tijdelijke huisvesting Hasselbraam	50
	Huur tijdelijke huisvesting Lauwers College	130
	Overige mutaties (< €50.000)	67
5	Sport, cultuur en recreatie	
	Spuk Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	357
	Cultuurcoach	100
	Spuk Lokale Bibliotheekvoorzieningen 2023 2024	217
	Subsidie Informatiepunten Digitale Overheid (IDO)	64
	Erfgoeddeal MiddagHumsterland en Reitdiepdal	114

	Spuk NationaalProgramma Groningen (NPG)	300
	Overige mutaties (< €50.000)	96
	Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten	1.494
	Reserve groot onderhoud gebouwen	200
6	Sociaal Domein	
	Inhuur personeel incidenteel	143
	Inhuur personeel i.v.m. ziekte	126
	Noodopvang Oekraïne Midwolde	1.845
	Noodopvang Oekraïne Marum	1.749
	Noodopvang Oekraïne Sebaldeburen	698
	Noodopvang Oekraïne Zuidhorn	2.462
	Noodopvang Oekraïne	1.736
	Crisisopvang Midwolde	1.688
	Spuk Wet Inburgering	264
	Transitiekosten opvang ontheemden Oekraïne	693
	Hotel- en Accommodatie Regeling (HAR)	93
	Spuk Domein Overstijgend Samenwerken (DOS)	89
	Kickstart	335
	Proeftuin toekomstscenario	124
	Leefgeld Oekraïners	540
	Dotatie voorziening spaarverlof medewerkers Novatec	437
	Dotatie voorziening RVU medewerkers Novatec	579
	Overige mutaties (< €50.000)	37
	Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten	1.227
	Reserve vluchtelingen	2.569
7	Volksgezondheid en milieu	
	Spuk Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)	631
	Integraal Zorg Akkoord (IZA)	229
	Zwerfafval (in relatie tot vergoeding)	90
	Aanpak energiearmoede	398
	Proeftuin aardgasvrije wijken	397
	CDOKE 1 ^e tranche	309
	Overige mutaties (< €50.000)	135
	Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten	1.413
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	
	Masterplan Regiocentra Leek - Tolbert	104
	Omgevingswet	324
	Voorzieningen grondexploitaties	572
	Winstneming grondexploitaties	-1.075
	Overige mutaties (< €50.000)	57
	Reserve grondexploitatie	305
	Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten	2.064
ADM	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	
	Inhuur personeel incidenteel	31
	Exploitatie locatie Hoofdstraat Midwolde (exclusief kapitaallasten)	112

	Overige mutaties (< €50.000)	42
	Algemene reserve	7.074
	Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten	448
OH	Overhead	
	Inhuur personeel incidenteel	903
	Inhuur personeel i.v.m. ziekte	1.468
	Digitale inclusie	86
	Storting voorziening Regeling Vervroegde Uittreding (RVU)	51
	Storting voorziening verlofsparen	289
	Programma Huisvesting	511
	Overige mutaties (< €50.000)	24
	Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten	90
	Reserve Programma Huisvesting	202
TOTAAL		40.004

2.10 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Aan een tweetal reserves worden structurele bedragen onttrokken:

Reserve (bedragen x € 1.000)	Stand per 1-1-2024	Toevoeging	Onttrekking	Stand per 31-12-2024
Afschrijvingsreserve diverse investeringen 1)	7.013		368	6.645
Reserve natuurpark Kommerzijl	331		18	313
Reserve Integraal KindCentrum Marum	1.236		20	1.216
Totaal	8.580		406	8.174

1)Exclusief eenmalige toevoeging in 2024 van 331

3 Bijlagen

3.1 Single Information Single Audit (SiSa)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak (jaar T) Aard controle D2 Indicator: B2/01	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	
			2	13	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13
			€12.888	€ 13.712			€0	€0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PVA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19
			€391	€26.991	€7.138	€45.286	€3.694	€23.439

			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24	
			€0	€48.000	€0	€ 400	€24.111	
BZK	C10	Tijdelijk besluit specifieke uitkering verbetering digitale dienstverlening Gemeente en Provincies	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Aard controle R Indicator: C10/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) vanaf verantwoordingsjaar 2020 tot einde looptijd Aard controle n.v.t. Indicator: C10/02	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C10/03	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C10/04	Toelichting op niet-afgeronde projecten Aard controle n.v.t. Indicator: C10/05	
			1 € 64.836	€ 65.445	Ja	Nee		
			2					
			3					
			4					
			5					
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen Aard controle R Indicator: C62/01	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
			€ 0	Ja				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: C92/01	Bedrag doorgeschoven naar t+1 Aard controle R Indicator: C92/02	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aantal gebruikte leermiddelen Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 63.664	€ 0	4	107	111	
BZK	C127	Activiteiten in het kader van de uitvoering van projecten en werkzaamheden ten behoeve van Nationaal Programma Groningen (onderdeel j)	Beschikkingsnummer Aard controle n.v.t. Indicator: C127/01	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) Aard controle R Indicator: C127/02	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: C127/03	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: C127/04	Eventuele toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: C127/05	
			1 PDFFO-DVP/89570443	€ 1.775	€ 1.775	Nee		
			2 Tijd voor toekomst	€ 0	€ 0			
			10			Nee	Toekenningsbrief van december 2024, beschikking is echter nog niet ontvangen.	

BZK	C201	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel A Nationaal Programma Groningen	Betreft tranche	Projectnaam/nummer	Beschikkingnummer/ naam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per project	Toelichting
		Vanaf tranche 5	Aard controle n.v.t. Indicator: C201/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C201/02	Aard controle R Indicator: C201/03	Aard controle R Indicator: C201/04	Aard controle R Indicator: C201/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C201/06
			18	Project Aduarderdiep	PDGGO-DVPG / 38357661	€ 300.000	€ 300.000	Doorbetaling Waterschap Noorderzijlvest
			2					
			75					
			Kopie projectnaam	Project afgerond (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: C201/07	Aard controle n.v.t. Indicator: C201/08				
			1 Project Aduarderdiep	Ja				
			2					
			75					
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05 Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06
			€ 384.937	€ 11.000	€ 31.463	€ 0	€ 123.300	€ 259.872
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10		
			1 1699 Noordenveld			€ 7.079		
			2					
			100					

OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 41.193	€ 0	€ 0			
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07		
			€ 0	€ 41.193	€ 0	Ja		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R Indicator: D14/11		
			1					
			2					
			10					
OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikingsnummer/referentiesummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t Indicator: D23/01	Aard controle n.v.t Indicator: D23/02	Aard controle R Indicator: D23/03	Aard controle n.v.t Indicator: D23/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05	Aard controle n.v.t Indicator: D23/06
			1 SB240096.	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 217.261	€ 0	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 217.261
			2					
			100					
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07					
			1 Nee					
			2					
			100					

lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06
			1 030001 Provincie Groningen	2023-081474	€ 55.096	€ 385.674	€ 1.194.928	€ 1.587.008
			2					
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09			
			1 030001 Provincie Groningen	2023-081474	Nee			
			2					
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13		
			1 030001 Provincie Groningen	2023-081474	Diversen	Nee		
			2					
lenW	E81	Regeling specifieke uitkering OV-ambassadeurprojecten 2022	Besteding (jaar T-1)	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: E81/01	Aard controle R Indicator: E81/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E81/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E81/04		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
lenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
		Provincies en Gemeenten	Aard controle R Indicator: E84/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02	Aard controle R Indicator: E84/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04		
			€ 0	-€ 406.986	-€ 509.557	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
			1 330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h/aantal in Stuks	Nee	0	Per abuis in 2023 op deze post lasten verantwoord die thuis horen op GRO 2C. Het werk is nog niet in uitvoering		
			2 335 Aanleg van een veilige voetgangersoversteekplaats/aantal in Stuks	Nee	0	Per abuis in 2023 op deze post lasten verantwoord die thuis horen op GRO 2C. Het werk is nog niet in uitvoering		
			3 336 Inrichten van schoolzone met snelheidsverlagende maatregelen/aantal in Stuks	Nee	0	Per abuis in 2023 op deze post lasten verantwoord die thuis horen op GRO 2C. Het werk is nog niet in uitvoering		
			4 344 Het volwaardig afwaarderen van een GOW 50 km/h naar een ETW 30 km/h/aantal in meters	Nee	0	Per abuis in 2023 op deze post lasten verantwoord die thuis horen op GRO 2C. Het werk is nog niet in uitvoering		
			5 320 Fietsoversteek over zijweg door middel van een uitritconstructie/aantal in Stuks	Nee	0	Per abuis in 2023 op deze post lasten verantwoord die thuis horen op GRO 2C. Het werk is nog niet in uitvoering		
			6					

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/06</i>
			€ 12.072.943	€ 78.957	€ 984.058	€ 207	€ 173.595	€ 11.490
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/09</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/10</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/11</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/12</i>
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>	€ 0	€ 2.091.694	€ 0	€ 0
			€ 0	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/06</i>
			€ 37.352	€ 19.060	€ 46.016	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/07</i>	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/08</i>	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/09</i>	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/10</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01	Aard controle R Indicator: G4/02	Aard controle R Indicator: G4/03	Aard controle R Indicator: G4/04	Aard controle R Indicator: G4/05	Aard controle R Indicator: G4/06
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 750	€ 144.868	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 791	€ 59.299	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 600	€ 46.991	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 11.624	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.426	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 2.141	€ 265.208	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07	Aard controle R Indicator: G4/08	Aard controle R Indicator: G4/09	Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	ja		
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11	Aard controle R Indicator: G4/12	Aard controle R Indicator: G4/13	Aard controle R Indicator: G4/14	Aard controle R Indicator: G4/15	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Aard controle R Indicator: G4/17	Aard controle D2 Indicator: G4/18	Aard controle R Indicator: G4/19		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 54	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	€ 54	€ 0	€ 0		

SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G10/01</i>	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G10/02</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03</i>		
			€ 264.307	€ 0	Ja		
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G12/01</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G12/02</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03</i>		
			€ 0	€ 0	Ja		
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/01</i>	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/02</i>	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/03</i>	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/04</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01</i>	Totale werkelijke berekende uitkering <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02</i>			
			€ 636.924	€ 702.025			
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/07</i>
			1 SPUKSPRT24266	€ 702.025	€ 651.222	€ 50.803	€ 0
			2				
			100				

VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle R Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03				
			€ 41.962	€ 123.631	Ja				
VWS	H27	Regeling specifieke uitkering domein-overstijgend samenwerken_met centraal persoon	Projectnummer	Heeft u meegewerkt aan de verplichte monitoring van de resultaten door middel van een door de Minister vastgesteld format? (Ja/Nee/Nvt)	Toelichting (Verplicht indien bij H27/02 "Nee" is ingevuld)	Gerealiseerd aantal cliënten in (jaar T) - Zelfstandige uitvoering	Cumulatief aantal cliënten (t/m jaar T) - Inclusief uitvoering door medeoverheden vanaf SiSa 2024		
			Aard controle n.v.t. Indicator: H27/01	Aard controle D1 Indicator: H27/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H27/03	Aard controle R Indicator: H27/04	Aard controle R Indicator: H27/05		
			1	1044627	Nee	In 2023 kon pas in september daadwerkelijk worden gestart met het starten van het experiment in de verschillende dorpen. Vanaf 2024 is er ook meegewerkt aan de verplichte monitoring.	0		49
			2	1045572	Ja		10		10
			3						
			4						
			5						
			Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		Eindverantwoording? (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H27/06	Aard controle n.v.t. Indicator: H27/07					
			Nee	Nee					
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06	
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 46.437	€ 39.203	€ 74.724	Ja	Ja
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 317.910	€ 317.910	€ 624.809	Ja	Ja
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 71.442	€ 63.486	€ 132.067	Ja	Ja
			4	Kansrijke Start	€ 57.153	€ 57.044	€ 116.839	Ja	Ja
			5	Mentale Gezondheid	€ 17.860	€ 17.860	€ 42.120	Ja	Ja
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 62.511	€ 58.331	€ 115.015	Ja	Ja
			7	Valpreventie	€ 169.673	€ 165.754	€ 195.103	Ja	Ja
			8	Leefomgeving	€ 35.721	€ 32.477	€ 66.783	Ja	Ja
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 8.930	€ 6.376	€ 14.854	Ja	Ja
			10	Versterken sociale basis	€ 128.594	€ 126.060	€ 247.874	Ja	Ja
			11	Mantelzorg	€ 35.721	€ 35.721	€ 70.082	Ja	Ja
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 35.721	€ 30.938	€ 42.588	Ja	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 33.934	€ 33.815	€ 43.815	Ja	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 8.930	€ 8.930	€ 17.503	Ja	Ja
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 26.076	€ 26.069	€ 56.513	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07						
			Nee						

VWS	H37	Regeling specifieke uitkering niet beoogde kosten jeugdzorg vanwege verblijf in gemeente	Gedurende het Jaar T-1 en T-2 zijn activiteiten t.a.v. niet beoogde jeugdzorgkosten verricht waar de uitkering voor is ontvangen? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H37/01	Besteding (jaar T-2) Aard controle R Indicator: H37/02	Besteding (jaar T-1) Aard controle R Indicator: H37/03	Eindverantwoording? (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: H37/04	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: H37/05	
			Ja	€ 23.897	€ 249.477	Nee		
VRO	J7	Regeling ontzorgingsprogramma eigenaren isolatie en ventilatie woningen van de gemeenten in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: J7/01	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: J7/02				
			€ 0	Nee				
VRO	J41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/01	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise Aard controle R Indicator: J41B/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/03	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) Aard controle R Indicator: J41B/04	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/05	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/06
			1 030001 Provincie Groningen	€ 51.381	€ 65.825	€ 15.825	1	1
			2 030001 Provincie Groningen	€ 2.870	€ 2.870	€ 0	1	1
			3					
			4					
			5					
			Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/07	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/09			
			1 030001 Provincie Groningen	500	Ja			
			2 030001 Provincie Groningen	200	Nee			
			3					
			4					
			5					

VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
			1.185	€ 373.988	€ 817.684	53	€ 23.763	€ 63.201
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09			
			0	€ 0	€ 0			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15
			83	102	19	920	0	409
VRO	J72	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 3e ronde	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij-readygemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten
			Aard controle R Indicator: J72/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J72/02	Aard controle D2 Indicator: J72/03	Aard controle D2 Indicator: J72/04	Indicator 06 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld	Verplicht als bij indicator 05 'Nee' is ingevuld
			€ 397.446	€ 1.225.533	33	43	Ja	
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: J72/07					
			Nee					

VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 LAI23-03507622	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			2 LAI23-03507622	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			3 LAI23-03507622	€ 17.623	24	0	€ 0	€ 0
			4 LAI24-03734957	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			5 LAI24-03734957	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			6 LAI24-03734957	€ 0	0	0	€ 0	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1	€ 0	Nee			
			2	€ 0	Nee			
			3	€ 0	Nee			
			4	€ 0	Nee			
			5	€ 0	Nee			
			6	€ 0	Nee			
VRO	J97	Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023	Beschikingsnummer	Besteding per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding per project (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Project is volgens aanvraag, artikel 2, lid 1 uitgevoerd (Ja/Nee) Indicator 05 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld	Eventuele toelichting op niet volgens aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 04 'Nee' is ingevuld	Plaatsingeenheidsnummer van het grote gezin dat in het object is gehuisvest
			Aard controle n.v.t. Indicator: J97/01	Aard controle R Indicator: J97/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J97/03	Aard controle D1 Indicator: J97/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J97/05	Aard controle D2 Indicator: J97/06
			1 HGGV24-03698148	€ 50.000	€ 50.000	Ja		200536177
			2					
			10					
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J97/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J97/08				
			1 HGGV24-03698148	Ja				
			2					
			10					

VRO	J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnummer	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/02	Aard controle D1 Indicator: J105/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/04	Aard controle D1 Indicator: J105/05	Aard controle R Indicator: J105/06
			1 2023-96291	28	Nee	0	N.v.t.	€ 216.116
			2					
			20					
VRO	J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/10	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/11	Aard controle D1 Indicator: J105/12
			1 2023-96291	€ 216.116	Ja	De beoogde start bouw was maart 2024. Dit is niet gelukt omdat de omgevingsvergunning later dan gepland is aangevraagd en verleend. Start bouw / eerste paal in Q4 2024	28	Ja
			2					
			20					
VRO	J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J105/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J105/14				
			1 2023-96291	Nee				
			2					
			20					
VRO	J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/01	Aard controle R Indicator: J210B/02	Aard controle R Indicator: J210B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/06
			1 030001 Provincie Groningen	€ 63.385	€ 35.122	1	500	Ja
			2 030001 Provincie Groningen	€ 1.370	€ 1.370	1	200	Nee
			3					
			4					
			5					

KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02	Aard controle R Indicator: K28/03	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04	Aard controle R Indicator: K28/05	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06	
			€ 313.718	€ 285.824	€ 4.057	€ 737.124	€ 0	€ 4.057	
			Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07						
			Nee						
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Gemeenten	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
				Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03	Aard controle R Indicator: M16/04	Aard controle R Indicator: M16/05	Aard controle R Indicator: M16/06
				€ 9.153.660			€ 693.184	€ 15.000	€ 523.050
				Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
				Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08	Aard controle R Indicator: M16/09	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11	
			€ 0	€ 20.424	€ 0	€ 10.405.318	€ 10.405.318		

GRO	GRO2C	Verkeer en vervoer Groningen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen			De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
			Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/01	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/02	Aard controle R Indicator: GRO2C/03	Aard controle R Indicator: GRO2C/04	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/05	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/06
			1 2021-042720	Fietsoversteek Odebertweg Tolbert	€ 0		€ 0	
			2 2021-042731	Recreatieve fietsroute Pieterzijl en Munnekezijl	€ 0		€ 0	
			3 2023-137857	Fietsvoorzieningen gemeentelijke bushaltes	€ 0		€ 0	
			4 2023-011063	Fietspad oost-west IKC Marum	€ 1.047	€ 508.906	€ 509.953	Correctie op E84
			5 2023-108417	Instellen 30km/uur Ezinge	€ 5.603		€ 5.603	
			6 2023-113036	Fietsuggestiestroken Hoendiep c.a.	€ 58.028		€ 58.028	
			7 2024-157489	Verbetering Hub Marum	€ 0		€ 0	
			8 2024-164543	Fietsuggestiestroken Hoendiep-Enumatil-De Poffert, Hogeweg-Hogedijk Niezijl-Kommerzijl	€ 0		€ 0	
			9 2024-164736	Mentaweg Feerwerd snelheidsremmende maatregel en verbeteren loopstructuur	€ 0		€ 0	
			10					
			100					
			Kopie beschikingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/07	Aard controle R Indicator: GRO2C/08	Aard controle R Indicator: GRO2C/09	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/10	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/11	
			1 2021-042720	€ 0		€ 0	Nee	
			2 2021-042731	€ 0		€ 0	Nee	
			3 2023-137857	€ 0		€ 0	Nee	
			4 2023-011063	€ 0	€ 166.431	€ 166.431	Ja	
			5 2023-108417	€ 2.801		€ 2.801	Nee	
			6 2023-113036	€ 29.014		€ 29.014	Nee	
			7 2024-157489	€ 0		€ 0	Nee	
			8 2024-164543	€ 0		€ 0	Nee	
			9 2024-164736	€ 0		€ 0	Nee	
			10					
			100					

GRO	GRO8C	Leefbaarheid Groningen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen			De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: GRO8C/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: GRO8C/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/06</i>
			1 2024-082915	Masterplan regiocentra Leek-Tolbert 2024	€ 225.904		€ 225.904	
			2 2023-115267	Verduurzaming particuliere woningvoorraad Garwerd	€ 0		€ 0	
			3 2021-059949	regionaal arrangement Programma Kickstart	€ 792.647		€ 2.111.718	
			100					
			Kopie beschikingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
				Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: GRO8C/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: GRO8C/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/11</i>	
			1 2024-082915	€ 140.000		€ 140.000	Ja	
			2 2023-115267	€ 0		€ 0	Nee	
			3 2021-059949	€ 279.722		€ 569.510	Nee	
			100					

3.2 Overzicht taakvelden

Taakvelden Baten (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024
0.1 Bestuur	359	-	-	-
0.2 Burgerzaken	772	972	1.372	1.334
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	546	263	347	522
0.4 Overhead	1.325	444	916	2.310
0.5 Treasury	658	290	209	764
0.61 OZB woningen	9.707	10.037	10.077	10.105
0.62 OZB niet-woningen	6.116	6.083	6.083	6.067
0.64 Belastingen overig	65	65	65	66
0.7 Algemene en overige uitkering Gem fonds	132.342	133.845	139.488	139.892
0.8 Overige baten en lasten	273	-	390	390
0.10 Mutaties reserves	27.502	-	-	-
0.10-9 Reserve progr 9 Algemene dekkingsmiddele	-	1.000	11.974	11.974
0.10-A Reserve Overhead 0.4	-	261	802	802
0.10-1 Reserve programma 1 Veiligheid	-	238	238	238
0.10-2 Reserve progr 2 Verkeer, vervoer en wate	-	51	732	732
0.10-3 Reserve programma 3 Economie	-	-	25	25
0.10-4 Reserve programma 4 Onderwijs	-	69	69	52
0.10-5 Reserve progr 5 Sport, cultuur en recrea	-	115	1.866	1.771
0.10-6 Reserve programma 6 Sociaal Domein	-	-	1.779	1.745
0.10-7 Reserve progr 7 Volksgezondheid en milie	-	7	800	800
0.10-8 Reserve progr 8 Volkshuisvesting, RO en	-	-	2.117	2.077
0.11 Resultaat vd rekening van baten en laste	-	2.563	3.639	-
Totaal baten taakveld 0	179.665	156.303	182.986	181.666
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	22	20	20	23
1.2 Openbare orde en veiligheid	37	18	31	35
Totaal baten taakveld 1	59	38	51	57
2.1 Verkeer en vervoer	575	77	164	371
2.2 Parkeren	22	7	7	-41
2.3 Recreatieve havens	21	14	14	22
2.5 Openbaar vervoer	9	7	7	15
Totaal baten taakveld 2	628	105	193	367
3.1 Economische ontwikkeling	12	10	10	10
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	34	33	33	36
Totaal baten taakveld 3	46	43	43	46
4.2 Onderwijshuisvesting (openbr en bijz)	233	106	184	153
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.186	759	918	916
Totaal baten taakveld 4	1.419	865	1.102	1.069
5.1 Sportbeleid en activering	350	351	351	357
5.2 Sportaccommodaties	2.126	1.224	1.504	1.811
5.3 Cultuurpresentaties, -prod en -particip	235	211	211	242

Taakvelden Baten (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024
5.4 Musea	50	57	57	50
5.5 Cultureel erfgoed	50	47	47	51
5.6 Media	72	94	311	281
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	496	211	511	632
Totaal baten taakveld 5	3.380	2.195	2.992	3.425
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	13.873	659	13.909	12.980
6.2 Wijkteams (tm 2024)	2	-	79	122
6.3 Inkomensregelingen	17.583	15.616	18.691	19.161
6.4 Begeleide participatie	3.688	2.688	3.225	3.756
6.5 Arbeidsparticipatie	4.916	4.331	3.946	3.989
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) (tm 2024)	200	3	184	203
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO) tm 2024	379	494	355	428
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	9	-	-	-
6.81a Beschermd wonen (WMO) (tm 2024)	2.858	1.835	2.434	2.999
Totaal baten taakveld 6	43.506	25.626	42.823	43.638
7.1 Volksgezondheid	541	655	855	939
7.2 Riolering	6.866	7.321	7.378	7.626
7.3 Afval	10.379	10.447	10.586	11.512
7.4 Milieubeheer	1.138	1.097	2.192	1.536
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	836	543	743	801
Totaal baten taakveld 7	19.760	20.063	21.754	22.415
8.1 Ruimtelijke ordening	44	2	454	401
8.2 Grondexploitatie	2.199	-	314	1.020
8.3 Wonen en bouwen	1.999	1.483	2.483	3.488
Totaal baten taakveld 8	4.241	1.485	3.251	4.909
Totaal baten taakvelden	252.703	206.723	255.194	257.593

Taakvelden Lasten (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024
0.1 Bestuur	3.904	4.006	4.212	4.790
0.2 Burgerzaken	1.831	1.825	2.161	2.263
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.117	902	945	961
0.4 Overhead	23.869	24.969	30.157	29.244
0.5 Treasury	877	95	764	298
0.61 OZB woningen	761	652	782	752
0.62 OZB niet-woningen	243	247	270	301
0.64 Belastingen overig	62	65	65	69
0.7 Algemene en overige uitkering Gem fonds	10	9	9	11
0.8 Overige baten en lasten	27	3.015	228	21
0.9 Vennootschapsbelasting	27	50	50	292
0.10 Mutaties reserves	26.194	-	-	-
0.10-9 Reserve progr 9 Algemene dekkingsmiddele	-	-	7.522	7.522
0.10-A Reserve Overhead 0.4	-	102	292	292

Taakvelden Lasten (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024
0.10-2 Reserve progr 2 Verkeer, vervoer en wate	-	-	423	423
0.10-5 Reserve progr 5 Sport, cultuur en recrea	-	-	1.693	1.693
0.10-6 Reserve programma 6 Sociaal Domein	-	-	3.808	3.808
0.10-7 Reserve progr 7 Volksgezondheid en milie	-	-	1.413	1.413
0.10-8 Reserve progr 8 Volkshuisvesting, RO en	-	-	2.361	2.361
0.11 Resultaat vd rekening van baten en laste	11.143	2.563	8.165	9.541
Totaal lasten taakveld 0	70.066	38.500	65.321	66.055
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	4.857	4.987	5.131	5.142
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.812	1.614	1.491	1.434
Totaal lasten taakveld 1	6.669	6.601	6.622	6.576
2.1 Verkeer en vervoer	9.650	9.649	10.022	10.056
2.2 Parkeren	481	443	452	501
2.3 Recreatieve havens	42	39	44	44
2.4 Economische havens en waterwegen	1.092	1.142	1.299	1.497
2.5 Openbaar vervoer	69	95	98	65
Totaal lasten taakveld 2	11.335	11.368	11.916	12.163
3.1 Economische ontwikkeling	217	604	629	333
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	43	9	9	70
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	220	173	174	190
3.4 Economische promotie	154	161	162	163
Totaal lasten taakveld 3	633	947	974	756
4.1 Openbaar onderwijs	308	282	308	313
4.2 Onderwijshuisvesting (openbr en bijz)	4.100	3.956	4.206	3.997
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.820	3.172	3.483	3.405
Totaal lasten taakveld 4	8.228	7.410	7.997	7.715
5.1 Sportbeleid en activering	597	715	742	632
5.2 Sportaccommodaties	6.516	5.495	5.502	5.818
5.3 Cultuurpresentaties, -prod en -particip	881	1.084	1.045	1.054
5.4 Musea	332	297	396	282
5.5 Cultureel erfgoed	383	441	659	601
5.6 Media	1.419	1.478	1.896	1.890
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	7.968	8.995	9.006	8.942
Totaal lasten taakveld 5	18.098	18.505	19.246	19.219
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	17.537	7.970	20.782	20.031
6.2 Wijkteams (tm 2024)	3.184	1.443	3.447	3.466
6.3 Inkomensregelingen	24.371	20.943	21.100	21.749
6.4 Begeleide participatie	8.821	7.823	8.261	10.278
6.5 Arbeidsparticipatie	10.159	10.512	10.733	9.934
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) (tm 2024)	5.936	2.737	5.664	5.560
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+ (vervallen)	-	15.055	-	-
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO) tm 2024	5.328	-	6.343	6.693
6.71b Begeleiding (WMO) tm 2024	4.596	-	4.399	4.693
6.71c Dagbesteding (WMO) tm 2024	1.387	-	2.036	1.786
6.72 Maatwerkdienstverlening 18- (vervallen)	21.760	21.708	450	2.735

Taakvelden Lasten (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2023	Begr.2024 voor wijz.	Begr.2024 na wijz.	Rekening 2024
6.72a Jeugdhulp begeleiding (tm 2024)	646	-	7.685	6.874
6.72b Jeugdhulp behandeling (tm 2024)	-	-	459	714
6.72c Jeugdhulp dagbesteding (tm 2024)	9	-	1.722	1.829
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig (tm 24)	727	-	1.713	2.471
6.73a Pleegzorg (tm 2024)	-	-	1.063	1.162
6.73b Gezinsrecht (tm 2024)	-	-	493	728
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig (tm 2024)	-	-	3.844	2.656
6.74a Jeugdhulp beh GGZ zonder verblijf (tm 24)	-	-	6.239	5.900
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf (tm 24)	-	-	735	784
6.74c Gesloten plaatsing (tm 2024)	-	-	301	346
6.81a Beschermd wonen (WMO) (tm 2024)	2.110	2.295	2.013	2.383
6.82a Jeugdbescherming (tm 2024)	-	2.473	700	766
6.82b Jeugdreclassering (tm 2024)	-	-	50	86
Totaal lasten taakveld 6	106.570	92.959	110.232	113.624
7.1 Volksgezondheid	3.215	3.719	4.063	3.919
7.2 Riolering	5.109	5.249	5.307	5.563
7.3 Afval	9.971	8.725	9.436	10.026
7.4 Milieubeheer	4.172	4.969	6.004	4.852
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	1.054	805	911	1.059
Totaal lasten taakveld 7	23.521	23.467	25.720	25.419
8.1 Ruimtelijke ordening	2.327	2.719	3.410	2.904
8.2 Grondexploitatie	943	404	649	-83
8.3 Wonen en bouwen	4.213	3.843	3.106	3.243
Totaal lasten taakveld 8	7.482	6.966	7.165	6.064
Totaal lasten taakvelden	252.703	206.723	255.194	257.593

3.3 Beleidsindicatoren

Bij Ministeriële regeling zijn indicatoren vastgesteld. Het merendeel van deze verplichte set indicatoren wordt beschikbaar gesteld via de website waarstaatjegemeente.nl. De eerste vijf indicatoren worden door de gemeenten zelf aangeleverd. De zogenoemde 'datapartners' (zie Bron) leveren de gegevens voor waarstaatjegemeente.nl aan. De meest actuele gegevens worden opgenomen, maar niet alle informatie komt gelijktijdig en even snel beschikbaar. Ook komt niet alle informatie met dezelfde frequentie beschikbaar (niet alle onderzoeken/monitors worden bijvoorbeeld jaarlijks uitgevoerd). Dit is de reden dat er bij sommige indicatoren nog verouderde informatie staat.

Programma	Indicator		2021	2022	2023	2024
o. Bestuur en ondersteuning	Formatie (formatieplan 1-1-2024)	Fte per 1.000 inwoners	7,77	7,74	8,37	8,71
o. Bestuur en ondersteuning	Bezetting (werkelijke bezetting 31-12-2023)	Fte per 1.000 inwoners	7,25	7,2	8,35	8,2
o. Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	723,47	749,97	823,3	904,4
o. Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	12,65	15,94	18,76	20,41
o. Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	11,54	10,26	9,88	11,83
1. Veiligheid	Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inwoners	0,8	0,8	0,6	0,7
1. Veiligheid	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	2	2	1,8	1,8
1. Veiligheid	Diefstal uit woning	aantal per 1.000 inwoners	0,3	0,5	1,4	0,5
1. Veiligheid	Vernieling en beschadiging (openbare ruimte)	aantal per 1.000 inwoners	4,5	4,5	3,4	3,4
1. Veiligheid	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	7	5	4	7
3. Economie	Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	156,3	172,8	178,9	Nnb
3. Economie	Functiemenging	%	46,5	47,6	48	Nnb
4. Onderwijs	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie	%	1,3		1,7	Nnb

4. Onderwijs	Absoluut verzuim	per 1.000 leerplichtige leerlingen	0,9	3,1	5,2	Nnb
4. Onderwijs	Relatief verzuim	per 1.000 leerplichtige leerlingen	12	16	11	Nnb
5. Sport en recreatie	Niet-sporters	%		52,6		Nnb
6. Sociaal domein	Banen	per 1.000 inw 15-64jr		636,4	644,3	Nnb
6. Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	%			74,2	75,0
6. Sociaal domein	Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw 18jr eo	261,2	261,2	197,5	189,4
6. Sociaal domein	Lopende re- integratievoorzieningen	per 10.000 inw 15-64 jaar			124,9	Nnb
6. Sociaal domein	Jongeren met een delict voor rechter	%		1		Nnb
6. Sociaal domein	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	640	640	680	650
6. Sociaal domein	% Kinderen in uitkeringsgezin	%		3		Nnb
6. Sociaal domein	% Werkloze jongeren	%		2		Nnb
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	11,5	11,5	12,3	12,3
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	%	0,1	0,1	0,2	0,3
6. Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	%	0,8	0,8	0,7	0,6
7. Gezondheid en milieu	Huishoudelijk restafval	kg per inwoner		107	107	Nnb
7. Gezondheid en milieu	Hernieuwbare elektriciteit	%	21,1	23,4		Nnb
8. Vhrosv	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	806	907	933	953
8. Vhrosv	Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	881	1001	1027	1042
8. Vhrosv	WOZ-waarde woningen	dzd euro	238	261	304	301
8. Vhrosv	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen		7,7	5,4	Nnb
8. Vhrosv	Demografische druk	%	80,2	80,2	80,5	81,0

3.4 Mutaties in de reserves en voorzieningen

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Resultaat- bestemming 2023	Vermeer- deringen 2024	Verminder- ingen 2024	Vermindering ter dekking afschr. 2024	Boekwaarde 31-12-2024
Algemene reserve	25.385	7.074	0	238	0	32.221
Totaal algemene res.	25.385	7.074	0	238	0	32.221
Reserve grondexploitatie	2.436	80	225	257	0	2.484
Reserve MFC Oostwold	83	0	0	0	0	83
Reserve herinrichting voorm. zandwinput	276	0	0	0	0	276
Reserve IKC Marum	1.236	0	0	0	20	1.216
Reserve afboeking boekwaarden scholen	860	0	0	274	0	586
Reserve MFC De Wierde Grijpskerk	232	0	0	232	0	0
Reserve Natuurpark	331	0	0	18	0	313
Reserve overheveling niet-uitgegeven budgetten	4.510	1.115	5.712	6.851	0	4.486
Reserve Verduurzamings- maatregelen	203	0	0	54	0	149
Reserve groot onderhoud gebouwen	195	205	0	30	0	370
Reserve afschrijving diverse investeringen	7.013	0	331	0	368	6.976
Reserve programma huisvesting	1.011	100	102	353	0	860
Reserve beheerskosten TOZO	327	0	0	46	0	281
Reserve cofinanciering projecten	3.000	0	0	331	0	2.669
Reserve museum Wierdenland	313	0	0	0	0	313
Reserve vluchtelingen	1.618	2.569	0	0	0	4.187
Reserve Sociaal domein	8	0	0	0	0	8
Totaal bestemmingsres	23.652	4.069	6.370	8.446	388	25.256
Totaal reserves	49.037	11.143	6.370	8.684	388	57.477

Toelichting vermeerderingen

- ▶ *Reserve grondexploitatie:* Er is € 225.000 toegevoegd, zijnde het begrote bedrag inzake winstnemingen grondexploitaties. Het werkelijke bedrag is hoger. Het verschil zal middels resultaatbestemming 2024 ten gunste van de reserve grondexploitatie kunnen worden gebracht.
- ▶ *Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten:* In verband met de budgetoverheveling van 2024 naar 2025 is € 5.712.000 ten gunste van deze reserve gebracht.
- ▶ *Reserve afschrijving diverse investeringen:* Er is € 331.000 gedoteerd ten behoeve van de dekking van afschrijvingslasten van toekomstige investeringen uitvoering verkeersvisie

- ▶ *Reserve programma huisvesting:* Er is € 102.000 gedoteerd, corresponderend met het bedrag waarmee destijds de onderhoudsbudgetten voor de gemeentewerf en Leek en Marum zijn verlaagd.

Toelichting verminderingsen

- ▶ *Algemene reserve:* Er wordt vijf jaar (2020 t/m 2024) voor € 238.000 aan de algemene reserve onttrokken om het eigen vermogen van de Veiligheidsregio Groningen (VRG) aan te vullen. Dit is wettelijk geregeld en is veroorzaakt door de voorziening die de VRG heeft moeten treffen inzake de kosten van de Regeling FLO-overgangsrecht 75% netto garantie
- ▶ *Reserve grondexploitatie :* Voor het verwachte tekort op de grondexploitatie Delta/Bosplantsoen Zevenhuizen is een voorziening gevormd. Deze is gevoed voor een bedrag van € 257.000, waarvoor ter dekking de reserve grondexploitatie is aangewend.
- ▶ *Reserve Natuurpark (park Kommerzijl) :* Het onderhoud is afgekocht door de NAM. De afkoopsom is berekend op eindwaarde. Jaarlijks wordt een vast bedrag ad. €18.000 onttrokken aan de reserve ter dekking voor het onderhoud.
- ▶ *Reserve Integraal Kind Centrum (IKC) Marum:* Voor een deel van de investering (€ 800.000) IKC worden de afschrijvingslasten gedekt vanuit deze reserve. Op basis van een afschrijvingstermijn van 40 jaar vindt er jaarlijks een onttrekking plaats van € 20.000
- ▶ *Reserve afboeking boekwaarde scholen:* De grondexploitatie voor het voormalig schoolgebouw van CBS De Bron en de nabij liggende bibliotheeklocatie sluit met een negatief resultaat van € 274.000. Hiervoor wordt een dotatie gedaan aan de nieuwe voorziening De Bron/Bibliotheeklocatie, welke last wordt gedekt door een onttrekking aan de reserve afboeking boekwaarde scholen van € 274.000.
- ▶ *Reserve MFC de Wierde:* Deze reserve is in het verleden gevormd ten behoeve van een multifunctioneel centrum in de Wierde te Grijpskerk. Het MFC is gerealiseerd en bekostigd zonder gebruik te maken van deze reserve. Het saldo ten bedrage van € 232.000 valt daarmee vrij ten gunste van de exploitatie.
- ▶ *Reserve overheveling niet uitgegeven budgetten:* Er is in verband met de budgetoverheveling respectievelijk € 5.600.000 (2023 – 2024) en € 1.251.000 (2024 – 2025) onttrokken.
- ▶ *Reserve afschrijving diverse investeringen:* De vermindering van € 368.000 betreft dekking van de afschrijvingslasten van uitbreiding aula Marum, brede school Nuis-Niebert, parkeergarage Dorpsvenne, bouw gemeentehuis Zuidhorn, aanpassen raadszaal Zuidhorn, verbouw – renovatie – zonnepanelen gemeentehuis Zuidhorn, nieuwbouw werkplaats Zuidhorn, nieuw cultureel centrum, verbeteren bermen Hooiweg/Hoge Tilweg, verharderen pad Lindsterlaan.
- ▶ *Reserve verduurzamingsmaatregelen:* De kosten verbonden aan de verduurzamingsmaatregelen binnen de vastgoedportefeuille worden gedekt middels inzet van deze reserve. Het 2024 is hiervoor € 53.000.
- ▶ *Reserve groot onderhoud gebouwen:* De kosten inhuur bouwexpertise worden conform het begrote bedrag ad € 30.000 vanuit deze reserve.

- *Reserve programma huisvesting*: De reserve is aangewend conform het bedrag begroot van € 313.000 voor salariskosten, communicatiekosten en onderzoekskosten voor het programma huisvesting. Verder zijn de tijdelijke huisvestingskosten tot een bedrag van € 40.000 (verhuiskosten en kosten tijdelijk uitplaatsen van het statisch archief) in verband met de sluiting van de locatie Leek, gedekt door inzet van deze reserve.
- *Reserve beheerkosten TOZO*: de uitvoeringskosten 2024 ad € 46.000 voor de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers worden gedekt vanuit deze reserve.
- *Reserve cofinanciering projecten*: Voor de dekking van de afschrijvingslasten verbonden aan projecten ter uitvoering van de verkeersvisie is € 331.000 overgeheveld naar de reserve afschrijving diverse investeringen (zie toelichting bij de vermeerderingen).

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2023	Vermeer- deringen 2024	Vrijval 2024	Vermin- deringen 2024	Boekwaarde 31-12-2024
<i>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>					
Voorziening Pensioenen wethouders	5.898	1.300	0	0	7.198
Voorziening RVU reg vervroegde uittreding	0	630	0	6	624
Voorziening Oostindie	110	0	0	110	0
Voorziening Verlofsparen	1.392	726	0	0	2.118
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	7.400	2.656	0	116	9.940
Voorziening egalisatie riolering	1.027	0	0	712	315
Totaal voorzieningen door derden beklemden middelen met een specifieke aanwendingsrichting	1.027	0	0	0	315
Totaal voorzieningen	8.427	2.656	0	828	10.255

Toelichting vermeerderingen/ verminderingen voorzieningen

- Voorziening pensioenen wethouders: Deze voorziening is ingesteld omdat gemeenten verplicht zijn om een voorziening in te stellen voor pensioenen van wethouders. Dit jaar is er € 1.300.000 gedoteerd.
- Voorziening Oostindie: Betreft een voorziening die gevormd is voor de verwachte exploitatietekorten in de grondexploitatie Oostindie Slagen/Buiten. Er is dit jaar voor € 110.000 (restantsaldo ultimo 2023) aan uitgaven ten laste van deze voorziening gebracht, waarmee het saldo € 0 is geworden per ultimo 2024, en de voorziening kan worden afgesloten.
- Voorziening verlofsparen: Deze voorziening wordt bepaald door niet opgenomen verlof van medewerkers op geld te zetten. Er heeft een dotatie plaatsgevonden van € 1.469.000, zijnde de opbouw van spaarverlof in 2024 en een onttrekking van € 743.000 in verband met opname van verlof in 2024.
- Voorziening RVU: Via de Regeling Vervroegde Uitkering (RVU) kunnen medewerkers onder voorwaarden eerder met pensioen. Er is € 630.000 gedoteerd, terwijl er voor € 6.000 aan kosten ten laste van de voorziening is gebracht
- Voorziening egalisatie riolering: De voorziening riolering, op grond van artikel 44 lid 2 BBV, wordt aangewend voor de egalisatie van tarieven. Omdat de middelen verkregen zijn door een rioolheffing is deze voorziening in de categorie 'door derden beklemden middelen met een specifieke aanwendingsrichting' ondergebracht. De middelen uit rioolheffing verkregen moeten dan ook specifiek worden aangewend voor investeringen in riolering. Het exploitatietekort 2024 riolering van € 712.000 is onttrokken aan deze voorziening.

3.5 Gehanteerde afschrijvingstermijnen

Immateriële vaste activa

- Kosten voor het afsluiten van geldleningen, agio of disagio wordt in 4 jaar afgeschreven.
- Kosten voor onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal 4 jaar afgeschreven.
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden: in dezelfde looptijd als de economische levensduur van het actief waarvoor de bijdrage wordt verstrekt.

Materiële vaste activa

Omschrijving	Afschrijvingstermijn lineair
(Bedrijfs)gebouwen:	
Gebouwen/woonruimten	40
Urnenmuur/columbarium/begraafplaatsen	40
Parkeergarage	30
Installaties (gebouwen)	10
Inventaris	10
Renovaties(levensduurverlengende) verbouwing	25
Gronden en terreinen:	
Gronden en terreinen	geen
Kunstgrasveld	
- Bovenlaag	15
- Onderlaag	30
Sportvelden aanleg/renovatie	15
Inrichting terreinen (o.a. afrastering/infrastructuur)	25
Grond, wet- en waterbouwkundige werken:	
Riolering	50
Pompen en gemalen m.b.t. riolering	15
Openbare verlichting	25
Nieuwe aanleg en reconstructies wegen	50
Levensduur verlengende maatregelen (renovatie) wegen	20
Nieuwe aanleg en reconstructies bruggen	50
Levensduur verlengende maatregelen (renovatie) bruggen	15
Ondergrondse afvalcontainer	20
Wegmeubilair	10
Machines, apparaten, installaties en overig:	
Machines en installaties	8
Automatiseringsapparatuur, hardware en software	5
Vervoersmiddelen:	8
Overig:	
Speeltoestellen, gymnastiekmaterialen	10

3.6 Investeringsoverzicht

Objectnummer	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 2023	Uitgaven 2024	Inkomsten 2024	Afwijking t.o.v. krediet	Afsluiten	Gereed in	Toelichting
Programma o – Bestuur en ondersteuning									
7003086	Vorbereidingskrediet Hoofdstraat 101-1 Midwolde	200	128			128	nee	2025 e.v.	De vorbereidingen omtrent de mogelijke definitieve ontwikkeling van de locatie Midwolde zijn nog niet gestart.
7003088	Aankoop Hooiweg 1 Zuidhorn 2024	1.250	1.250	1.211		39	nee	2025	Hooiweg 1 is per 16 dec '24 in eigendom. Nu in gebruik te nemen als onderdeel van tijdelijke huisvesting tot ingebruikname van centrale huisvesting. Restant krediet graag nog in te zetten voor een aantal te maken vaste kosten (i.o.m. Maryse).
Programma 9 – Algemene dekkingsmiddelen									
7004222	Nieuwbouw energieneutraal gebouw 2022	12.241	12.111	2.376		9.735	nee	2025	Conform uitvraag najaar
7004223	Nieuwbouw energieneutraal installatie 2022	3.169	3.167	573		2.595	nee	2025	Conform uitvraag najaar
7004225	Verharding en terreininrichting 2022	787	787	0		787	nee	2025	Conform uitvraag najaar
7004226	Deel inrichtingskosten werf 2022	39	39			39	nee	2025	Conform uitvraag najaar
7004228	Externe firewall 2022	80	17	14		3	nee	2025	Nog nodig i.v.m. huisvesting en leeksterveld

Objectnummer	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 2023	Uitgaven 2024	Inkomsten 2024	Afwijking t.o.v. krediet	Afsluiten	Gereed in	Toelichting
7004229	Nieuwe werkplek-devices 2022	1.190	109	33		76	nee	2026	Dit budget nog nodig voor nieuwe medewerkers en vervanging
7004232	Gebouwenbeheersysteem 2022	35	10	1		9	nee	2025	Het systeem is nog niet volledig geïmplementeerd, kost meer tijd. Laatste termijn moet nog worden voldaan. We verwachten dat het openstaande krediet wordt gebruikt in 2025.
7004233	Werf grootegast uitbouw/verduurzamen 2023	1.514	1.396	691		705	nee	2025	Conform aanvraag najaar
7004234	Werf Noordhorn - uitbouw/verduurzamen 2024	1.382	1.263	392		871	nee	2025	Conform aanvraag najaar
7004235	Novatec kwekerij nieuwbouw 2023	623	623			623	nee	2026	Jaar later volgens Ger/Johan
7004236	Novatec kringloopwinkel verduurzamen (17 jr)	74	74			74	nee	2025	Uitspraak volgt z.s.m., 2025 lijkt wel optimistisch
7004237	Kruisweg 42 Marum gasloos/energieneutraal (33 jr)	597	597			597	nee	2025	Conform aanvraag najaar
7004238	Aanpassen werfgebouw Kietvitsweg 20 Grijpskerk gasloos en energieneutraal (33 jr)	413	413	38		376	nee	2026	Conform aanvraag najaar
7004239	Nieuwbouw kantoor (33 jr)	27.905	27.905			27.905	nee	2029	Rapport SWECO houdt rekening met 2031. Wellicht nog versnellen, voor nu eerst naar 2029 gezet.

Objectnummer	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 2023	Uitgaven 2024	Inkomsten 2024	Afwijking t.o.v. krediet	Afsluiten	Gereed in	Toelichting
7004241	Vervanging hardware - switches en storage	190	190	143		47	nee	2025	Dit is uitgesteld i.v.m. huisvesting
7004247	Herinrichting opslagterrein Hoendiep Oostzijde 24	458	458			458	nee	2025	Loopt nog langer door
7004248	Herinrichting opslagterrein Noorderringweg 2024	438	438			438	nee	2025	Loopt nog langer door
7004249	Tractiemiddelen 2024	716	716	702		14	nee	2025	Er komt nog een factuur voor een geleverde vrachtwagen. Factuur komt in 2025.
7004253	Vervanging wifi omgeving Zuidhorn	100	100	47		53	nee	2025	Nog nodig i.v.m. huisvesting en leeksterveld
7004254	Backbone switches 2023	50	50	52		-2	ja	2024	
7004255	Meubilair 2023	155	155	123		32	nee	2025	Nog nodig voor aanschaf werkplek meubilair Leeksterveld
7004256	Thuiswerkplek 2023	122	122	98		24	nee	2025	Evaluatie moet nog naar directie en gelet op fijnstructuur per 1/4 graag nog even aanhouden
7004257	Los meubilair Leeksterveld 2024	347	347			347	nee	2025	Loopt nog langer door
7004258	Keuken Leeksterveld 2024	205	205			205	nee	2025	Loopt nog langer door
7004259	Inrichting werkplaatsen buitendienst 2024	306	306	27		279	nee	2025	Loopt nog langer door

Programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat

Objectnummer	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 2023	Uitgaven 2024	Inkomsten 2024	Afwijking t.o.v. krediet	Afsluiten	Gereed in	Toelichting
7210038	Verkeersvisie uitvoering 2021	259	259	72		187	nee		Loopt nog langer door
7210226	Openbare verlichting 2021	450	174	164		10	Nee	2025	Er staan nog werkzaamheden gepland voor het resterende bedrag
7210227	Openbare verlichting 2022	450	450	450		0	ja		
7210250	Reconstructie Rijksstraatweg 2016 en 2018	1.160	219	163		56	nee	2025	verkeersremmende maatregelen afronden
7210252	Transferium	704	420			420	ja		Project is afgerond.
7210312	Fietspad Leek-Groningen	1.916	1.916	258		1.658	nee	2025	1e deel is gereed. Tweede en derde deel gaan dit jaar van start.
7210315	Herinrichting doorgaande route Aduard 2020	1.030	74			74	nee	2025	grondoverdracht van provincie naar gemeente
7210323	Verkeersmaatregelen voor IKC Marum 2022	250	231	1	324	-94	nee	2025	Werkzaamheden zijn in uitvoering.
7210324	Infrastructuur campus Waezenburglaan 2022	40	16			16	nee	?	Uitvoering is afhankelijk van besluitvorming rondom campus Rodenburg.
7210326	Verb netwerk wandel- en fietspaden 2022	300	300			300	Nee	2025	Mail Femke 23 januari 2025/ we zijn in overleg met de provincie over alternatieve route i.v.m. NNN-gebied.
7210327	Herinr plein bibliotheek Grijpskerk 2022	125	10	2		8	ja		Project is afgerond.
7210331	Fietsoversteek Oldebertweg Tolbert 2024	200	200			200	nee	2025	Staat in de planning voor uitvoering in 2025.

Objectnummer	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 2023	Uitgaven 2024	Inkomsten 2024	Afwijking t.o.v. krediet	Afsluiten	Gereed in	Toelichting
7210332	Verkeesveilige schoolomgeving Het Veenpluis 2022	75	15			15	nee	2025	Laatste werkzaamheden worden afgerond in 2025.
7210333	Herinrichting Centrumweg Opende 2023	406	391	282		110	nee	2025	Werkzaamheden zijn in uitvoering en worden in 2025 afgerond.
7210334	Openbare Verlichting 2023	450	450	115		335	nee	2025	Werkzaamheden zijn in uitvoering en worden in 2025 afgerond.
7210335	Infrastructuur campus Waezenburglaan 2023	600	600			600	nee	?	Uitvoering is afhankelijk van besluitvorming rondom campus Rodenburg.
7210337	Bruggen (kwaliteitsvis openb ruim) 2023	410	177			177	nee	2025	Werkzaamheden zijn in uitvoering
7210338	Wegen levensduur verlengende maatregelen 2024	1.052	1.052	154		898	nee	2025	Werkzaamheden zijn in uitvoering
7210339	Bruggen (kwaliteitsvisie openbare ruimte) 2024	370	370	11		359	nee	2025	Werkzaamheden zijn in uitvoering
7210343	Wegen reconstructies 2023	1.421	830	830		0	ja		
7210344	Wegen reconstructies 2024	721	721	307		414	nee	2025	Werkzaamheden zijn in uitvoering
7210346	Infrastructuur uitbreiding Violier 2023	60	44			44	ja		
7210347	Verkeersveilige schoolomgevingen 2024	486	486			486	nee		Uitvoering vanaf 2025
7210358	Aanleg fietsvoorzieningen 2024	46	46	58	-29	17	nee		Zien in combinatie met nieuw krediet 2025 waar een gedeelte naar toe moet

Objectnummer	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 2023	Uitgaven 2024	Inkomsten 2024	Afwijking t.o.v. krediet	Afsluiten	Gereed in	Toelichting
7210359	Aanpassing snelheid kom Ezinge 2024	143	143	6	-3	140	nee	2025	Uitvoering in 2025
7210360	Opwaardering hub Marum 2024	108	108			108	Nee	2025	Wacht op subsidie aanvraag provincie
7210362	Infrastructuur Lauwerscollege 2025			7		-7	nee		Krediet is voor 2025 beschikbaar gesteld
7250013	Haltevoorzieningen openbaar vervoer 2024	35	35			35	Nee		Uitvoering vanaf 2025
Programma 4 – Onderwijs									
7420293	Huisvesting RSG de Borgen, Oldeborg 2022	5.000	5.000			5.000	nee		College moet voorkeursvariant nog vaststellen. Realisatie op z'n vroegst 2028
7420297	Huisvesting RSG de Borgen, Oldeborg 2023	10.000	10.000			10.000	nee		College moet voorkeursvariant nog vaststellen. Realisatie op z'n vroegst 2028
7420298	Uitbreiding Violier Leek 2023	1.840	557	610		-54	ja	2024	
7420299	Aanpassing het Nautilus Zuidhorn 2024	127	127	116		11	Nee	2025	
7420300	Nieuwbouw Lauwerscollege Grijpskerk 2024/2025	569	569	570		-1	nee	2026	nota hoorde op post 7420301 - Inr buitenter Lauwerscollege Grijpskerk 2025
7420301	Inr buitenterrein Lauwerscollege 2025			1		-1	nee		Krediet is voor 2025 beschikbaar gesteld

Objectnummer	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 2023	Uitgaven 2024	Inkomsten 2024	Afwijking t.o.v. krediet	Afsluiten	Gereed in	Toelichting
Programma 5 – Sport, cultuur en recreatie									
7520044	Vervanging toplaag K.C. Rodenburg 2020	171	171	191		-20	nee	2025	In uitvoering is eind van het jaar klaar
7520270	Renovatie trainingveld Aduard met een O2 lava beha	61	36			36	nee		In uitvoering
7520288	Club- en kleedkameraccommodatie VV Grijskerk	1.573	42			42	nee	2025	Is in uitvoering en eind van 2025 klaar. kosten zijn gefaseerd uitgevoerd, de technische installaties functioneerden nog niet naar behoren, moeten het op beter orde te krijgen. Bedoeling was gebouw over te dragen, laatste installatiewerkzaamheden moeten nog gebeuren.
7520294	Topsportal bowl verv brandmeldinstallatie 2023	131	131			131	nee	2025	De uitvoering is in 2025, door capaciteitsgebrek was dit opgeschoven. We hebben per 1-4-25 extra capaciteit
7520295	Sporthal Quicksilver verv brandmeldinstallatie 2023	70	70			70	ja	2024	Dit krediet kan vervallen. Is destijds onterecht opgevoerd in de MJOP
7520300	Sporthal de Leegens PV panelen 2024	85	85	2		83	nee	2025	De aanbestedingsprocedure is gestart, de uitvoering in 2025. is uitgesteld omdat er een onderzoek van duurzaamheidsmaatregelen i.c.m. de Woldzoom loopt. Aldaar zijn de installaties afgekeurd.

Objectnummer	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 2023	Uitgaven 2024	Inkomsten 2024	Afwijking t.o.v. krediet	Afsluiten	Gereed in	Toelichting
7520302	Sporthal De Holten Marum LED-verlichting	103	103	76	-15	42	ja	2024	Is uitgevoerd
7520304	Topsportthal Leek. LED armaturen en verlichting	136	182			182	nee	2025	De offerte wordt uitgewerkt naar een definitieve opdracht - uitvoering Q3 2025 (zomervakantie). Door capaciteitsgebrek niet op kunnen pakken, nu wel. Per -4-25 is er extra capaciteit.
7520305	Sporthal Quicksilver (Zuidhorn) LED armaturen en verlichting	54	51	43	-10	18	ja	2024	De werkzaamheden zijn opgeleverd
7520306	Zwembad Nienoord Gasloos	1.550	1.791	1.910	-105	-15	nee	2025	De definitieve oplevering is Q4 2024 - de betaling laatste termijn Q3 2025. Door Enexis onvoldoende vermogen gekregen, daardoor vertraging
7520311	Zwembad de Wotterwille - chlooropslag en verwerking	65	65	10		55	nee	2025	Nog niet uitgevoerd i.v.m. MJOP installaties, is opgeschoven was nog niet direct noodzakelijk. Wordt in 2025 uitgevoerd.
7520312	OWK Oostwold toplaag renovatie 2024	0	0			0	ja	2024	Krediet kan worden afgesloten
7520313	Sportpark Starkenborghkanaal Zunobri veld 1 topl ren 2024	140	140	146		-6	nee	2025	In uitvoering, is eind van het jaar klaar
7520314	Zwembad de Wotterwille - waterglijbaan 2024	78	78			78	nee	2025	Vervangen glijbaan, binnenkort inspectie, uitvoering is in 2025. Ingepland vanuit MJOP, wordt daardoor jaarlijks de noodzaak tot

Objectnummer	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 2023	Uitgaven 2024	Inkomsten 2024	Afwijking t.o.v. krediet	Afsluiten	Gereed in	Toelichting
									vervanging beoordeelt. Uitgesteld omdat hij nog altijd voldeed.
7520315	Zwemkasteel beweegbare vloer + coating 2024	350	350			350	nee	2025	De opdracht is verstrekt, de uitvoering Q1 2025. Uitgesteld door planning leverancier. Is specialistisch werk.
7520324	Nieuwbouw sportveld VV Grijpskerk 2024	500	500	249		251	nee	2025	Start werkzaamheden na zomer 2024 afronding in 2025
7530005	Deelname Biblionet in campus Waezen 2022	1.000	1.000			1.000	nee		Druk bezig met plannen, zowel rsg de borgen als Rodenburg
7530006	Deelname Kunstkwartier in campus Borgen 2022	100	100			100	nee		Druk bezig met plannen, zowel rsg de borgen als Rodenburg
7530008	CCZ (Zuidhorn) LED armaturen en verlichting	22	26			26	nee	2025	De opdracht is verstrekt, de uitvoering Q1 2025. Uitgesteld omdat we moesten wachten op de planning van de installateur. Ook bestuurlijke perikelen geven mede vertraging.
7530009	Deelname Biblionet in campus Waezenburglaan	1.500	1.500			1.500	nee		Druk bezig met plannen, zowel rsg de borgen als Rodenburg
7530010	Deelname Kunstkwartier in campus RSG de Borgen	120	120			120	nee		Druk bezig met plannen, zowel rsg de borgen als Rodenburg
7540006	Museum Wierdenland	27	27			27	nee	2025	Vertraagd door combinatie van werkzaamheden (dak en installaties) gebrek capaciteit en planning leveranciers. Ook bijzondere eisen doordat het een museum betreft.

Objectnummer	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 2023	Uitgaven 2024	Inkomsten 2024	Afwijking t.o.v. krediet	Afsluiten	Gereed in	Toelichting
									Betreft de dakvervanging en een complicatie met installaties op dak, uitvoering Q2-3 2025
7540007	Museum Wierdenland, verduurzaming	120	140			140	nee	2025	Vertraagd door combinatie van werkzaamheden (dak en installaties) gebrek capaciteit en planning leveranciers. Ook bijzondere eisen doordat het een museum betreft. Betreft de dakvervanging en een complicatie met installaties op dak, uitvoering Q2-3 2026
7550046	Ond geb Nienoord 'og	45	10			10	ja	2025	Dit is al afgerond
7550049	Woning/kantoor Borgterrein	12	12			12	nee	2025	Voor aanpassingen Arbo maatregelen, uitvoering 2025 wacht op de offerte. Niet eerder krediet opgemerkt, nu dus opgepakt
7550050	Borg Nienoord verv brandmeldinstall 2022	53	53			53	nee	2025	Dit is in opdracht gegeven, de offerte volgt. De uitvoering is in 2025. Budget kwam nog uit gemeente Leek, niet eerder opgemerkt
7550051	Termaten- en tuinhal vervangen brandmeldinstallatie	32	32			32	nee	2025	Dit is in opdracht gegeven, de offerte volgt. De uitvoering is in 2025. Budget kwam nog uit gemeente Leek, niet eerder opgemerkt
7550052	Toegangspoort borg Nienoord	50	50			50	nee	2026	Dit moet nog uitgevoerd worden, offerte volgt in 2026. Is gekoppeld

Objectnummer	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 2023	Uitgaven 2024	Inkomsten 2024	Afwijking t.o.v. krediet	Afsluiten	Gereed in	Toelichting
									aan de restauratie van de brug. Ligt daardoor deels bij Alje.
7570083	Renovatie diverse speelterreinen	95	78	78		0	ja		In uitvoering
Programma 6, Sociaal Domein									
7610029	Maatschappelijke Plint 2021	542	-368	5	-4	-369	nee	2025	Er moet nog een positieve eindafrekening plaatsvinden met de verhuurder van het gebouw; daarna financiële afronding Q2 2025
Programma 7, Volksgezondheid en milieu									
7720033	Watertakenplan 2023	4.115	3.971	3.973	-55	53	nee	2025	Werkzaamheden zijn in uitvoering
7720242	Watertakenplan 2024	3.655	3.655	372		3.283	nee	2025	Werkzaamheden zijn in uitvoering
7720191	Riolering Nachtegaalstraat/Langestraat 2019	260	260			260	nee	2025	wordt 2025 opgepakt
7730010	Ondergrondse Afvalcontainers 2020	168	22	22		0	ja	2024	
7730022	Ondergrondse Afvalcontainers 2024	100	100	67		33	nee	2025	De opdracht is verstrekt in 2024, maar i.v.m. levertijden zal de uitvoering Q1 2025 zijn.
7740002	Panelen zonnecarport 2021	399	53			53	ja	2024	
7740004	Uitvoeringsplan klimaatadaptatie 2023	120	121	5		116	nee	2025	Werkzaamheden zijn in uitvoering

Objectnummer	Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk krediet	Restant krediet 2023	Uitgaven 2024	Inkomsten 2024	Afwijking t.o.v. krediet	Afsluiten	Gereed in	Toelichting
7740005	Uitvoeringsplan klimaatadaptatie 2024	125	125			125	nee	2025	Werkzaamheden zijn in uitvoering
7750040	Uitbreiding begraafplaats Visvliet 2024	72	72	2		70	nee	2025	Werkzaamheden zijn in uitvoering
Programma 8 – Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing									
7830029	Herstruct en uitbr woonwagen Opende 2022	1.326	1.313			1.313	nee	2025	Met Wold en Waard wordt gekeken naar verschillende varianten op deze locatie. Gezocht wordt naar een optimum waarbij er een betaalbare variant naar boven komt voor zowel gemeente, corporatie en bewoner. Dit is geen eenvoudige zoektocht, die meer tijd en energie vergt dan eerder gedacht en doorloopt in 2025.
7830031	Strategische grondverweving 2024-2028	1.000	1.000			1.000	nee	2025 e.v.	Het krediet voor strategische grondverwerving komt voort uit de vaststelling van de nota garantiebeleid en moet op basis daarvan doorlopen.
Totaal		105.509	96.229	17.848	103	78.279			

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Taakveld	Kostenplaats	Afschrijving			Investering
			termijn	wijze	rente%	2024
Aankoop Hooiweg 1, Zuidhorn	0.3	Overige gebouwen en gronden	40	Lineair	1,75	1.250

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Taakveld	Kostenplaats	Afschrijving			Investering 2024
			termijn	wijze	rente%	
Vervanging hardware - switches en storage	0.4	Automatisering	5	Lineair	1,75	190
Vervanging wifi omgeving Zuidhorn	0.4	Automatisering	5	Lineair	1,75	100
Nieuwe werkplek devices Noordhorn werf	0.4	Automatisering	5	Lineair	1,75	100
uitbouw/verduurzamen	0.4	Gebouwen	40	Lineair	1,75	1.382
Novatec kwekerij nieuwbouw 2023	0.4	Novatec en buitendienst	33	Lineair	1,75	19
Novatec kringloopwinkel verduurzamen (17 jr)	0.4	Gebouwen	17	Lineair	1,75	73
Kruisweg 42 Marum gasloos/energieneutraal (33 jr)	0.4	Gebouwen	33	Lineair	1,75	597
Aanpassen werfgebouw Kietvitsweg 20 Grijpskerk gasloos en energieneutraal (33 jr)	0.4	Gebouwen	33	Lineair	1,75	413
Nieuwbouw kantoor (33 jr)	0.4	Gebouwen	33	Lineair	1,75	27.905
Los meubilair Leeksterveld	0.4	Novatec en buitendienst	10	Lineair	1,75	347
Keuken Leeksterveld	0.4	Novatec en buitendienst	10	Lineair	1,75	205
Inrichten werkplaatsen buitendienst	0.4	Novatec en buitendienst	10	Lineair	1,75	306
Herinrichting opslagterrein Hoendiep Oostzijde 24	0.4	Gebouwen	25	Lineair	1,75	458
Herinrichting opslagterrein Noorderringweg 2024	0.4	Gebouwen	25	Lineair	1,75	438
Tractiemiddelen 2024	0.4	Traktie	10	Lineair	1,75	716
Verkeersvisie uitvoering 2021	2.1	Verkeer en vervoer	20	Lineair	1,75	9
Bruggen (kwaliteitsvisie openbare ruimte) 2023	2.1	Bruggen	50	Lineair	1,75	40
Wegen levensduurverlengende maatregelen 2024	2.1	Wegen	20	Lineair	1,75	1.052

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Taakveld	Kostenplaats	Afschrijving			Investering 2024
			termijn	wijze	rente%	
Wegen reconstructies 2024	2.1	Wegen	50	Lineair	1,75	721
Fietsoversteek Oldebertweg Tolbert 2024	2.1	Wegen	20	Lineair	1,75	200
Verkeersveilige schoolomgevingen 2024	2.1	Wegen	20	Lineair	1,75	486
Bruggen (kwaliteitsvisie openbare ruimte) 2024	2.1	Bruggen	50	Lineair	1,75	370
Aanleg fietsvoorziening	2.1	Wegen	50	Lineair	1,75	46
Aanpassing snelheid kom Ezinge	2.1	Wegen	50	Lineair	1,75	143
Opwaardering hub Marum	2.1	Wegen	10	Lineair	1,75	108
Haltevoorzieningen openbaar vervoer	2.5	Openbaar vervoer	10	Lineair	1,75	35
Aanpassing Het Nautilus Zuidhorn	4.2	Onderwijshuisvesting	10	Lineair	1,75	127
Nieuwbouw Lauwerscollege	4.2	Onderwijshuisvesting	40	Lineair	1,75	569
Vervanging toplaag KC Rodenburg 2020	5.2	Sportvelden	15	Lineair	1,75	73
Sportpark Starkenborghkanaal	5.2	Sport	15	Lineair	1,75	140
Zunobri veld 1 topl ren	5.2	Sport	25	Lineair	1,75	78
Zwembad de Wotterwille - waterglijbaan	5.2	Sport	25	Lineair	1,75	350
Zwemkasteel beweegbare vloer + coating 2024	5.2	Sport	10	Lineair	1,75	0
Sporthal De Leegens (Doezum) PV- panelen	5.2	Sportaccommodaties	15	Lineair	1,75	500
Nieuw sportveld VV Grijpskerk	6.1	Club- en buurthuizen	40	Lineair	1,75	-1.050
MFC Oldehove 2023	7.2	Watertakenplan (vGRP)	50	Lineair	1,75	23
Watertakenplan 2023	7.2	Watertakenplan (vGRP)	50	Lineair	1,75	3.655
Watertakenplan 2024	7.3	Afval	20	Lineair	1,75	100
Ondergrondse afvalcontainers	7.4	Milieubeheer	50	Lineair	1,75	125
Uitvoeringsplan klimaatadaptatie 2024						

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Taakveld	Kostenplaats	Afschrijving			Investering 2024
			termijn	wijze	rente%	
Uitbreiding begraafplaats Visvliet	7.5	Begraafplaatsen	25	Lineair	1,75	72
Strategische grondverwerving 2024-2028					1,75	
	8.3	Gebouwen en gronden	999	Lineair		1.000
Totaal						43.469